

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

PROTOKOLL

over forhandlingene ved forbundets
22. landsmøte i Oslo i dagene
27. mai — 1. juni 1951

Referat ved Erling Lian

OSLO 1951

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Sakregister.

<i>Regler for valg av representanter</i>	7
<i>Landsmøtets åpning</i>	21
Minnetale over de døde	23
Formannens åpningstale	24
Gjestenes hilsningstaler	29
Hilsningstelegram til Olaf Strøm	54
<i>Navneopprop</i>	37
Fullmaktene godkjennes	49
<i>Konstituering</i>	50
<i>Vedtakelse av dagsorden</i>	51
<i>Vedtakelse av forretningsorden</i>	52
<i>Beretning, regnskaper og revisjonsrapporter</i>	54
Beretningene for årene 1948, 1949, 1950	54—59
Regnskapene for årene 1948—1950	59
<i>Innstilling fra den av landsmøtet 1948 nedsatte lovkomite</i>	60
Generelle betraktninger	61
Forslag til vedtekter for forbundet	66, 75, 82, 87, 106, 123
Prinsipperklæringen av 1918	75
Votering ved navneopprop om prinsipperklæringen	80
§ 15 opptas til ny behandling	128
Votering	130
Vedtektenes ikrafttrede	200
Vedtekter for fagforeninger tilsluttet Arbeidsmandsforbundet	134
Regler om valg av representanter til L.O.'s kongress	143
<i>Statssekretær Drogseth om bergverksindustrien</i>	72
<i>Opplysningsvirksomheten</i>	144, 152, 157, 217
<i>Diet og tapt arbeidsfortjeneste</i>	151
<i>Den økonomiske situasjon. — Statsråd Langhelle orienterer</i>	153
Omkrings statsråd Langhelles utredning	183
Forslagene i tilslutning til statsrådets foredrag sendes forbundsstyret	189
<i>Forskjellige forslag</i>	159, 180, 201
Retten og plikten til arbeid	159
Mer sammenhengende arbeid for vegarbeiderne	164
Bevilgninger til Nordlandsbanen	164
Arbeidstiden ved tunnelarbeid	167
Innkomne forslag dirigeres over til konferanse av gruvearbeidernes representanter	163
Nasjonalisering av gruveindustrien i Norge	171

Redaksjonskomiteens forslag vedr. beskjeftigelse av arbeidere ved jernbaneanlegg, vegarbeidsdriften, kraftverkutbyggingen og offentlige anleggsarbeider for øvrig	175
Alderstrygden	180
Opphevelse av Lønnsnemnda	180
Lov om organisasjonsplikt	200
Stønad til ferie	202
Dannelse av eget forbund for lastebileiere	202
Sosiale goder — lastebileierne	203
Ansettelse av vegvoktere	205
Heving av timelønnen for vegvedlikeholdsarbeidere	206
Dietgodtgjørelse — vegvesenet	206
Sykkelgodtgjørelse til vegarbeidere	207
Faste arbeidere ved statens jernbaneanlegg	208
Overenskomsten for statens jernbane- og kraftanlegg	209
Fri befordring — jernbaneanleggene	209
Lønn under sykdom — jernbaneanleggene	209
Akkordsystem — normallønn ved jernbaneanleggene	210
Pensjonsspørsmålet for gruvearbeiderne	211
Pensjonstrygd for statens arbeidere	212
Pensjonsordning — vegarbeiderne	213
Opplysningsarbeidet	217
Yrkesstipend	218
Fraktutjevning	220
Betjent kontrakter	220
Forbundets gullmerke	222
Forbundets representasjon på kongresser og landsmøter i andre land	223
Forbundets fester	223
Ansettelse av Oslo-sekretær	226
<i>Budsjettkomiteens innstilling</i>	190
Tillitsmennes lønninger	190
Godtgjørelse til avdelingskassererne	190
Søknad om bidrag	190
D. N. A. og valgkampen	194
<i>Valg</i>	194
De fastlønte tillitsmenn	195
Landsstyret	196, 198
Kontrollkomite	199
L.O.s representantskap	199
Valgkomiteens nye innstilling på medlemmer til forbundsstyret	212
<i>Innbydelse til fest i Folkets Hus</i>	82, 156
<i>Møter og konferanser</i>	87
<i>Landsmøtet protesterer mot dommen over Anna Kethly</i>	121
<i>Longearbyens representanter har ordet</i>	176
<i>Finske og engelske gjester tar avskjed</i>	187
<i>Svenske gjester tar avskjed</i>	225
<i>Utvidelse av arbeidstiden forkastes</i>	189
<i>Avslutning</i>	223

Person- og taleregister.

Alfsen, Bernt 162.	Helleland, Halvar 112.
Andersen, Leif Hj. 86 87, 158.	Hemli, Edv. 85, 119, 122, 191, 195.
Andresen, Leif 227.	196.
Angel, Agnus 112, 157, 205.	Henriksen, Chr. 23, 24, 29, 37, 54,
Antonsen, Hilmar 78, 105, 111, 182.	57, 59, 66, 75, 82, 86, 90, 92, 104,
Bakken, Nils 118, 195, 227.	106, 114, 120, 121, 125, 127, 156,
Baklid, Olo 94, 103, 153, 210, 216.	167, 168, 178, 181, 184, 189, 192,
Bayliss, W 35.	193, 197, 200, 201, 211, 220, 223,
Bech, Ole 56, 57, 87, 169, 182, 175,	225, 226, 227, 228, 229, 230.
177, 211, 221, 226.	Henriksen, Harald 175.
Bergundhaugen, Jørgen 103, 116,	Holmquist, Selma 195.
208.	Høiås, Johannes 168.
Blix, Arthur 112, 152, 158, 200, 217.	Indrebø, Fridtjof 202.
Bottenvann, Karl 55, 56, 66, 68, 77,	Isaksen, Wilh. 35.
86, 90, 91, 102, 104, 109, 118, 121,	
123, 125, 126, 127, 152, 156, 173,	Jakobsen, Jakob 220.
181, 183, 191, 192, 196, 197.	Jalonen, Frans 187.
Breckan, John A. 93, 113, 200.	Janson, Viktor 176, 178, 201.
Damli, Henrik 110, 118, 197.	Jensen, Ingemar 85, 159, 225.
Dokka, John 183.	Johansen, Line 122, 159.
Drogseth, Arne, statssekretær 72.	Jupskås, Halvor 109, 110, 151, 152
Einer-Jensen 32, 228.	
Eliassen, Eilert 69, 91, 94, 113, 122,	Karlsen, Alb. 37, 49, 50, 70, 87,
157, 182, 184, 191, 219.	103, 112, 119, 129, 165, 167, 180,
Fagerli, Sverre 94.	181, 183, 193, 201, 203, 207, 213,
Frogh, Carl J. 71, 182, 205, 216.	217, 226.
Furnes, Vilhelm 109, 162, 216.	Karlsrud, J. P. 163.
Forslund, Oscar F. 225.	Karlstad, Ludvig 69, 92, 130, 161,
Gundersen, Gunvald 60, 114.	185, 215.
Guvåg, Torstein 50, 68, 94, 163,	Kitunen, Martti 33.
174, 221.	Kolseth, Alfred 118.
Hansen, Petter 56, 69, 111, 168.	Kristiansen, Kristian 94.
Haugen, Alfred 200, 201, 202, 209.	Kristiansen, Magnar 69, 93, 209.
Haugli, Jorulf 87, 158.	210.
Hasselstrøm, Gustav 38, 60, 76, 93,	Kristiansen, Odlaug 76.
105, 127, 128, 129, 196, 216.	Krokkan, Per 118, 174.
Helgesen, Eugen 161, 197.	Kristiansen, Walter 121, 122, 146,
	150, 158, 193, 201, 218.
	Kvernebo, Oscar 78, 118, 195.

Langhelle, Nils, statsråd 30, 153, 185.
 Larsen, Bjarne 90, 111, 129.
 Lien, A. K. 60, 79, 90, 93, 108, 110, 113, 116, 117, 118, 151, 152, 191, 193, 194.
 Lindahl, Carl F. 31.
 Ljøner, Alfred 35.
 Machen, Alwyn 188.
 Markussen, Nils 55, 59, 70, 86, 103, 123, 129, 150, 161, 192.
 Martinsen, David 113, 155.
 Mentzen, P. 31, 174.
 Moen, Darvid 119, 210, 215.
 Mørk, Anders 159.
 Myrland, Mosling 177.
 Moljord, Kr. 51, 53, 67, 76, 89, 92, 102, 109, 119, 121, 130, 182, 192, 228.
 Myhrvold, Alf 124, 169, 176, 178, 182.
 Nærli, Kristoffer 152.
 Næss, Lars 55, 57, 68, 101, 104, 113, 122, 127, 162, 181, 184, 193, 212, 225.
 Nystad, Peder 198.
 Olsen, Karl 191, 219.
 Olsen, Anna Marie 194.
 Olstad, Karl 93.
 Pettersen, Karl 58, 185, 191, 197.
 Randa, Mattis 116, 117.
 Reines, Bernhard 59, 181, 194, 195, 196, 219.
 Rekve, Andr. 68, 173, 175, 177, 193.
 Riksåsen, Sverre 58, 59, 60, 68, 86, 192, 227.
 Sandø, Helge 104.
 Sivertsen, Eilif 109, 119, 220.
 Sivertsen, Oscar 129, 221.
 Skrede, Johan 78, 92, 185, 216, 227.
 Skredderhaug, Oddbj. 111, 150, 152, 156, 167.
 Stavrum, Ole 69, 109, 198.
 Schei, Einar 219.
 Steffensen, Aage 204.
 Stensås, Svend 112, 157, 181, 182, 194.
 Sæther, Jacob 118.
 Sundt, Hjalmar 71.
 Sundt, Paul 167, 168, 192, 201, 219.
 Syrstad, Bergiton 76, 174, 198, 218, 221, 226.
 Søfting, Alf 119, 191, 222, 223.
 Tangen, Henriette 195.
 Thunshelle, Bottolf 229.
 Tjelle, K. E. 225.
 Tranmæl, Martin 229.
 Tørmo, Marius 216.
 Vestad, Hans 85, 86, 112, 116, 168.
 Vestby, Henry 117, 220.
 Volan, Elias 77, 114, 125, 126, 129, 160, 163, 182, 229.
 Werner, Arnold 56, 162, 225.
 Westengen, Kolbjørn 53, 56, 91, 110, 122, 129, 152, 153, 156, 159, 181, 219, 220, 227.
 Ødegård, Johs. M. P. 63, 67, 69, 79, 84, 85, 89, 92, 96, 101, 102, 105, 107, 125, 127, 128, 143.
 Østhus, Anton 70, 84.
 Øium, Gustav 216.

REGLENE FOR

valg av representanter til forbundets 22. landsmøte

Ved rundskriv nr. 44 av 21. november 1950 til forbundets avdelinger ble det gitt melding om at forbundets 22. ordinære landsmøte skulle holdes 27. mai 1951 og følgende dager i Folkets Hus, Oslo.

Forbundslovens § 10 ,punkt 2 gir forskrifter om etter hvilke regler foreningene har adgang til å velge representanter til landsmøtet.

De enkelte foreningers representasjon er beregnet i henhold til innbetalt kontingent for månedene oktober, november og desember 1950.

En viser til etterfølgende oppsatte fortegnelse hvorav framgår foreningenes representasjonsrett.

De foreninger som alene ikke har 40 medlemmer, velger i fellsskap representant, såfremt medlemstallet sammenlagt når opp i 40.

Av den foreliggende fortegnelse fremgår hvilke foreninger som skal foreta valg i fellesskap.

De foreninger som skal foreta valg i fellesskap skal, om mulig, samarbeide om valget.

Det skal velges varamann for hver enkelt representant.

Under henvisning til foranstående skal foreningene foreta valg på representanter og varamenn.

Valgene bes foretatt snarest mulig så vedlagte fullmaktsblankett kan være innsendt til forbundets kontor, Møllergata 3, Oslo, senest 1. mai 1951.

Foreninger med rett til mer enn 1 representant.

Avd. nr.	Antall medl.	Antall repr.
1. Kaggefoss Anleggsarbeiderforening	245	2
5. Oslo Vask- og Rengjøringskv. Forening	563	4
21. Oslo og Omegn Arbeidsmannsforening	220	2
25. Sør-Trøndelag Vegarbeiderforening	295	2
38. Inntrøndelag Vegarbeiderforening	190	2
44. Grubernes Arbeidsmannsforening	196	2
51. Follidal Gruvearbeiderforening	206	2
53. «Nordens Klippe», Kirkenes	215	2
69. Malmo Gruvearbeiderforening	191	2
75. Giken Gruvearbeiderforening	205	2
88. Sunndalen Arbeidsmannsforening	505	4
111. Løkken Gruvearbeiderforening	559	4
147. Orkanger Arbeidsmannsforening	346	3
325. Stavanger og Omegn Jernbanearb.forening	195	2
343. Vinstra Kraftanleggsarb.forening	309	2
404. Bergens Vakt- og Renholdsbetj. Forening ..	201	2
405. Røssåga Anleggsarbeiderforening	340	3

Foreninger med rett til 1 representant.

2. Skogfoss Arbeidsmannsforening	42	1
7. Flåt Gruvearbeiderforening	48	1
8. Grubearbeidernes Fagforening	87	1
9. Hyttarbeidernes Fagforening	86	1
10. Vigsnes Gruvearbeiderforening	85	1
12. Rjukan og Omegns Arbeidsmannsforening ..	73	1
17. Jæren Jernbanearbeiderforening	57	1
18. Kristiansand og Omegn Arb.m.forening	80	1
19. Sulitjelma Bygningsarbeiderforening	50	1
20. Sulitjelma Jern- og Metallarb.forening	89	1
22. Tunhøvd Anleggsarbeiderforening	69	1
23. Alen Gruvearbeiderforening	129	1
26. Drag Feltpatarbeiderforening	54	1
32. Knaben Gruvearbeiderforening	66	1
34. Stord Arbeiderforening	116	1
35. Trondheim og Omegns Jernbanearb.forening ..	63	1
36. Ottadalens Anleggsarb.forening	63	1
37. Alta Vegarbeiderforening	40	1
39. Rosvold Jernbanearbeiderforening	62	1
41. Røros Veg- og Anleggsarbeiderforening	65	1

Avd. nr.	Antall medl.	Antall repr.
42. Sølvverksarbeidernes Fagforening	138	1
52. Follo Vegarbeiderforening	59	1
62. Svean Arbeidsmannsforening	74	1
63. Myntarbeidernes Fagforening	80	1
65. Fåberg Vegarbeiderforening	64	1
66. Tydal Anleggsarbeiderforening	46	1
70. Sandnes Arbeiderforening	174	1
73. Jakobsbakken Gruvearbeiderforening	104	1
74. Vegarb. Forening Tofteland Bro	51	1
78. Sagmo Gruvearbeiderforening	67	1
79. Finneide og Omegn Arb.m.forening	72	1
84. Eidsvoll Arbeidsmannsforening	91	1
85. Trondheim og Omegn Arbeidsmannsfor.	40	1
86. Hamarøy og Tysfjord Vegarb.forening	43	1
92. Bjørkåsen Gruvearbeiderforening	147	1
94. Drammen og Omegn Jernbanearb.forening ..	95	1
95. Kuråsossen Anleggsarb.forening	48	1
98. Øvre Årdal Arbeiderforening	52	1
99. Vestfold Vegarbeiderforening	107	1
100. Båsmo Arbeidsmannsforening	52	1
101. Mo Arbeiderforening	163	1
102. Skonseng Jernbanearbeiderforening	49	1
107. Åbjøra Anleggsarbeiderforening	55	1
114. Namdal Vegarbeiderforening	56	1
120. Gjerpen Arbeidsmannsforening	48	1
121. Jølster Vegarbeiderforening	44	1
125. Mofjellets Gruvearb.forening	117	1
128. Sulitjelma Hyttarbeiderforening	51	1
130. Olden-Innvik Vegarbeiderforening	77	1
131. Ringsaker Vegarbeiderforening	52	1
132. Glomfjord Kraftanleggsarb.forening	66	1
133. Arendal og Omegn Vegarb.forening	55	1
136. Sarpsborg og Tune Arbeidsmannsfor.	77	1
138. Framfjord Arbeiderforening	44	1
148. Nordre Vestfold Vegarbeiderforening	73	1
152. Sandvika—Asker Jernbanearb.forening	90	1
153. Norderhov—Tyristrand Vegarb.forening ..	76	1
154. Skedsmo Arbeidsmannsforening	132	1
155. Asker Arbeidsmannsforening	43	1
158. Elverum Vegarbeiderforening	44	1
160. Østfold Maskin- og Vegvokterforening	157	1

Avd. nr.		Antall medl.	Antall repr.
162.	Toten og Vardal Arbeidsmannsforening ..	79	1
165.	Hadeland Vegarbeiderforening	84	1
166.	Østfold Vegarbeiderforening	81	1
169.	Gol Vegarbeiderforening	49	1
171.	Hamar Redskapscentral Arb.forening	58	1
175.	Vinger og Eidskog Vegarb.forening	49	1
186.	Lysefallene Arbeiderforening	91	1
187.	Skjåk Vegarbeiderforening	50	1
190.	Saltdal Arbeidsmannsforening	49	1
194.	Eidanger Arbeidsmannsforening	54	1
195.	Valdres Vegarbeiderforening	109	1
197.	Namsen Vegarbeiderforening	40	1
206.	Skaland Grafittverksarb.forening	59	1
213.	Tromsø Sund Vegarbeiderforening	43	1
214.	Sandbek Gruvearbeiderforening	99	1
215.	Mosjøen Arbeidsmannsforening	54	1
225.	Førde Veg- og Anleggsarb.forening	40	1
227.	Nedre Romerikes Vegarbeiderforening	60	1
228.	Nord-Gudbrandsdal Riksvegvekterforening ..	42	1
229.	Tafjord Anleggsarbeiderforening	44	1
239.	Lom Vegarbeiderforening	74	1
240.	Holsvassdragets Anleggsarb.forening	112	1
242.	Trysil Vegarbeiderforening	56	1
245.	Fyr- og Merkearbeidernes Forening	130	1
246.	Modum Vegarbeiderforening	49	1
247.	Pasvikdalen Vegarbeiderforening	50	1
253.	Verdal Arbeidsmannsforening	70	1
263.	Kvinneness Fagforening, Trondheim	74	1
268.	Lenvik Arbeidsmannsforening	112	1
269.	Målselv Vegarbeiderforening	55	1
275.	Nedre Årdals Arbeiderforening	62	1
277.	Øvre Sandsvær Arbeidsmannsforening	54	1
282.	Eid og Davik Veg- og Anleggsarb.forening ..	67	1
284.	Bodø og Omegn Jernbanearb.forening	65	1
289.	Gloppen Vegarbeiderforening	42	1
295.	Dynjanfossen Anleggsarbeiderforening	49	1
296.	Fyrvesenets Dampskipsbesetningers Foren.	40	1
300.	Breivik Vegarbeiderforening	41	1
312.	Vestfold Vegvekterforening	47	1
315.	Audnedalen Vegarbeiderforening	40	1
318.	Dovre Arbeidsmannsforening	40	1

Avd. nr.		Antall medl.	Antall repr.
324.	Storfjord Vegarbeiderforening	49	1
335.	Vest-Telemark Vegvekterforening	40	1
337.	Stavanger og Jærens Vegarb.forening	45	1
340.	Lyngen Vegarbeiderforening	77	1
352.	Mo Jernbanearbeiderforening	132	1
358.	Skjerstad Vegarbeiderforening	79	1
359.	Bodø-Røsvik Vegarbeiderforening	97	1
365.	Lavangen Vegarbeiderforening	75	1
377.	Kabelvåg Havnearbeiderforening	55	1
392.	Nes Vegarbeiderforening	50	1
393.	Neset og Øksendal Vegarb.forening	49	1
400.	Balestrand Veg- og Anleggsarb.lag	85	1
401.	Hamarfald og Omegn Stenarb.forening	68	1
410.	Skafså Arbeidsmannsforening	60	1
411.	Storfosshei Jernbanearb.forening	69	1
412.	3. distrikts Havnearb.forening	80	1
415.	Troms Vegvesens Sjøfør- og Lastebilfor. ..	83	1
417.	Aura Arbeidsmannsforening	70	1
432.	Rusåga Jernbanearbeiderforening	101	1
438.	Tverland Jernbanearbeiderforening	69	1
440.	Dunderlands Jernbanearb.forening	42	1
442.	Fjellbrott Vegarbeiderforening	50	1
443.	Vask- og Renholdsforeningen, Stavanger ..	44	1
445.	Rognan Jernbanearbeiderforening	53	1
452.	Biri-Snerthingdal Vegarb.forening	41	1
453.	Kåfjord Vegarbeiderforening	41	1
457.	Nedre Telemark Vegvekterforening	81	1
459.	Søftestad Gruvearbeiderforening	40	1
461.	Egersund Jernbanearbeiderforening	66	1
473.	Kjemåga Jernbanearbeiderforening	76	1
488.	Gåseflå Jernbanearbeiderforening	48	1
490.	Gardermoen og Trandum Statsarb.forening ..	150	1
496.	Bårstad Gruvearbeiderforening	50	1
498.	Skjeggstad Jernbanearbeiderforening	65	1
521.	Skjerka Anleggsarbeiderforening	61	1
525.	Evenes Vegarbeiderforening	48	1
528.	Vossebanen Jernbanearbeiderforening	98	1
535.	Ogna Jernbanearbeiderforening	48	1
550.	Hjartås Jernbanearbeiderforening	70	1
551.	Setså-Langset Jernbanearbeiderforening ...	63	1
552.	Finneid Jernbanearbeiderforening	63	1

Foreninger som i fellesskap velger 1 representant.

Avd. nr.	Antall medl.	Antall repr.
<i>Oslo og Akershus fylke.</i>		
46. Vaktmennenes Forening	25	1
91. Bærum Arbeidsmannsforening	31	
89. Sørum og Blaker Vegarbeiderforening	27	1
151. Rælingen Vegarbeiderforening	11	
396. Fet Vegarbeiderforening	19	1
145. Nesodden Fagforening	38	
201. Oppegård Arbeiderforening	12	1
168. Nannestad Vegvokterforening	12	
174. Ullensaker Vegarbeiderforening	20	1
184. Nittedal og Hakadal Arb.m.forening	17	
420. Hurdal Arbeidsmannsforening	23	1
310. Ski Arbeidsmannsforening	31	
407. Enebakk Vegarbeiderforening	16	1
383. Lørenskog Arbeidsmannsforening	12	
444. Kongsvingerbanens Jernbanearb.for.	38	1
<i>Østfold fylke.</i>		
144. Våler Vegarbeiderforening	29	1
371. Råde Vegarbeiderforening	3	
482. Askim Vask- og Rengj.kv. Forening	10	1
499. Onsøy Arbeidsmannsforening	24	
475. Halden og Omegn Arbeidsm.forening	6	
<i>Hedmark fylke.</i>		
60. Hamar og Omegn Arbeidsm.forening	10	1
170. Stange Vegarbeiderforening	32	
31. Romedal Vegarbeiderforening	14	1
179. Nes og Furnes Vegarb.forening	22	
172. Åmot Vegarbeiderforening	22	1
64. Tynset Veg- og Anleggsarb.forening	25	
82. Alvdal Arbeidsmannsforening	22	1
156. Sør-Odal Vegarbeiderforening	27	
381. Nord-Odal Vegarbeiderforening	21	1
458. Brandval Vegarbeiderforening	18	
316. Hof Vegarbeiderforening	14	1
274. Braskereidfoss Vegarb.forening	17	
176. Åsnes Vegarbeiderforening	36	1
177. Våler Vegvokterforening	13	

Avd. nr.	Antall medl.	Antall repr.
308. Os Fagforening	10	1
192. Tolga Fagforening	6	
287. Osenreguleringens Anleggsarb.forening	14	
424. Kvikne Vegarbeiderforening	22	1
389. Ytre Rendal Vegarbeiderforening	15	
455. Storelvdal Arbeidsmannsforening	17	
465. Nord-Østerdal Vegvokterforening	12	
<i>Oppland fylke.</i>		
167. Ringeby Vegarbeiderforening	23	1
207. Øyer Vegarbeiderforening	25	
394. Lesja Vedlikeholdsarb.forening	17	1
414. Sel Vegarbeiderforening	25	
298. Vinstra Anleggsarbeiderforening	14	1
497. Kvam Kleberstens Arbeiderforening	27	
294. Øye Vegarbeiderforening	21	1
244. Land og Torpa Veg- og Vedlikeh.forening	33	
468. Søndre Land Vegvokterforening	14	1
464. Vardal Arbeidsmannsforening	26	
317. Kapp Arbeidsmannsforening	5	1
292. Hurum Arbeiderforening	14	
11. Gruppe 11, Lillehammer	8	1
493. Raufoss Arbeidsmannsforening	33	
<i>Buskerud fylke.</i>		
357. Gruppe 357, Hemsedal	8	1
261. Haugastøl Vegarbeiderforening	25	
15. Al Veg- og Anleggsarb.forening	35	1
13. Ringerikes Arbeidsmannsforening	4	
441. Kirkebygda Anleggsarb.forening	18	1
505. Hurum Vegarbeiderforening	20	
58. Nesbyen Vegarbeiderforening	19	1
159. Flå Vegarbeiderforening	20	
526. Pålsbu Anleggsarb.forening	8	1
108. Øvre Eiker Vegarb.forening	16	
217. Saggrenda Verks Fagforening	14	1
272. Flesberg Vegvokterforening	16	
283. Ytre Sandsvær Vegarbeiderforening	12	1
163. Hole Vegarbeiderforening	30	
328. Ådal Vegarbeiderforening	33	1
191. Buskerud Vegarbeiderforening	26	
262. Røyken Vegarbeiderforening	21	1

Avd. nr.	Antall medl.	Antall repr.
209. Krødsherad Vegarbeiderforening	23	1
428. Sigdal og Eggedal Vegarbeiderforening	14	
500. Modum Vegvokterforening	26	
<i>Vestfold fylke.</i>		
141. Tjøme Arbeiderforening	19	1
183. Søndre Vestfold Vegarbeiderforening	36	
143. Nedre Lågendalen Vegarbeiderforening	34	
314. Slagen Arbeidsmannsforening	13	1
235. Holmestrand Kv. Arbeiderforening	24	
267. Tønsberg Kv. Fagforening	15	
402. Sando Pukkverks Fagforening	13	1
<i>Telemark fylke.</i>		
16. Valberg Arbeiderforening	22	1
116. Seteren Kvarterbrudd Arb.forening	30	
204. Bærøy Arbeiderforening	17	
50. Bø Vegarbeiderforening	27	1
356. Sauherad Vegarbeiderforening	35	
57. Notodden og Omegns Arbeidsm.forening ..	33	
421. Gransherad Vegarbeiderforening	9	1
178. Ulefoss og Omegns Arbeidsmannsforening ..	17	
210. Skien Arbeidsmannsforening	12	
222. Solum Vegarbeiderforening	12	1
375. Drangedal Vegarbeiderforening	32	
243. NSB Elektrifiseringsarb.forening	34	
293. Nissedal Vegarbeiderforening	8	1
185. Fyresdal Arbeidsmannsforening	22	
478. Lårdal Vegarbeiderforening	14	
524. Hjartdal Arbeidsmannsforening	33	1
480. Øst-Telemark Vegvokterforening	38	
<i>Aust-Agder fylke.</i>		
81. Gjerstad Anleggsarb.forening	17	1
126. Vegårdshei Vegarbeiderforening	35	
67. Arendal—Evje Vegarb.forening	35	
384. Froland Vegarbeiderforening	6	1
367. Dølemo Vegarbeiderforening	7	
105. Setesdalen Vegarbeiderforening	11	
196. Hornes Vegarbeiderforening	11	1
321. Valle Vegarbeiderforening	12	
486. Evje Kvinnelig Arbeiderforening	15	

Avd. nr.	Antall medl.	Antall repr.
231. Nelaug Anleggsarbeiderforening	14	1
236. Søndeled og Omegn Vegarb.forening	23	
479. Bykle Vegarbeiderforening	4	
422. Lillesand og Omegn Vegarb.forening	19	1
409. Gloserhei Gruvearbeiderforening	22	
429. Åmli Vegarbeiderforening	25	
388. Eidbo og Borøy Vegarbeiderforening	11	1
<i>Vest-Agder fylke.</i>		
55. Vest-Agder Riksvogvokterforening	5	1
59. Farsund og Omegn Vegarb.forening	23	
72. Kvinesdal—Fjotland Vegarb.forening	33	
97. Venesla Vegarbeiderforening	6	1
224. Bryggeså—Eiesland Vegarb.forening	28	
336. Austad Vegarbeiderforening	9	
342. Anasira Vegarbeiderforening	4	1
416. Ivelandsfoss Arbeiderforening	14	
426. Høilandsfossen Arbeiderforening	7	
433. Spangereid Vegarbeiderforening	7	1
220. Tveit og Randesund Vegarb.forening	9	
<i>Rogaland fylke.</i>		
40. Holmane Havneanleggsarb.forening	20	1
303. Dirdal Vegarbeiderforening	3	
477. Botne Arbeidsmannsforening	13	
43. Sauda Anleggsarbeiderforening	31	1
495. Nord-Rogaland Vegvokterforening	9	
54. Indre Ryfylke Vegarb.forening	32	
542. Lund Vegarbeiderforening	10	1
238. Haugarland Vegarbeiderforening	32	
290. Sandeid og Omland Vegarb.forening	10	
<i>Hordaland fylke</i>		
56. Matre Arbeiderforening	35	1
494. Tysnes Arbeidsmannsforening	14	
395. Gruppe 395, Betonmast	9	
469. Espe Arbeidsmannsforening	12	1
47. Vendeann Anleggsarb.forening	34	
285. Etne Arbeiderforening	16	
273. Hodnaberg Anleggsarb.forening	8	1

Avd. nr.	Antall medl.	Antall repr.
135. Bergens Vaktmesterforening	34	
205. Hosanger Gruvearbeiderforening	3	
423. Leirvik og Omegn Arbeiderforening	16	1
322. Fjell Arbeiderforening	2	
6. Bruvik Arbeidsmannsforening	19	
385. Haus Vegarbeiderforening	36	1
119. Øystese—Eideveien Arbeiderforening	15	
254. Voss og Omegn Vegarbeiderforening	29	1
218. Sund Arbeiderforening	31	
338. Sæbø Vegarbeiderforening	19	1
483. Os Vegarbeiderforening	34	
256. Hordabø Vegarb.forening	8	1
516. Samnanger Vegarbeiderforening	2	
259. Tysse—Døsvik Vegarbeiderforening	38	
326. Ulvik Anleggs- og Vegarbeidarlag	20	1
219. Nordre Stamlinje Arb.forening	37	
249. Sveio Arbeidsmannsforening	13	1

Sogn og Fjordane fylke.

24. Bergkvam Jernbanearb.forening	22	
427. Svelgen Arbeidsmannsforening	18	1
323. Ålfoten Anleggsarbeiderforening	10	
80. Sogndal Veiarbeiderforening	13	
93. Leikanger Veiarbeiderforening	11	1
305. Luster Vegarbeiderforening	36	
233. Naustdal Vegarbeiderforening	19	
446. Hafslo Vegarbeiderforening	26	1
313. Borgund Vegarbeiderforening	32	
232. Vikum—Torvund Vegarbeiderforening	13	1
319. Jostedal Vegarbeiderlag	16	
355. Gaular Vegarbeiderforening	2	1
465. Eikefjord Vegarbeiderforening	31	
456. Måløy Havnearbeiderforening	31	
474. Florø Arbeidsmannsforening	22	1

Møre og Romsdal fylke.

14. Rausand Grubearbeiderforening	37	
472. Olivinstenarbeidernes Forening	27	1

Avd. nr.	Antall medl.	Antall repr.
28. Fræna Vegarbeiderforening	17	
29. Bud Vegarbeiderforening	6	
198. Kleive Vegarbeiderforening	11	1
199. Nord-Aukra Vegarbeiderforening	4	
279. Bolsøy Vegarbeiderforening	22	
33. Skodje Vegarbeiderforening	32	
368. Tresfjord og Omegn Vegarbeiderforening	15	1
466. Dyrkorn-Stordal Vegarbeiderforening	7	
122. Grytten og Omegn Vegarbeiderforening	35	1
266. Geiranger Vegarbeiderforening	9	
208. Vegarbeiderforeningen Borgund	12	
255. Bratvåg—Straumen Vegarbeiderforening	16	1
353. Tingvold Vegarbeiderforening	26	
117. Kristiansund og Omegn Arbeiderforening	26	
264. Smøla Arbeidsmannsforening	19	1
276. Valsøyfjord Veiarbeiderforening	1	
307. Stangvik Vegarbeiderforening	13	
161. Vartdal Vegarbeiderforening	16	
230. Dalsfjord Vegarbeiderforening	9	1
346. Volda Vegvoktarlag	7	
348. Kilsfjord og Omegn Vegarbeiderforening	21	
248. Nordangsfjord Vegarbeiderforening	28	1
270. Hellesylt Vegarbeiderforening	19	
193. Vegarbeiderforeningen «Samhold»	19	
345. Stemshaug Vegarbeiderforening	10	1
354. Halså Vegarbeiderforening	14	
397. Søyvik-Lien Vegarbeiderforening	3	
216. Kvernes Vegarbeiderforening	26	
376. Straumsnes Vegarbeiderforening	7	
419. Eresfjord og Vistdal Vegarbeiderforening	13	1
450. Tjelle og Rød Vegarbeiderforening	12	
463. Øre Vegarbeiderforening	2	
188. Bremsnes Vegarbeiderforening	33	1
515. Rindal Vegarbeiderforening	16	
211. Sør-Brandal Anleggsarbeiderforening	22	
425. Herøy og Sande Vegarbeiderforening	21	1
448. Rengj.kv. Forening i Alesund	1	

Sør-Trøndelag fylke.

223. Selbu—Tydal Veiarbeiderforening	33	
378. Selbu Arbeidsmannsforening	25	1

Avd. nr.		Antall medl.	Antall repr.
258.	Sør-Trøndelag Veiv. Verksteds- og Sjøførfor.	29	}
403.	Trondheim og Omegns Vaktmesterforening	20	
49.	N.A.F. avd. 49, Ålen	17	}
548.	Støren Jernbanearb. forening	15	
330.	N. Orkdal Vassdragsvesens Arbeiderfor. . .	13	}
129.	Fjæremfossen Anleggsarbeiderforening . .	17	
431.	Innlandet Arbeidsmannsforening	20	}
241.	Gaula Vassdragsarb. forening	5	

Nord-Trøndelag fylke.

83.	Sanddøla Jernbanearbeiderforening	13	}
157.	Skorovass Fagforening	26	
361.	Namsvatn Anleggsarbeiderforening	12	}
104.	Ytre Namdal Veiarbeiderforening	19	
451.	Vegvokterlaget i Ytre Namdal	29	}
454.	Rørvik Arbeidsmannsforening	11	
118.	Stjørdal Arbeidsmannsforening	13	}
470.	Rengjøringskvinnenes Forening, Steinkjer .	22	
434.	Rengjøringskvinnenes Forening i Levanger	10	}
164.	Flatanger Veiarbeiderforening	5	
182.	Vegvesenets Sjøfør- og Verkstedsarb. for. . .	20	}
351.	Gravvik Veiarbeiderforening	21	
387.	Hegra Arbeidsmannsforening	18	

Nordland fylke.

71.	Sørvågen Arbeidsmannsforening	23	}
106.	Trældal Arbeiderforening	10	
286.	Hadsel Arbeidsmannsforening	14	}
350.	Vindstad Anleggsarbeiderforening	6	
424.	Sørfjorden Arbeidsmannsforening	26	}
149.	Altermark Kleberstensbrudd Arb. forening	15	
481.	Bogen Fagforening	9	}
110.	Bratthaugen Arbeiderforening	25	
112.	Kvartsbuiddarbeidernes Forening	6	}
288.	Hundholmen Feltspatarbeiderforening	25	
123.	Sjønstå Arbeidsmannsforening	16	}
146.	Hanken Grubearbeiderforening	25	
103.	Arbeiderforeningen «Nordlyset»	32	}
391.	Mo og Omegn Vegarbeiderforening	18	
139.	Grønnfjellsdal Jernbanearbeiderforening . .	27	}
257.	Dunderlandsdalen Jernbanearbeiderforening	28	

Avd. nr.		Antall medl.	Antall repr.
68.	Valla Jernbanearbeiderforening	19	}
202.	Sefrivatn Jernbanearbeiderforening	8	
301.	Elsfjord Jernbanearbeiderforening	12	}
322.	Mulvik Jernbanearbeiderforening	13	
299.	Forsenget Jernbanearbeiderforening	29	}
363.	Valnesfjord Jernbanearbeiderforening	29	
380.	Drevvatn Jernbanearbeiderforening	23	}
399.	Finneidfjord Jernbanearbeiderforening	36	
4.	Andøya Vegarbeiderforening	13	}
76.	Narvik og Ankenes Vegarbeiderforening . .	19	
96.	Innhavet Vegarbeiderforening	24	}
140.	Øksnes og Langenes Vegarbeiderforening . .	10	
124.	Brønnøysund Fagforening	20	}
200.	Korgen Arbeiderforening	27	
437.	Sandnessjøen Arbeidsmannsforening	11	}
360.	Nesna Fagforening	3	
189.	Grane Vegarbeiderforening	13	}
329.	Hattfjellsdal Vegarbeiderforening	20	
467.	Vega Vegarbeiderforening	17	}
212.	Storalteren—Rølieelv Vegarbeiderforening .	31	
334.	Hemnes Arbeidsmannsforening	21	}
374.	Ytre Bindal Vegarbeiderforening	27	
492.	Bindal Vegarbeiderforening	13	}
373.	Fustvatnet Vegarbeiderforening	12	
362.	Drevja Vegarbeiderforening	12	}
173.	Meløy Vegarbeiderforening	12	
327.	Lurøy Vegarbeiderforening	1	}
370.	Elsfjord Vegarbeiderforening	11	
491.	Kvinnenes Fagforening, Bodø	10	}
439.	Horndal Arbeiderforening	27	
333.	Vågan Vegarbeiderforening	35	}
398.	Ballangen Vegarbeiderforening	14	
372.	Buksnes og Hol Vegarbeiderforening	1	}
379.	Nordfold Vegarbeiderforening	18	
386.	Steigen Vegarbeiderforening	19	}
439.	Horndal Arbeiderforening	27	
436.	Borge Vegarbeiderforening	17	}
460.	Bø og Malnes Arbeiderforening	23	

Avd. nr.		Antall medl.	Antall repr.
<i>Troms fylke.</i>			
27.	Sandtorg og Trondenes Vegarb.forening ..	16	}
203.	Harstad Rengj.kv. Forening	12	
250.	Berg Vegarbeiderforening	9	
341.	Kvefjord Vegarbeiderforening	4	}
61.	Igeland—Anstad Arbeiderforening	20	
511.	Tranøy Vegarbeiderforening	27	1
181.	Storfossen Vegarbeiderforening	23	}
309.	Bardu Arbeidsmannsforening	21	
331.	Balsfjord Vegarbeiderforening	14	}
332.	Malangen Vegarbeiderforening	29	
369.	«Ekskavator 6» Arbeiderforening	15	
339.	Kvenangen Vegarbeiderforening	11	}
364.	Nordreisa Vegarbeiderforening	8	
476.	Hillesøy Arbeidsmannsforening	26	
3.	Fossmo Arbeidsmannsforening	38	}
349.	Øverbygd Arbeidsmannsforening	19	
435.	Sørreisa Vegarbeiderforening	20	}
508.	Salangen Vegarbeiderforening	29	
<i>Finnmark fylke.</i>			
137.	Varanger Vegarbeiderforening	34	}
226.	Tana Vegarbeiderforening	11	
271.	Varangerbotn Vegarbeiderforening	10	
366.	Neiden Vegarbeiderforening	10	}
221.	Talvik Vegarbeiderforening	26	
413.	Børselv Vegarbeiderforening	9	}
447.	Lakselv Vegarbeiderforening	27	
302.	Breivikbotn Arbeidsmannsforening	5	
260.	Berlevåg Havnearbeiderforening ...	11	}
280.	Hasvik Havnearbeiderforening	29	
281.	Reppvåganleggets Fagforening	5	

Møtets åpning.

Søndag 27. mai 1951 klokka 12 sammentrådte i Storsalen i Folkets Hus i Oslo representantene til Norsk Arbeidsmandsforbunds 22. ordinære landsmøte.

Etter at landsmøtet var fotografert, ga orkestret under ledelse av *Jolly Kramer Johansen* en del musikknummer som høstet sterkt bifall.

Sangforeningen «Arbeidsmanden» sang deretter «Brenn sol» av Arne Paasche Aasen og «Seiren blir din» tilegnet koret av Narverud. «Samholdssangen» ble sunget unisont under orkesterledsagelse.

Forfatteren *Arne Paasche Aasen* trådte så fram og leste sin prolog til Norsk Arbeidsmandsforbunds 22. landsmøte:

Vi er det nye Norge.

Vi ser en verden rundt oss stri i nød
mot angst, mot krig og kaos,
men kan vi derfor legge hånd i skjød
og velte plikten fra oss?

Hver en har sine tunge stunder hatt
da han var tvilens bytte,
og mange spurte vel seg selv en natt:
Hva kan det hele nytte?

Men svar på det har neppe noen fått,
din tvil kan *aldri* svare
...og neste morgen har du trøstig gått
i livets tjener-skare.

Å tjene livet, var det *mening* i.
Hvem gjorde *det* forgjeves?
Den angrer ikke som sin kraft vil gi
når det av *livet* kreves.

Fordi du selv var med å brøyte vei
kan dette landet leve.
At nord og syd kan møtes, skyldes deg
— din sterke arbeidsneve.

Hva kan det nytte, spør vi dann og vann.
Vi ser jo det har nyttet.
Vi ser at arbeidsfolk i dette land
har livets grenser flyttet.

Vi ser at lys og lykke også når
de hjem som før fikk savne —
vi ser at livets gleder denne vår
kan hele folket favne!

Men vi vet også at hva vunnet er
hver dag på ny må vinnes
hvis ikke alt som vi har frigjort her
igjen skal slavebindes.

Det har vi lært oss gjennom alle år
hver gang vi tok en skanse
at vil vi varig trygge våre kår
må striden aldri stanse.

Husk derfor, dere som skal rådslå her
om midler, mål og mere:
det sitter folk på fjell, ved fjord og skjær
som venter no av dere.

Si fritt din mening om det mål du vil,
her er vi en familje
her skal de manges lengsler lutres til
den store fellesvilje.

Hva er vårt håp? Å berge dette land
fra sorg og nød og blod-tid
og løfte det — så høyt og fritt vi kan —
mot lysets rike gro-tid.

Til verket, venner! Av vår viljes vår
skal troen bygge borge.
Vår sang skal flamme der i strid vi går:
Vi er det nye Norge!

Den høytidelige åpning av landsmøtet ble avsluttet med
at forsamlingen sang: «Frihetens forpost».

Minnetale over de døde.

Forbundets formann, *Chr. Henriksen*, trådte derpå fram
og uttalte:

Ærede gjester og representanter!

På forbundsstyrets og representantskapets vegne har jeg
den ære å ønske representanter og gjester hjertelig velkommen
til Norsk Arbeidsmandsforbunds 22. ordinære landsmøte.

Vi vil først minnes de av våre kamerater som siden siste
landsmøte har avgått ved døden.

I den landsmøteperiode som nå er gått er i alt 476 medlem-
mer avgått ved døden.

Det er ikke mulig å nevne hver enkelt av disse kamerater.
De var alle med, hver på sitt område. Alle forsto de solidarite-
tens og kameratskapets betydning. Vi takker dem alle for deres
innsats.

Det er imidlertid en som jeg finner å måtte nevne. Det er
vårt forbunds sekretær, *Lars Bakken*, som døde i slutten av
mars og ble bisatt 1. april 1949.

For oss alle kom meldingen om Bakkens død helt over-
raskende. Vi trodde ikke at sykdommen skulle gjøre en så brå
slutt på hans løpebane.

Bakken ble bare ca. 55 år gammel. Han var født i Støren
og begynte ved Dovrebanen i sin tidligste ungdom. Han ble
fagorganisert i 1911 og var da 18 år gammel. Forståelsen og
interessen for organisasjonens betydning ble snart vakt hos
Bakken. Han ble en innsiktsfull, flink anleggsarbeider som
skapte den største respekt og tillit blant sine foresatte. Han
var en grunnsolid kar i all sin ferd, og han hadde en absolutt
tillit blant sine kamerater og utallige var de tillitsverv som
Bakken hadde opp gjennom årene. På forbundets landsmøte i
1938 ble han valgt til sekretær for anleggene og her kom hans

erfaring og kunnskaper til sin fulle rett. Bakken tok snart fatt på en sak som lå ham meget på hjertet, nemlig å få arbeiderne til å interessere seg for å lære profil- og masseberegning, slik at de til enhver tid selv kunne kontrollere og beregne sin akkord.

Vi husker hans artikler i «Arbeidsmanden» over dette emne, senere revidert og utkommet i et spesielt hefte.

Ved siden av sitt arbeid i forbundet var han varamann i Arbeidsdirektoratet, medlem av Hovedutvalget for driftsutvalgene og var for inneværende år dets formann.

Det som interesserte Bakken mest var pensjonssaka. Han var lenge før han tiltrådte som sekretær i forbundet medlem av forhandlingsutvalget, og pensjonsspørsmålet opptok alltid en bred plass under forhandlingene. Resultatet til slutt ble at det ble nedsatt en offentlig komité til å fremme innstilling i saka.

Da forbundet fikk anmodning om å tiltre komiteen med en representant, var det helt naturlig at dette verv falt på Bakken, og vi vet at han gikk inn i dette arbeid med levende interesse.

Men det skulle ikke bli ham forundt å være med å fullføre denne sak som interesserte ham så sterkt.

Forbundet har i Bakken mistet en god arbeidskraft og vi som var hans daglige arbeidskamerater og alle de tusener av medlemmer utover landet har mistet en god kamerat.

I ærbødighet minnes vi alle disse kamerater, og lyser fred over deres minne. Både de nevnte og unevnte.

Vi tar ett minuts stillhet. — (Talen ble påhørt stående.)

Formannen, *Chr. Henriksen*, fortsatte så:

Kamerater.

Når vi i dag igjen er samlet til landsmøte, det 3. etter at vi fikk vår frihet igjen, må vi dessverre erkjenne at forholdene og problemene på mange områder ved dette landsmøtet er helt annerledes enn hva de var ved de 2 foregående.

Så vel i 1945 som i 1948 var det det ikke mangel på arbeidsoppgaver og problemene var både store og vanskelige — men de var alle ikke større enn de kunne overvinnes. Vi kan ikke slå fast dette uten samtidig å være klar over at vi i alle år etter krigen har hatt en arbeiderregjering og at regjeringens oppgave har vært å ivareta landets og folkets interesse, og selv om vi i dag har betydelige vanskeligheter å kjempe med vet vi at regjeringen fortsatt vil føre sin samfunnsgagnlige politikk.

Situasjonen i dag — den kalde krigen i Korea og i forbindelse hermed vårt eget beredskap med store økonomiske byrder

for landet og folket er de vesentligste årsaker til at vår stabiliseringslinje ikke førte fram.

Jeg tror og tør kunne si at vår levestandard i dag hadde ligget tryggere og bedre om vi hadde fått anledning til fortsatt å arbeide på den linje som ble trukket opp i 1949.

I dag merker vi tendenser til kappløpet mellom priser og lønninger og av erfaring vet vi hvordan det går. Vi må i tide søke alle utveger for å unngå den katastrofe som dette i realiteten betyr.

Det er selve grunnlaget hvorpå det gode samarbeidet og tillitsforhold mellom fagorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti har eksistert og utviklet seg, og vi bør ikke legge skjul på at vi er levende interessert i og vil sette alle kluter til for at den faglige og politiske makt vi rår over i dag ikke blir spilt oss ut av hendene.

Jeg tør formode at det skulle være unødvendig i en forsamling som denne å utdype dette nærmere. Det må være mer enn tilstrekkelig å se tilbake på forrige mellomkrigsperiode med den nød og kaos og ulykke som borgerskapets politikk førte med seg for lønsmottakerne i vårt land.

Det snakkes om klassekamp, ja. Den gang var det borgerskapet med støtte av arbeidsgiverne som førte sin klassekamp. Det var kampen for å holde det arbeidende folk nede på et nivå, sosialt, økonomisk og kulturelt som ikke var et fritt og demokratisk samfunn verdig. En slik politikk var i seg selv dømt og dens dager talt. Det står til folket selv å sørge for at vi aldri mer får oppleve perioder med den elendighet og klassestrid som vi hadde i vårt land før den siste krig.

Når det gjelder den periode som nå er tilbakelagt kan det tilsynelatende se ut som det har vært en stille periode. Dette er jo også tilfelle for så vidt som det ikke har vært noen åpne arbeidskamper, men dette betyr ikke at det har vært stille organisasjonsmessig sett. Det har vært oppgaver og problemer nok.

Jeg kan ikke befatte meg med alle disse ting ved denne anledning. Det blir høve til det under landsmøtets behandling av de enkelte punkter i dagsordenen.

Jeg vil likevel få si et par ord i saker som særlig ligger oss alle på hjertet.

Jeg sa til å begynne med at forholdene og tilhøva i vårt land i dag er vesentlig forandret fra vi sist var samlet til landsmøte og bakgrunnen for dette er den økonomiske politikk ute og hjemme.

Utgangspunktet for en vurdering av de økonomiske problemer i dag må vel være å se tilbake på forholdene slik som de artet seg i 1949.

I forbindelse med drøftingen av tariffpolitikken den gang kom så vel Landsorganisasjonens representantskap som kongressen og forbundene fram til at det på dette tidspunkt ville være riktig og forsvarlig å slå inn på en stabilisering av det daværende lønns- og prisnivå.

Det var naturligvis en dristig linje og at det var meningsforskjell om et slikt «pust i bakken» var rimelig og forståelig.

Men det er jo slik her i verden, det være seg hva som helst, når forutsetningene svikter som ligger til grunn for en beslutning, da svikter det fundamentale. Det var de ukjente faktorer og hendelser ute i verden som gjorde at vår stabiliseringslinje ikke førte fram.

Jeg tror en kan si det på den måten, at hvis vi her i landet bare hadde sloppet med de økonomiske vansker som reduksjon av subsidiene førte med seg, hadde vi i realiteten ikke hatt økonomiske vansker av den rekkevidde som tilfelle er i dag.

Det må vel være klart for oss alle at vi ikke har noen interesse av 18 øre — eller 17 øre i lønnstillegg når det viser seg at prisene har forsynt seg av disse lønnstillegg slik at det ikke er noe igjen når vi mottar lønningsposen. Det er intet mindre enn uansvarlig, og fagorganisasjonen kan ikke fortsatt medvirke til en slik politikk.

Det er krefter i vårt samfunn som er interessert i en slik utvikling, men det må være klart også for disse krefter at lønsmottakerne ikke kan finne seg i en slik politikk. Vi må ikke stelle os slik at vi mister initiativet. Er en senkning av vår levestandard uunngåelig så la oss se denne kjensgjerning i øynene, men det må være på *en* betingelse nemlig at alle lag i samfunnet er med og bærer byrdene etter den evne som måtte være til stede.

Jeg tror — og med rette — at oppfatningen blant lønsmottakerne i dag er den at det mangler mye på at det kan sies at byrdene er så noenlunde rettferdig fordelt. Det er bare lønsmottakerne i dag som gjør opp med samfunnet til 100 pst.

Men hvordan er det med andre lag av folket som er tiltrodd å sette opp sin selvangivelse og bekrefte sine oppgaver på ære og samvittighet?

Det er helt på det rene at det i dag foregår skattesnyteri i stor målestokk. Jeg synes det ville være riktig at en tar ut

ordene «på ære og samvittighet» i selvangivelsen, for disse folk er likevel ikke verdig en slik tillit.

I den vanskelige tiden vi nå er oppe i må vi kreve at myndighetene tar kraftig fatt her slik at byrdene blir mer rettferdig fordelt.

Ingen kan forlange, heller ikke regjeringen, at lønsmottakerne fortsatt skal finne seg i at lønnstillegget gang på gang blir gjort illusorisk ved prisstigning og at deres levestandard etter hvert forringes.

Fagorganisasjonen har på alle områder sagt seg villig til å være med på åtgjerder når det gjelder økning av produksjonen. Her har det vært utallige drøftinger, f.eks. når det gjelder et produksjonsråd. Arbeidsgiverforeningen har imidlertid hatt så mange betenkeligheter at dette overmåte viktige spørsmål fremdeles er uløst.

Når det gjelder produksjonsutvalgene er det arbeidsgivernes oppfatning at de må saboteres slik at disse organer heller ikke blir det som var meningen.

En må få det inntrykk at det var festrusen og gleden over at vi hadde fått vår frihet tilbake som gjorde at arbeidsgiverne sa seg villige til å være med på disse store reformsaker.

Jeg har inntrykk av at denne rusen nå er over og at den gamle Adam igjen regjerer innenfor disse kretser.

Her må fagorganisasjonen si klart fra at vi ikke kan finne oss i at arbeidsgiverne til stadighet skal ri sine prinsipper og dermed vanskeliggjøre realiseringen av saker som er av den største betydning for vårt lands produksjonsliv.

Nå er det ikke bare lønningene som bekymrer mange, men også friheten. Ikke den frihet som trues utenfra, men den innen landet som folket selv er herre over. Jeg tror jeg kan si at aldri har den indre frihet vært så stor som i dag for de store masser av folket. Riktig nok kan en si at næringsfriheten er noe innskrenket etter krigen på grunn av valutarestriksjoner og andre former for samfunnskontroll, men når vi kjenner til de store, private investeringer og at det aldri har vært så lett å tjene 5 pst. i utbytte, har en rett til å mene at selv ikke på den siden av klasseskillet er det grunn til å klage.

Ingen av de borgerliges kvinner og menn settes i fengsel for politisk virksomhet. Ingen har tenkt å foreslå skjerpede lovbestemmelser mot Arbeidsgiverforeningen. Jeg nevner dette fordi den gang det var arbeidervegelsens folk som var i politisk opposisjon, var det hele ganske annerledes. Da hørte en ikke så mye om frihetsidealene fra den nåværende opposisjons

side. Det var ikke ualminnelig at arbeiderbevegelsens folk ble puttet inn fordi de var kommet med uttalelser som ikke passet de politiske makthavere. De samme makthavere gjennomførte lovbestemmelser som ikke hadde noen annen hensikt enn å legge bremses på fagorganisasjonens virksomhet. Disse bestemmelser er nå heldigvis avvirket, uten at det er noen som har grunn til å beklage seg.

På tross av alle klager lever vi i dag under et mildt, demokratisk styre.

Grunnen til mine betraktninger over dette er de siste dagers hendelser, som forresten er en lang historie, som jeg skal gjøre kort. Det er kampen om organisasjonsrett og avtalerett. Kampen om retten til å organisere seg og å gjøre avtaler er like gammel som fagorganisasjonen selv. Det har vært ført bitre kamper om denne rett etter hvert som de ulike grupper er kommet med i fellesskapet. I alle tilfelle har motparten måttet gi opp sin motstand.

Nå er vi kommet fram til et nytt tidsavsnitt hvor nye grupper vil slå lag i lønnskakernes store fellesorganisasjon — Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Denne gang er det arbeidslederne og de tekniske funksjonærer. Arbeidslederne rekrutteres i alt vesentlig fra arbeidernes rekke. Som regel er det dyktige folk som blir forfremmet. Mange av dem har vært aktive organisasjonsfolk i en årrekke, men når de er blitt arbeidsledere, har de enten meldt seg ut eller er blitt tvunget ut av fagforeningene. En del er blitt medlemmer av Arbeidslederforbundet, som står utenfor Landsorganisasjonen. Andre er uorganiserte. Men for de fleste er forholdet at de er gått over i organisasjonsmessig passivitet.

Etter krigen har vi fått mange nye arbeidsledere. Mange av dem ønsker ikke å forlate Landsorganisasjonen fordi om de er tilsatt i en noe mer betrodd stilling i en bedrift. De vil fortsette det fellesskap de har lært å sette pris på. Landsorganisasjonen har derfor dannet et eget forbund for arbeidsledere og tekniske funksjonærer. Dette er gjort etter stort påtrykk fra spesielt de yngre arbeidsledere.

Arbeidsgiverne mente at det her var en passe anledning til å slå til med en storlockout.

Saka er i disse dager foreløpig ordnet. Det nye forbund er dannet og det vil holde fram med å ivareta sine medlemmers interesser.

*

Til slutt vil jeg si et par ord om de to merkesaker som i denne landsmøteperiode er gjennomført.

Fra 1. april 1950 fikk vi loven om 40 timers uken for arbeidere under dagen i bergverksindustrien. Vi søkte så langt råd var gjennom forhandlinger med BVL å få til en avtale om denne sak, i likhet med hva de hadde gjort i Sverige, men våre arbeidsgivere motsatte seg å gå med på en slik avtale.

Arbeidsgiverne hevdet at det var ensbetydende med ruin for bergverkene om de skulle innlate seg på en slik avtale. Produksjonen ville gå ned og det ville bli vanskeligheter på alle områder.

Det var ikke annet å gjøre for oss enn å søke å få gjennomført 40 timers uken ved lov, og denne lov kom da og ble gjort gjeldende fra 1. april 1950.

Vi har ikke full oversikt over hvordan det har gått med produksjonen og arbeidsgivernes frykt for en nedgang i denne, men så meget kan jeg si at det er vel heller trolig at produksjonen er større i år enn tidligere.

Nå vel, dette kan skyldes også andre medvirkende årsaker, men likevel kan vi slå fast at det ikke har vært produksjonstap som følge av arbeidstidsforkortelsen.

Den annen, etter min mening, *store merkesak* er loven om pensjonstrygd for statens arbeidere.

Denne lov hilser vi med glede, og jeg tillater meg på vårt forbunds vegne å rette en hjertelig takk til myndighetene og de som har arbeidet med denne sak og fått realisert den. Det er mange utslitte og gamle anleggsarbeidere i dag som har sett fram til den dag at det skulle komme en slik pensjonsordning i stand.

Med disse ord ønsker jeg dere alle sammen ennå en gang velkommen og erklærer Norsk Arbeidsmandsforbunds 22. ordinære landsmøte for åpnet. (Sterkt bifall.)

Gjestenes hilsningstaler.

Chr. Henriksen: I likhet med tidligere har vi til vårt landsmøte innbudt en rekke gjester fra innen- og utenlandske organisasjoner med hvilke forbundet har samarbeid. Disse er:

Svenska Gruvindustriarbetareförbundet Wilh. Isaksson og Knut Djupman, Svenska Fabriksarbetareförbundet Helmer Andersson og Carl F. Lindahl, Svenska Vågarbetareförbundet Arthur Nyman og Edvin B. Göthe, Svenska Byggnadsarbetare-

förbundet Erik Strandberg og Harry Andersson, Nordiske Väg- och Anläggningsarbetareunionen Oscar E. Forslund, Den Skandinaviske Gjensidighetskomité Erik Strandberg, Finlands Byggnadsarbetareförbund Frans Jalonen og Vilho Aittomäki, Finlands Arbetareförbund Martti Kitunen og Alpo Honkasalo, Finlands Glas- och Porslinsarbetareförbund Jouko Salminen, Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark Agnes Abrahamsen og Anna Clemensen, Dansk Arbejdsmandsforbund Thorvald Johansen og Julius Nielsen, Keramisk Forbund i Danmark Einer-Jensen og Betty Thomsen, International Bygnings- og Træindustriarbejder-Union Alfred Ljøner, National Union of Mineworkers W. Bayliss og J. R. A. Machen og International Grov- og Fabriksarbejder-Føderation Carl F. Lindahl.

Fra Regjeringen statsråd Nils Langhelle og statssekretær Arne Dorgseth, Arbeidernes faglige Landsorganisasjon P. Mentzen, Elias Volan og Alfred Ljøner, Det norske Arbeiderparti Martin Tranmæl, Arbeidernes Opplysningsforbund Anton Andresen og Anders Mørk, Bygningsarbeiderforbundet Malfred Bergseth og Peder Framnes, Jernbaneforbundet Marius Trana og Sigurd Rounge, Kjemisk Industriarbeiderforbund Odd Humblen og Harald Helgesen, Kommuneforbundet Torbjørn Henriksen og Arthur Karlsen, Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet H. L. Børsum, Papirindustriarbeiderforbundet Edv. Stenklev og Kåre Pehrson, Skog og Landarbeiderforbundet Hans Ruud og Leif Haugli, Norsk Tjenestemannslag Thv. Karlsen, Norsk Tekstilarbeiderforbund Olav Bruvik og Anna Nilssen.

Spesielt innbudte: Johs. M. P. Ødegård og Aksel Th. Ahlstrand. Den siste er dessverre forhindret fra å være til stede på grunn av sykdom. Det ble foreslått at landsmøtet sendte ham sin hjertelige hilsen. (Vedtatt med akklamasjon.)

Statsråd *Nils Langhelle*: Jeg vil rette en takk til landsmøtet for innbydelsen til Regjeringen. Jeg skal være ganske kort, da jeg kommer tilbake senere som innleder om den økonomiske politikk. For noen år siden var det nærmest unaturlig at en regjering var representert ved et landsmøte innen arbeidernes organisasjoner. Nå skjer det ved de fleste forbunds landsmøter. Det er blitt noe av et kunststykke å baute seg fram i denne tid. Men det ligger en veldig styrke i dette at det er arbeiderklassen som har regjeringsmakten og at det er den som har initiativet i politikken. Jeg tror f.eks. våre danske kolleger føler det nå ikke å ha den politiske makt i landet. Netopp det at arbeiderklassen har initiativet betyr så veldig mye. Det var enklere før, det er så. Den gang vi sto i

opposisjon. Under de rådende forhold melder det seg en rekke problemer. Men vi skal i alt vårt arbeid være merksam på at det bare er *en* veg som fører fram og ikke bakover. Og den veg skal vi gå i fellesskap. Jeg hilser landsmøtet fra Regjeringen og uttaler håpet om de beste resultater for deres forhandlinger. (Sterkt bifall.)

P. Mentzen: Jeg har den ære og glede på Landsorganisasjonens vegne å overbringe en hilsen til forbundets 22. ordinære landsmøte. Jeg har videre den ære på vegne av samtlige innenlandske organisasjoner å overbringe en hilsen og takk for den vennlige innbydelse. Formannen sa i sin åpningstale at siden vi sist var samlet til landsmøte, har vi gjennomgått en vanskelig periode. Vi skal være merksam på at det er de internasjonale forhold og de utenrikspolitiske saker som har gjort sin sterke innvirkning på våre forhold. Men selv om det har vært vansker, så har det vært en interessant periode og vi har klart så noenlunde å opprettholde levestandarden. Men ikke bare det, vi har også evnet å komme noe lenger fram. Det er den politiske stabilitet som har gjort dette mulig. Fagorganisasjonen må være seg dette bevisst og bygge ut den politiske front. Fagorganisasjonens oppgave i dag er ikke bare å fordele de økonomiske resurser landet rår over. Hovedoppgaven for arbeiderklassen er å legge et grunnlag for utvidelse av de økonomiske resurser, slik at det blir mer å dele. Ved samarbeid mellom partiet og fagorganisasjonen har vi klart å bygge videre de muligheter landet vårt har. Stort sett må vi kunne si at vi har seilt i smult farvann, men vi merker etter hvert at motstanden begynner å vise seg for å holde arbeiderklassens frammarsj tilbake og om mulig stagnere utviklingen. Fagorganisasjonen må stå vakt om oppgavene og målet må være at vi stadig må framover. Jeg vil uttale håpet om at det gode samarbeid mellom Landsorganisasjonen og Arbejdsmandsforbundet alltid må være like godt og at landsmøtets forhandlinger vil bidra til et godt arbeidsgrunnlag på det politiske og økonomiske område. (Sterkt bifall.)

Carl F. Lindahl: Jeg vil overbringe en hilsen fra de svenske gjester og fra International Grov- og Fabriksarbejder-Føderation og takker for den vennlige innbydelse. Vår internasjonale har kjempet med mange vansker. Før krigen hadde vi nådd langt. Under den annen verdenskrig kunne ikke Fabrikkinternasjonale virke, men arbeidet ble tatt opp straks i 1945. Til vår internasjonale er tilsluttet 28 fagforbund i 16 forskjellige land med

om lag en million medlemmer. Land utenfor Europa er også kommet med, som Amerika, India og Palestina. Internasjonalens virksomhet er særs verdifull når det gjelder informasjon om lønns- og arbeidsforhold. Ved siden herav kommer så de konferanser vi har. Vi kan også glede oss over et godt samarbeid med Arbeidsbyrået og med den frie faglige internasjonale. Det nordiske samarbeid har til hovedoppgave å gi støtte til forbund under større konflikter, som i fjor da en økonomisk støttet Finlands Glas- og Porselinsarbeiderforbund. Dette nordiske samarbeid har bestått siden 1901 og kan således i år feire 50 år. Det skjer også en gjensidig utveksling av deltakere i kurs i de forskjellige land, et særs viktig tiltak og som tjener til å skape samhörighet og forståelse omkring de problemer de forskjellige land har å arbeide med og ikke minst det at en kan gjøre sammenligninger på det økonomiske område. Disse studiekurser skulle kunne utvikles videre. Om dagens økonomiske og faglige forhold i Sverige, går jeg ut fra at dere kjenner, så jeg skal ikke gå inn på det. Men jeg vil nevne at vi for et par uker siden fikk tre ukers ferie ved lovvedtak i Riksdagen fra 1. juli i år. Her i landet har dere jo allerede i flere år hatt tre ukers ferie. Videre har hele den faglige organiserte arbeiderklasse vært inne i lønnsbevegelse og avtaler er blitt opprettet uten at vi har hatt noen kamp. Det ble oppnådd atskillige forbedringer, men da det strekker seg over en forholdsvis lang periode fra den første til de siste lønnsbevegelser, så har ikke alle oppnådd det samme. Det er beregnet at lønnsforhøyelsene har utgjort 16—17 pst., men da en regner med at prisoppgangen har vært like stor, blir det ikke noen reell lønnsøkning. Når en så vet at prisene fortsatt vil stige så vil lønningene komme til å ligge etter. Dette til tross av produksjonens økning og den maskinelle og tekniske framgang. En har derfor drøftet hva en skal gjøre for å stanse prisoppgangen. Oppfatningene av hvilke rådgjerdene bør ta er forskjellige. Men vi håper at en skal nå fram til positive resultater. Slik som forholdene er ute i verden, gjør det imidlertid ikke lettere for arbeiderklassen å holde sin levestandard. Vi håper imidlertid på samarbeid, fred og forsoning. Dere holder deres landsmøte i vårens tegn. Måtte det være et godt omen. Jeg ønsker dere det beste resultat av forhandlingene. (Sterkt bifall.)

Einer-Jensen: På vegne av de tre danske forbund en takk for innbydelsen. Vi tar det som et uttrykk for det gode samarbeid, som alltid har vært til stede mellom den danske og norske fagorganisasjon. Vi tapte vår arbeiderregjering og van-

skene er derfor større hos oss enn hos dere. Vi håpet at vi kommende vinter skulle få løst flere viktige saker, som *ferien*, slik som dere har hatt den i mange år og som svenskene nå skal få. En komité har arbeidet med saken, men vi opplevde å bli vitne til at kommunistene satt med hendene i skjødnet, da de borgerlige gikk til angrep på vår sosialdemokratiske regjering. Det resulterte i at våre folk måtte gå. Vi er som Norge gått med i Atlant-pakten. Det koster oss mellom 600—700 millioner kroner om året. Disse penger tas ut fra oss alle. Men vi er parat til å betale hva det koster for å beholde friheten, slik som dere. Men vi forlanger da også at vi skal være med på å fordele produksjonsresultatet. En skal være gla for at en har en arbeiderregjering. Vi har følt hva det betyr å ha regjeringen. Nå har vi en borgerlig regjering, som sørger for å vanskeliggjøre arbeiderklassens forhold. Vi kjemper hver dag for å få en arbeiderregjering igjen. Vi *vet* hva vi har mistet. Dere skal også kjempe for å beholde regjeringen. Den dag de taper makten, vil de få føle hva de virkelig har tapt. Jeg ønsker dere til lykke med de kommende forhandlinger og håper på et godt resultat. (Sterkt bifall.)

Martti Kitunen: Jeg har gleden av på mine kameraters og egne vegne å takke Norsk Arbeidsmandsforbund for innbydelsen, som gjør det mulig for os å ta del på Eders i dag begynnende kongress. Samtidig ønsker jeg å framføre Finlands Glas- og Porselensarbeideres samt Finlands Arbeiderforbunds hilsninger og lykkønskninger. Vi finner har ved mange internasjonale tilhøve fått høve til å berette om forholdene i vårt land, spesielt i tiden etter krigen. I tillegg til dette kan vi idag opplyse at på tross av at det har gått nærmere seks år siden krigen sluttet, er vi fremdeles ikke kommet over krigens forbannelser. Den som følge av krigen forårsakede inflasjon pågår uforandret og min personlige oppfatning er den at det for en stor del beror på det at andre medborgergrupper ikke har hatt lyst til å stanse den og stabilisere det økonomiske liv. De fagorganiserte har vært den eneste gruppe, hvis program hele tiden har omfattet en stabilisering av det økonomiske liv, men dette har de øvrige grupper ikke vist den minste interesse for. I så henseende bør spesielt nevnes landbruksprodusentene og de forretningsdrivende. Dertil kommer at visse politiske partier nærer en sann skrekk for rådebøter, som tar sikte på en stabilisering av det økonomiske liv og derigjennom oppnåelsen av en almen tilfredshet. Det er jo alle bekjent at tilfredsstillende forhold blant folk ikke passer for alle politiske partiers hensikter. På grunn av

disse forhold har vårt lands fagbevegelse, spesielt de siste år, ført en politikk, som ikke har vært så alvorlig som tidligere. På grunn av de krefter som har innflytelse på prisenes utvikling, har fått opptre temmelig uanfektet, anså en det innenfor fagforeningsrørsla at det ikke var nok bare med stabiliseringen og derved steg i forgrunnen lønnsarbeidernes eller nærmere sagt lønningenes andel og full kompensasjon for inflasjonen. Lønnsforhøyelser fant sted under hele fjoråret, samt delvis i inneværende år. Det må erkjennes at lønnsforhøyelsene stort sett har svart til prisforhøyelsene. For øyeblikket rår det såkalt borgfred i vårt land. Det inngår som ledd i sosialdemokratens stabiliseringsplaner, som ble slått fast etter at sosialdemokratene på ny trådte inn i regjeringen. Hvilke resultater dette vil lede til kan en for nærværende ikke uttale noe om. Men det vil glede oss om det lykkes takket være borgfreden for en del å stanse den pågående inflasjon. Men personlig er jeg av den oppfatning at lønnsbevegelsene i oktober måned, da borgfreden løper ut, vil bli ført med større kraft enn hittil.

Vi følger i vårt land med stor interesse hendingene her i Norge. Spesielt interesserer våre fagforeningsfolk seg for den norske fagorganisasjons utvikling og hva som skjer innenfor denne. Vi finner føler et særskilt fellesskap med det norske folk. Det beror kanskje på det, at vi på mange måter, lever under de samme forhold. Vi må livberge oss av en fattig jord, av skogene og havet, som ikke inneholder egentlige naturrikdommer og mulighetene for å opprettholde livet beror derfor på et hardt og slitsomt arbeid. Også verdenspolitisk er våre forhold sammenlignbare. Den store verdens politiske dønninger føles også i våre land, hvorved vår selvstendighet ofte er truet. Vi hører dog til de folk som alltid og under alle forhold verdsetter virkelig frihet og all vår virksomhet innrettes deretter.

I Finland er uoverensstemmelsene innenfor arbeiderrørsla mye sterkere enn i de andre nordiske land, men Finlands arbeiderklasse har dog alltid vist, at den tenker med sine egne hjerter og at den foretrekker et virkelig demokrati. I kampen mellom demokratiet og diktaturet, har den spesielt i den seneste tid, tildelt motstanderne store slag for demokratiets sak. Den har vist alle som på en eller annen måte søker å innskrenke folkets makt, at ledestjernen for dens virksomhet er og kan bare være å arbeide for bevaringen og utviklingen av den virkelige frihet. Til slutt ber jeg om ennå en gang å få takke for innbydelsen og ønsker deres kongress all lykke og framgang. (Sterkt bifall.)

Wilh. Isaksson: På vegne av svensk gruveindustriarbeiderforbund takker vi for den vennlige innbydelse til å få overvære deres landsmøte. Jeg har samtidig i oppdrag å overbringe vårt forbunds formann, Edw. Mattsons, hilsen til forbundet og landsmøtets representanter. Han var forhindret fra å kunne delta her på grunn av et større arbeid han nettopp nå er opptatt med i forbindelse med en utredning om gruvearbeidernes stilling i andre land og som vil bli trykt og også tilstilt deres forbund. Først på dagsordenen står silikosespørsmålet. Det nytter ikke her med trygdekasser og den slags. Arbeidstiden må ned og ferien må forlenges. Dere ligger foran oss på enkelte områder. Men vi er for vårt vedkommende fullt klar over at vi har et problem som fram for alt må løses og det er «at pusten holder». Teknikerne må kunne hitføre slike forbedringer og oppfinnelser at det heretter ikke skal være vanskelig for en far og si til sønnen at han kan begynne i gruveyrket, at det er like bra i denne industri som i andre industrier. Innenfor gruveindustrien har akkordlønningene steget ganske mye, men timelønnen har stått stille. Ved siste lønnsrevisjon ble akkordlønningene stående stille, mens timelønningene steg med opp til en krone. Det stiller ganske store krav til solidariteten, men gruvearbeiderne har klart den oppgave. Jeg ser av deres dagsorden at de har mange og store saker, og jeg håper at de vedtak som vil bli fattet må bli til gagn for dere som for oss. (Sterkt bifall.)

Alfred Ljøner: Etter oppdrag fra eksekutiven for Internasjonal Bygnings- og Træindustriarbeider-Union overbringer jeg forbundet og landsmøtet de hjerteligste hilsninger og de beste ønsker for deres landsmøte. Vår Internasjonale har tilslutning fra de aller fleste land i Europa, men også fra mange land utenfor Europa, som Amerika, Australia m.fl. I prologen het det bl.a.: «At nord og sør kan møtes, skyldes deg — din sterke arbeidsneve.» Det er mer enn symbolikk i det. Vi håper også å knytte forbindelsene ut over landegrensene og på den måten være med på å hindre en uhyggelig krig, som kan legge vår verden øde. Alle arbeidsmenn og arbeidskvinner hilser landsmøtet. (Sterkt bifall.)

W. Bayliss: Herr formann. Organisasjonskamerater!

Det er en stor glede og ære for Mr. Machin og meg å få dette høve til å gjeste deres vidunderlige land og denne vakre byen Oslo i det ærend å overbringe de broderlige hilsener fra det britiske gruvearbeiderforbundet, National Union of Miners, som representerer 700 000 gruvearbeidere i Storbritannia.

Det er sikkert med stor beklagelse mange av dere vil ha

mottatt meldingen om at vår formann, Sir William Lawther, ikke kunne komme til landsmøtet, og særlig da dette skyldtes hans helbredstilstand. Han var særs oppsatt på å komme, men dessverre var lægen overbevist om at turen ville ha betydd en for stor påkjenning på ham i hans nåværende tilstand. Jeg vet at dette er en særs hard skuffelse for Sir William eller «Bill», det navnet han er best kjent under blant gruvearbeiderne og i en særs stor vennekrets innenfor arbeiderpartiet og fagbevegelsen hjemme. Men det vil glede dere å høre at han er i god bedring, og jeg er bedt om å uttrykke for dere hans oppriktige håp om at den ypperlige gjerning som bevegelsen gjør her i Norge til beste for deres folk, vil holde fram og vinne stadig ny styrke. I disse følelser og håp har han Storbritannias gruvearbeidere med seg. Idet jeg overbringer dere dette budskapet, håper jeg at dere vil tillate meg å si noen få ord om det arbeid som er utrettet og de resultater som er nådd av de britiske bergmennene, som jeg har levd og virket blant i over 50 år, dels som gruvearbeider og dels som tillitsmann for gruvearbeiderne — noe jeg er særs stolt av. Som mange av dere allerede vet, har de britiske gruvearbeiderne vært særs aktive og trofaste fagforeningsfolk, men i tillegg til dette virkefelt har de også spilt en ledende rolle i oppbyggingen av en særs sterk politisk organisasjon, The Labour Party, arbeiderpartiet, som siden 1945 har dannet vårt lands regjering, og hvis det bare berodde på gruvearbeidernes troskap til partiet, ville det sikkert beholde den i mange år framover. Vi i gruvearbeiderforbundet har innsett den store fordelene ved å ha en regjering hvor så mange av medlemmene er tidligere medlemmer eller tillitsmenn i fagbevegelsen.

Da regjeringen først trådte til i 1945, gikk den øyeblikkelig i gang med arbeidet for å redde en av våre nøkkelindustrier, (kullgruvene), som befant seg i en tilstand som grenset til forfall. Loven om nasjonalisering av kullindustrien trådte i kraft januar 1947. Denne loven betegnet en fullbyrdelse av mange års agitasjon blant gruvearbeiderne og arbeiderklassen for øvrig for denne store reform. I førstningen av den tiden som fulgte, var det mange av våre medlemmer som følte seg i noen grad skuffet og mistenksomme fordi nesten alle de gamle gruveeieres ledere og funksjonærer fikk fortsette i sin stilling. Men det var ikke til å unngå, etter som det ville ha vært helt umulig å rekruttere fra gruvearbeidernes egne rekker det nødvendige antall folk som kunne utføre de plikter det her gjaldt. Jeg tror jeg kan si at mange av funksjonærene og de tekniske ledere

(officials and staffs) hilste overgangen fra privat til offentlig eiendom og kontroll av industrien velkommen, på samme måten som gruvearbeiderne selv, og de har vist sine evner i offentlig tjeneste. Naturligvis er det noen som har skuffet, men det var jo bare å vente.

Hva vi har oppnådd, og det er kanskje det viktigste steget, er det å skape et maskineri for rådslagning og overlegning, slik at en kan rykke problemene inn på livet og løse dem på alle trinn, fra gruva og opp til nasjonalforsamlingen, der de store politiske avgjørelsene blir truffet. Dette har nesten avskaffet det gamle ondet som het konkurranse mellom distriktene. Den ble brukt av de private arbeidsgivere, som i mange tilfelle hadde kapitalinteresser i flere distrikter, til å spille mennene ut mot hverandre og derigjennom utbytte dem sterkere. Menneskes troskap mot de nye institusjonene har vokst sterkere enn vi hadde våget å håpe. Produksjonen har som følge av dette steget til 204 millioner tonn i 1950, hvilket betyr en økning av 30 millioner tonn utover resultatet fra det siste året gruvene var i privat eie, nemlig 1946. Dette resultatet ble oppnådd med den samme arbeidsstyrken, 700 000 mann. Lønningene har som følge av bedre produksjonsmetoder steget med mer enn 50 pst. Vi har fem dagers uke og får betaling for seks. 40 timers arbeidsuke innbefattet gangtid i gruva. Gjennomsnittslønnen for samtlige arbeidere er nesten ni pund ukentlig (ca. kr. 180.00). Over en million pund om året blir brukt til velferdsarbeid for gruvearbeiderne, og i tillegg til dette kommer 25 rekonvalesenthjem til hjelp for syke og skadede gruvearbeidere. Når en tar disse og mange andre resultater i betraktning, må en si at de nasjonaliserte kullgruvene sikrer sine arbeidere gode lønns- og arbeidsvilkår og et trygt grunnlag for vårt lands framgang. Med denne lille orientering om forholdene hos oss ønsker jeg forbundet, dets ledelse og medlemmer lykke til med arbeidet i Norge. (Sterkt bifall.)

Talen ble tolket av K. Odlaug.

Forbundets formann, Chr. Henriksen, takket på landsmøtets vegne samtlige gjester for hilsninger og gode ønsker.

Navneopprop.

Alb. Karlsen foretok så navneopprop. Følgende representanter var møtt fram:

Avdeling 1) Kaggefoss Anleggsarbeiderforening Petter Thorkildsen og Karl Woss, 5) Oslo Vask- og Rengjøringskvinnens

Forening Anna Marie Olsen, Henriette Tangen, Margit Kristiansen og Dagny Aronsen, 21) Oslo og Omegn Arbeidsmannsforening Nils Bakken og Georg Nikolaisen, 25) Sør-Trøndelag Vegarbeiderforening Jakob Jakobsen og Gustav Øium, 38) Inntrøndelag Vegarbeiderforening Odmund Hjulstad og Arvid Iversen, 44) Grubernes Arbeidsmannsforening Arthur Blix og Eilif Sivertsen, 51) Follidal Gruvearbeiderforening Birger Stai og Frantz Jensen, 53) «Nordens Klippe», Kirkenes, Petter Hansen og Oskar Sivertsen, 69) Malmö Gruvearbeiderforening Per Krokan og Olav Stavrum, 75) Giken Gruvearbeiderforening Karl Bottenvann og Olav Schjølberg, 88) Sunndalen Arbeidsmannsforening Torleif Ørsal, Bjarn Sundstrøm, Hans Krokan og Magnus Gullbakken, 111) Løkken Gruvearbeiderforening John Fossflaten, Ole Danielsen, Anders Røen og Henrik Damli, 147) Orkanger Arbeidsmannsforening Ole Monsen, Eivind Solli og Bjarne Larsen, 325) Stavanger og Omegn Jernbanearbeiderforening Magnar Kristiansen og Jarle Josten, 343) Vinstra Kraftanleggsarbeiderforening Hans Vestad og Kr. Vestøl, 404) Bergen Vakt- og Renholdsbetjenings Forening Ottar Jacobsen og Klara Nordås, 405) Røssåga Anleggsarbeiderforening Trygve Nygård, Svere Riksåsen og Alfred Haugen. Avdeling 142) Longyearbyen Arbeiderforening Mosling Myrland og Viktor Janson. Avdeling 2) Skogfoss Arbeidsmannsforening Walter Isaksen, 7) Flåt Gruvearbeiderforening John Lien, 8) Grubearbeidernes Fagforening Johs. Sandnes, 9) Hyttarbeidernes Fagforening Hilmar Stuedahl, 10) Vigsnes Gruvearbeiderforening Knut Knutsen, 12) Rjukan og Omegns Arbeidsmannsforening Hans Haldorsen, 17) Jæren Jernbanearbeiderforening Eilert Eliassen, 18) Kristiansand og Omegns Arbeidsmannsforening Osm. Lindesklev, 19) Sulitjelma Bygningsarbeiderforening Peder Nystad, 20) Sulitjelma Jern- og Metallarbeiderforening Peder N. Vik, 22) Tunhøvd Anleggsarbeiderforening Johan Eriksen, 23) Ålen Gruvearbeiderforening Magnus Støvneng, 26) Drag Feltspatarbeiderforening Ottar Langmo, 32) Knaben Gruvearbeiderforening John A. Egeland, 34) Stord Arbeiderforening Andr. Rekke, 35) Trondheim og Omegns Jernbanearbeiderforening Darvid Moen, 36) Ottadalens Anleggsarbeiderforening Kr. Maristuen, 37) Alta Vegarbeiderforening Eugen Helgesen, 39) Rosvold Jernbanearbeiderforening Sigurd Nilsen, 41) Røros Veg- og Anleggsarbeiderforening Sverre O. Lien, 42) Sølvverksarbeidernes Fagforening Sigurd Tangen, 52) Follo Vegarbeiderforening Westby (fraværende), 62) Svean Arbeidsmannsforening Alfred Stenbak, 63) Myntarbeidernes Fagforening Arne Finnbråten, 65) Fåberg

Vegarbeiderforening August Dokken, 66) Tydal Anleggsarbeiderforening (ingen møtte), 70) Sandnes Arbeiderforening Bjørn Finnseth, 73) Jakobsbakken Gruvearbeiderforening Torstein Guvåg, 74) Vegarbeiderforeningen Tofteland Bro G. Greibesland, 78) Sagmo Gruvearbeiderforening Eugen Grimstad, 79) Finneide og Omegns Arbeidsmannsforening Johan Olsen, 84) Eidsvoll Arbeidsmannsforening Edv. Hemli, 85) Trondheim og Omegns Arbeidsmannsforening Johan Bekken, 86) Hamarøy og Tysfjord Vegarbeiderforening Trygve Jenssen, 92) Bjørnkåsen Gruvearbeiderforening Ingemar Jensen, 94) Drammen og Omegns Jernbanearbeiderforening Ole Baklid, 95) Kuråsfossen Anleggsarbeiderforening Johs. Nyhus, 98) Øvre Ardal Arbeiderforening Anton Holsæter, 99) Vestfold Vegarbeiderforening Hans Skjauff, 100) Båsmo Arbeidsmannsforening Erling Olsen, 101) Mo Arbeiderforening Alf Søfting, 102) Skonseng Jernbanearbeiderforening Herman Bystadhagen, 107) Abjøra Anleggsarbeiderforening Sigurd Melum, 114) Namdal Vegarbeiderforening Trygve Morken, 120) Gjerpen Arbeidsmannsforening Hermann Hansen, 121) Jølster Vegarbeiderforening Johannes Fluge, 125) Mofjellets Gruvearbeiderforening Isak Vik (ikke møtt), 128) Sulitjelma Hyttarbeiderforening Harald Henriksen, 130) Olden—Innvik Vegarbeiderforening Alfred Guddal, 131) Ringsaker Vegarbeiderforening (ingen møtt), 132) Glomfjord Kraftanleggsarbeiderforening Sverre Fagerli, 133) Arendal og Omegns Vegarbeiderforening Karl Haugenes, 136) Sarpsborg og Tune Arbeidsmannsforening Leif Hj. Andersen, 138) Framfjord Arbeiderforening Svein Wikøren, 148) Nordre Vestfold Vegarbeiderforening B. Andersen, 152) Sandvika—Asker Jernbanearbeiderforening Halvor Jupskås, 153) Norderhov—Tyrstrand Vegarbeiderforening Oluf Solberg (ikke møtt), 154) Skedsmo Arbeidsmannsforening Henry Vestby, 155) Asker Arbeidsmannsforening Kolbj. Westengen, 158) Elverum Vegarbeiderforening Olger Rønningen, 160) Østfold Maskin og Vegvokterforening Jorulf Haugli, 162) Toten og Vardal Arbeidsmannsforening Marius K. Svene, 165) Hadeland Vegarbeiderforening M. Langbakke, 166) Østfold Vegarbeiderforening John Solheim, 169) Gol Vegarbeiderforening Olav Hulen, 171) Hamar Redskapscentral Arbeiderforening Alfred Kolseth, 175) Vinger og Eidskog Vegarbeiderforening Ole Nilssen, 186) Lysefallene Arbeiderforening Frants Nielsen, 187) Skjåk Vegarbeiderforening Rikard Hosar, 190) Saltdal Arbeidsmannsforening Almar Storjord, 194) Eidanger Arbeidsmannsforening Nils Fjellstad, 195) Valdres Vegarbeiderforening Einar Bø, 197) Namsen Vegarbeiderforening Gudmund Sævik, 206)

Skaland Grafittverksarbeiderforening Per Magnussen, 213) Tromsø Sund Vegarbeiderforening Fritjof Nygård, 214) Sandbek Gruvearbeiderforening Arnold Werner, 215) Mosjøen Arbeidsmannsforening John A. Breckan, 225) Førde Veg- og Anleggsarbeiderforening Fridtjof Indrebø, 227) Nedre Romerike Vegarbeiderforening (ingen møtte), 228) Nord-Gudbrandsdal Riksvegvokterforening (ingen møtte), 229) Tafjord Anleggsarbeiderforening (ingen møtte), 239) Lom Vegarbeiderforening Per P. Haugen, 240) Holsvassdragets Anleggsarbeiderforening Hans Marthinsen, 242) Trysil Vegarbeiderforening Olaf Norum, 245) Fyr- og Merkearbeidernes Forening Leif Folkestad (ikke møtt), 246) Modum Vegarbeiderforening Marius Madsen, 247) Pasvikdalen Vegarbeiderforening Mattis Randa, 253) Verdal Arbeidsmannsforening Bernhard Berg, 263) Kvinnenenes Fagforening, Trondheim, Emma Fremstad, 268) Lenvik Arbeidsmannsforening Agnus Angel, 269) Målselv Vegarbeiderforening Ludvig Karlstad, 275) Nedre Årdals Arbeiderforening Alf Prestegård, 277) Øvre Sandsvær Arbeidsmannsforening Nils Johansen, 282) Eid og Davik Veg- og Anleggsarbeiderforening Odd Myklebust, 284) Bodø og Omegn Jernbanearbeiderforening Karl Pettersen, 289) Gloppen Vegarbeiderforening Asbjørn Stensaker, 295) Dynjanfossen Anleggsarbeiderforening (ingen møtt), 296) Fyrvesenets Dampskipsbesetningers Forening Svein Nedrebø, 300) Breivik Vegarbeiderforening Helge Heggelund, 312) Vestfold Vegvokterforening Arnt Lien, 315) Audnedalen Vegarbeiderforening Erik Arnesen, 318) Dovre Arbeidsmannsforening Peder Rykhus, 324) Storfjord Vegarbeiderforening Aksel Engstad, 335) Vest-Telemark Vegvokterforening Sverre Nordskog, 337) Stavanger og Jærens Vegarbeiderforening Fredrik Olsen, 340) Lyngen Vegarbeiderforening Hjalmar Løkkertsen, 352) Mo Jernbanearbeiderforening Ole Solheim, 358) Skjerstad Vegarbeiderforening Peder Kvarv, 359) Bodø—Røsvik Vegarbeiderforening Vilhelm Furnes, 365) Levangen Vegarbeiderforening Per Jørgensen, 377) Kabelvåg Havnearbeiderforening Trygve Nilsen, 392) Nes Vegarbeiderforening Olaf Olsen, 393) Nesset og Øksendal Vegarbeiderforening Mosvid Husby, 400) Balestrand Veg- og Anleggsarbeiderlag Tyger Mundal, 401) Hamarfald og Omegn Stenarbeiderforening Anton Sjøstrand, 410) Skafså Arbeidsmannsforening Ole Bygstøyl (ikke møtt), 411) Storfosshai Jernbanearbeiderforening Gustav Hasselstrøm, 412) 3. distrikts Havnearbeiderforening Ingvald Lorgen, 415) Troms Vegvesens Sjøfør- og Lastebilforening Aage Steffensen, 417) Aura Arbeidsmannsforening Andr. Vasshaug, 432) Rusåga Jernbanearbeiderforening Karl

Olstad, 438) Tverland Jernbanearbeiderforening Johannes Høiås, 440) Dunderlands Jernbanearbeiderforening Jakob Andersen, 442) Fjellbrott Vegarbeiderforening (ingen møtt), 443) Vask- og Renholdsforeningen, Stavanger, Odlaug Kristiansen, 445) Rognan Jernbanearbeiderforening Lars Næss, 452) Biri—Snertingdal Vegarbeiderforening Lars Ødegårdstuen, 453) Kåfjord Vegarbeiderforening (ingen møtt), 457) Nedre Telemark Vegvokterforening John Severinsen, 459) Søftestad Gruvearbeiderforening (ingen møtt), 461) Egersund Jernbanearbeiderforening Jørgen Bergundhaugen, 473) Kjemåga Jernbanearbeiderforening Svend Stensås, 488) Gåseflå Jernbanearbeiderforening Kr. Mortensen, 490) Gardermoen og Trandum Statsarbeiderforening Alf Logna, 496) Bårstad Gruvearbeiderforening (ingen møtt), 498) Skjeggestad Jernbanearbeiderforening Karl Olsen, 521) Skjerka Anleggsarbeiderforening (ingen møtt), 525) Evenes Vegarbeiderforening Anton Kristoffersen, 528) Vossebanen Jernbanearbeiderforening Amund Hallanger, 535) Ognå Jernbanearbeiderforening John Utseth, 549) Kings Bay Arbeiderforening Alf Myhrvold, 550) Hjartås Jernbanearbeiderforening Anders Uhlen, 551) Setså—Langset Jernbanearbeiderforening Sig. Ruste og 552) Finneid Jernbanearbeiderforening Arne Pettersen.

Oslo og Akershus fylke.

46) Vaktmennesenes Forening, 91) Bærum Arbeidsmannsforening Johs. Bruun, 89) Sørums og Blaker Vegarbeiderforening, 151) Rælingen Vegarbeiderforening og 396) Fet Vegarbeiderforening Harald Haugli, Blaker, 145) Nesodden Fagforening og 201) Oppegård Arbeiderforening H. Henriksen, 168) Nannestad Vegvokterforening, 174) Ullensaker Vegarbeiderforening, 184) Nitedal og Hakadal Arbeidsmannsforening og 420) Hurdal Arbeidsmannsforening Hans Edseth, 310) Ski Arbeidsmannsforening og 407) Enebakk Vegarbeiderforening Georg Pettersen, 383) Lørenskog Arbeidsmannsforening, og 444) Kongsvingerbanens Jernbanearbeiderforening Hjalmar Sundt.

Østfold fylke.

144) Våler Vegarbeiderforening, 371) Råde Vegarbeiderforening, 482) Askim Vask- og Rengjøringskvinner Forening, 499) Onsjø Arbeidsmannsforening og 475) Halden og Omegn Arbeidsmannsforening Folke Henriksen.

Hedmark fylke.

60) Hamar og Omegn Arbeidsmannsforening og 170) Stange Vegarbeiderforening Baard Berntsen, 31) Romedal Vegarbeiderforening, 179) Nes og Furnes Vegarbeiderforening og 172) Amot Vegarbeiderforening Nils Bekken, 64) Tynset Veg- og Anleggsarbeiderforening og 82) Alvdal Arbeidsmannsforening Bersvend Moan, 156) Sør-Odal Vegarbeiderforening og 381) Nord-Odal Vegarbeiderforening (ingen møtt), 458) Brandval Vegarbeiderforening, 316) Hof Vegarbeiderforening og 274) Braskereidfoss Vegarbeiderforening Marius Tørmo (ikke møtt), 176) Åsnes Vegarbeiderforening og 177) Våler Vegvokterforening Einar Gundersen, 308) Os Fagforening, 192) Tolga Fagforening, 287) Osenreguleringens Anleggsarbeiderforening og 424) Kvikne Vegarbeiderforening Ivar Klausen, 389) Ytre Rendal Vegarbeiderforening, 455) Storelvdal Arbeidsmannsforening og 485) Nord-Østerdal Vegvokterforening (ingen møtt).

Oppland fylke.

167) Ringebu Vegarbeiderforening og 207) Øyer Vegarbeiderforening H. Brendløkken, 394) Lesja Vedlikeholdsarbeiderforening og 414) Sel Vegarbeiderforening Sigurd Stampeløkken, 298) Vinstra Anleggsarbeiderforening og 497) Kvam Kleberstens Arbeiderforening Odmar Bakken, 294) Øye Vegarbeiderforening og 244) Land og Torpa Veg- og Vedlikeholdsarbeiderforening (ingen møtt), 468) Søndre Land Vegvokterforening, 464) Vardal Arbeidsmannsforening, 317) Kapp Arbeidsmannsforening og 292) Hurum Arbeiderforening Kristoffer Nærlie, 11) Gruppe 11, Lillehammer, 493) Raufos Arbeidsmannsforening og 304) Østre Gausdal Vegarbeiderforening Anton Østhus.

Buskerud fylke.

357) Gruppe 357, Hemsedal, 261) Haugastøl Vegarbeiderforening og 15) Ål Veg- og Anleggsarbeiderforening Erling Skalle, 13) Ringerikes Arbeidsmannsforening, 441) Kirkebygda Anleggsarbeiderforening og 505) Hurum Vegarbeiderforening (ingen møtt), 58) Nesbyen Vegarbeiderforening, 159) Flå Vegarbeiderforening og 526) Pålsbu Anleggsarbeiderforening Anders Bekkelund (ikke møtt), 108) Øvre Eiker Vegarbeiderforening, 217) Sagrenda Verks Fagforening, 272) Flesberg Vegvokterforening og 283) Ytre Sandsvær Vegarbeiderforening Reidar Skjersåker, 163) Hole Vegarbeiderforening og 328) Adal Vegarbeiderforening Carl J. Frogh, 191) Buskerud Vegarbeiderfor-

ening og 262) Røyken Vegarbeiderforening Magnus Asdøl (ikke møtt), 209) Krødsherad Vegarbeiderforening, 428) Sigdal og Eggedal Vegarbeiderforening og 500) Modum Vegvokterforening (ingen møtt).

Vestfold fylke.

141) Tjøme Arbeiderforening og 183) Søndre Vestfold Vegarbeiderforening (ingen møtt), 143) Nedre Lågendalen Vegarbeiderforening og 314) Slagen Arbeidsmannsforening Ellef Aadal, 235) Holmestrand Kvinnelige Arbeiderforening, 267) Tønsberg Kvinnelige Fagforening og 402) Sando Pukkverks Fagforening Line Johansen.

Telemark fylke.

16) Valberg Arbeiderforening, 116) Seteren Kwartsbrudd Arbeiderforening og 204) Bærøy Arbeiderforening Even Jevanord, 50) Bø Vegarbeiderforening og 356) Sauherad Vegarbeiderforening Sveinung Flåtin, 57) Notodden og Omegns Arbeidsmannsforening og 421) Gransherad Vegarbeiderforening Emil Ødegård, 178) Ulefoss og Omegns Arbeidsmannsforening, 210) Skien Arbeidsmannsforening og 222) Solum Vegarbeiderforening Øivind J. Andersen, 375) Drangedal Vegarbeiderforening og 243) NSB Elektrifiseringsarbeiderforening Anders Grantangen, 293) Nissedal Vegarbeiderforening, 185) Fyresdal Arbeidsmannsforening og 478) Lårdal Vegarbeiderforening (ingen møtt), 524) Hjartdal Arbeidsmannsforening og 480) Øst-Telemark Vegvokterforening John Dokka.

Aust-Agder fylke.

81) Gjerstad Anleggsarbeiderforening og 126) Vegårdshei Vegarbeiderforening Hans Moen, 67) Arendal—Evje Vegarbeiderforening, 384) Froland Vegarbeiderforening og 367) Dølemo Vegarbeiderforening Halvor Helleland, 105) Setesdalen Vegarbeiderforening, 196) Hornnes Vegarbeiderforening, 321) Valle Vegarbeiderforening og 486) Evje Kvinnelige Arbeiderforening Gunnar Strømme, 231) Nelaug Anleggsarbeiderforening, 236) Sønedeled og Omegn Vegarbeiderforening, 479) Bykle Vegarbeiderforening og 422) Lillesand og Omegn Vegarbeiderforening Ommund Michalsen, 409) Gloserhei Gruvearbeiderforening, 429) Amli Vegarbeiderforening og 388) Eidbo og Borøy Vegarbeiderforening (ingen møtt).

Vest-Agder fylke.

55) Vest-Agder Riksvegvekterforening, 59) Farsund og Omegn Vegarbeiderforening og 72) Kvinesdal—Fjotland Vegarbeiderforening Simon Moi, 97) Vennesla Vegarbeiderforening, 224) Bryggeså—Eiesland Vegarbeiderforening og 336) Austad Vegarbeiderforening Tom Torkildsen, 342) Anasira Vegarbeiderforening, 416) Ivelandsfoss Arbeiderforening, 426) Høilandsfossen Arbeiderforening og 433) Spangereid Vegarbeiderforening Olaf Bryggeså, 220) Tveit og Randesund Vegarbeiderforening og 115) Drangsholt—Kildalen Vegarbeiderforening (ingen møtt).

Rogaland fylke.

40) Holmane Havneanleggsarbeiderforening, 303) Dirdal Vegarbeiderforening og 477) Botne Arbeidsmannsförening (ingen møtt), 43) Sauda Anleggsarbeiderforening og 495) Nord-Rogaland Vegvekterforening Karl Janson, 54) Indre Ryfylke Vegarbeiderforening og 542) Lund Vegarbeiderforening (ingen møtt), 238) Haugarland Vegarbeiderforening og 290) Sandeid og Omland Vegarbeiderforening Gunvald Stange.

Hordaland fylke.

56) Matre Arbeiderforening, 494) Tysnes Arbeidsmannsförening, 395) Gruppe 395, Betonmast, og 469) Espe Arbeidsmannsförening (ingen møtt), 47) Vende vann Anleggsarbeiderforening, 285) Etne Arbeiderforening og 273) Hodnaberg Anleggsarbeiderforening Knut Bjørke, 135) Bergen Vaktmesterforening, 205) Hosanger Gruvearbeiderforening, 423) Leirvik og Omegn Arbeiderforening og 322) Fjell Arbeiderforening P. Solberg Johannessén, 6) Bruvik Arbeidsmannsförening og 385) Haus Vegarbeiderforening Sverre Steffensen, 119) Øystese—Eideveien Arbeiderforening og 254) Voss og Omegn Vegarbeiderforening Håkon Thowsen, 218) Sund Arbeiderforening og 338) Sæbø Vegarbeiderforening Karl Pedersen Eide, 483) Sæbø Vegarbeiderforening, 483) Os Vegarbeiderforening og 516) Samnanger Vegarbeiderforening Jørgen O. Søfteland, 259) Tysse—Døsvik Vegarbeiderforening og 326) Ulvik Anleggs- og Vegarbeiderforening (ingen møtt), 219) Nordre Stamlinje Arbeiderforening og 249) Sveio Arbeidsmannsförening Martin Dyrseth.

Sogn og Fjordane fylke.

24) Bergkvam Jernbanearbeiderforening, 427) Svelgen Arbeidsmannsförening og 323) Ålfoten Anleggsarbeiderforening Johan E. Flåm, 80) Sogndal Vegarbeiderforening; 93) Leikanger

Vegarbeiderforening og 305) Luster Vegarbeiderforening Ragnar Vigdal, 233) Naustdal Vegarbeiderforening og 446) Hafslø Vegarbeiderforening (ingen møtt), 313) Borgund Vegarbeiderforening og 232) Vikum—Torvund Vegarbeiderforening Olav Sletthagen, 319) Jostedal Vegarbeiderforening, 355) Gaular Vegarbeiderforening og 465) Eikefjord Vegarbeiderforening Johan Storevik, 456) Måløy Havnearbeiderforening og 474) Florø Arbeidsmannsförening (ingen møtt).

Møre og Romsdal fylke.

14) Rausand Gruvearbeiderforening og 472) Olivenstenarbeidernes Forening John Rausand, 28) Fræna Vegarbeiderforening, 29) Bud Vegarbeiderforening, 198) Kleive Vegarbeiderforening, 199) Nord-Aukra Vegarbeiderforening og 279) Bolsøy Vegarbeiderforening Edvard Stokke, 33) Skodje Vegarbeiderforening, 368) Tresfjord og Omegn Vegarbeiderforening og 466) Dyrkorn—Stordal Vegarbeiderforening Oddbj. Skredderhaug, 122) Grytten og Omegn Vegarbeiderforening og 266) Geiranger Vegarbeiderforening Karl Nilsen, 208) Vegarbeiderforeningen Borgund, 255) Brattvåg—Straumen Vegarbeiderforening og 353) Tingvold Vegarbeiderforening Peder Flødenes, 117) Kristiansund og Omegn Arbeiderforening, 264) Valsøyfjord Arbeidsmannsförening, 276) Valsøyfjord Vegarbeiderforening og 307) Stangvik Vegarbeiderforening (ingen møtt), 161) Vartdal Vegarbeiderforening, 230) Dalsfjord Vegarbeiderforening, 346) Volda Vegvaktarlag og 348) Kilsfjord og Omegn Vegarbeiderforening John Krumsvik, 248) Nordangsfjord Vegarbeiderforening og 270) Hellesylt Vegarbeiderforening (ingen møtt), 193) Vegarbeiderforeningen «Samhold», 345) Stemshaug Vegarbeiderforening, 354) Halså Vegarbeiderforening og 397) Søvik—Lien Vegarbeiderforening Lars Lillegård (ikke møtt), 216) Kvernes Vegarbeiderforening, 376) Straumsnes Vegarbeiderforening og 419) Eresfjord og Vistdal Vegarbeiderforening, 450) Tjelle og Rød Vegarbeiderforening og 463) Øre Vegarbeiderforening K. E. Tjelle, 188) Bremsnes Vegarbeiderforening og 515) Rindal Vegarbeiderforening Olav Dragset (ikke møtt), 211) Sør-Brandal Anleggsarbeiderforening, 425) Herøy og Sande Vegarbeiderforening og 448) Rengjøringskvinnenes Forening i Ålesund Olav Husøy.

Sør-Trøndelag fylke.

223) Selbu-Tydal Vegarbeiderforening og 378) Selbu Arbeidsmannsförening Ingvald Sesseng, 258) Sør-Trøndelag Vegvesens Sjäför- og Lastebilforening og 403) Trondheim og Omegns

Vaktmesterforening Kristian Kristiansen, 49) N.A.F. avd. 49, Alen, 548) Støren Jernbanearbeiderforening og 330) N. Orkdal Vassdragsvesens Arbeiderforening (ingen møtt), 129) Fjæremfossen Anleggsarbeiderforening, 431) Innlandet Arbeidsmannsforening og 241) Gaula Vassdragsarbeiderforening Ole Moen.

Nord-Trøndelag fylke.

83) Sanddøla Jernbanearbeiderforening, 157) Skorovass Fagforening og 361) Namsvatn Anleggsarbeiderforening Odd Hammer, 104) Ytre Namdal Vegarbeiderforening, 451) Vegvokterlaget i Ytre Namdal og 454) Rørvik Arbeidsmannsforening Fritjov Brækken, 118) Størdal Arbeidsmannsforening og 434) Rengjøringskv. Forening, Levanger Ida Tronstad, 164) Flatanger Vegarbeiderforening, 182) Vegvesenets Sjøfør og Verkstedarbeiderforening, 351) Gravvik Vegarbeiderforening og 387) Hegra Arbeidsmannsforening Karlo Tronstad.

Nordland fylke.

71) Sørvågen Arbeidsmannsforening, 106) Trældal Arbeiderforening, 286) Hadsel Arbeidsmannsforening og 350) Vindstad Anleggsarbeiderforening Håkon Jonassen, 484) Sørfjorden Arbeidsmannsforening, 149) Altermark Kleberstensbrudd Arbeiderforening og 481) Bogen Fagforening Asbjørn Heien, 110) Bratthaugen Arbeiderforening, 112) Kvarterbruddarbeidernes Forening og 288) Hundholmen Feltspatarbeiderforening (ingen møtt), 123) Sjønstå Arbeidsmannsforening og Hanken Grubearbeiderforening Herman Nilsen, 103) Arbeiderforeningen «Nordlyset» og 391) Mo og Omegn Vegarbeiderforening Nils Markussen, 139) Grønnfjelldal Jernbanearbeiderforening og 257) Dunderlandsdalen Jernbanearbeiderforening Helge Sandø, 68) Valla Jernbanearbeiderforening, 202) Sefrivatn Jernbanearbeiderforening, 301) Elsfjord Jernbanearbeiderforening og 382) Mulvik Jernbanearbeiderforening Stefen Høglo, 299) Forsenget Jernbanearbeiderforening og 363) Valnesfjord Jernbanearbeiderforening Ingv. Guldal, 380) Drevvatn Jernbanearbeiderforening og 399) Fineidfjord Jernbanearbeiderforening Jacob Sæther, 4) Andøya Vegarbeiderforening, 76) Narvik og Ankenes Vegarbeiderforening, 96) Innhavet Vegarbeiderforening, 140) Øksnes og Langenes Vegarbeiderforening Ingebrigt J. Framvik, 124) Brønnøysund Fagforening, 200) Korgen Arbeiderforening, 437) Sandnessjøen Arbeidsmannsforening og 360) Nesna Fagforening Peder Lyngen, 189) Grane Vegarbeiderforening, 329)

Hattfjelldal Vegarbeiderforening og 467) Vega Vegarbeiderforening (ingen møtt), 212) Storalteren-Rølielv Vegarbeiderforening og 334) Hemnes Arbeidsmannsforening Einar Paulsen, 374) Ytre Bindal Vegarbeiderforening, 492) Bindal Vegarbeiderforening, 373) Fustvatnet Vegarbeiderforening og 362) Drevja Vegarbeiderforening Konrad M. Vikestad, 173) Meløy Vegarbeiderforening, 327) Lurøy Vegarbeiderforening, 370) Elsfjord Vegarbeiderforening, 491) Kvinnenenes Fagforening, Bodø, og 430) Skarberget-Sætran Vegarbeiderforening Lillemor Strøm, 333) Vågan Vegarbeiderforening, 398) Ballangen Vegarbeiderforening og 372) Buksnes og Hol Vegarbeiderforening Kristian Olsen, 379) Nordfold Vegarbeiderforening, 386) Steigen Vegarbeiderforening og 439) Horndal Arbeiderforening Jens Hansen, 436) Borge Vegarbeiderforening og 460) Bø og Malnes Arbeiderforening John Fagereng.

Troms fylke.

27) Sandtorg og Trondenes Vegarbeiderforening, 203) Harstad Rengjøringskvinnens Forening, 250) Berg Vegarbeiderforening og 341) Kvefjord Vegarbeiderforening Anton Storhaug, 61) Igeland-Åndstad Arbeiderforening og 511) Tranøy Vegarbeiderforening Jens Jakobsen, 181) Storfossen Vegarbeiderforening og 309) Bardu Arbeidsmannsforening Anker Nikolaisen, 331) Balsfjord Vegarbeiderforening, 332) Malangen Vegarbeiderforening og 369) «Ekskavator 6» Arbeiderforening Alfred Karoliussen, 339) Kvenangen Vegarbeiderforening, 364) Nordreisa Vegarbeiderforening og 476) Hillesøy Arbeidsmannsforening Sverre Salamonsen, 3) Fossmo Arbeidsmannsforening og 349) Øverbygd Arbeidsmannsforening Peder Larsen, 435) Sørreisa Vegarbeiderforening og 508) Salangen Vegarbeiderforening Oscar Sundstrøm.

Finnmark fylke.

137) Varanger Vegarbeiderforening, 226) Tana Vegarbeiderforening, 271) Varangerbotn Vegarbeiderforening og 366) Neiden Vegarbeiderforening Leif Mikkola, 221) Talvik Vegarbeiderforening, 413) Børselv Vegarbeiderforening, 447) Lakselv Vegarbeiderforening og 302) Breivikbotn Arbeidsmannsforening Waldemar Mikkelsen, 260) Berlevår Havneanleggsarbeiderforening, 280) Hasvik Havnearbeiderforening og 281) Reppvåg-anleggets Fagforening Enok Mauseth (frav.).

Representantskapet.

Chr. Henriksen, Alb. Karlsen, A. K. Lien, Ole Beck, Selma Holmquist, Oskar Kvernebo, Hans Fredriksen, Hilmar Antonsen, Harald Fossum, Bernt Alfsen, Jon Nergård, Tønnes Moi, Johan Skrede, Ole Nordvolden, Odin Herø (forfall, sykdom), Daniel Martinsen, Kristian Moljord, Einar Schei, Bergiton Syrstad, Bernhard Reines, Bottolf Thunshelle og J. P. Karlsrud.

Sekretærer.

Walter Kristiansen og Paul Sundt.

Kontrollkomiteen.

Alfred M. Nilsen og Oskar Rydén.

Landsorganisasjonens Revisjonskontor.

Gunvald Gundersen.

Innenlandske gjester.

Regjeringen: Statsråd Nils Langhelle og statssekretær Arne Drogseth. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon: P. Mentsen, Elias Volan og Alfred Ljøner. Det norske Arbeiderparti: Martin Tranmæl. Arbeidernes Opplysningsforbund: Anton Andresen og Anders Mørk. Norsk Bygningsarbeiderforbund: John Wivegh, Peder Framnes og Malfred Bergseth. Norsk Jernbaneforbund: Marius Trana og Sigurd Rounge. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Odd Humblen og Harald Helgesen. Norsk Kommuneforbund: Torbjørn Henriksen og Arthur Karlsen. Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: H. L. Børsum. Norsk Papirindustriarbeiderforbund: Edv. Stenklev og Kåre Pehrson. Norsk Skog- og Landsarbeiderforbund: Hans Ruud og Leif Haugli. Norsk Tjenestemannslag: Thv. Karlsen. Norsk Tekstilarbeiderforbund: Olav Bruvik og Anna Nilsen. Spesielt innbudt: Johs. M. P. Ødegård og Aksel Th. Ahlstrand.

Utenlandske gjester.

Svenska Gruvindustriarbeiderforbundet: Wilh. Isaksson og Knut Djupman. Svenska Fabriksarbeiderforbundet: Helmer Andersson og Carl F. Lindahl. Svenska Vagarbeiderforbundet: Arthur Nyman og Edvin B. Göthe. Svenska Byggnadsarbeiderforbundet: Erik Strandberg og Harry Andersson. Nordiske Väg- och Anlægningsarbeiderunionen: Oscar E. Forslund. Den Skan-

dinaviske Gjensidighetskomité: Erik Strandberg. Finnlands Arbetareförbund: Martti Kitunen og Alpo Honkasalo. Finlands Glas- och Porslinsarbeiderforbund: Jouko Salminen. Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark: Agnes Abrahamsen og Anna Clemensen. Dansk Arbejdsmandsforbund: Rich Børgeesen (forfall), Thorvald Johansen og Julius Nielsen. Keramisk Forbund i Danmark: Einer-Jensen og Betty Thomsen. International Bygnings- og Træindustriarbejder-Union: Alfred Ljøner. Miners' International Federation: Sir Will Lawther (forfall). National Union og Mineworkers: W. Bayliss og J. R. A. Machen. International Grov- og Fabriksarbejder-Føderation: Carl F. Lindahl.

FULLMAKTENE GODKJENNES

Alb. Karlsen: Representantskapet nedsatte en fullmaktskomité, bestående av Bernt Alfsen, Einar Schei og meg selv, og komitéen framlegger følgende enstemmige innstilling for landsmøtet:

Fullmaktskomitéen har fått seg forelagt telegram fra avd. 142 hvori meddeles at foreningen har som representanter til landsmøtet valgt Mosling Myrland og Viktor Janson.

Fullmaktskomitéen er oppmerksom på at avd. 142 ikke har innbetalt kontingent til forbundet for den tid som er forutsatt for representasjon til landsmøtet.

Av hensyn til de særegne forhold for Svalbard og under forutsetning av at kontingenten blir betalt til forbundet før landsmøtets avholdelse 27. mai, vil fullmaktskomitéen anbefale fullmaktene for de 2 representanter godkjent.

Fullmaktskomitéen har blant de øvrige innsendte fullmakter også fått seg forelagt fullmakt for representant Peder Larsen, avd. 3, Fossmo Arbeidsmannsförening, Troms fylke, hvori meddeles at foreningen på møte den 5. desember 1950 har valgt Peder Larsen som representant.

Fra den forening som avd. 3 velger sammen med foreligger ingen meddelelse om at de har foretatt valg av representant til landsmøtet.

Etter det som foreligger vil fullmaktskomitéen anbefale at fullmakten godkjennes.

For så vidt angår valgkretsen avd. 208, 255 og 353 viser det seg at der er innsendt fullmakt for medlem av avd. 255 Bratvåg—Straumen, Peder Flødenes. De to andre foreninger fra denne valgkrets har ikke innsendt fullmakt og Peder Flødenes skulle dermed være valgt som representant.

Da valget er foretatt 10. mai og etter valgfristens utløp, vil fullmaktskomitéen forelegge godkjennelsen av valget for landsmøtet, med anbefaling om godkjennelse av det foretatte valg for så vidt Peder Flødenes møter på landsmøtet.

Med de bemerkninger som her er gjort foreslås fullmaktenes godkjent.

Votering: Fullmaktskomitéens innstilling ble uten debatt enstemmig vedtatt.

KONSTITUERING

Til *ordstyrere* valgtes enstemmig: *Kr. Moljord*, Sulitjelma, *Jorulf Haugli*, veivesenet Østfold, *Halvor Jupskås*, jernbaneanleggene og *Bjarne Larsen*, Orkanger.

Til *sekretærer* valgtes likeledes enstemmig etter innstillingen: *Walter Kristiansen*, Oslo, *Johs. Sandnes*, Røros, *Bjarne Sundstrøm*, Aura-anlegget og *Alfred Guddal*, Sogn og Fjordane.

Til *redaksjonskomité* forelå følgende innstilling fra representantskapet: *Chr. Henriksen*, Oslo, *Olav Stavrum*, Malm, *Gudmund Sævik*, Nord-Trøndelag, *Hans Vestad*, Vinstra og *Oddlaug Kristiansen*, Stavanger.

Torstein Guvåg: Jeg har merket meg denne komité, som er meget viktig. En har delt Norge av ved Trøndelag. De nordlige fylker bør få med en representant i denne komité og jeg vil foreslå Lars Næss fra Rognan istedenfor Gudmund Sævik.

Alb. Karlsen: Jeg tror ikke det vil være riktig å plukke i stykker innstillingen. En har så vidt mulig søkt å dekke de forskjellige interesser. Stavrum er gruvearbeidernes representant, Sævik representerer veiarbeiderne, den største gruppe i forbundet, Vestad representerer den neststørste gruppe, kraft- og anleggsarbeiderne. Vi har dessuten mange kvinner tilmeldt forbundet og de bør ha med en representant.

Votering: Innstillingen ble vedtatt. Enstemmig for de 4 hvor det ikke forelå andre forslag. Sævik ble valgt med overveldende flertall.

Til *valgkomité* innstilte representantskapet:

1) Bernhard Reines, representantskapet, 2) Karl Olsen, avd. 498, Sørlandsbanen, 3) Johs. Bruun, avd. 91, Bærum, 4) Henrik Damli, avd. 111, Løkken, 5) Peder Nystad, avd. 19, Sulitjelma, 6) Torleif Ørsal, avd. 88, Sunndal, 7) Anton Østhus, avd. 493, Raufoss, 8) Ottar Jacobsen, avd. 404, Bergen, 9) Hans Skjauff, avd. 99, Vestfold, 10) Leif Mikkola, avd. 366, Finnmark, 11) Jørgen O. Sjøfteland, avd. 493, Hordaland.

Kr. Moljord opptok sin dissens fra representantskapet og foreslo Karl Bottenvann istedenfor Peder Nystad.

Votering: Representantskapets innstilling ble vedtatt.

Til *budsjettkomité* ble enstemmig valgt:

1) A. K. Lien, representantskapet, 2) Jon Nergård, Sør-Trøndelag, 3) Arne Finnbråten, Mynten, Kongsberg, 4) Magnar Kristiansen, Sørlandsbanen, 5) Georg Nikolaisen, privatanleggene.

VEDTAKELSE AV DAGSORDEN

Følgende forslag til dagsorden ble enstemmig vedtatt:

1. **Landsmøtets åpning og konstituering**
Fullmaktenes godkjenning, og
 - a) Vedtakelse av dagsorden og forretningsorden.
 - b) Valg av ordstyrere og sekretærer.
 - c) Valg av komitéer.
 1. Valgkomité.
 2. Budsjettkomité.
 3. Redaksjonskomité.
2. **Beretninger, regnskaper og revisjonsrapporter.**
3. **Forandring av forbundets lover.**
 - a) Innstilling fra den av Landsmøtet 1948 nedsatte lovkomité.
 - b) Innkomne forslag til forandringer av forbundets lover.
4. **Opplysningsvirksomheten**
5. **Førskjellige forslag**
 1. Retten og plikten til arbeid.
 2. Mer sammenhengende arbeid for vegarbeiderne.
 3. Bevilgninger til Norlandsbanen.
 4. Arbeidstiden ved tunnelarbeid.
 5. Arbeidstiden i gruver og sunnhetsfarlige bedrifter.
 6. Arbeidstiden i gruver under dagen.
 7. Nasjonalisering av gruveindustrien i Norge.
 8. Alderstrygden.
 9. Opphevelse av Lønnsnemnda.
 10. Lov om organisasjonsplikt.
 11. Stønad til ferie.
 12. Avstemninger.
 13. Dannelse av eget forbund for lastebileierne.

14. Sosiale goder — lastebileierne.
 15. Ansettelse av vegvoktere.
 16. Ansiennitetsbestemmelser ved vegvesenet.
 17. Heving av timelønnen for vedlikeholdsarbeidere — mer stabil arbeidsordning.
 18. Dietgodtgjørelse — vegvesenet.
 19. Sykkelgodtgjørelse til vegarbeiderne.
 20. Lønn under sykdom — gruvearbeiderne.
 21. Feriegodtgjørelse.
 22. Ferie for gruvearbeidere.
 23. Faste arbeidere ved statens jernbaneanlegg.
 24. Overenskomsten for statens jernbaneanlegg.
 25. Fri befordring — jernbaneanleggene.
 26. Lønn under sykdom — jernbaneanleggene.
 27. Akkordsystem — normallønn ved jernbaneanl.
 28. Pensjonsspørsmålet for gruvearbeiderne.
 29. Pensjonstrygd for statens arbeidere.
 30. Pensjonsordning — vegarbeiderne.
 31. Opplysningsarbeidet.
 32. Yrkesstipend.
 33. Fraktutjevning.
 34. Betjentkontrakter.
 35. Fradrag i selvangivelse for medlemskontingent.
 36. Særskilte merker for militærtjeneste.
 37. Forbundets gullmerke.
 38. Forbundets representasjon på kongresser og landsmøter i andre land.
 39. Forbundets fester.
 40. Ansettelse av Oslo-sekretær.
6. Valg: Tillitsmenn, styre og representantskap, samt revisjonsutvalg og medlemmer av Landsorganisasjonens representantskap.

VEDTAKELSE AV FORRETNINGSORDEN

Følgende forslag til forretningsorden forelå:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Dog har arbeiderpressens representanter adgang. Likeledes har forbundets medlemmer adgang til galleriet som tilhørere, unntagen når en sak beslattes behandlet for lukte dører.
Representantene må forevise adgangskort og tilhørere medlemsbok ved inngangen.

2. Til å lede møtet velges 4 ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokollen velges 4 sekretærer.
3. Møtene holdes fra kl. 9—13 formiddag og fra kl. 15—18 ettermiddag.
4. Ingen har rett til å få ordet mer enn 3 ganger i samme sak. Unntagen for innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen og tredje gang.
Ordstyreren har forøvrig, når han finner det påkrevet, rett til å stille forslag om ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsordenen gis ingen ordet mere enn 1 gang og høyst 2 minutter til hver sak.
Talerne skal tale fra den dertil bestemte plass i salen.
5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet på den forening han representerer. Intet nytt forslag kan opptas etter at det er avsluttet satt strek med de inntegnede talere.
Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppførte saker, kan ikke behandles.
6. Alle beslutninger avgjøres med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 20 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
7. I protokollen innføres kun forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger.
8. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets slutning.

Kolbjørn Westengen: Vi opplevde ved forrige landsmøte at en avis ga et forvrengt referat av det som var skjedd. Jeg vil derfor foreslå et tillegg til punkt 1: Referatene skal godkjennes av ordstyrere og sekretærer.

Votering: Forretningsorden ble enstemmig vedtatt med Westengens tillegg til punkt 1.

Kr. Moljord: Jeg vil henstille til ordstyrere og sekretærer om å møte 15 minutter før landsmøtet åpner i morgen for å bli enig om arbeidsfordelingen.

Hermed var landsmøtet konstituert.

Møtet hevet klokken 15.10.

Formiddagsmøtet mandag 28. mai.

Ordstyrere: Kr. Moljord — Jorulf Haugli.

Møtet ble satt presis klokken 9. Navneopprop ble foretatt. Protokollen fra åpningsmøtet ble referert ved Walter Kristiansen og enstemmig vedtatt uten bemerkninger. Representantene fra Svalbard var ennå ikke kommet. En del permisjonsandragender ble innvilget.

Referertes hilsningstelegram fra forbundets første formann, Olaf Strøm.

Chr. Henriksen: Martin Tranmæl som representerer Det norske Arbeiderparti var ikke til stede ved åpningen igår og vi ønsker ham nå velkommen til vårt landsmøte. (Bifall.)

Henriksen fortsatte så: Jeg vil gjøre oppmerksom på et forslag fra avdeling 445, Rognan Jernbaneanarbeiderforening, som vi ikke ville medta i den utsendte dagsorden, men som vi er enig i. Avdelingens forslag er følgende:

«De representanter som viser seg beruset under landsmøtets forhandlinger utvises av landsmøtet og sendes hjem for egen regning.»

Forslaget er behandlet av forbundsstyret og representantskapet og vi er enig i forslaget.

Votering: Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Hilsningstelegram til Olaf Strøm.

Dirigenten: Vi vil foreslå at landsmøtet sender en telegrafisk hilsen til Olaf Strøm.

Vedtatt med sterkt bifall.

PUNKT 2: BERETNINGER REGNSKAPER OG REVISJONSRAPPORTER

Beretningen om forbundets virksomhet 1948 ble opptatt til behandling og punktvis gjennomgått.

Under punktet *Statens jernbane- og kraftanlegg*, uttalte *Lars Næss:* Overenskomsten som ble vedtatt var svært dårlig og denne gruppes interesser ble ikke varetatt, slik som den burde. Det gjelder ikke bare det lønnsmessige, men vel så meget de andre bestemmelser i overenskomsten, som burde vært revidert. Vi fikk som sagt ingen revidering av bestemmelsene og det skyldtes Lønnsnemnda. Vi må få virkelige tariff-forhandlinger i stand, selv om det ikke skulle være det lønnsmessige som er hovedsaken. Tariffen må sies opp neste gang.

Dermed gikk en videre i beretningen for 1948, som uten flere bemerkninger ble enstemmig vedtatt.

Beretningen for 1949 ble så tatt opp punktvis til behandling. Under punktet om *Bergverkene* bemerket *Karl Botten-vann:* Jeg hadde lyst til å tale litt om lønnsoppgjøret ved bergverkene. En skulle i 1946 ha ny tariffrevisjon og det ble sendt inn forskjellige forslag, bl. a. om full lønnskompensasjon for prisstigningen. Det skulle ikke være nødvendig å komme nærmere inn på det. Men under de daværende forhold hørte vi lite fra forbundet. Vi mente for vår del at vi skulle ha noen og 30 øre i timen i lønnstillegg. Vi fikk bare 18 øre. Vi hørte intet fra forbundet, før forslaget kom fra Arbeidsgiverforeningen. Da hørte vi fra formannen, da kom han med forslaget og anbefalte det. Forslaget ble vedtatt med knepent flertall. Vi finner det beklagelig at en bare fikk halvparten av prisstigningen i tillegg. Når vi ikke fikk det, er det ikke avdelingens skyld, men forbundets og da først og fremst de som har den daglige ledelse. I 1949 reiste gruveindustriens fagarbeidere krav om at en skulle forsøke å bringe disse grupper i overensstemmelse med andre fagarbeideres. Vi har fullt kjennskap til dette i Sulitjelma. Det er en lang rekke fagarbeidere, som hele tiden har gått underbetalt. Det forhold bør nå en gang bringes i orden. Når disse fagarbeidere ikke går ut av organisasjonen, så er det av lojalitet overfor forbundet og for arbeidsplassen. Jeg vil foreslå:

«Landsmøtet pålegger styret i det kommende år å bringe lønnsforholdet for fagarbeidere ved gruvene i overensstemmelse med de respektive fagtariffer.»

Vi skal ha tariffrevisjon neste år og vi håper at det ikke skal oversendes lønnsnemnd, men at vi får frie forhandlinger.

Nils Markussen: Jeg er enig med foregående taler. Jeg har arbeidet som fagarbeider i gruveindustrien. Vi er kommet på et lønnsnivå som ligger langt under hva f. eks. en fagarbeider innenfor jernindustrien har. Vi har også sett resultatene av dette. Skal forholdet utvikle seg som nå, kan en ikke gjøre

regning med at de unge vil utdanne seg som fagarbeidere og da vil det svekke denne industri, og den gruppe som en så sterkt trenger til.

Ole Bech: Når det gjelder Bottenvanns kritikk angående tariffopplegget i 1949, så har det foregått på ordinær organisasjonsmessig måte. Det har vært behandlet av forbundsstyret og representantskapet og av en gruvekonferanse, som spesielt var innkalt for å behandle saken. Da en kom fram til megling, ble det intet resultat. Landsorganisasjonen nektet godkjenning av reise et bestemt krav og forbundsstyret besluttet å la saken løses ved lønnsnemnd og ikke ved konflikt. En skal være oppmerksom på at vi oppnådde enkelte ting, som bl. a. tillegg for nattarbeid. Jeg er enig i Bottenvanns forslag. Fagarbeiderne er underbetalt. Det er ingen tvil om det. Det som særlig gjør det vanskelig for våre fagarbeidere i gruveindustrien, er at de ikke har noen akkord.

Arnold Werner: Det er riktig som det er sagt om fagarbeiderne. Yrresskolene er i dag også blitt et moment en skal regne med. Etter et par måneders kurs i Sauda ser vi at disse kursdeltakere kommer opp på siden av virkelige fagfolk, som har stridt seg fram til fagarbeider i løpet av 5 år.

Voting: Bottenvanns forslag ble enstemmig vedtatt.

Og en gikk videre i beretningen for 1949. Under punktet om *Arbeidstiden i gruvene* bemerket *Karl Bottenvann:* Det er ikke mye å si på arbeidstiden i gruvene. Den er bedre enn vi har hatt den, men det ville ha vært ønskelig å komme vekk fra nattskiftet søndag. Vi mener det er uriktig at en skal innarbeide en helligdag. Det bør bli mer ensartethet og spisepausen må inngå i 40-timers uken. «En får ikke pusten,» som det tidligere har vært uttalt her når en fremdeles skal være nesten 8 timer i gruvene.

Petter Hansen: Vi har gruvedrift også i Sør-Varanger og vi var helt misfornøyd med den ordning vi fikk. I tunneldriften fikk vi ikke den samme arbeidstidsforkortelse som andre. Vi mener at tunneldriften også må komme inn under de samme vilkår som gruvebedriften.

Dermed gikk en videre i beretningen. Under punktet om *Opplysningsarbeidet*, bemerket *Kolbjørn Westengen:* På side 85 i beretningen vil en se at det er utbetalt i alt kr. 11 620.00 til 60 stipendier til medlemmer og medlemmers barn, som har gått forskjellige yrresskoler. Nederst på samme side vil en se at representantskapet i desember har vedtatt å gå til forandring i statuttene for utdeling av yrkesstipendier. Derved vil med-

lemmers barn ikke ha høve til yrkesstipend. Jeg vil henstille at det blir endret.

Chr. Henriksen: Det er et eget punkt i dagsordenen, hvor en kan ta opp den sak. Dermed gikk en videre i beretningen for 1949, som uten ytterligere bemerkninger ble enstemmig vedtatt.

Beretningen for 1950 ble så gjennomgått. Under beretningens punkt: *Kvartsavtalen*, uttalte *Ole Beck:* Det gjelder en opplysning her, som også kan ha interesse for tunnelarbeiderne når den sak kommer opp igjen. Da vi behandlet loven om kortere arbeidstid for arbeidere i gruver under dagen, motsatte arbeidsgiverne seg at arbeidstiden ble nedsatt andre steder enn i gruver som utvinner ertser eller malmer og ikke mineraler, som loven om skjerpning og muting ikke omfatter. En ble enige om å se en rettsavgjørelse i dette spørsmål, men før den ville Landsorganisasjonen sende saken til Arbeidervernlovkomiteén. Men der holdt hver på sitt. I denne forbindelse kan en for øvrig henwise til den kommentar underdirektør i Statens Arbeidstilsyn, Ferdinand Rømcke, har gitt til den reviderte Arbeidervernlovs § 17, 1 b, note 10, hvor han hevder at loven om kortere arbeidstid også må omfatte arbeid under dagen i feltspalt, kalkstein- og klebersteinsgruver. Det ser ut til at Rømcke er enig i vårt syn. Etter dette er Landsorganisasjonen og Arbeidsgiverforeningen enige om at saken behandles av et engere utvalg oppnevnt av Høyesterett. Vi skulle ha håp om et godt resultat der. Skulle ikke det skje, så får en forelegge saken for Arbeidervernlovkomiteén.

Dermed gikk en videre i beretningen for 1950. Under punktet om *Statens jernbane- og kraftanlegg*, bemerket *Lars Næss:* Når overenskomsten ble vedtatt, kom det vel av slik saken ble lagt fram og anbefalt og 18-øres tillegget en fikk, men som allerede var spist opp. Hovedsaken var imidlertid at vi ikke fikk noen revisjon av andre bestemmelser i overenskomsten, som f. eks. brakkespørsmålet. De kan mange steder være bra, men ved Nordlandsbanen er de under all kritikk. Forbundets formann som selv har sett de, må vel også innrømme det. Vi må få en forandring i brakkebestemmelsene. Derfor må vi ved neste korsvei ha en revisjon i sin alminnelighet. Når det gjelder en statsfunksjonær, prest eller sorenskriver så har de hatt et visst Nordlandstillegg. Når det gjelder arbeiderne får de ikke noe tillegg.

Chr. Henriksen: Det er riktig som Næss sier om brakken på Nordlandsbanen. Men jeg vil samtidig gjøre oppmerksom på

forhandlingene i 1945—46. En var da enige om som følge av situasjonen å benytte de brakker som sto igjen fra tyskernes tid. Men en var også enige om at de skulle settes i stand og det står i overenskomsten at tillitsmennene skulle godkjenne de etter at de var istandgjort. Har en da vært til stede og godkjent brakkene? Fortjenesten ved Nordlandsbanen har ligget under gjennomsnittsfortjenesten ellers. Men vi har ikke kommet til bunns i hva som er årsaken til dette. Personlig har jeg den oppfatning at det er administrasjonen ved Nordlandsbanen som har skylden. En har liten arbeidsstokk om vinteren og så har en tatt inn en stor arbeidsstokk om sommeren. Når en så kom fram til slutten av året har en ikke hatt flere penger igjen og en har måttet få ekstravilgninger, men på den måte er vel prisene blitt slik at fortjenesten er blitt mindre.

Gustav Hasselstrøm: Det var en ganske kraftig bebreidelse som ble reist fra Henriksens side, når det gjelder brakkene på Nordlandsbanen. Vi har imidlertid hatt gjentatte konferanser med arbeidsledelsen, men vi kommer ingen vei. Det må bli forbundet som må ta fatt her. Vi fikk bl. a. oppslag i alle brakker og hvileboder om at bare «absolutt nødvendige og påkrevde reparasjoner» kunne utføres. Men når det gjelder funksjonærene, så blir disse skaffet leiligheter. Jeg vil spørre om brakkene i Bodø er godkjent.

Sverre Riksåen. Når det gjelder brakker, så har vi ved Røssåga de mest kriminelle brakker i landet. Vi har arbeidet energisk og hårdt for å hitbringe en forandring i disse forhold, både i Bodø og Korgen. Vi ble lovet reparasjoner, men det er bare uvesentlige ting som er gjort for å bedre på de fortvilte brakkeforhold. Vi har brakker som ikke er verd 50 kroner.

Karl Pettersen: Brakkene på flyplassen i Bodø skulle repareres inntil videre, fikk vi protokoll for. Det var nemlig meningen at de skulle rives. Det skulle altså bare være som en foreløpig ordning. Vi kunne ikke ta ansvaret for at gamle anleggsarbeidere skulle ta opphold i disse elendige brakker. Ingeniør Mathisen meddelte oss at Henriksen og Kolsrud hadde godkjent brakkene mot at anlegget frafalt et brakketillegg på 20 øre. Vi tilskrev forbundet herom, og det er ikke blitt dementert fra forbundets side. Det riktige ville ha vært at forbundet hadde ringt oss om brakkene, da Hovedstyret for Statsbanene konfererte med forbundet. Vi har protokoller på protokoller med avdelingsingeniøren og de er sendt overingeniøren, hvor de så er forkastet. Jeg skulle ønske representantene hadde sett brakkene på Nordlands-

bannen med deres «utstyr». Nå må det gjøres noe for å få endring i forholdene.

Chr. Henriksen: Når det gjelder brakkene på flyplassen, så kan jeg fastslå at det er ingen overdrivelse i hva som er sagt om disse. Når det gjelder påstanden om at jeg har godkjent disse brakker, så er det ryddet opp i den påstand, og det blir ikke en vinter til at de er i bruk. Det samme gjelder Røssåga og de brakker som ble flyttet dit. Brakkene ble slett ikke bedre ved flytningen. Vi må sammen med folkene og forbundet få rettet på disse forhold.

Sverre Riksåsen: Når det gjelder utstyret i brakkene i Røssåga, så har en ikke såpass med klesskap at en får sine klær i dem. Vi må få i stand en avtale med selve arbeidsledelsen ellers kan ikke vi tillitsmenn få gjort noe. Vi har ulltepper som ble byttet ut etter 1½ år og de var da gjennomslittige som en gardin.

Nils Markussen: En retter henstillingen til forbundet. Den burde rettes en annen kant. Til Hovedstyret for Statsbanene. Med den sammensetning en nå har i samfunnet, skulle vel det å bedre arbeidernes boligforhold være noe av det første. Henstillingen må rettes til *statsmyndighetene*. Det er den riktige adresse. Det vil være en skam om vi i dag — som forholdene politisk ligger an — skulle være nødt til å gå til kamp. Ingeniørenes og funksjonærenes boligforhold er i orden.

Bernhard Reines: Det er naturlig at et landsmøte behandler de forhold som er slette. Vi vet imidlertid at de brakker som sto igjen etter tyskerne var dårlige og en hadde en stor arbeidsstokk som skulle underbringes og en kunne ikke da regne med at alt var så bra som det burde være. Ved forhandlingene i 1946 gikk en sterkt inn for å rette på forholdene. Jeg er enig med Lars Næss i så måte, men jeg vil gjerne ha sagt at en i 1949 skulle ha gått sterkere inn for den linje som en var inne på i 1946. Jeg er enig i at vi ved den konferansen som skal holdes av representantene for jernbane- og anleggsarbeiderne under landsmøtet, også tar opp denne sak til saklig behandling.

Dermed gikk en videre i beretningen for 1950, som uten ytterligere merknader, ble enstemmig godkjent.

REGNSKAPENE FOR ÅRENE 1948—1950

Regnskapene for forbundet og forsikringskassen samt forbundets eiendom, Møllergata 3, ble så gjennomgått for årene 1948, 1949 og 1950.

Landsorganisasjonens revisor *Gunvald Gundersen* avga så revisjonsutvalgets beretning i tilslutning til regnskapene. Revisjonsutvalgets innstilling konkluderte med å foreslå regnskapene godkjent og at forbundsstyret ble meddelt ansvarsfrihet.

Sverre Riksåsen: Jeg hørte at forbundet hadde lånt arbeiderpressen 85 000 kroner. Når en har bevilget til en så sterk presse som Arbeiderpartiets aviser, så vil jeg foreslå at «Friheten» bevilges 50 000 kroner.

Karl Bottenvann: En legger merke til at posten *bevilgninger* stadig stiger. Jeg satt og lurte på hva som var årsaken til at posten steg så raskt. Men så hørte vi at det var bevilget 40 000 kroner til D.N.A. En burde sende kommunistene en vennlig tanke i samband med bevilgningen av penger til kamp mot kommunistene.

Gustav Hasselstrøm: På møte i min avdeling ble jeg pålagt å ta opp spørsmålet om fester i forbindelse med landsmøtet. En mente at det måtte være nok med en felles fest for alle landsmøtets deltakere — representanter som gjester — enten her i Folkets Hus eller et liknende lokale og at det ble innskrenket hertil.

A. K. Lien: Det er nevnt i revisjonsutvalgets beretning at Møllergata 3 viser underskudd. Det kommer av at husleiene ikke er forhøyet, og Kontrollnemnda vil ikke gi tillatelse til forhøyelse. Men prisene stiger. En skal dog være oppmerksom på at vi av de penger — 1. og 2. prioritet — som forsikringskassen har i gården, får mer igjen enn det underskudd vi har på driften.

Votering: Regnskapene for årene 1948, 1949 og 1950 med revisjonsutvalgets innberetning ble enstemmig vedtatt. — Riksåsens forslag ble utsatt til dagsordenens punkt: Bevilgninger.

PUNKT 3 A) INNSTILLING FRA DEN AV LANDSMØTET 1948 NEDSATTE LOVKOMITÉ

Fra Lovkomitéen forelå følgende:

«På Landsorganisasjonens kongress 1946 ble det oppnevnt en lovkomité som fikk i oppdrag å legge fram innstilling om endringer i Landsorganisasjonens lover. Komiteen fikk også i oppdrag å utarbeide forslag til «normalvedtekter» for forbundene og forbundenes avdelinger, slik at *alle vedtekter (lover) for forbundene og forbundenes avdelinger blir i samsvar med hverandre.*

Komiteens forslag, for så vidt angår Landsorganisasjonens vedtekter, ble behandlet på Landsorganisasjonens kongress i 1949 og kongressen godkjente det framlagte forslag i alt vesentlig i samsvar med komiteens innstilling.

Hva angår normalvedtektene for forbundene var komiteen ferdig med sin innstilling, som ble forelagt Landsorganisasjonens representantskap i mai 1950 og representantskapet godkjente komiteens innstilling.

De til Landsorganisasjonen tilsluttede forbund har dermed fått bestemte retningslinjer å holde seg til når det gjelder dette spørsmål.

Norsk Arbeidsmandsforbund besluttet på sitt landsmøte i 1948 å nedsette en komite med oppdrag å fremlegge for førstkommende landsmøte forslag til revisjon av forbundets lover. Komiteen består av følgende:

Johs. M. P. Ødegård, Alb. Karlsen, A.K. Lien, Oskar Kvernebo og Kr. Moljord.

Som komiteens formann og sekretær har fungert Ødegård.

Da det nå foreligger godkjente normalvedtekter for forbund tilsluttet Landsorganisasjonen, er disse vedtekter lagt til grunn for komiteens forslag, kun med de endringer og tilføyelser som er nødvendig av hensyn til forbundets virkeområde og ellers særlige forhold.

Komiteen som har utarbeidet forslaget til «Normalvedtekter» for forbundene og foreningene har også utarbeidet *regler om valg av representanter til Landsorganisasjonens kongresser.*

Komiteen har som generelle betraktninger anført følgende:

Generelle betraktninger.

Komiteen har i sitt framlegg forsøkt å føre inn en bedre systematikk enn nå stort sett er tilfelle i «forbundslovene». For så vidt er oppbyggingen den samme som i L.O.s vedtekter. Komiteen foreslår derfor som en konsekvens av vedtaket fra fagkongressen at betegnelsen *lover* utgår og erstattes med *vedtekter*, fordi betegnelsen *lover* bør forbeholdes de rettsregler som blir til på den måten som er bestemt i grunnloven.

Det vil også framgå av innstillingen at komiteen har sløyet flere bestemmelser som nå er tatt med i forbundslovene og som i sin tid hadde sin berettigelse, men som komiteen nå anser er overflødige, uhensiktsmessige eller unødvendige.

Det er således i de forskjellige forbunds formålsparagrafer tatt med bestemmelser som i og for seg ikke er noe formål, men

midler som kan brukes for å nå formålet. Selvsagt kan det være slik at et forbund har særlige oppgaver som det finner er nødvendig å ta med i formålsparagrafen, men stort sett skulle komiteens framlegg på dette område være tilstrekkelig.

Det er også i de fleste forbunds lover tatt med administrative bestemmelser, f. eks. om formannens daglige gjøremål, om at viseformannen rykker opp som formann når formannen er borte, hovedkassererens gjøremål og hvorledes han skal føre regnskapene.

Alle slike bestemmelser har komiteen sløffet, idet det forutsettes at de enkelte tillitsmenns gjøremål om nødvendig blir fastsatt i instruks gitt av forbundsstyret eller landsstyret.

Enkelte forbund har også tatt med bestemmelser i «lovene» og i særskilt paragraf om at det av forbundskassen skal utredes alle utgifter til administrasjon, agitasjon, trykning, representasjon o. s. v. Alle disse bestemmelser mener komiteen er overflødig, idet de kommer inn under forbundenes regulære virksomhet, og komiteen viser til § 12 i sitt forslag om forvaltning av forbundenes midler.

Komiteen har til gjengjeld funnet det nødvendig å ta med enkelte bestemmelser fastsatt i L.O.s vedtekter, og ikke bare nøye seg med å vise til disse. Dette gjelder særlig prinsipielle spørsmål som har avgjørende betydning og som så vel forbundene og ikke minst fagforeningene og de enkelte medlemmer bør ha full kjennskap til. Det kan derfor ikke unngås at det blir en del gjentakelser fra L.O.s vedtekter og videre gjentakelse fra forbundenes vedtekter i fagforeningenes vedtekter.

Som nevnt ovenfor forutsetter komiteen at såfremt et forbund mener at det bør ha inn særskilte bestemmelser i vedtektene, må dette kunne la seg gjøre, og det ligger for øvrig også i uttrykket at det er normal- eller mønstervedtekter som foreslåes. Bortsett herfra er betingelsen at forbundets og fagforeningens formål og oppgaver må være i samsvar med L.O.s vedtekter. Et forbund eller en fagforening kan altså ikke ha bestemmelser i sine vedtekter som strider mot vedtektene for Landsorganisasjonen. Slike særskilte bestemmelser må dessuten godkjennes av Landsorganisasjonens sekretariat. Se L.O.s vedtekter § 21.

De betraktninger som her er sitert gir tilstrekkelig grunnlag og motivering for dette forslag til fremtidige vedtekter for Norsk Arbeidsmandsforbund.

Den av forbundets landsmøte 1948 nedsatte komite, med oppdrag, til førstkommende landsmøte, å framlegge forslag til

revisjon av forbundets lover (vedtekter) hadde møte i Trondheim i dagene 22. og 23. september 1950.

Komiteen besluttet enstemmig å legge til grunn det av Landsorganisasjonens lovkomite utarbeidede forslag til *normalvedtekter* for forbund og foreninger tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Under behandlingen av de enkelte paragrafer opptok komiteens medlem *Kr. Moljord* følgende dissenser:

1. «Prinsipperklæringen bibeholdes».
2. ad § 2. «Å arbeide for å sikre medlemmene økonomisk frihet og rettssikkerhet og arbeide for å gjennomføre den sosialistiske samfunnsordning».
3. ad § 5 p. 1. «Landsmøtet avholdes hvert 3. år» og p. 4: «De tidligere bestemmelser bibeholdes».
4. ad § 15. p. 1. Ordene «som regel» i første linje utgår samt i p. 3 og 4 « $\frac{2}{3}$ » endres til «alminnelig flertall».
5. ad § 17 p. 2. «Stønad betales også for første streikeuke».

Komiteen forela sin innstilling for forbundets representantskap som holdt møte i Trondheim den 25. september og følgende dager. Representantskapets flertall ga sin tilslutning til den av komiteens flertall avgitte innstilling.»

Johs. M. P. Ødegård: Det ble på forrige landsmøte nedsatt en komité til å gjennomgå forbundets lover for framleggelse til dette landsmøte. Komiteen ble bestående av Alb. Karlsen, A. K. Lien, Oskar Kvernebo, Kr. Moljord og meg. Det er ikke noe nytt spørsmål å foreta en gjennomgripende revisjon av lovene. Det gjelder også andre forbund. På alle landsmøter, også til fagkongressen, har det alle tider innkommet forslag til lovendringer. Flere av disse er blitt vedtatt etter hvert, men på den måte har ofte lovene fått et nokså spredt innhold, og bestemmelser som hører sammen kan komme igjen i forskjellige paragrafer. Det er også andre forhold som har gjort seg gjeldende. Fagorganisasjonen har virket i mange år og mange forhold er endret. Det er ikke mer enn rimelig at en flytter milepelen framover. En kan ha bestemmelser som har stått i formålsparagrafen og er gjennomført og derfor kan utgå. Det er mange år siden spørsmålet ble opptatt i Landsorganisasjonen om utarbeidelse av vedtekter for forbundene, således at forbundenes vedtekter ble mest mulig ensartet. Det ble også for mange år siden tatt et initiativ av Landsorganisasjonen og en komité ble

nedsatt. Det gjaldt dengang å få mest mulig ensartede bestemmelser for forbundenes forsikringskasser og for ytelsene i sin alminnelighet. Men det viste seg vanskelig å få det til, da ytelsene i de forskjellige forbund var høyst forskjellig. Det var ikke alle forbund som maktet å forhøye sine satser. Komiteén gikk ikke videre i sitt arbeid. Det ble resultatløst. I Sverige fikk en for flere år siden mønsterlover og jeg skulle anta at de fleste fagforbund nå har disse. Etter krigen ble spørsmålet aktuelt om mer ensartede bestemmelser for de forskjellige forbund i Landsorganisasjonen. En forsto nå bedre at en måtte komme fram til en ordning og at en var *nødsaget* til det — hva vi skal være glad over — i og med arbeiderklassens endrede stilling i samfunnslivet. Landsorganisasjonen besluttet på kongressen i 1949 å vedta nye vedtekter for Landsorganisasjonen og hva angår normalvedtekter for forbundene og forbundenes avdelinger var den samme komité ferdig med sin innstilling som ble forelagt Landsorganisasjonens representantskap i mai 1950 og godkjent. Det var fagkongressen som ga representantskapet bemyndigelse til å vedta mønstervedtekter for forbundene og deres avdelinger. De ble forelagt de forskjellige forbund til uttalelse. De fleste forbund hadde ingen endringer å gjøre i komitéens forslag. Mønstervedtektene er behandlet på to representantskapsmøter og i 1950 ble det endelig konfirmert. Det ble fastslått at forbundenes prinsipielle retningslinjer måtte legges overensstemmende med Landsorganisasjonens retningslinjer. Det er da også i innstillingen fastslått at *grunnlaget* for de vedtekter som skal gjelde for forbundene og deres avdelinger er *Landsorganisasjonens vedtekter*. Når komitéen som vårt landsmøte i 1948 nedsatte skulle ta fatt på sitt arbeid, var en enig om å avvente behandlingen i Landsorganisasjonens representantskap, for derved å se det i sammenheng med de endringer komitéen for sitt vedkommende fant nødvendige. Jeg vil be representantene ta fram dagsordenen og se på side 20. Betegnelsen *lover utgår* og erstattes med *vedtekter*. *Lover* bør forbeholdes de rettsregler som blir til på den måten som er bestemt i Grunnloven og bare kan gis av Stortinget. Det er spesielt et punkt jeg særlig vil sette fingeren på og det er de *generelle betraktninger*, som jeg vil referere:

«Komiteen har i sitt framlegg forsøkt å føre inn en bedre systematikk enn nå stort sett er tilfelle i «forbundslovene». For så vidt er oppbyggingen den samme som i L.O.s vedtekter. Komiteen foreslår derfor som en konsekvens av vedtaket fra fagkongressen at betegnelsen *lover utgår* og erstattes med *vedtekter*, fordi betegnelsen *lover* bør

forbeholdes de rettsregler som blir til på den måten som er bestemt i grunnloven.

Det vil også framgå av innstillingen at komiteen har sløffet flere bestemmelser som nå er tatt med i forbundslovene og som i sin tid hadde sin berettigelse, men som komiteen nå anser er overflødige, uhensiktsmessige eller unødvendige.

Det er således i de forskjellige forbunds formålsparagrafer tatt med bestemmelser som i og for seg ikke er noe formål, men midler som kan brukes for å nå formålet. Selvsagt kan det være slik at et forbund har særlige oppgaver som det finner er nødvendig å ta med i formålsparagrafen, men stort sett skulle komiteens framlegg på dette område være tilstrekkelig.

Det er også i de fleste forbunds lover tatt med administrative bestemmelser, f. eks. om formannens daglige gjøremål, om at viseformannen rykker opp som formann når formannen er borte, hovedkasserens gjøremål og hvorledes han skal føre regnskapene.

Alle slike bestemmelser har komiteen sløffet, idet det forutsettes at de enkelte tillitsmenns gjøremål om nødvendig blir fastsatt i instruks gitt av forbundsstyret eller landsstyret.

Enkelte forbund har også tatt med bestemmelser i «lovene» og i særskilt paragraf om at det av forbundskassen skal utredes alle utgifter til administrasjon, agitasjon, trykning, representasjon o.s.v. Alle disse bestemmelser mener komiteen er overflødig, idet de kommer inn under forbundenes regulære virksomhet, og komiteen viser til § 12 i sitt forslag om forvaltning av forbundenes midler.

Komiteen har til gjengjeld funnet det nødvendig å ta med enkelte bestemmelser fastsatt i L.O.s vedtekter, og ikke bare nøye seg med å vise til disse. Dette gjelder særlig prinsipielle spørsmål som har avgjørende betydning og som så vel forbundene og ikke minst fagforeningene og de enkelte medlemmer bør ha full kjennskap til. Det kan derfor ikke unngås at det blir en del gjentakelser fra L.O.s vedtekter og videre gjentakelse fra forbundenes vedtekter i fagforeningenes vedtekter.

Som nevnt ovenfor forutsetter komiteen at såfremt et forbund mener at det bør ha inn særskilte bestemmelser i vedtektene, må dette kunne la seg gjøre, og det ligger for øvrig også i uttrykket at det er normal- eller mønstervedtekter som foreslås. Bortsett herfra er betingelsen at forbundets og fagforeningens formål og oppgaver må være i samsvar med L.O.s vedtekter. Et forbund eller en fagforening kan altså ikke ha bestemmelser i sine vedtekter som strider mot vedtektene for Landsorganisasjonen. Slike særskilte bestemmelser må dessuten godkjennes av Landsorganisasjonens sekretariat.

Videre heter det:

«De betraktninger som her er sitert gir tilstrekkelig grunnlag og motivering for dette forslag til fremtidige vedtekter for Norsk Arbeidsmandsforbund.

Den av forbundets landsmøte 1948 nedsatte komite, med oppdrag, til førstkomende landsmøte, å framlegge forslag til revisjon av forbundets lover (vedtekter) hadde møte i Trondheim i dagene 22. og 23. september 1950.

Komiteen besluttet enstemmig å legge til grunn det av Landsorganisasjonens lovkomite utarbeidede forslag til *normalvedtekter* for forbund og foreninger tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Under behandlingen av de enkelte paragrafer opptok komiteens medlem *Kr. Moljord* følgende dissenser:

1. «Prinsipperklæringen bibeholdes.»
2. ad § 2. «Å arbeide for å sikre medlemmene økonomisk frihet og rettssikkerhet og arbeide for å gjennomføre den sosialistiske samfunnsordning.»
3. ad § 5 p. 1. «Landsmøtet holdes hver 3. år» og p. 4: «De tidligere bestemmelser bibeholdes.»
4. ad § 15 p. 1. Ordene «som regel» i første linje utgår samt i p. 3 og 4 « $\frac{2}{3}$ » endres til «alminnelig flertall».
5. ad § 17 p. 2. «Stønad betales også for første streikeuke.»

Komiteen forela sin innstilling for forbundets representantskap som holdt møte i Trondheim den 25. september og følgende dager. Representantskapets flertall ga sin tilslutning til den av komiteens flertall avgitte innstilling.»

Karl Bottenvann: Jeg mener forslaget fra komiteen hitfører så store forandringer i forbundets nåværende lover, at det er nødvendig med en alminnelig debatt først. Komiteen har etter min oppfatning misforstått sin oppgave. Den har med dette forslag gjort det verre enn det var. Da jeg på forrige landsmøte stemte for nedsettelse av en komité mente jeg at oppgaven skulle være å komme fram til mer demokratiske paragrafer. Jeg vil foreslå at vi først tar en alminnelig debatt.

Chr. Henriksen: Det vil bare bli en tungvint behandlingsmåte. Jeg vil foreslå at en går over til de enkelte paragrafer.

Voting: Chr. Henriksens forslag ble vedtatt med overveldende flertall.

VEDTEKTER FOR NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

Stiftet 13. april 1895.

En gikk så over til behandling av de enkelte paragrafer i komiteens forslag til vedtekter.

§ 1.

Forbundets virkeområde.

Norsk Arbeidsmandsforbund, som er tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, er en landsomfattende sammenslutning av lønnstakere som kan organisere medlemmer og fagforeninger innenfor

Bergverksindustrien, derunder kvarts-, kleber og feltspatbrudd, offentlig og privat anleggsvirksomhet, såsom

jernbaneanlegg, havne- og moloanlegg, fyr-, befestnings-, kraftverks- og reguleringsanlegg og arbeiderne ved Statens, fylkenes og landkommunenenes veiarbeidsdrift, samt andre grupper og fagforeninger som ikke kommer inn under bestemte fag eller industriforbunds virkeområde.

Virkeområdet fastsettes etter vedtak av Landsorganisasjonens kongress.

Johs. M. P. Ødegård: Komiteens og representantskapets flertall har foreslått at «prinsipperklæringen» utgår av lovene. Hva var stillingen den gang vi fikk prinsipperklæringen inn i forbundets lover? Det kan være vanskelig; kanskje selv ved en kjemisk analyse å avgjøre om den er i overensstemmelse med det som dengang var *meningen* med erklæringen. Erklæringen hadde dengang en utpreget syndikalistisk tendens. Og det var denne tendens som på landsmøtet i 1918 satte sitt preg på forbundets lover. I dag har jeg ikke kunnet oppdage noen som har utnyttet den syndikalistiske tendens, hverken som grunnlag eller som utgangspunkt for vårt arbeid. For øvrig er det å merke seg at prinsippene må være i overensstemmelse med Landsorganisasjonens prinsipper. Jeg opptar på komiteens vegne forslag om at prinsipperklæringen utgår.

Kr. Moljord: Jeg tror ikke at forholdet i 1918 var det at syndikalistene ville ha denne erklæring med. Det var fornuftige arbeidsfolk som bestemte det. Er det så at prinsipperklæringen er gjennomført? Nei, og da må det være riktig å opprettholde den fortsatt som vårt formål. De som ser bedriftenes og selskapenes regnskaper ser at det arbeidende folk ikke har økonomisk frihet. Selskapene har store fortjenester; mens arbeidernes lønninger holdes nede. Hvorfor skal en rykke dette punkt ut av formålsparagrafen? Kan det ikke nettopp stå som en fane for formålet med vårt arbeid! Jeg vil så innstendig jeg kan henstille til representantene nøye å overveie hva en her står overfor. Det er arbeiderklassens sak vi skal vareta og jeg opptar forslag om at prinsipperklæringen opprettholdes. De fleste her har fått føle på kroppen levevilkårene. Er det ikke da riktig å fastslå at vi skal arbeide for en sosialistisk samfunnsordning. De beste gruver i landet er ikke nasjonalisert. Staten burde ha overtatt *alle* gruver.

Jeg opptar følgende dissens fra komiteen: 1. Prinsipperklæringen bibeholdes. 2 ad § 2: «Å arbeide for å sikre medlemmene økonomisk frihet og rettssikkerhet og arbeide for å gjennomføre den sosialistiske samfunnsordning».

Sverre Riksåsen. Skal prinsipperklæringen tas vekk, vil vi få et formynderskap. Forbund og avdelinger må ha rett til å ha særlover.

Andr. Rekve: Jeg kan ikke forstå at det har utviklet seg slik at vi skulle behøve å ta vekk prinsipperklæringen. Det forbauser meg også at nettopp Ødegård, som ble valgt på prinsipperklæringen i dag vil begrave den. Jeg vil anbefale at den blir opprettholdt.

Karlt Bottenvann: Når det gjelder begrunnelsen for dette, så hadde jeg ikke ventet at komitéen hadde gått til angrep på prinsipperklæringen. Jeg har trodd at det nettopp var gjennomføringen av en sosialistisk samfunnsordning vi skulle arbeide for. Det har vært en av selve hjørnesteinene i vår organisasjons oppbygging, det har vært organisasjonens kjøtt og blod. Det heter i punkt 3: «at herunder hovedvekten må legges på arbeidernes økonomiske sammenslutninger som også innrettes på å avløse de kapitalistiske samfunnsinstitusjoner, hvorved all makt og bestemmelsesrett over samfunnets anliggender legges i folkets egne hender, og klasseforskjellen endelig oppheves». Er det ikke nettopp det som har vært vår oppgave? Ligger all makt i dag i arbeiderklassens hender? Vi kan henvise til Askimkonflikten og andre forhold. Vi ser tydeligere og tydeligere Arbeidsgiverforeningens motstand. Under åpningen av landsmøtet hørte vi en appell fra alle som hadde ordet om at vi måtte være på vakt ved høstens valg. Hvis vi kommunister blir anmodet om samarbeid ved kommende valg, skal vi alvorlig ta det opp til behandling.

Torstein Guvåg: Det er en kjensgjerning at vi må ha retningslinjer å gå etter. Vi har ikke oppnådd det som står i erklæringen. Vi har en arbeiderregjering, men vi vet ikke hvor lenge vi kan beholde den. Vi må ha denne erklæring, så lenge vi ikke har oppnådd det som står i den.

Lars Næss: Da vi behandlet landsmøtets dagsorden i vår avdeling, behandlet vi også dette. Det ble enstemmig vedtatt at erklæringen skulle beholdes og det var en forsamling av ulik politisk oppfatning. Det høres likesom ut til at en er redd for ordet *sosialist*. Vi har ikke oppnådd sosialismen enda. Hva opplever vi ikke i denne tid. I Bodø forelå det for kommunen forslag med sikte på å møte en kommende økonomisk krise. Hva gikk kommunens forslag ut på? Jo, at en skulle skaffe seg et stort og låsbart lokale til å motta løsøre i, når folk ikke maktet sine forpliktelser. På den måte vil en møte en kommende krise.

Vil en ikke sosialismen, vel så stryker vi det. Men da er vi ikke sosialister lenger.

Olav Stavrum: Jeg ser med beklagelse at komitéen kommer med forslag om at erklæringen skal gå ut. Hva er grunnen? Ødegård sa at det smakte for mye av syndikalisme. Er en redd for syndikalistene? Arbeiderne utover i landet ser erklæringen som et mål en skal nå fram til. Skal en da stryke det? Jeg slutter meg til de mange uttalelser som er falt til fordel for prinsipperklæringen. Er det ord som må byttes ut eller forandres, burde komitéen ha kommet med forslag herom.

Ludvig Karlstad: Jeg kan ikke forstå at vår gamle, gode Ødegård vil ha vekk denne erklæring. Jeg vil be dere om, selv om jeg taler for at erklæringen blir stående, ikke å tro at jeg er kommunist. Jeg er blitt misforstått tidligere, så det er nødvendig å gi denne forklaring. Vi kan ikke kaste denne prinsipp-erklæring vekk. Den er ikke innfridd enda. Derfor må den fortsatt stå som vårt mål og retningslinje for vårt arbeid.

Petter Hansen: Da vi behandlet saken var en enig om å gå inn for bibehold av erklæringen. Det gjelder avdelingene 53 og 44 med tilsammen 500 medlemmer og vi er 4 representanter til stede her. Jeg vil henstille til representantene å gå inn for bibehold.

Eilert Eliassen: Da vi behandlet denne sak hos oss, sa jeg ingen ting, men henstilte til møtets deltakere å uttale seg. En gammel anleggsarbeider reiste seg da opp og sa «du må gå inn for Moljords standpunkt, selv om han er kommunist». Vi må ikke kaste bort denne prinsipperklæring. Vår gjennomsnittsinntekt er gått ned.

Magnar Kristiansen: Jeg representerer en av de største jernarbeiderforeninger og det hersket hos oss stor misnøye over forslaget om at prinsipperklæringen skal gå ut og de fleste av de møtende var kanskje fra D.N.A.

Johs. M. P. Ødegård: Av de innlegg som hittil er kommet, synes det å fremgå at en mener at vår prinsipperklæring har vært det vesentligste og som har brakt oss framgang. Det kan da være spørsmål om de andre fagforbund og Landsorganisasjonen har hatt mindre innvirkning på forholdene enn vårt forbund. Det tror jeg ikke. En taler nevnte ungdommen og betydningen av å ha retningslinjer. En er ikke uten retningslinjer fordi om prinsipperklæringen går ut. En kan bare se på punktene 4 og 5 i § 2. Der ligger det et arbeidsprogram som er like ompennende som det som ligger i prinsipperklæringen. Det er

videre talt om at det som prinsipperklæringen inneholder ikke er gjennomført og at den må stå til det er gjennomført. Jeg vil gjøre oppmerksom på at landsmøter for lenge siden har måttet ta ut flere ting av lovene. Sosialismen har ikke god klang sa en taler. Kan hende det er så. Neppe noen gang er uenigheten eller forståelsen av ordet sosialisme så forskjellig som nettopp nå. Vi ser hvordan det strides om det. Men for meg har sosialismen fremdeles den gamle gode klang, men for Botten vann er det blitt disharmoni.

Nils Markussen: Jeg møter ikke som representant fra noe politisk parti, men som representant for min fagforening. Jeg har ment at prinsipperklæringen har vært av betydning og at den er en retningslinje for ungdommen, en *veiviser* kan en si. Det var videre sagt av Ødegård, at det ikke var godt å skjelne lengre om hva sosialisme var. Hvem har skylden for det? Ledelsen innenfor den faglige og politiske organisasjon. De er blitt mer og mer redd for sosialismen. Hva står det i paragrafen her? Jo, at en skal bygge videre ut fra det demokrati vi nå har. Er det demokrati det vi nå har? Det er det ikke.

Anton Østhus: Mange talere har hatt ordet i denne sak og en kunne for så vidt ha frafalt ordet. I vår avdeling ble saken behandlet for 14 dager siden og vi var til stede 47 medlemmer. Det ble enstemmig vedtatt at prinsipperklæringen måtte bibeholdes.

Alb Karlsen: Det var sagt av en taler at han ikke kunne forstå Ødegård, som mener at prinsipperklæringen er avleggs. Ødegård har sett nytten av erklæringen og også de vanskeligheter som forbundet kom opp i som følge av denne. Jeg var til stede på landsmøtet i 1918 og det var en syndikalistisk strømning som gjorde seg gjeldende. Erklæringen førte til visse vanskeligheter for forbundet. Vi fikk også en del andre bestemmelser i forbindelse med prinsipperklæringen. Vi fikk de såkalte «anerkjente avtaler». Men hadde jernbaneanleggene noen fordel av prinsipperklæringen? Jeg tror ikke en kan ha lest § 2 i det nye forslag til vedtekter. Det inneholder mange av de ting som står i prinsipperklæringen, om enn med andre ord. En skal arbeide for «å sikre friheten, rettssikkerheten og bygge videre ut den demokratiske styreform slik den har utviklet seg i Norge». Videre «å arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati bl. a. ved at bedrifter og virksomheter blir overført til samfunnsseie, hvor dette kan bidra til å fremme produksjonen, bedre lønnstakernes kår og den alminnelige velstand i sam-

funnslivet, å sikre lønnstakerne en tilfredsstillende innflytelse i næringslivet». Vi skal være oppmerksom på at vi må bøye oss for Landsorganisasjonens vedtekter. Tror en at Landsorganisasjonen vil tillate oss fremdeles å kjøre med en foreldet prinsipperklæring? En vet at saka har vært oppe flere ganger og siste landsmøte hadde sikkert tatt den ut. Men av hensyn til at lovene skulle revideres så gjorde en ikke noe med erklæringen. Jeg har oppfattet stillingen slik, at flertallet av arbeiderklassen i dette land har den innstilling at det *skal* være et intimt samarbeid mellom den faglige og politiske bevegelse. Prinsipp-erklæringen berger oss ikke i land. Ødegård ble ikke valgt på prinsipperklæringen i 1918. Han ble valgt i 1913. Diskusjonen har dessverre fått et politisk opplegg som vi ikke burde hatt. Vi bør ta denne erklæring ut nå.

Hjalmar Sundt: Jeg forlangte ordet for å framholde at prinsipperklæringen *fastslår* hvilken klasse jeg tilhører. Går denne prinsipperklæringen ut, så går jeg altså herfra som en kapitalist. (Munterhet.) Jeg vil anbefale at den blir stående, som en honnør overfor våre pionerer.

Carl J. Frogh: Jeg møter fra 2 avdelinger i Buskerud og har sittet og hørt på Ødegård og formannen. Jeg kan ikke se at vi er kommet så langt her i landet at denne erklæring i formålet kan gå ut. Jeg vil ikke derfor bli tatt for kommunist.

Møtet hevet.

Ettermiddagsmøtet mandag 28. mai.

Ordstyrere: *Bjarne Larsen* — *Halvor Jupskås*.

Møtet ble satt klokken 15 presis.

Protokollen fra formiddagsmøtet referertes og godkjentes uten bemerkninger.

Statssekretær Drogseth om bergverksindustrien.

Statssekretær *Drogseth*: Den moderne sivilisasjon har gitt oss mange hjelpemidler. Tidligere hadde man en lang og tungvint reise f. eks. fra Tromsø til Oslo. Nå kan en fly på noen timer. Men livet er samtidig blitt mer rastløst. Det er nokså fantastisk at vi ut av jordflaten kan få de stoffer som vi har bruk for i vårt liv. Spesielt dere fra bergverksindustrien vet hva det betyr de forekomster vi får fra bergverkene. De gir oss de produkter som må til i industrien. Og nettopp i denne industri har en hatt en veldig utvikling fra den gang en hadde de såkalte «geseller». De er blitt omgitt med en viss romantikk, men det var nok langt derfra. Det var et umenneskelig slit og slike arbeidsforhold, som en i dag ikke ville finne seg i. Men det er *framover* vi skal se, ikke bakover. Tidens spørsmål er ikke bare en rettferdig fordeling, men det å få *mere* å fordele. Vårt land, som ligger på en fjellskrent opp mot Nordpolen, er i høyeste grad avhengig av import. Det er ikke noe nytt. Våre forfedre — vikingene — ordnet det på sine måter. Vi kan ikke gjøre det på samme måte nå. Vi må ordne det med eksport og med de tjenester vår handelsflåte kan yte andre land. Her kommer bergverksindustrien inn. Den har alt for hundreder år siden vært en eksportindustri. Når en taler om produksjon, kommer vi også inn på spørsmålet om produktivitet. Produksjonsøkingen er gått opp med 50 pst., men det skyldes at det er et større antall arbeidere sysselsatt enn tidligere. Produksjonen pr. arbeider er således ikke økt. I årene 1945—46 og 1947 lå produksjonen i

bergverkene under 1938's produksjon. I dag ligger antagelig produksjonen oppe i samme antall pr. time som i 1938. Nå vil dere kunne si, at med den maskinelle utvikling skulle vi vel ligge høyere. Her må en imidlertid være oppmerksom på at en kan ikke drive så sterkt som tidligere når det gjelder malmforekomstene. Jordbruk og skogbruk kan høste om og om igjen, men gruveindustrien er på sett og vis en engangsinvestering. En må her drive mest mulig hensiktsmessig og rasjonelt. En må tenke på gruvens innhold og ikke drive så sterkt at en ikke har mere. Den største gruve vi har — Syd-Varanger — vil når den kommer i gang sikkert få en produksjon som kommer til å ligge over 1938's. Jernmalmgruvene og kisgruvene er de viktigste vi har. Viktigst her er Bjørkåsen med sin kiseksport. Aksjekapitalen ligger på utenlandske hender. Lengre sør har vi Sulitjelma med ganske store forekomster, som forhåpentlig ennå i lengre tid vil gi en bra produksjon. Det var noen vanskelige år like etter krigen; men nå har praktisk talt alle et forholdsvis bra utbytte. Vi er også kommet inn i en periode da disse forekomster har fått en større verdi. Det skyldes også at vi har fått bedre hjelpemidler. Vi har en solidere basis enn tidligere. Videre har vi Foldalen og Killingdal og Løkken gruver, den siste som også foredler produktet og eksporterer det. En mengde går herunder tapt ved denne foredlingsprosess, i slagget. Videre har vi Viksnes og Stordø. De ligger like ved sjøen og kan drive relativt rimelig. Sulitjelma er for den største del på norske hender. Stordø var på tyske hender, nå er det Staten som eier det største antall aksjer. Av jernmalmgruver har vi Syd-Varanger, hvor forekomstene inneholder 33—34—35 pst. jernmalm. Det regnes for noe av den rikeste og reneste malm vi har. Det innrømmes også av de som er avtagere av denne malm. Det vil kunne få betydning for jernverket i Mo i Rana. Produksjonen i Syd-Varanger var før krigen 700 000 tonn. Nå er den projekttert til vel 1 million tonn. Syd-Varanger vil bli en lønnsom forretning. Det har kostet 175 millioner kroner. Staten måtte gi meget, men den har en klar aksjemajoritet. Så har vi Fossdalens gruver, tidligere tysk, nå på norske hender. Produksjonen er 250 000 tonn, som selges til gode priser. En har her også vært heldig med boligbyggingen. Av andre jernmalmgruver kan nevnes Røssang gruver på vestlandet og Sjøftedal i Telemark. En gruve som Titania på Sørlandet er av viktighet. 15—20 pst. av hele verdens produksjon kommer fra denne gruve. (I samband med denne oversikt viste taleren en rekke planjer, hvorav bl. a. framgikk jernmalmproduksjonen fra 1930 til 1950.)

Og fortsatte så: Foruten kis- og jernmalmgruvene har vi kullgruvene på Svalbard, hvor Kings Bay tilhører Staten. Forekomstene forekommer i mindre felter. Store Norske, her er feltene meget større og antas å inneholde flere millioner tonn. Kullene herfra kan bare brukes til visse formål. Hvis vi kan få forkokset Svalbardkullene, kan vi dekke et langt større behov og derved spare meget valuta. Når det gjelder Kongsberg Sølvverk må det innrømmes at det har gått med underskudd. Det har ikke vært drevet rasjonelt, dessuten er malmen fattig. Skal det fortsettes må en gjennom en betydelig rasjonalisering. En komité skal arbeide med det spørsmål, og hvor Ole Beck blir med fra forbundet. Vi håper å kunne unngå å legge Sølvverket ned. Av andre gruver har vi Knaben molybdengruver, som eies av svensker. Der har en i mange år ikke drevet oppfaring, men vi håper en vil komme ytterligere opp med produksjonen. Vi har så videre en del gruver som hører inn under Staten. Staten har som dere har sett, nedsatt et Statens Bergverksselskap. Et utvalg ble nedsatt, som delte seg i 2 fraksjoner og som framkom med 2 motsatte innstillinger. En ble enig om å bygge opp et selskap for bedrifter som ikke er i drift og så senere se om det kan bli et moderselskap for bergverksdriften. Det nye selskap har overtatt de store jernmalmfelter i Dunderland. Det ble i sin tid drevet av engelskmennene. De hadde lite hell med seg. Malmen her inneholder 33—35 pst. jern. Den er ikke så anrik. Det er gjort mange forsøk på å få istand en økonomisk drift. Under og etter krigen har en søkt å komme fram til en stabil jernmalmproduksjon. Det er nå på Statens hender. Staten vil bli eier av alle malmgruver i Dunderland. Det vil imidlertid bli et stort arbeid som her må nedlegges, således vil kapitalbehovet bli meget stort. Det kan være et spørsmål om å se å få den valuta som trenges, men at gruvene blir på norske hender og at lånet tilbakebetales i produkter. Grong kisgruver ble innkjøpt for vel 30 år siden i salig Gunnar Knudsens dager. De har ikke vært drevet. Nå gjelder det for kisen i Grong, som andre kisforekomster, at det er lite lønnsomt. Den bør foredles her hjemme. Vi forsøker å splitte kisen og hvis vi kan totalforedle den vil vi kunne tredoble utbyttet. Det er en oppgave for Statens Bergverksselskap. En tredje forekomst som er overlatt Bergverksselskapet er souvitforekomstene. Det vil kunne bli en lønnsom drift. Produktet er svært etterspurt. Den siste av våre forekomster er wolframgruvene på Sørlandet. Hvor meget det er der vet vi ikke, men vi håper at det er så meget at det kan bli en lønnsom drift. Det avhenger av om vi finner ordent-

lige forekomster. Dette er oppgaver Bergverksselskapet skal drive med. Kan det løse de oppgaver så har en gjort en landevinning. Tiden får vise om det senere skal bli moderselskap for de øvrige gruver Staten eier. I dagsorden står det et punkt om nasjonalisering av gruveindustrien i Norge. Av mitt innlegg vil en forstå at en i det stille har lagt en rekke gruver inn under Staten. I siste statsråd ble det oppnevnt en komité til utredning av spørsmålet om nasjonalisering av bergverksindustrien og hvor det kommer med 2 representanter fra Norsk Arbeidsmandsforbund. En har ikke dermed tatt standpunkt for nasjonalisering. Regjeringen har ikke tatt noe standpunkt, men vil ha en saklig utredning og så får en senere se på dette. En skal være merksam på at dette med bergverk og malmer alltid har spilt en viss rolle. I Troms har vi en gruve som tilhører Sulitjelma og hvor vi har henvendt oss til selskapet om de vil gå til drift, det gjelder Vaddås. Selskapet har imidlertid ikke muligheter for å investere noe i denne drift. Vi har fått Vaddås på hånden til 1952 og vi undersøker nå muligheten for drift av denne kis. Vi har også foretatt spesielle oppnevnelser for Norges geologiske undersøkelser for å legge det opp på et noe høyere plan. Jeg tror bergverkene i vårt land har store muligheter. La oss håpe at vi går en bedre tid i møte for bergverkene og dermed for bergverkernes arbeidere i vårt land. (Sterkt bifall.)

Chr. Henriksen: I tilslutning til landsmøtet takker jeg statssekretær Drogseth og jeg vil foreslå:

Statssekretær Drogseths foredrag om Bergverksindustrien tas til etterretning av landsmøtet.

Votering Forslaget ble enstemmig vedtatt.

*Fortsatt debatt om forslaget til vedtekter.
Prinsipperklæringen.*

Ordstyreren: Det er fremdeles 8 talere inntegnet under dette punkt og det er kommet forslag til dirigentene om å sette strek. Vi er enig i det.

Votering: Forslaget om strek ble enstemmig vedtatt. (Men det tegnet seg en lang rekke talere før strek ble satt.)

Chr. Henriksen: Jeg hadde virkelig ikke drømt om at det skulle bli en slik diskusjon om denne sak. Det er ikke nødvendig å svare på om vi har fått sosialismen her i landet. Det er bare flåseri å komme med den slags. Hvis opposisjonen her kan stå fram å hevde at forholdene i landet ikke har endret seg fra den gang prinsipperklæringen ble vedtatt, kan de ikke høres. Den passet i 1918. Men hvordan sto arbei-

derklassen i landet den gang? Og nå? Det er ganske stor enstemmighet innenfor arbeiderklassen om veien vi skal gå. Jeg vil peke på punktene 6 og 7 i § 2, hvor det heter: «å arbeide for en samfunnsutvikling som tar sikte på å skape større velstand og en rettferdig fordeling av samfunnsgodene, å arbeide for at organisasjonen alltid er fri og uavhengig.» Det er tydelige mål. Vi kan ikke koble oss ut fra fellesskapet. Vi skulle prate litt mindre og heller handle mere. Det er detaljerte arbeidsoppgaver vi her skal følge. Tenk bare på de sosiale goder som er gjennomført. Er det noen som tror at vi kunne ha gjennomført det i 1918? Det er ikke lengre noe positivt igjen i prinsipplæringen. Det vesentligste er tatt inn i de nye vedtekter. Jeg vil henstille til representantene å lese gjennom § 2 og se om ikke det er det beste å opprettholde fortsatt medlemskap i fellesorganisasjonen. La oss ikke hoppe av fra et fellesskap som har slike formål. Jeg vil forlange navneoppbrot ved denne sak.

Kr. Moljord: Jeg fikk for mitt vedkommende lov materialet i siste øyeblikk før møtet i Trondheim. Jeg har studert det inngående og det er som ærlig arbeidsmann jeg har tatt min stilling og ikke som kommunist. En skal heller ikke være blind for truslene her om at vi vil miste medlemskap i Landsorganisasjonen. Jeg har for min del ikke ment at § 2 ikke kan stå fordi om vi fortsatt har prinsipplæringen stående. Det er alene som arbeidsfolk vi her skal ta standpunkt. De som stemmer mot prinsipplæringen, varetar ikke arbeidernes interesser. Det er talt om de sosiale goder. Se på alderstrygden. Når husleie og brensel er betalt, så har en ikke noe igjen til mat og klær. Det er sannelig ikke noe å skryte av.

Bergiton Syrstad: Lovkomitéen har framlagt sin innstilling til nye vedtekter og en må gi den honnør for at den har forenklet tingene på mange områder. Jeg har vært med i representantskapet ved behandlingen av dette. Men jeg mener at prinsipplæringen bør stå.

Odlaug Kristiansen: Jeg føler meg som en liten spurv her jeg står etter alle som har hatt ordet i denne sak. Vår forening i Stavanger er ikke av de store, men den gikk enstemmig inn for komitéens flertalls forslag. Det kommer etter vår oppfatning klart og tydelig fram i vedtektene det som står i prinsippplæringen. Det er skjedd store endringer siden 1918. Mange ting er løst. Fremdeles er det selvsagt mange forhold som kunne vært bedre, men arbeidernes stilling er i dag bedre enn noen sinne tidligere.

Gustav Hasselstrøm: I vår forening var det heller ingen som

ville ha vekk prinsipplæringen. En kan ikke forstå at den kan skade der den står. Hvis jeg kommer tilbake og ikke har stemt «for sosialismens gjennomførelse» vil jeg nok få svar, og det tydelig. Vi ser hvordan prisene stiger og hvordan forholdene etter hvert utvikler seg i landet. Det har vært henvist til punkt 4 i § 2, hvor det heter: «å arbeide for å sikre friheten, rettsikkerheten og bygge videre ut den demokratiske styreform slik den har utviklet seg i Norge». Jeg er enig i det, men hvis Høyre får makta neste gang, skal vi da fortsette etter det som står i dette punkt?

Karl Bottenvann: Hvis prinsipplæringen er en hemsko for arbeiderklassen så skal den vekk. Men det er *et mål* vi skal nå framtil. Noe annet er det ikke. Det sies at vi er det eneste forbund som har en slik prinsipplæring. Det er en æressak å beholde den og særlig for oss, som er moderforbund for så mange andre forbund. Det tales om demokrati, men skal vi ikke få arbeide for et mål av den grunn. Friheten i landet står ikke så høyt i dag. Det er nok ganske andre krefter som har avgjørelsen enn arbeiderklassen. Vårt arbeide må være å arbeide videre for en sosialistisk samfunnsordning.

Elias Volan: Jeg tror at de som taler for å bibeholde denne erklæring gjør seg skyldig i en ikke uvesentlig misforståelse. En kan ikke i en organisasjon ha 2 programmer som står mot hverandre. Ser en f. eks. på punkt 3 i erklæringen der det heter: «at herunder hovedvekten må legges på arbeidernes økonomiske sammenslutninger som også innrettes på å avløse de kapitalistiske samfunnsinstitusjoner, hvorved all makt og bestemmelsesrett over samfunnets anliggender legges i folkets egne hender, og at klasseforskjellen endelig oppheves». Så er det altså fagorganisasjonen som skal avløse det kapitalistiske samfunn. Det er renhekla syndikalisme. Landsorganisasjonen og med den de øvrige forbund, har vært enige om å samordne kreftene og programmet for vårt felles arbeid. I punktene 5—9 i den nye formålsparagraf ser en prinsippene for vårt arbeid, en avstandtagen fra diktatur og de prinsipper som følger dermed. Vi skal utbygge sosialismen på demokratisk basis. Da må en følge *en* og *samme* linje. Samtlige forbund som har hatt sine landsmøter siden Landsorganisasjonens nye vedtekter forelå, har vedtatt disse bestemmelser. Ingen vil med disse nye vedtekter nekte Bottenvann og andre å si sin mening. Men hvis vi skal gjennomføre sosialismen etter Bottenvanns linje, så vil kanskje 90 prosent av denne forsamling fratras retten til overhodet å få ha en mening herom.

Hilmar Antonsen: Jeg hadde ikke tenkt å ta ordet, men for at ingen skal tro at vi i representantskapet sitter med dårlig samvittighet, så vil jeg ha sagt at også jeg har stemt mot denne prinsipperklæring. Jeg kan ikke se at vi dermed svekker forbundet eller vårt fortsatte arbeid. Jeg var ikke til stede i min avdeling da den behandlet dagsorden til landsmøtet, men formannen derfra har ikke fått noe bundet mandat i denne sak. Etter de erfaringer jeg har høstet så har jeg tydelig merket, at vi ikke lengre er den kampforganisasjon, som vi tidligere var. Når vi skal gjøre opp en fasit så skal vi si det som det er, at vi ikke lenger råder over forholdene som vi burde. La oss iallfall innrømme det og ta konsekvensen herav. Vi er underlagt Landsorganisasjonen og den er igjen underlagt partiet. Forbundene er ikke lenger hva de var tidligere. Vårt myndighetsområde er innskrenket.

Oscar Kvernebo: Det forbauser meg at det er blitt en så bred debatt om denne sak. Da vi behandlet det i komitéen hadde jeg iallfall aldri drømt om slik opposisjon. Jeg kan heller ikke forstå hvorfor opposisjonen reiser denne debatt. § 2 har en større bredde enn prinsipperklæringen. Jeg tror neppe — slik som det sies her — at ungdommen av i dag legger så meget brøtt på prinsipperklæringen. Spør en medlemmene rundt på arbeidsplassene, så er det ikke mange som vet hva dette med erklæringen er. Sosialismen lider ikke grunnstøt ved å ta bort denne prinsipperklæring. Vi arbeidet for en sosialistisk samfunnsordning også før vi fikk prinsipperklæringen. Jeg vil anbefale komitéens flertalls forslag.

Johan Skrede: Da landsmøtet i 1948 vedtok å gå til en hel revidering av lovene, var det vel en mening med det, og det er det komitéen har forstått. I dag dreier debatten seg om prinsipperklæringen. Ungdommen skal ha et mål, det skal være et prinsipp. Det er det samme som ligger her i formålsparagrafen fra komitéen. En skal derfor se nærmere på forslaget og ikke hefte seg så meget ved prinsipper. En har så ofte lett for å gjøre en sak til et spørsmål om prestisje. Vi hører det nå, da en taler for bibehold av prinsipperklæringen selv om den inneholdes i formålsparagrafen som foreslåes av komitéen. Formålet er bl. a. å arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati ved at bedrifter og virksomheter blir overført til samfunnsseie hvor dette kan bidra til å fremme produksjonen, bedre lønnstakernes kår og den alminnelige velstand i samfunnet. Det er etter mitt skjønn det som fullt ut dekker det mål vi skal søke å nå fram til. Jeg vil tilrå landsmøtet å vedta flertallets forslag.

A. K. Lien: En hel del talere har søkt å legge saken fram slik at hvis en tar vekk prinsipperklæringen, så tar en vekk grunnlaget for forbundet. Jeg har et tydelig inntrykk av at en overvurderer denne erklærings betydning. Ingen andre forbund har den og når den nye formålsparagraf inneholder mange av disse ting skulle det være nok. I dag ser en mer nøkternt på forholdene enn tidligere. Det skal vi ikke glemme. Når Landsorganisasjonens kongress og representantskap har vedtatt mønstervedtekter, så vil det være uriktig av oss å opprettholde denne prinsipperklæring. Det er også sagt at vi står i samme kampstilling i dag til samfunnet som tidligere. Vi står da i en annen stilling i dag som vi sitter med flertallet i Stortinget og med Regjeringen. Det må da vel være en annen stilling enn tidligere. Det er meget som ennå må rettes på, det er så. Men vi skal ikke glemme at vi har vært i krig og under okkupasjon i mange år. Vi vet at mange fremdeles har dårlige arbeidsbetingelser, som f. eks. veiarbeiderne, men vi må håpe at vi også skal få denne gruppe opp. Pensjon for Statens arbeidere er gjennomført, en stor og viktig sak, som ingen kan undervurdere. Den kan gjøres bedre, men det er en god begynnelse. Jeg tror ikke at det hjelper noe på disse saker, at vi opprettholder prinsipperklæringen. Jeg vil anbefale at landsmøtet vedtar lovkomitéens flertalls innstilling.

Johs. M. P. Ødegård: Flere av talerne har gått inn for å opprettholde prinsipperklæringen og synes å mene at ved å stemme mot den, så har en også stemt imot «å arbeide for sosialismens gjennomføring». Men i punkt 2 står det bare «og gjennomføre en sosialistisk samfunnsordning». Hvis det da ikke er det som kommer i punkt 3 en mener, nemlig: «at herunder hovedvekten må legges på arbeidernes økonomiske sammenlutninger som også innrettes på å avløse de kapitalistiske samfunnsinstitusjoner, hvorved all makt og bestemmelsesrett over samfunnets anliggender legges i folkets egne hender, og klasseforskjellen endelig oppheves», og det er syndikalisme. I punkt 6 i § 2 i de nye vedtekter er det gitt en definisjon for en sosialistisk samfunnsorden. «Å arbeide for en samfunnsutvikling som tar sikte på å skape større velstand og en rettferdig fordeling av samfunnsgodene.» Er ikke det en klar *sosialistisk* erklæring? Den skal en være merksam på. Det er samfunnsgodene en skal ha, en rettferdig fordeling av, så alle har det like godt og ingen lider nød. Flere har hevdet og jeg skal ikke betvile det, at når de har gått inn for å beholde erklæringen, så er de ikke derfor kommunister.

Votering ved navneopprop.

Fra Alb. Karlsen og Karl Botten vann var det på dirigen-tenes bord framlagt krav om avstemning ved navneopprop, undertegnet av tilstrekkelig antall representanter.

Ved avstemningen ved navneopprop ble komitéens innstilling om at prinsipperklæringen utgår, vedtatt med 210 mot 68 stemmer, som ble avgitt for bibehold av erklæringen. De 210 representanter som stemte mot prinsipperklæringen var.

Petter Thorkildsen, Karl Woss, Anne Marie Olsen, Henriette Tangen, Margit Kristiansen, Dagny Aronsen, Nils Bakken, Georg Nikolaisen, Jakob Jakobsen, Gustav Øium, Oddmund Hjulstad, Arvid Iversen, Edv. Sandnes, Frantz Jensen, Torleif Ørsal, Bjarne Sundstrøm, John Fossflaten, Ole Danielsen, Anders Røen, Henrik Damli, Ole Monsen, Eivind Solli, Bjarne Larsen, Ottar Jacobsen, Klara Nordås, Walter Isaksen, John Lien, Johs. Sandnes, Hilmar Stuedahl, Knut Knutsen, Peder Nystad, Peder N. Vik, Johan Eriksen, Magnus Støvneng, Ottar Landmo, Darvid Moen, Kr. Maristuen, Sigurd Nilsen, Sverre O. Lien Sigurd Tangen, Arne Finbråten, Bjørn Finnseth, G. Greibesland, Eugen Grimstad, Johan Olsen, Johan Bekken, Trygve Jensen, Ingemar Jensen, Ole Baklid, Johs. Nyhus, Anton Holsæter, Hans Skjauff, Alf Sjøfving, Herman Hansen, Johannes Fluge, Harald Henriksen, Alfred Guddal, Sverre Fagerli, Karl Haugenes, Leif H. J. Andersen, Svein Wikøren, B. Andersen, Halvor Jupskås, Henry Vestby, Kolbj. Westengen, Olger Rønningen, Jorulf Haugli, Marius K. Svane, M. Langbakk, John Solheim, Olav Hulen, Alfred Kolseth, Ole Nilssen, Frantz Nielsen, Rikard Hosar, Almar Storjord, Nils Fjellstad, Einar Bø, Gudmund Sævik, Per Magnussen, Fritjof Nygård, Arnold Werner, John A. Breckan, Per P. Haugen, Hans Marthinsen, Olaf Norum, Marius Madsen, Emma Fremstad, Agnus Angel, Alf Prestegård, Nils Johansen, Odd Myklebust, Asbjørn Stensaker, Svein Nedrebø, Helge Heggelund, Arnt Lien, Erik Arnesen, Peder Rykhus, Aksel Engstad, Fredrik Olsen, Peder Kvarv, Vilhelm Furnes, Trygve Nilsen, Mosvid, Husby, Tyger Mundal, Anton Sjøstrand, Aage Steffensen, Johannes Høiås, Odlaug Kristiansen, Lars Ødegårdstuen, John Severinsen, Jørgen Bergundhaugen, Kr. Mortensen, Alf Logna, Karl Olsen, Anton Kristoffersen, Amund Hallanger, Anders Uhlen, Johs. Bruun, Harald Haugli, Blaker, H. Henriksen, Hans Edseth, Folke Henriksen, Baard Berntsen, Nils Bekken, Bersvend Moan, Ivar Klausen, H. Brendløkken, Sigurd Stampe-løkken, Odmars Bakken, Kristoffer Nærli, Erling Skalle, Reidar Skjersåker, Ellef, Aadalen, Line Johansen, Even Jevanord,

Sveinung Flåtin, Emil Ødegård, Øivind J. Andersen, Anders Grantangen, John Dokka, Hans Moen, Halvor Helleland, Gunnar Strømme, Ommund Michalsen, Simon Moi, Tom Torkildsen, Olaf Bryggeså, Gunvald Stange, Knut Bjørke, S. Solberg Johannessen, Sverre Steffensen, Håkon Thowsen, Karl Pedersen Eide, Jørgen O. Søfteland, Johan E. Flåm, Ragnar Vigdal, Olav Sletthagen, Johan Storevik, John Rausand, Edvard Stokke, Oddbj. Skredderhaug, Karl Nilsen, Peder Flødenes, John Krumsvik, K. E. Tjelle, Olav Husøy, Kristian Kristiansen, Ole Moen, Fritjov Brækken, Ida Tronstad, Karlo Trondstad, Håkon Jonassen, Asbjørn Heien, Herman Nilsen, Jacob Sæther, Ingebrigt J. Framvik, Peder Lyngen, Einar Paulsen, Konrad M. Vikestad, Kristian Olsen, Jens Hansen, John Fagereng, Anton Storhaug, Jens Jacobsen, Anker Nikolaisen, Alfred Karoliussen, Peder Larsen, Leif Mikkola, Waldemar Mikkelsen, Chr. Henriksen, Alb. Karlsen, A. K. Lien, Ole Beck, Selma Holmquist, Oskar Kvernebo, Hans Fredriksen, Hilmar Antonsen, Harald Fossum, Bernt Alf-sen, Jon Nergård, Tønnes Moi, Johan Skrede, Ole Nordvolden, Daniel Martinsen, Einar Schei, Bernhad Reines, Bottolf Thunshelle og J. P. Karlsrud.

De 68 som stemte for bibehold av prinsipperklæringen var følgende representanter:

Arthur Blix, Petter Hansen, Oskar Sivertsen, Per Krokan, Olaf Stavrum, Karl Botten vann, Olav Schjølberg, Hans Krokan, Magnus Gullbakken, Magnar Kristiansen, Jarle Josten, Hans Vestad, Kr. Vestøl, Trygve Nygård, Sverre Riksåsen, Alfred Haugen, Hans Haldorsen, Eilert Eliassen, Osm. Lindeklev, John Egeland, Andre. Rekve, Eugen Helgesen, Alfred Stenbak, August Dokken, Torstein Guvåg, Edv. Hemli, Erling Olsen, Herman Brystadhaugen, Sigurd Melum, Trygve Morken, Fr. Indrebø, Mattis Randa, Bernh. L. Berg, Ludvig Karlstad, Karl Pettersen, Sverre Nordskog, Hjalmar Løkkertsen, Ole Solheim, Per Jørgensen, Olaf Olsen, Gustav Hasselstrøm, Ingvald Lorgen, Andr. Vasshaug, Karl Olstad, Jakob Andersen, Lars Næss, Svend Stenås, John Utseth, Alf Myhrvold, Sig. Ruste, Arne Pettersen, Georg Pettersen, Hjalmar Sundt, Einar Gundersen, Anton Østhus, Carl J. Frogh, Karl Janson, Martin Dyrseth, Ingvald Sesseng, Nils Markussen, Helge Sandø, Stefen Høglo, Ingv. Gul-dal, Lillemor Strøm, Sverre Salomonsen, Oscar Sundstrøm, Kristian Moljord og Bergiton Syrstad.

Fraværende var: Eilif Sivertsen (permisjon), Vestby (Follo), Marius Tørmo, Per Teije, Enok Mauseth, Odin Herø (forfall). Møtet hevet.

Formiddagsmøtet tirsdag 29. mai.

Ordstyrere: *Halvor Jupskås — Kr. Moljord.*

Møtet ble satt presis klokken 9 og navneopprop ble foretatt. Protokollen fra gårdsdagens ettermiddagsmøte ble referert og enstemmig godkjent.

Innbydelse til fest i Folkets Hus.

Chr. Henriksen: På representantskapets vegne har jeg den glede å innby gjester og representanter til en enkel festlig tilstelning i dette lokale i morgen kveld. Det vil bli servert litt mat og for øvrig blir det forskjellig underholdning. Flere representanter har spurt oss om når en kan regne med at landsmøtet er ferdig. Representantskapet drøftet spørsmålet i går og vi regner med å være ferdig fredag ettermiddag. Samtidig vil jeg meddele at våre kamerater fra Longyarbyen Arbeiderforening, Mosling Myrland og Viktor Janson nå har tatt sete i landsmøtet. Det er ikke deres skyld at de først kommer nå, men isforholdene. Vi ønsker dem velkommen.

Fortsatt behandling av vedtektene.

En gikk så over til behandling av de enkelte paragrafer i Lovkomitéens forslag til nye vedtekter for forbundet.

§ 1.

Forbundets virkeområde.

Norsk Arbeidsmandsforbund, som er tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, er en landsomfattende sammenslutning av lønnstakere som kan organisere medlemmer og fagforeninger innenfor

Bergverksindustrien, derunder kvarts-, kleber og feltspatbrudd, offentlig og privat anleggsvirksomhet, såsom

jernbaneanlegg, havne- og moloanlegg, fyr-, befestnings-, kraftverks- og reguleringsanlegg og arbeiderne ved Statens, fylkenes og landkommunenes veiarbeidsdrift, samt andre grupper og fagforeninger som ikke kommer inn under bestemte fag eller industriforbunds virkeområde. Virkeområdet fastsettes etter vedtak av Landsorganisasjonens kongress.

Votering: Forslaget ble vedtatt mot 1 stemme.

§ 2.

Formål.

Forbundet har til formål:

1. å organisere medlemmer innenfor forbundets virkeområde og å opprette fagforeninger blant disse.
2. å påse at de tilsluttede fagforeninger blir ledet etter felles retningslinjer for på den måten ved gjensidig solidarisk samvirke mellom fagforeningene å skape enhet og kraft i arbeidet for å fremme og samordne lønnstakernes faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser.
3. å opprette tariffavtaler (overenskomster) om medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår.
4. å arbeide for å sikre friheten, rettssikkerheten og bygge videre ut den demokratiske styreform slik den har utviklet seg i Norge.
5. å arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati ved bl. a.:
 - a) at bedrifter og virksomheter blir overført til samfunns-eie hvor dette kan bidra til å fremme produksjonen, bedre lønnstakernes kår og den alminnelige velstand i samfunnet,
 - b) å sikre lønnstakerne en tilfredsstillende innflytelse i næringslivet.
6. å arbeide for en samfunnsutvikling som tar sikte på å skape større velstand og en rettferdig fordeling av samfunns-godene.
7. å arbeide for at organisasjonen alltid er fri og uavhengig.
8. å arbeide for utbygging av en sterk arbeiderpresse i Norge.
9. å arbeide for å sikre arbeiderrørsla forsamlingslokaler,
10. å holde ved lag og utvikle det internasjonale og nordiske samarbeid.
11. å understøtte medlemmene under godkjent arbeidsnedlegging.

12. å støtte medlemmene ved alderdom og invaliditet og medlemmenes etterlatte ved dødsfall.
13. å arbeide for å utvide yrkesopplæringen blant unge arbeidere.

Kr. Moljord opptok sin dissens fra komitéen til punkt 4: «Å arbeide for å sikre medlemmene økonomisk frihet og rettssikkerhet og arbeide for å gjennomføre den sosialistiske samfunnsordning.»

Johs. M. P. Ødegård: Etter den omfattende diskusjon i går om prinsipperklæringen, skulle det ikke være nødvendig med noen bred debatt her. Under diskusjonen om erklæringen var en også inne på formålsparagrafens bestemmelser.

Anton Østhus: Det gjelder punkt 9 i forslaget, -om å sikre arbeiderrørsla forsamlingslokaler. På Raufoss har vi ikke forsamlingslokale. Vi har et Folkets Hus som sorterer under jern- og metallarbeiderne. Vi har ikke råd til å leie det, da vi er en liten forening. Vi søkte fabrikken om å få adgang til et spise-lokale på stedet, men det ble avslått. Det er helt håpløst for oss å holde møte med 90 medlemmer i det lille oppholdsrom vi nå har. En blir stående langs veggene og henge. Forbundet må gjøre noe for å reise forsamlingslokaler.

Ordstyreren: Det er jo nettopp det som ligger i punkt 9.

Votering: Komitéens forslag ble vedtatt enstemmig for samtlige punkters vedkommende hvor det ikke forelå dissens. Punkt 4 ble vedtatt med overveldende flertall.

§ 3.

Medlemskap.

A. Opptakelse av enkeltmedlemmer.

1. Alle lønnstakere som har arbeid innenfor det virkeområde som er bestemt i § 1 og som godkjenner forbundets vedtekter, kan være medlemmer av forbundet.
2. Unntatt herfra er:
 - a) de lønnstakere som står tilsluttet eller representerer et politisk parti som har et nazistisk eller fascistisk program eller formål som er beslektet hermed.
 - b) de som har tatt arbeid under godkjent arbeidsstans eller er ekskludert av fagforbund tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Disse kan ikke bli opptatt som medlemmer uten etter særskilt vedtak av forbundsstyret.
3. Med de unntak som er nevnt nedenfor kan en bare bli medlem gjennom en fagforening innen forbundet.

På steder hvor det ikke er forening kan medlemmer bli tatt inn direkte og bli administrert fra hovedkontoret etter avgjerd av forbundsstyret.

B. Opptakelse av fagforeninger og grupper.

1. Alle foreninger av lønnstakere som erklærer at de vil følge forbundets og Landsorganisasjonens vedtekter og de vedtak som blir gjort av disse kan opptas som medlemmer.
2. Ikke mer enn én forening i samme fag eller yrke på samme sted kan opptas i forbundet.
3. På steder hvor det er flere direkte opptatte medlemmer skal disse i fellesskap danne en gruppe av forbundet. Gruppen velger en tillitsmann som danner bindeledd med forbundet. Når gruppen teller 5 medlemmer skal den danne fagforening.
4. Tvist om medlemskap i forbundet blir avgjort av forbundsstyret eventuelt landsstyret eller landsmøtet med adgang til å anke tvisten inn for Landsorganisasjonen.
5. En eller flere fagforeninger på et sted eller innen samme yrkesområde i et distrikt kan opprette representantskap eller stedsstyrer (industrigrupper). Myndighets- og administrasjonsområdet for disse fastsettes ved instruks som godkjennes av forbundsstyret.

Hans Vestad: I punkt 2 heter det: «Unntatt herfra er: a) de lønnstakere som står tilsluttet eller representerer et politisk parti som har et nazistisk eller fascistisk program eller formål som er beslektet hermed.» Det er en uheldig redaksjon. Det kan komme til å ramme et politisk parti, som ikke er velsett av D.N.A. En kan ved dette få høve til å kaste alle kommunister ut.

Ingemar Jensen: Jeg representerer Bjørkåsen Gruvearbeiderforening og vi var enige om ikke å stemme for dette punkt i sin nåværende form. Vi har alltid stått i den formening at i fagorganisasjonen kunne alle politiske partier være representert.

Johs. M. P. Ødegård: Den første taler sto virkelig opp her og doserte at det kommunistiske parti var «beslektet med et politisk parti som har et nazistisk eller fascistisk program». Det må vi protestere mot, selv om vi ikke er kommunister.

Edv. Hemli: Det forbauser meg at talere skal stå her å karakterisere kommunistene som beslektet med nazistiske og fascistiske organisasjoner. Jeg er kommunist, men jeg må protestere mot den slags begrepsforvirring. Jeg har intet imot å stemme for paragrafen som den er.

Sverre Riksåsen: Vi er kommet her for å diskutere vårt faglige organisasjonsarbeid og ikke politikk. Vi er i fagforningene helt nøytrale. Det samme skal vi være her.

Chr. Henriksen: De må ha dårlig samvittighet de som har talt imot her; og at kommunistene er beslektet med nazistisk eller fascistisk organisasjoner. Jeg vil henstille at en tar forslaget tilbake. Hvis ikke får en ta konsekvensene.

Nils Markussen: Slik som utviklingen går i dag er avsnittet «som er beslektet hermed» farlig å ha med i vedtektene. Vi ser at de nazistiske forbrytere blir sluppet løs og settes inn i stillinger. Jeg vil stemme for at avsnittet utgår. Også Arbeiderpartiets folk hos oss anså det uriktig å ha med denne bestemmelse.

Strek ble satt.

Karl Bottenvann: Personlig synes jeg dette punkt ikke burde ha stått der. Vi sloss i 5 år for å bli ferdig med nazismen og jeg trodde virkelig vi var ferdig med den i 1945. Eller er den oppstått igjen? Hvis vi gjorde oss ferdig med den i 1945, så er det overflødig å ha dette med. Etter kampen mot nazistene var slutt begynte kampen mot kommunistene og på den måte kan en bli «beslektet». Vi vil arbeide for arbeiderklassens interesser. Vi vil ikke et fascistisk diktatur. For meg personlig er det helt likegyldig om det står der eller ikke.

Hans Vestad: Det lille arbeid jeg har fått høve til å utføre har alene vært ut fra faglige hensyn og ikke ut fra min politiske oppfatning. En kan ved den foreslåtte bestemmelse finne høve til å diskriminere oss som har en annen oppfatning. Det er på grunnlag av det en daglig har høve til å lese seg til, at jeg har uttalt meg som jeg gjør.

Votering: Komitéens innstilling til § 3 A — punkt 1, ble enstemmig vedtatt. — Punkt 2 ble vedtatt mot noen få stemmer. — Punkt 3 ble enstemmig vedtatt. — Likeledes ble punktene 1, 2, 3 og 4 under B, enstemmig vedtatt.

Under punkt 5 i samme paragraf, bokstav B, uttalte *Leif Hj. Andersen:* Vi har innsendt forslag om at det i byer eller landdistrikter hvor det er en eller flere avdelinger tilsluttet forbundet, skal disse kunne opprette stedlige styre som består av en eller flere representanter fra hver av de tilsluttede avdelinger. Om vi ikke alle er veiarbeidere, må vi få adgang til å bli med i det stedlige styre. Hvis en ikke kan bli med der, må det bli adgang til å opprette flere stedlige styre.

Alb. Karlsten: Det er for så vidt riktig at saken Andersen nevnte må diskuteres her. Men spørsmålet om å bli med i veiarbeidernes stedlige styre i Østfold er noe annet. Vi skal være merksam på at vi har hatt § 19, hvor det heter at «2 eller flere avdelinger i samme arbeidsbransje» i samråd med forbundet kan opprette stedlige styre. Det må således knyttes til samme arbeidsbransje. Jeg vil anbefale innstillingen.

Westby (Follo): Det forbauser meg at avdelinger ikke får høve til å slutte seg til et stedlig styre. Vi er i samme stilling. Men vi har fått pålegg om å tilmelde oss veiarbeidernes stedlige styre med samtlige grupper. En var uenig i det og protesterte derimot.

Leif Hj. Andersen: Tune og Sarpsborg består av flere foreninger. Tidligere har det vært slik at andre grupper ikke har kunnet være med i de kurser som de stedlige styre holder.

Jorulf Haugli: Etter felleskonferansen i Østfold, etterat Sarpsborg og Tune Arbeidsmannsforening hadde søkt om opprettelse av stedlig styre, fikk vi klar beskjed om at veiarbeidergruppen i Skjeberg, Tune og Sarpsborg kunne tilmelde seg oss og vi tilbød disse foreninger det. Men vi har ikke hørt noe siden.

Votering: Komitéens forslag til punkt 5 i § 3 B, ble vedtatt med stort flertall.

Møter og konferanser.

Ordstyreren: Valgkomitéen innkalles til møte på forbundskontoret i dag kl. 12.

Ole Beck: Jeg vil henstille til gruvearbeidernes representanter, som representerer landsoverenskomsten, om å bli igjen etter møtets slutt i kveld og en må forutsette at møtet må fortsette lørdag etter landsmøtets avslutning.

§ 4.

Forbundets organer.

Forbundets organer er:

1. Landsmøtet.
2. Landsstyret.
3. Forbundsstyret.

Votering: Forslaget ble enstemmig vedtatt.

§ 5.

Landsmøtet.

1. Landsmøtet er forbundets høyeste myndighet. Ordinært landsmøte skal som regel holdes hvert 4. år på sted og til tid som fastsatt av landsstyret eller forbundsstyret.
2. Vilkårene for at en forening skal ha rett til representasjon på landsmøtet er at den har stått i forbundet minst 3 måneder før landsmøtet er innkalt og ellers har oppfylt sine plikter.
3. Landsmøtet består av de av foreningene valgte representanter og av landsstyrets medlemmer. Foreningenes representasjonsrett regnes ut etter gjennomsnittstallet etter betalt ordinær kontingent i de 3 siste måneder før landsmøtet skal kalles inn. Ingen fagforening kan dog ha mer enn 4 representanter på landsmøtet.

Valg av representanter kan ikke finne sted før dagsordenen er behandlet av dem som skal delta i valget av representanter.

Til drøfting av landsmøtets dagsorden og valg av representanter skal det holdes særskilt(e) møte(r) blant dem som har stemmerett.

Valgbar som representant er bare den som har vært organisert i forbund tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i minst 3 måneder før valget foretas og ellers har sitt medlemskap i orden.

4. Valg av representanter til landsmøtet foregår etter følgende regler: 1 representant for det første fylte 50-tall og siden 1 for hver fylte 200-tall medlemmer.

Mindre foreninger velger i fellesskap representant, såfremt medlemstallet sammenlagt når opp i 50.

5. Skjemaer for fullmakter sendes fra forbundsstyret. De må være fylt ut og sendt inn til forbundet innen den frist som er satt av forbundsstyret. Fullmaktene skal være underskrevet av to av foreningsstyrets medlemmer.

Fullmaktene granskes av en fullmaktskomité valgt av forbundsstyret. Komitéen legger sin innstilling fram for landsmøtet, som gjør endelig vedtak om fullmaktens godkjenning.

6. Tiden for landsmøtet skal fastsettes minst 6 måneder før det holdes. Melding om tidspunktet skal sendes foreningene med anmodning om å sende inn forslag som ønskes behandlet på landsmøtet.

7. Foreninger, grupper (jfr. § 3, B, 3), landsstyret og forbundsstyret har rett til å sette fram forslag for landsmøtet. Forslagene må være kommet inn til forbundsstyret senest 4 måneder før landsmøtet holdes.

Forslag til dagsorden, forretningsorden, og de innsendte framlegg skal av forbundsstyret sendes fagforeningene senest 2 måneder før landsmøtet.

8. Landsmøtet gjør vedtak om den endelige dagsorden og forretningsorden.
9. Ved avstemning på landsmøtet har hver representant en stemme. Sakene blir avgjort ved stemmeflertall. I tilfelle av stemmelikhet er forslaget forkastet.

Landsstyrets medlemmer har ikke stemmerett i saker som angår ansvarsfrihet for de vedtak de har vært med på som medlemmer av landsstyret og forbundsstyret. Det samme gjelder også saker om tvist mellom forbundsstyret og landsstyret som blir lagt fram på landsmøtet. I slike saker har de bare tale- og forslagsrett.

10. Valgte sekretærer som ikke er medlemmer av landsstyret har tale- og forslagsrett.
11. Forbundets kontrollnemnd skal være til stede på landsmøtet hvor dens medlemmer har talerett. Kontrollnemnda har forslagsrett i saker som den har plikt til å uttale seg om etter vedtektene. Forbundsstyret avgjør om sekretærer og avdelingsledere ved forbundskontoret skal være til stede.
12. Forbundet betaler den fastsatte godtgjøring til representantene på landsmøtet.

Kr. Moljord hadde dissertert i komitéen og foreslo: «Landsmøtet avholdes hvert 3. år» og p. 4: De tidligere bestemmelser bibeholdes.

Johs. M. P. Ødegård: Her foreslår komitéens flertall landsmøtet holdt hvert 4. år i motsetning til nå hvert 3. år. Når flertallet i komitéen og representantskapet har funnet å gå til dette er det ut fra både en praktisk og økonomisk side, og da vesentlig den siste. Før normalvedtektene forelå fra Landsorganisasjonen var det flere forbund som hadde 4-årslige landsmøter og de forbund som siden har hatt sine landsmøter er gått over til 4 år.

Kr. Moljord: Det er riktig at det er et økonomisk spørsmål, men et landsmøte er så viktig for arbeiderne utover i landet, at en får ta de utgifter som følger med å holde landsmøtene som nå hvert 3. år. Jeg opptar min dissens fra komitéen.

A. K. Lien: Dette landsmøte kommer til å koste mellom 250—260 000 kroner. Ved 4-årige landsmøter vil det bli en besparelse på 20 000 kroner og mer pr. år. Det er dessuten en praktisk side ved dette. Forberedelsene til et landsmøte tar gjerne et halvt år i planlegging. Jeg vil anbefale landsmøte hvert 4. år.

Karl Bottenvann: Det blir ofte og gjerne talt pene ord om demokrati. Men når det gjelder medlemmenes rettigheter innenfor organisasjonen så vil en beskjære de. Jeg synes ikke det er noen harmoni i dette. Hvis en bare skal se på det økonomiske og praktiske, hvorfor sier en ikke da hvert 5. år? Da vil en jo spare 40 000 kroner pr. år. Det har ikke alltid vært sett på det økonomiske når det gjelder bevilgninger til forskjellige formål. Vi bør ikke beskjære oss denne retten til 3-årige landsmøter. Det er et inngrep i vårt demokrati, det samme som vi har sett ved kommunevalg og stortingsvalg. Vi har hittil klart å holde våre 3-årige landsmøter. Nei, det er nok andre hensikter. En vil ha ro og ikke ha oss her inne for å holde bråk.

Bjarne Larsen: Argumentasjonen for forslaget er sterk, men ikke så sterk at komitéens flertalls forslag bør vedtas. Det må da være mer tungtveiende forhold. En lengre landsmøteperiode vil kunne forverre organisasjonslivet, som er slapt som det er. Det kan også utvikle mer byråkrati eller kontorstyre. En må kunne spare landsmøtet for mange av de saker som vi finner på dagsordenen.

Chr. Henriksen: Jeg kan ikke argumentere på annen måte enn den som hovedkassereren allerede har gjort. Jeg kan innskrenke meg til å anbefale flertallets innstilling om å holde landsmøtet om 4 år. Jeg minner om at vi da også er 60 år, selv om det ikke er noe avgjørende argument. Men det vil være hyggelig å kunne samles til landsmøte samtidig med at forbundet er 60 år.

A. K. Lien: Landsorganisasjonen har vedtatt 4-årige kongressperioder og de fleste forbund har gjort det samme. Jeg tror det vil være riktig og rett at vi gjør det samme. Vi ber ikke om 4 år for å få arbeidsro. Vi for vår del ønsker ikke ro. Hvis det er stillhet og ro, da er det noe galt på færde.

Votering: Komitéens flertalls forslag — 4-årige landsmøter — ble ved håndsopprekning vedtatt mot 97 stemmer, som ble avgitt for 3 år. — Punktene 2 og 3 ble enstemmig vedtatt.

§ 5, punkt 4.

Lovkomitéens flertall foreslo:

Valg av representanter til landsmøtet foregår etter følgende regler: 1 representant for det første fylte 50-tall og siden 1 for hver fylte 200-tall medlemmer.

Mindre foreninger velger i fellesskap representant, såfremt medlemstallet sammenlagt når opp i 50.

Lovkomitéens mindretall, Kr. Moljord foreslo: De tidligere bestemmelser bibeholdes. Disse var følgende:

Valg av representanter til landsmøtet foregår etter følgende regler: 1 representant for det første fylte 40-tall og siden 1 for hvert fylt 150-tall medlemmer.

Mindre foreninger velger i fellesskap representant, såfremt medlemstallet sammenlagt når opp i 40.

Valgene på representanter foretas på medlemsmøte i forbindelse med behandlingen av den for landsmøtet foreliggende dagsorden.

Avdelingene må for å ha rett til representasjon på landsmøtet ha vært tilsluttet forbundet i minst 3 måneder før landsmøtets innkallelse og for øvrig oppfylt sine forpliktelser.

Avdelingens medlemstall utregnes etter den innbetalte kontingent i de siste 3 måneder før landsmøtets innkallelse.

Kolbjørn Westengen: Jeg vil henstille til representantene å stemme for mindretallets forslag. Vi ser at det er 328 foreninger som ved dette landsmøte velger sammen. Etter de nye forslag vil 45 foreninger miste sin representasjon og det blir 373 foreninger som må velge representanter sammen.

Eilert Eliassen: Det er sikkert mange her som vet at fagorganisasjonen arbeider tungt ute på landsbygda. Når det har vært landsmøte skapes det en viss interesse for en tid. Skal en ta fra de små avdelinger enda flere representanter så vil interessen blant medlemmene bli enda dårligere. Jeg vil henstille at en opprettholder den nåværende representasjonsordning.

Karl Bottenvann: Det går igjen i alt at medlemmene skal fratas noe her og noe der. Nå har en forlenget landsmøteperioden og nå skal en innskrenke representasjonen. Nå skal en forening med 50 medlemmer velge 1 representant og siden 1 for hver fylte 200-tall medlemmer. Det er ikke riktig overfor medlemmene. Det er de som opprettholder forbundet med sin kontingent. Jeg vil henstille til representantene å være merksam på det som foregår her, at vi går bakover istedenfor fram-

over. Jeg vil gå over til Moljords forslag og ikke oppta vår forenings forslag. Interessen ute i landet er liten og den vil ikke bli bedre ved en slik innskrenkning i representasjonen til landsmøtene. Vi risikerer på denne måte å gjøre medlemmene passive. Det er medlemmenes rettigheter vi her skal vareta.

Johs. M. P. Ødegård: Det er den samme begrunnelse som ligger til grunn for flertallets syn her som den som forelå ved utvidelsen av landsmøteperioden til 4 år. Det er kanskje noe i det Westengen uttalte, men jeg er ikke så sikker på at dette vil beskjære de små avdelinger så sterkt som han ga uttrykk for. Jeg tror de fleste av disse avdelinger har muligheter for å bli større. Hvis en tar for seg medlemstallet vil en se at et lite antall medlemmer får rett til større representasjon enn de store foreninger. Det er ikke demokrati at de store avdelinger ytterligere beskjæres.

Ludvig Karlstad: Forhøyelsen fra 40 til 50 medlemmer for å få representasjon må ikke vedtas. I samband hermed vil jeg spørre om ikke forbundet eller samorganisasjonene rundt i landet begår lovbrudd ved at en har 2 foreninger i samme kommune? Er det riktig? Som forholdene ligger an i Nord-Norge vil jeg henstille at en stemmer flertallets forslag ned.

Johan Skrede: Det er ikke gitt noe uttrykk her for hvorvidt Moljord var alene om sitt standpunkt. Det var stor meningsforskjell i representantskapet da dette ble behandlet. Som veiarbeiderrepresentant stemte jeg også for den tidligere ordning. Det å forandre 40 til 50 medlemmer vil bety mindre representasjon for de mindre avdelinger. En kan ikke si at de blir uten representasjon, men de må stemme på en annen avdelings representant. Ut fra mitt syn på de små avdelinger må jeg anbefale den nåværende ordning bibeholdt. Ved forandringen fra 3- til 4-årige landsmøte har vi allerede spart forbundet for mange penger. Vi vil neppe spare så meget på innskrenkningen i representasjonen fra de små avdelinger.

Chr. Henriksen: Jeg hverken kan eller vil gå inn på Bottenvanns argumentasjon. Det passer meg ikke. Men se på representantlisten. Hvis en hadde sett fullmaktene her, ville en ha sett representanter som representerer flere foreninger som har stemt sammen og hvor bare *en* av foreningene har avgitt stemme. Vi vet om 1 representant som bare har 6 medlemmer bak seg. Jeg vil anbefale innstillingen. De foreninger som velger sammen bør samarbeide.

Kr. Moljord: Jeg har tidligere alltid hørt at en mente det var agitasjon i landsmøtene og at en derfor mente det var av

største betydning at flest mulig kunne komme til disse. Derfor kan jeg ikke innse nødvendigheten av å forhøye tallet fra 40 til 50. Landsmøtet står nå overfor det faktum å skulle beskjære medlemmenes rett til å bestemme over sine forhold. Jeg mener det er uriktig også overfor de store foreninger å beskjære disse, men det er dog atskillig vanskeligere for de små avdelinger.

Strek ble satt med 10 inntegnede talere.

A. K. Lien: Jeg går ut fra at landsmøtets representanter ønsker tallmessige opplysninger i samband med denne sak. Slik som representasjonsordningen er nå har foreningene rett til å møte med 1 representant for de første 40-tall medlemmer. Det avhenger av det antall merker foreningene har innbetalt i det tidsrom, som lovene fastslår. Det er mange foreninger som har 40 medlemmer; men som ikke har innbetalt merker nok for de måneder som blir lagt til grunn for valgene til landsmøtet. Ved den nye ordning som foreslås ville landsmøtet ha bestått av 80 representanter mindre. Hvis alle avdelinger hadde valgt representanter ville dette landsmøte med den nåværende representasjonsordning ha bestått av 302 representanter. Etter den nye ordning ville det ha blitt 220 representanter. Hver representant koster 720—730 kroner. Dette landsmøte ville ved den nye representasjonsordning ha spart forbundet og dermed medlemmene for 60—70 000 kroner. Ved en mindre representasjon ville en også ha innspart *minst* 1 dag og dermed ha spart 40 000 kroner. Jeg vil anbefale innstillingen.

Magnar Kristiansen: Arbeidet innen fagorganisasjonen er ikke så tungt i dag. Vi som nå er gamle vet hvor tungt og vanskelig det var tidligere. Jeg anbefaler innstillingen.

John A. Breckan: Jeg representerer den største men også den dårligst lønnede gruppe i forbundet. I Nord-Norge har vi mange små foreninger. I mitt distrikt har vi 5 foreninger med under 12 medlemmer og det blir bare en av disse foreninger som får rapport fra landsmøtet. Jeg vil henstille til veiarbeiderne i Nord-Norge å stemme for mindretallets innstilling.

Karl Olstad: Det er ikke så lett å få foreningene større, slik som en taler nevnte det. Tidligere hadde vi 1300 medlemmer, nå er vi nede i 400 og vi kan ikke bli flere. Jeg anbefaler den nåværende ordning.

Gustav Hasselstrøm: Jeg er enig med foregående taler. Medlemstallet synker gjerne utover vinteren og er noe bedre i sommerhalvåret. Det er derfor ikke mulig å øke medlems-tallet. Vi er praktisk talt 99 pst. organiserte. Henriksen nevnte

at det var representanter som hadde et meget lite antall stemmegivende medlemmer bak seg. Jeg er en av dem, men disse representanter kan ikke noe for at medlemmene ikke møter fram. I vår forening var en enig i at en for de større foreninger kunne kreve 200; men at det ikke ble utvidelse fra 40 til 50 medlemmer for å bli representert.

Kristian Kristiansen: De små foreninger kan bli større ble det sagt. Jeg representerer en liten forening i Trøndelag på 24 medlemmer. Det kreves imidlertid agitasjon og til det trenges penger og atter penger. De små foreninger makter ikke det.. Vi søkte forbundet om økonomisk støtte bl. a. for å få vaktmestrene i Trondheim med i foreningen. Vi fikk ikke engang svar fra forbundet. Først 3 dager etter at vi på egen hånd søkte å gjøre en innsats, kom forbundets svar. Vi vil henstille til landsmøtet å opprettholde den nåværende ordning.

Ole Baklid: Jeg tilhører Drammen og Omegn Jernbanearbeiderforening, m. a. o. Vestfoldbanens ombygging. I medlemsrapportene står jeg med 90 medlemmer bak meg. Ser vi på antall betalte medlemmer så er det 50. Jeg måtte holde 2 møter, et i Tønsberg og et i Larvik og det møtte tilsammen 15 medlemmer og det var disse som stemte på representasjonen til landsmøtet. Jeg vil henstille at vi beholder grensen 40 medlemmer.

Sverre Fagerli: Jeg kan ikke uten videre gå med på å forhøye det medlemstall en skal ha for å kunne være representert. Det er nødvendig at også de små foreninger er med på landsmøtene. Vi er snart ferdig med Glomfjord kraftanlegg og jeg vil antagelig bli en av de første som må gå over i et annet forbund i og med at jeg kommer inn i driften. Det er ikke riktig å innskrenke representasjonen. De små foreninger må ha 1 representant før de større foreninger får flere. Vi må beholde den nåværende ordning.

Torstein Guvåg: Henriksen sa at det var representanter som bare hadde 6 medlemmer bak seg. Det er ikke noe merkelig i det. Det kommer av at arbeiderne ser at en mer og mer blir diktert ovenfra hva en skal gjøre. Interessen slappes. På det første møte vi hadde var det til stede 8 medlemmer av 120. Valg til landsmøtet var ikke satt opp på innkallelsen til møtet, hvorfor nytt møte ble innkalt. Denne gang møtte det om lag 40 medlemmer. Men jeg har hørt at det er valgt representanter her bare av styret i avdelingen.

Eilert Eliassen: Jeg er klar over at det var tyngre å arbeide i fagorganisasjonen tidligere, men den gang var det da pågang

og interesse. Nå er det bare likegyldighet å spore. Ved å forhøye tallet fra 40 til 50 medlemmer kan en komme til å medvirke til større likegyldighet. At ikke medlemmene møter fram kan være tillitsmennes skyld, men også forbundets. Vi er 100 pst. organisert, men medlemmene er spredt flere mil fra hverandre.

Votering: Ved alternativ votering mellom flertallets og mindretallets innstilling, ble mindretallets innstilling vedtatt med stort flertall. — § 5 — *landsmøtet* — ble så for øvrig enstemmig vedtatt etter lovkomitéens innstilling.

§ 6.

Landsmøtets myndighetsområde.

Landsmøtet har:

1. å behandle og gjøre vedtak i alle saker som er ført opp på den vedtatte dagsorden. På dagsordenen skal alltid stå behandling av årsmeldinger og rekneskaper for landsmøteperioden,
2. å velge forbundets tillitsmenn.
Valg av tillitsmenn foregår ved særskilt valg og for øvrig etter reglene i punkt 3.
3. å velge 23 medlemmer og 14 varamenn til landsstyret. Av disse skal 9 være faste medlemmer av forbundsstyret, som består av formann, nestformann, kasserer og en sekretær samt 5 representanter med varamenn som velges fra Oslo og nærmeste omegn.
Over halvparten av medlemmene i forbundsstyret skal ikke være fastlønte tillitsmenn. Ved valg av landsstyre skal så vidt mulig alle yrker innen organisasjonsområdet og alle distrikter være representert. Ved valg av tillitsmenn kreves det kvalifisert flertall. Har en ikke oppnådd det ved første gangs avstemning, foretas bundet valg mellom de to som har oppnådd det høyeste stemmetall. Får disse to samme stemmetall skal det foretas loddtrekning.
4. å velge kontrollnemnd på 3 medlemmer. Formannen i nemnda skal velges ved særskilt valg etter de regler som er nevnt i punkt 3,
5. å velge representanter med varamenn til Landsorganisasjonens representantskap,
6. å foreta endringer i vedtektene for forbundet,

Benkeforslag om endringer i vedtektene kan ikke tas opp til behandling på landsmøtet uten at det har samband med et forslag som er satt fram på vanlig måte.

7. å avgjøre ethvert stridsspørsmål mellom forbundsstyret og landsstyret, mellom den og de tilsluttede fagforeninger eller mellom fagforeninger innbyrdes, om ikke vedtektene fastsetter noen annen måte å gå fram på,
8. å fastsette kontingenten som skal betales til forbundet,
9. å treffe endelig avgjerd i saker som utelukking av medlemmer,
10. å fastsette tillitsmennes lønninger samt godtgjøring for reiseutlegg, diet og tapt arbeidsfortjeneste i anledning av landsmøtet.

Johs. M. P. Ødegård: Det var ingen dissens i komitéen om denne paragraf. Men det er en trykkfeil. Det skal stå fra Oslo og nærmeste omegn og ikke av.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 7.

Ekstraordinært landsmøte.

1. Ekstraordinært landsmøte kan innkalles av landsstyret når det oppstår særlig viktige og uforutsette situasjoner. Det samme har forbundsstyret plikt til å gjøre om minst halvparten av medlemmene i forbundet krever det.
2. Det bør innkalles med minst 15 dagers varsel og kan bare behandle de saker som var årsaken til innkallingen.
3. Om tiden tillater det velges representanter til det ekstraordinære landsmøte på samme måten som bestemt i § 5. I motsatt fall møter de som var representanter på siste ordinære landsmøte. Landsmøtet avgjør med bindende virkning hvilken framgangsmåte som skal nyttes.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 8.

Landsstyret.

1. Landsstyret er den høyeste myndighet i forbundet når landsmøtet ikke er samlet. Det gjør vedtak i alle spørsmål som ikke er avgjort på landsmøtet.
2. Landsstyret kommer sammen til møte, så ofte forbundsstyret finner det nødvendig, dog minst en gang hvert år.
3. Møtene i landsstyret blir ledet av forbundets formann.
Ved stemmelikhet er formannens stemme avgjørende.
4. I landsstyret har forbundsstyrets medlemmer stemmerett i alle saker med unntak av de i § 9, punkt 1, nevnte saker.

5. Går noen av de valgte landsstyremedlemmer ut av forbundet, inntar varamennene deres plass for resten av landsmøteperioden.
6. Godtgjøring for reiseutlegg, diet og tapt arbeidsfortjeneste i anledning landsstyremøtene blir betalt av forbundet.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 9.

Landsstyrets myndighetsområde.

Landsstyret har:

1. å behandle og foreløpig godkjenne årsmelding, regnskap og revisjonsinnberetning for foregående år,
2. å behandle og vedta generelle retningslinjer for forbundets tariffpolitikk i samråd med § 2,
3. å foreta suppleringsvalg for den inneværende del av landsmøteperioden i tilfelle av at noen av de valgte tillitsmenn er fratrådt,
4. å ta avgjerd i saker om utelukking av medlemmer,
5. å endre lønninger og den godtgjøring landsmøtet har fastsatt for diet og tapt arbeidsfortjeneste om det er oppstått et åpenbart misforhold mellom priser og lønninger,
6. å utlikne ekstrakontingent i samsvar med § 19, pkt. 2,
7. å behandle alle saker som er innanket av medlemmer i forbundsstyret,
8. å behandle andre saker som er ført opp på dagsordenen.

Gustav Hasselstrøm: Vi vil gjerne ha en forklaring for punkt 5's vedkommende. Vi forstår det slik at en utenom landsmøtet kan bestemme over lønningene.

Johs. M. P. Ødegård: Det er ingen feil forståelse. Representantskapet har jo også tidligere hatt adgang til å rette på lønningene. Representantskapet kan endre lønninger og den diet og tapt arbeidsfortjeneste landsmøtet har fastsatt, når det er oppstått åpenbart misforhold mellom priser og lønninger. Representantskapet blir den avgjørende.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 10.

Forbundsstyret.

1. Forbundsstyret har sitt sete i Oslo. Det er vedtaksført når minst 5 medlemmer er til stede. Ved stemmelikhet gjør formannens stemme utslaget.

2. Møte blir holdt så ofte det er nødvendig av hensyn til saksmengden.
3. Til forbundsstyrets møter har medlemmene møteplikt. Uteblir et medlem fra 3 møter etter hverandre uten at det melder gyldig forfall, skal det utelukkes fra forbundsstyret og første varamann rykker da opp som fast medlem.
4. Forbundsstyret gjør vedtak om hvilke funksjonærer i forbundet som skal delta i forbundsstyrets møter. De som deltar har ikke stemmerett.
5. Om det er meningsforskjell i forbundsstyret har mindretallet rett til å innanke følgende saker for landsstyret:
 - a) Utelukking av medlemmer.
 - b) Suspensjon av valgte tillitsmenn.
 - c) Anvendelse av forbundets og forsikringskassens midler.
 - d) Utskrivning av ekstrakontingent.
 - e) Tolkingstvister i henhold til § 11, punkt 13.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 11.

Forbundsstyrets myndighetsområde.

Forbundsstyret har:

1. å lede forbundets virksomhet i samsvar med vedtektene, landsmøtets og landsstyrets vedtak,
2. å tilsette funksjonærer og å fastsette lønns- og arbeidsvilkår for dem,
3. å forvalte forbundets midler i samsvar med § 12, 3 og å gi løyvinger som ikke er fastsatt av landsmøtet eller landsstyret,
4. å fungere som styre for forbundets forsikringskasse i samsvar med kassens vedtekter,
5. å påse at medlemmene følger de retningslinjer som er trukket opp for forbundets virksomhet,
6. å lede tariffbevegelsen slik at den blir i samsvar med forbundets og Landsorganisasjonens formål, og til enhver tid opptrukne retningslinjer,
7. å bistå fagforeningene ved forhandlingene om lønns- og arbeidsvilkår,
8. å følge utviklingen på arbeidsmarkedet og i næringslivet,
9. å innkalle landsstyret og landsmøtet og forberede de saker som skal opp til behandling der,
10. å suspendere tillitsmenn og å avsette funksjonærer i samsvar med reglene i § 29,

11. å utlikne ekstrakontingent i samsvar med § 19, nr. 2,
12. å innstille representanter til Landsorganisasjonens kongress og å lede valget i samsvar med de regler som er anført under Del III,
13. å avgjøre tvister om tolking av forbundets vedtekter,
14. å påse at det tegnes forsvarlig ansvarsforsikring for den valgte eller ansatte kasserer.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 12.

Hovedkontor, firmategning og forvaltning.

1. Forbundet har sitt hovedkontor i Oslo.
2. Forbundsstyret bestemmer hvem som skal forplikte forbundet.
3. Forbundet skal helst anbringe sine midler i bank, stats-, kommune, hypotek- eller kredittforeningsobligasjoner. Dessuten kan midler nyttes til kjøp av fast eiendom og tegning av aksjer i foretak som forbundet har interesse av å være medeier i.
4. Alle rentebærende verdipapirer som tilhører forbundet skal oppbevares i bankdepot.
5. Forbundsstyret må til enhver tid påse at forbundets midler anbringes slik at de i påkommende tilfeller kan realiseres hurtig.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 13.

Revisjonen.

1. Revisjonen i forbundet skal utføres av Landsorganisasjonens revisjon.
2. Revisjonen skal gjennomgå rekneskaper, kasse og verdipapirer kritisk og tallmessig i samsvar med den instruks som Landsorganisasjonen har fastsatt. Revisjon av alle rekneskaper skal foregå kontinuerlig minst en gang hver måned. Kontroll av kassabeholdning, verdipapirer og bankbøker skal finne sted til ubestemt tid og minst 6 ganger om året. Enhver verdikontroll og revisjonsantegnelser skal innføres i en autorisert revisjonsprotokoll og forelegges forbundsstyret og kontrollnemnda.

Etter at disse instansene er gjort kjent med revisjonsprotokollen skal den undertegnes av forbundets formann.

3. Forbundets rekneskaper skal desideres av landsmøtet. Foreløpig desisjon foretas av landsstyret.
4. Alle rekneskaper skal være undertegnet av forbundets formann og kasserer og den revisor som har den daglige revisjon og revisjonskontorets sjef.
5. En av de fast tilsatte revisorer ved revisjonskontoret plikter å være til stede på de møter der desisjonen foregår.
6. Kontrollnemnda har i oppdrag å påse at de organisatoriske og økonomiske disposisjoner som blir gjort er i samsvar med forbundets vedtekter og vedtak. Kontrollnemnda har for øvrig å foreta en kritisk revisjon av forbundets disposisjoner og en tallmessig revisjon i den utstrekning de selv finner det nødvendig. Nemnda kan innkalle de faste revisorer til sine møter.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 14.

Tariffkrav og tariffrevisjoner.

1. Setter forbundsstyret fram krav om ny tariffavtale må kravet godkjennes av sekretariatet i Landsorganisasjonen på forhånd.
2. Plassoppsing kan foretas når sekretariatet i Landsorganisasjonen har gitt godkjenning etter pkt. 1.
3. Fører ikke forhandlinger eller mekling fram og forbundet vil sette arbeidsstans i verk, må godkjenning fra sekretariatet i Landsorganisasjonen innhentes.
4. Om en tariffbevegelse omfatter flere forbund eller fag, har forbundet plikt til å overlate ledelsen av forhandlingene til et forhandlingsutvalg i samsvar med Landsorganisasjonens vedtekter § 14, pkt. 5.
5. Fagforening tilsluttet forbundet kan ikke fremme krav om opprettelse av tariffavtale eller si opp tariffavtale uten forbundets godkjenning.
6. Vil en fagforening fremme krav om endringer i lønns- og arbeidsvilkår, skal saken først forberedes av fagforeningen, hvoretter forslaget blir å sende forbundet.
7. Vil en fagforening si opp tariffavtalen eller vil den stille krav om ny tariffavtale plikter den å sende forbundet opplysning om hvor mange arbeidere som omfattes av avtalen, hvor mange som er organisert, om lønns- og arbeidsvilkårene, om overtidarbeid og om det er inngått akkordavtale som ikke går fram av avtalen.

Melding om dette må sendes forbundsstyret innen 2 måneder før avtalen kan sies opp når det gjelder endring i den avtale som gjelder.

8. En fagforening kan ikke på egen hånd gå til plassoppsing.
9. En fagforening kan ikke på egen hånd iverksette arbeidsstans.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 15.

Avstemning over tarifforslag.

1. Tarifforslag skal som regel legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder. Avstemningsresultatet skal gi et fullgyldig uttrykk for viljen hos medlemmene.
2. Har flertallet av de medlemmer som interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt mot, er det forkastet.
3. Blir ikke vilkåret i punkt 2 fylt, er avstemningen ikke bindende med mindre $\frac{2}{3}$ eller mer av de medlemmer interessetvisten gjelder, har deltatt i avstemningen.
4. Har mindre enn $\frac{2}{3}$ tatt del i avstemningen og vilkåret etter punkt 2 ikke er fylt, sender forbundsstyret melding om avstemningen med innstilling til sekretariatet i Landsorganisasjonen om forslaget bør vedtas eller forkastes.
5. Omfatter en tariffbevegelse også andre forbund forholdes som bestemt i Landsorganisasjonens vedtekter § 15, punkt 5—10.

Mindretallet i lovkomitéen og representantskapet foreslo: Ordene «som regel» i første linje utgår samt i punkt 3 og 4 « $\frac{2}{3}$ flertall» endres til «alminnelig flertall».

Lars Næss: Vi har fra Rognan Jernbanearbeiderforening sendt inn forslag om avstemningsreglene. Vi foreslår: «Landsmøtet tar avstand fra de nye avstemningsregler over tarifforslag og pålegger forbundets representanter i L.O.s representantskap å arbeide for opphevelse av disse.» Et møteflertalls avgjørelse må være bindende, selv om ikke $\frac{2}{3}$ av medlemstallet har deltatt. Det må være de møtende som skal være de avgjørende.

Johs. M. P. Ødegård: § 15 er en av de bestemmelser en må se i sammenheng med § 2. Etter Landsorganisasjonens kongress og representantskapets vedtak kan vi ikke ha bestemmelser som er i strid med Landsorganisasjonens retningslinjer. Den kjensgjerning må en ha for øye. Vi kan ikke her diskutere Lands-

organisasjonens vedtak. Det må skje andre steder. Vi må følge Landsorganisasjonens vedtekter:

Karl Bottenvann: Når det gjelder avstemninger over tarifforslag så må det unektelig ta seg noe rart ut for medlemmene. Et flertall av avgivende stemmer for et forslag blir ikke de avgjørende. Det blir bare en orientering, en avstemning av rådgivende art. Det vil være noe av et kunststykke å få alle med i en avstemning. Vi har 257 medlemmer. Hvis vi har 100 medlemmer til stede, mener jeg vi har et bra fram møte og det som disse sier og gjør må da være så representativt at det må være avgjørende. Etter forslaget her skal en slik avstemning bare kunne være orienterende. Det er uverdigg å ha slike bestemmelser. I de gamle lover het det *simpelt flertall*; det var det avgjørende. Dette er litt for stor mistillit til medlemmene. Vi har i dagsordenen på side 52 foreslått: «Over viktige spørsmål skal styret mellom landsmøtene la foreta avstemning innen forbundet. Ved alle avstemninger, også om lønns- og tarifforslag, gjelder simpelt flertall. Avdelingene innsender til hovedkontoret de avgitte stemmer for og imot.» Medlemmene må være betrodde denne rettighet. Når flertallet har stemt for eller imot et forslag, må det være avgjørende. Et forbundsstyre må ikke kunne si at avstemningen da bare er *rådgivende*, fordi ikke $\frac{2}{3}$ av medlemmene har deltatt.

Kr. Moljord: Jeg har dissentert også her. Det gjelder de to første ord i punkt 1 «som regel». Det må strykes. Medlemmene skal ha anledning til å se og stemme over et tarifforslag.

Jacob Sæther: Her må landsmøtets representanter stanse opp og tenke seg om. Uttrykket «som regel» oppfatter jeg slik at forbund og/eller Landsorganisasjonen kan avgjøre om et tarifforslag skal framlegges for medlemmene. Det var større interesse for fagorganisasjonens arbeid før krigen. Nå er det likegyldighet og passivitet.

Johs. M. P. Ødegård: Det er erfaringene fra det dårlige fram møte som er årsaken til at dette forslag er framkommet. Avstemningene har ikke gitt noe fullgyldig uttrykk for medlemmenes vilje. Det bør dog alltid være slik at flertallets oppfatning kommer fram. Skal en for øvrig ikke kunne stille det krav til medlemmene at de tar del i en avstemning om sine egne lønnsforhold? Det er ikke mer enn et rimelig forlangende. Interessen her er ikke liten bare i vårt forbund, men også i andre forbund. Punkt 2 er tydelig og klar: Har flertallet av de medlemmer som interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt imot, er det forkastet. Av

punkt 4 ser en det vilkår Landsorganisasjonen stiller til forbundene. Likeledes av punkt 5. Det er vedtatt med stort flertall på Landsorganisasjonens kongress. Vedtar ikke landsmøtet § 15 vet jeg ikke hva konsekvensen derav kan bli. Men i et fellesskap må en finne seg i å innordne seg under bestemmelser, som ikke alle er enige i. En taler sa at en hamrer på medlemmenes rettigheter. Kan en peke på noe her som fratar medlemmene rettigheter? Ingen kan det. Det skulle være medlemmenes soleklare plikt å delta i avgjørelsene av sine egne lønns- og arbeidsforhold.

Jørgen Bergundhaugen: Jeg opptar følgende forslag innsendt av Egersund Jernbanearbeiderforening: «Forbundsloven må ha en bestemmelse som gir foreningene rett og plikt til å foreta linjeavstemning ved viktige avstemninger for å få fram et avstemningsresultat som en kan vært tjent med.» Vi anser ningen over Riksmeklingsmannens forslag i 1949 og avstemningen slik bestemmelse for helt nødvendig og viser til avstemning over lønnskompensasjonsforslaget i 1950.

Nils Markussen: Da jeg fikk se Landsorganisasjonens representantskaps vedtak ble jeg forbauset og enn mer da jeg så lovkomitéens innstilling. Jeg forstår ikke dette med «*som regel*» annerledes enn at et forbund eller Landsorganisasjonen skal kunne avgjøre hvorvidt et forslag skal utsendes til medlemmene eller ikke. Videre har vi så dette med $\frac{2}{3}$ flertall. Det møter sjelden så mange at en kan få $\frac{2}{3}$ av medlemmene. Det blir på denne måte de feige medlemmer, de som ikke møter fram, som en støtter seg til. Det riktige må være at flertallet av de møtende medlemmer skal være de avgjørende og ikke hjemmesitterne. Derfor er forslaget fra Sulitjelma det riktige.

Bjarne Larsen: Jeg går inn for paragrafen slik den er foreslått her. Det høres merkelig, at en i forbindelse med denne paragraf taler om demokrati. Det er vel nettopp dette som er demokrati, at *alle* skal være med på avgjørelsene.

Ole Baklid: Det ideelle er selvsagt å få $\frac{2}{3}$ av medlemmene med i avstemningene; men det er ofte vanskelig å få medlemmene fram. Men jeg vil gå inn for Egersunds forslag om linjeavstemning. Det må foretas avstemning fra arbeidsplass til arbeidsplass. Vår banestrekning er over 15 mil og en må dele det opp slik at vi når alle.

Strek ble satt.

Alb. Karlson: Når det gjelder forslaget fra Egersund vil en se at representantskapet for så vidt har gått inn for det, men en kan ikke tilrå at bestemmelsene inntas i vedtektene. Det

ligger i representantskapets uttalelse at en kan holde avstemningsmøter på flere steder. Det gjelder ikke bare jernbaneanleggene. Når det gjelder § 15 og dissensen om uttrykket «som regel» så kan vi ha slike fellesavgjørelser, hvor det vanskelig lar seg gjøre å få forslaget framlagt for alle de medlemmer interesselvisten omfatter. Hva $\frac{2}{3}$ flertall eller simpelt flertall angår, skal en være oppmerksom på punkt 2 hvor det heter: Har flertallet av de medlemmer som interesselvisten gjelder, stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt imot er det forkastet. Når forbundet skal fremme krav må forbundet sende det til Landsorganisasjonen. Det går så til forhandling eller til Lønnsnemnda. Meklingsmannen har rett til å spørre hvor mange medlemmer det vedrører og hvor mange medlemmer som har deltatt i avstemningen, for og imot. Det er norsk lov.

Lars Næss: Etter Karlsens uttalelser er det enn mer fastslått at fagorganisasjonen er bundet. Det har vært talt om liten interesse. Når vi har agitert for frammøte er vi blitt møtt med at en ikke har noe å si. Det er andre som bestemmer og tar avgjørelsene. I Rognan fikk vi det siste forslag til uttalelse samme dag avstemningsresultatet skulle innsendes til forbundet. Forbundet må være oppmerksom på forholdene utover. Når det gjelder tarifforslag må det være meningen at alle skal få tid til å se det og ta standpunkt.

Helge Sandø: Under behandlingen av representasjonen til landsmøtet ble det klart fastslått at det var likegyldighet rundt i avdelingene og at frammøtet var dårlig. Det kommer av at fagorganisasjonen får mindre og mindre å si. Enda har vi heldigvis noen interesserte, som tross alt går i spissen for arbeidet. Vi må legge kursen om, hvis vi skal få interessen opp igjen. Alle forslag må utsendes til medlemmene og flertallet av de som stemmer for eller imot må alene være avgjørende. Intet annet.

Chr. Henriksen: Det er nettopp den omstendighet — de som ikke møter fram for å ivareta sine interesser — som her er det avgjørende. Det som ligger bak dette er ene og alene å få et fullgyldig uttrykk for medlemmenes oppfatning. Medlemmene må ha det ansvar at de må møte fram. Det er ikke hyggelig som ved siste avstemning og se en deltakelse på om lag 20 pst. Det var ikke noe fullgyldig uttrykk for stemningen. Det er i høyeste grad demokratisk dette forslag. Gidder en ikke å møte fram til avgjørelse av sine livsinteresser, så må vi legge helt om.

Karl Bottenvann: Vi har innenfor forbundet godt og vel 4 000 gruvearbeidere. Når vi har et tarifforslag møter det kanskje

50 pst. og av disse kan f. eks. 40 pst. stemme for forkastelse av forslaget og 10 pst. for vedtakelse. Da skal forslaget være forkastet. Men hvis ikke betingelsene i punkt 2 og 3 er oppfylt, om $\frac{2}{3}$ av de medlemmer som interesselvisten omfatter, så er forslaget ikke forkastet. Selv om 40 pst. av gruvearbeiderne har forkastet forslaget, så kan forbundet eller Landsorganisasjonen si at det er vedtatt, fordi ikke $\frac{2}{3}$ av medlemmene har deltatt i avstemningen.

Hilmar Antonsen: Når det gjelder denne paragraf tør jeg påstå at det neppe finnes den mann som har brukt kraftigere uttrykk om dette forslag enn hva jeg har gjort. Vi skal være oppmerksom på at det ikke er forbundet som har kommet med dette. Å mønstre $\frac{2}{3}$ av medlemmene er umulig. Det kan gå an i byene og tettbygde distrikter, men ikke ute på landsbygda. Vi kan strides om dette; men det blir bare en strid om pavens skjegg. Fagkongressen har vedtatt det. Vi må derfor se å få opphevd Landsorganisasjonens vedtak. Jeg har nødtvunget stemt for komitéens flertalls forslag.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg vil på ny henvise til hva der står i innledningen til lovkomitéens forslag om Landsorganisasjonens vedtekter. Jeg kan også bekrefte at det var ingen som brukte slik kjeft som Antonsen mot disse punkter, men han forsto at det var en strid om pavens skjegg og sluttet opp om komitéens forslag.

Gustav Hasselstrøm: Det er riktig at alle må delta i avstemningene. Vil en ha flertallets oppfatning så har en god anledning til å få det. Bør ikke vi som avtalene i første rekke gjelder, være de første til å ta standpunkt til tarifforslag? Vi må ta ut ordene «som regel». Det er medlemmene som skal bestemme og ikke tillitsmennene.

Votering: Mindretallets (Kr. Moljords) forslag om at ordene «som regel» utgår, ble vedtatt. — *Punkt 2* ble vedtatt etter komitéens forslag. — *Punkt 3*, Kr. Moljords forslag om *alminnelig flertall*, ble vedtatt med stor majoritet. — *Punkt 4*, Kr. Moljords forslag («har flertallet av medlemmene tatt del»), ble likeledes vedtatt.

Johs. M. P. Ødegård: Som følge av denne avstemning må hele denne paragraf endres. Forbundsstyret må få bemyndigelse til å foreta den formelle omredigering.

Votering: Landsmøtet sluttet seg til dette.

Rognan Jernbanearbeiderforenings forslag ble forkastet. — Representantskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Møtet hevet.

Ettermiddagsmøtet tirsdag 29. mai.

Ordstyrere: Jorulf Haugli. — Bjarne Larsen.

Møtet ble satt klokken 15 presis.

Protokollen fra formiddagsmøtet referertes og godkjentes uten bemerkninger.

Chr. Henriksen: Representantene for jernbaneanleggene møter til konferanse på forbundskontoret i kveld.

Fortsatt behandling av vedtektene.

§ 16.

Arbeidsstands.

Lovkomitéen foreslo:

1. Når samtykke til å iverksette arbeidsstans foreligger eller om lockout er varslet, velger alle fagforeninger som berøres av arbeidsstansen en streike- eller lockoutnemnd. Foreningen fordeler konfliktstønaden og øver den kontroll som er nødvendig under arbeidsstansen.
2. Så lenge arbeidsstansen varer må ingen ta arbeid i bedrifter som omfattes av arbeidsstansen eller i bedrifter hvor det er erklært ubetinget sympatiaksjon.
Tar medlemmene annet arbeid må de gi melding om det til foreningen. Så lenge medlemmene har slikt arbeid, faller stønaden bort.
3. Arbeidsstansen kan ikke heves før foreningene som er interessert i den har uttalt seg. Foreningene kan heller ikke heve arbeidsstansen før forbundsstyrets samtykke er gitt.
4. Bare de medlemmer som interessetvisten gjelder, har stemmerett i spørsmålet om iverksetting, avslutning eller fortsetting av arbeidsstans.
5. Ved alle avstemninger følges reglene i § 15 i disse vedtekter og for øvrig avstemningsreglene i fagforeningens vedtekter § 8.

Votering: Forslaget ble enstemmig vedtatt.

§ 17.

Stønad under arbeidsstans.

1. Arbeidsstans satt i verk på den måten som er fastsatt i disse vedtekter gir alle medlemmer som omfattes av arbeidsstansen rett til stønad etter disse satser:

Konting. klasse	Antall personer å forsørge				
	0	1	2	3	4
¹ / ₁ betalende	20.00	22.00	24.00	26.00	28.00
	5	6	7	8	
	30.00	32.00	34.00	36.00	

Konting. klasse	Antall personer å forsørge				
	0	1	2	3	4
¹ / ₂ betalende	11.00	12.50	14.00	15.50	17.00
	5	6	7	8	
	18.50	20.00	21.50	23.00	

Stønaden kan forbundsstyret sette opp eller ned under arbeidsstansen etter som det høver.

2. For å få rett til stønad må det enkelte medlem ha vært i arbeid på det tidspunkt da arbeidsstansen inntrådte og ha betalt kontingent til forbund tilsluttet Landsorganisasjonen i minst 13 uker før arbeidsstansen ble satt i verk.
I særlige tilfelle kan forbundsstyret fatte vedtak om kortere medlemskap enn 13 uker for å oppnå rett til stønad.
3. Stønad betales ikke for første uken arbeidsstansen varer.
4. Medlemmer som var syke da arbeidsstansen ble satt i verk, har krav på stønad fra den dagen de blir friskmeldte mot å legge fram legeattest om det. Medlemmer som er utskrevet til militærtjeneste da arbeidsstansen ble satt i verk, får stønad fra den dag de blir dimitert. Se punkt 2 foran.
5. Ved utbetaling av stønad trekkes fra skyldig kontingent.
6. Senest 4 uker etterat arbeidsstansen er hevet sender fagforeningene fullstendig og revidert rekneskap over de utbetalinger arbeidsstansen har ført med seg.

Johs. M. P. Ødegård: Etter konferanse med hovedkassereren vil jeg foreslå at denne paragraf blir utsatt til § 19, kontingenten, er behandlet.

Forslaget ble vedtatt.

§ 18.

Særorganisasjoner etc.

Ingen særorganisasjoner, celler eller grupper, eller aksjonsutvalg må dannes, som har til hensikt å sette ut av funksjon de regulært opprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen, eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonens.

Votering: Forslaget ble vedtatt med overveldende majoritet.

§ 19.

Kontingent.

1. Landsmøtet fastsetter den ordinære kontingent. Den skal så lenge vedtektene for så vidt ikke blir endret være kr. 1.75 pr. uke for heltbetalende og kr. 1.15 pr. uke for halvtbetalende, samt kr. 0.15 pr. uke for F.-merker.

Kontingenten fordeles slik:

Heltbetalende: Til forbundskassa kr. 1.40 pr. uke, til forsikringskassa kr. 0.20 pr. uke, til ulykkeskassa kr. 0.15 pr. uke.

Halvtbetalende: Til forbundskassa kr. 0.80 pr. uke, til forsikringskassa kr. 0.20 pr. uke, til ulykkestrygden kr. 0.15 pr. uke.

Avgiften på F.-merker kr. 0.15 pr. ukemerke går til ulykkestrygden.

2. Kontingenten for direkte medlemmer er kr. 2.25 pr. uke for heltbetalende og kr. 1.60 pr. uke for halvtbetalende. Kontingenten fordeles slik: Heltbetalende: Til forbundskassa kr. 1.90 pr. uke, til forsikringskassa kr. 0.20, til ulykkestrygden kr. 0.15 pr. uke. Halvtbetalende: Til forbundskassa kr. 1.25 pr. uke, til forsikringskassa kr. 0.20, til ulykkestrygden kr. 0.15 pr. uke. Avgiften på F.-merker kr. 0.15 går til ulykkestrygden.

3. Ekstraordinær kontingent kan utskrives av landsmøtet, landsstyret og forbundsstyret.

Giken Gruvearbeiderforening foreslo:

Punkt 1 får følgende ordlyd:

Til fremme av forbundets formål innbetaler avdelingene av hvert medlems ukekongent til forbundet kr. 1.30 for heltbetalende og kr. 0.75 for halvtbetalende medlemmer, samt kr. 0.15 for F.-merker.

Punktene 2 og 3 blir å forandre i samsvar hermed.

A. K. Lien: Det er her foreslått en forhøyelse i kontingenten av 25 øre pr. uke. Når komitéen og representantskapet har fun-

net det nødvendig, er det som følge av den prisstigning som har funnet sted. Prisstigningen fører på forskjellig vis til at det også blir dyrere for forbundet. Komitéen og representantskapet foreslår kontingenten til forbundet satt til kr. 1.75 pr. uke for heltbetalende og kr. 1.15 for halvtbetalende, samt 15 øre pr. uke for F.-merker. Ved siden av prisstigningen har vi Landsorganisasjonens vedtak om at forbundene skal styrke sine reservekasser til 100 kroner pr. medlem. I dag representerer forbundskassa ca. 38 kroner pr. medlem. Med den nye kontingent vil en få en merinntekt på 225 000 kroner, og det vil igjen si om lag 8 kroner i tillegg pr. medlem i formue. Det vil således ta lang tid å komme opp i en formue av 100 kroner pr. medlem. Kontingentforhøyelsen er beskjeden, alt tatt i betraktning, og jeg anbefaler innstillingen.

Olav Stavrum: Når vår forening, Malmo Gruvearbeiderforening, behandlet kontingenten, var vi enige om at det måtte være vektige grunner for å gå til en forhøyelse. I vår gruppe har vi også med lavere lønnsgrupper. Regnskapene viser store overskudd år for år og som situasjonen er i dag, skulle vi ikke tro at vi kommer ut i noen konflikter. Det skulle ikke da være påkrevd med en kontingentforhøyelse. Vi må ta hensyn til våre spinkle lønninger. Jeg vil anbefale den kontingent vi har i dag.

Vilhelm Furnes: Jeg representerer Bodø-Røsvik Vegarbeiderforening. Vi har ikke rart med arbeid. Jeg er kasserer og jeg vet hvor vanskelig det er å få den kontingent vi nå har, kr. 1.50 pr. uke. Det vil være vanskelig å komme hjem med større kontingent. Vi vil jo nå komme til å spare på utgiftene til landsmøtet i og med vedtaket om 4-årige landsmøter. Forbundets kapitalkonto er bra.

Halvor Jupskås: Vi har et organ som er utgått av landsmøtet og det er budsjettkomitéen. Jeg vil foreslå at §§ 17 og 19 oversendes komitéen.

Kr. Moljord: Jeg var i lovkomitéen enig i en forhøyelse, men det var under visse forbehold. Jeg forbeholdt meg derfor i representantskapet å stå fritt når saken kom til landsmøtet. Når medlemmenes rettigheter nå er beskåret på forskjellig vis, kan det ikke være nødvendig med denne forhøyelse.

Eilif Sivertsen: Vi har hatt store vanskeligheter med å reise organisasjonen og jeg må advare mot denne kontingentforhøyelse.

Karl Bottenmann: Fra Giken Gruvearbeiderforening har vi et forslag om nedsettelse av kontingenten og jeg kan selvsagt ikke være med på forslaget om forhøyelse. Når vi foreslår en

nedsettelse på 20 øre i uka, er det fordi vi ser at det ikke står så dårlig til med forbundet. Vi ser også at det bevilges store beløp til D.N.A.s presse og andre formål. En kan med kontingentforhøyelse risikere frafall. Siden vi sendte inn vårt forslag har prisstigningen fortsatt og jeg skal på egne vegne ta forslaget tilbake. Jeg opptar i stedet forslag om bibehold av den nåværende kontingent. La oss på det grunnlag forsøke å beholde det medlemstall vi har i dag.

A. K. Lien: Jeg skulle for så vidt ikke ha noe imot Jupskås' forslag. Men vi må nettopp ha dette med kontingenten avgjort før budsjettkomitéen kan begynne å arbeide. Vi får bl. a. til behandling fastsettelsen av diet og tapt arbeidsfortjeneste og vanligvis pleier vi å gjøre satsene gjeldende for samme landsmøte. Hvis ikke kontingenten blir forhøyet, kan vi ikke foreslå noen forhøyelse i de nåværende satser.

Ordstyreren: Jeg vil henstille til Jupskås å trekke sitt forslag tilbake.

Halvor Jupskås: Jeg trodde budsjettkomitéen nettopp skulle behandle det økonomiske, herunder også kontingenten. Men kanskje det er en misforståelse av meg og jeg kan godt trekke forslaget tilbake. Men da får komitéen komme tilbake med forslag til forhøyelse av de nevnte satser.

Henrik Damli: Gruvearbeiderne har noenlunde fast arbeid. Når en også der går imot kontingentforhøyelse, er det fordi en har lave lønninger. Men hvordan blir det så for dem som ofte må gå ledige? Når en mann f. eks. har arbeid bare et halvt års tid, blir det vanskelig å betale en høy kontingent. En forhøyelse av kontingenten kan komme til å virke mot sin hensikt. Det er lett å få folk organisert, men det er ofte vanskelig å beholde dem. En høy kontingent kan føre til at vi ikke klarer å beholde dem. En forhøyelse vil gjøre arbeidet vanskeligere for oss.

Avdeling 44, Eilif Sivertsen foreslo: Jeg foreslår at den nåværende kontingent bibeholdes.

Avdeling 75, Botten vann foreslo: Den nåværende kontingent bibeholdes.

Vegarbeidernes stedsstyre, Vestfold, foreslo: Kontingenten fra avdeling til forbund bibeholdes etter loven av 1948.

Strek ble satt med 15 inntegnede talere.

Kolbjørn Westengen: Jeg føler meg kvalm når jeg hører tillitsmenn stå opp her og tale imot en forhøyelse. Når en vet den prisstigning vi har hatt. Vi har fått 875 kroner i tillegg på 2500 arbeidstimer pr. år etter siste lønnsregulering og enda vil

Giken Gruvearbeiderforening gå til kontingentnedsettelse. Vi vet at fra 1. september vil porto en bl. a. stige. Botten vann er kommet på feil hylle, hvis han tror at et medlem av Arbeidsmandsforbundet vil gå ut av Landsorganisasjonen for 25 øres skyld. Vi hadde ventet en forhøyelse av kontingenten til 2 kroner.

Petter Hansen: Da «Nordens Klippe» behandlet kontingentspørsmålet var det enstemmighet om bibehold av den nåværende kontingent. Vi måtte i vår avdeling forhøye den lokale kontingent med 10 øre til administrasjonen. Det var vanskelig å få det til og enda det var lokalt. Da må en forstå at det vil bli overmåte vanskelig med en forhøyelse på 25 øre. Mange medlemmer mener det er nok med en lokal organisasjon, men vi tillitsmenn går selvsagt imot det. En vil kunne risikere utmeldelser ved en kontingentforhøyelse. Jeg vil anbefale bibehold av den nåværende kontingent.

Oddbj. Skredderhaug: Jeg kommer ikke til å anbefale eller gå i mot forslaget om forhøyelse. Men jeg vil dog si at det blir vanskelig å komme tilbake med kontingentforhøyelse. Vi skal være oppmerksom på at vi har den laveste kontingent av alle forbund i Landsorganisasjonen. Jeg for min del kommer selvsagt ikke til å gå ut av organisasjonen om det blir kontingentforhøyelse. Fagforeningsboka må holdes i orden. Hvilken veiarbeider har fått 875 kroner i tillegg og har 2500 arbeidstimer pr. år? Hvem har det? Jeg vil be om at en reflekterer nærmere over dette. Jeg tenker på virkningen for de som sitter med stor familie.

Bjarne Larsen: Jeg er forbauset over at en kontingentforhøyelse vekker diskusjon, når vi vet hvordan prisstigningen har vært. Vi har selv fått tillegg for prisstigningen og vi er for vår del ikke fornøyd med tillegget. Men vi må da forstå at det også trengs mer penger i forbundet.

Hilmar Antonsen: Jeg stemte på representantskapets møte i Trondheim mot en kontingentforhøyelse. Når jeg gjorde det var det ut fra veiarbeidernes lønnsforhold. Jeg vet hvor skoen trykker. Det hevdes at forbundet har den minste kontingent av alle forbund. Men er det en dårlig reklame? Jeg mener det nettopp er god reklame og det sa jeg i representantskapets møte i Trondheim. Siden september har det imidlertid skjedd ting som ikke er til å komme forbi. Det er ikke til å unngå en betraktelig forhøyelse av satsene for diet og tapt arbeidsfortjeneste. Ut fra dette er jeg noe i tvil om hva jeg skal gjøre. Men jeg skal ikke uttale meg hverken for eller imot kontingentfor-

høyelse. Vi er inne i ekstraordinære og unormale tider, som en må ta i betraktning.

Alb. Karlsen: Det er interessant å høre diskusjonen her. Den virker på meg som vi skulle sitte i et fattigstyre i Grukke-dal. Jeg vil bare minne representantene om utviklingen av kontingenten i forbundet vårt. Da jeg ble medlem av forbundet måtte jeg betale 3 øre mer pr. uke enn det jeg hadde i timelønnen. Ser vi på forholdet i dag så betaler vi ikke 50 pst. av timelønnen i kontingent. Jeg vil henstille til representantene å være oppmerksom på forholdene. De som har det verst lønnsmessig har ikke protestert mot en kontingentforhøyelse. En må se på kontingenten som en utgift til inntektens ervervelse. Jeg vil også minne representantene om de store oppgaver forbundet har fått. Tidligere har vi ikke hatt noen statistikk. Nå har vi fått et statistisk kontor. Vil vi målet, må vi ville midlene. Jeg anbefaler innstillingen som foreligger og jeg håper at de som er lavest lønnet stemmer for.

Taletiden for de etterfølgende ble satt til 5 minutter.

Arthur Blix: Jeg må gå imot kontingentforhøyelse. Vi har nå forhøyet kontingenten hos oss til kr. 1.85 pr. uke. Ved siden herav må vi ha ekstrakontingent til forsamlingslokale.

Svend Stensås: Bottenvann sa at medlemmer vil gå ut fordi en går til kontingentforhøyelse. Det er ikke organisasjonsbevisste folk. Jeg skal ikke tale for eller imot kontingentforhøyelse. Men vi må stole på det hovedkasserer Lien har framholdt.

Hans Vestad: Jeg kommer til å ta den samme sang som de øvrige her. Vi har en kontingent på 3 kroner, hvorav 1 krone går til en sykekasse. Ved en forhøyelse av kontingenten til forbundet vil vi komme opp i kr. 3.25 eller kr. 3.50. Jeg forstår godt forbundet, men vi skal også huske at vi har forlenget landsmøteperioden med 1 år. Det dyrtidstillegg jeg fikk var oppspist på forhånd.

Halvor Helleland: Forslaget er forstemmende for oss som tilhører den gruppe Alb. Karlsen nevnte. Det uheldigste vi kan komme hjem med er kontingentforhøyelse. Vi har veivoktere som ikke kan leve av de lønninger de nå har. Jeg vil da heller gå på en magrere dietsats enn å ta kontingentforhøyelse.

Agnus Angel: Skal vi kreve må vi også yte noe. Jeg har fra 1915 vært beskjeftiget med veiarbeid. Vi fikk ingen organisasjon før i 1935. Da fikk vi ordnede lønns- og arbeidsforhold og siden har vi tatt det etappevis. Kontingentspørsmålet er et ledd til videre framgang.

Daniel Martinsen: En forhøyelse rammer sterkest vegarbeiderne, det er så. Men når jeg skal se på dette, må jeg gjøre det som helhet ut fra forbundets interesser. Det skulle ikke være så meget mer å si om dette. Men jeg vil peke på at det ser ut til at Arbeidsgiverforeningen begynner å vise tenner og spørsmålet er da om vi står økonomisk rustet. Det skulle på denne måte med en kontingentforhøyelse gå an å legge opp et fond til kampens dager.

John A. Breckan: Selv er jeg ikke mot en forhøyelse, men det er ut fra hensynet til dem som er tvunget inn i fagorganisasjonen. Vi har den laveste kontingent, men vi har også den laveste lønn. Det vil bli et stort frafall i Nordland om en nå får kontingentforhøyelse. Men personlig er jeg for kontingentforhøyelse.

Lars Næss: Jeg går ut fra at de representanter som har hatt ordet, har framlagt sine medlemmers syn i denne sak. Det har vært talt om 2500 arbeidstimer i løpet av ett år. Det klarer iallfall ikke vi i Nordland. Vi blir kommandert vekk fra arbeidet ved jule- og påsketider. Vi har fått om lag 45—46 pst. av prisstigningen, meddeler Landsorganisasjonens økonomiske kontor. Det er på langt nær hva vi skulle ha. Mitt personlige syn på kontingentforhøyelsen er ikke imot. Men når jeg ikke kan stemme for forhøyelsen, er det fordi jeg er pålagt det av min forening.

Eilert Eliassen: Jeg har tidligere her anbefalt mindretallets innstillinger, men her vil jeg være med på forslaget om forhøyelse. Det er skammelig å høre en mann som Bottenvann hevde at medlemmer vil komme til å melde seg ut for 25 øres forhøyses skyld.

A. K. Lien: Mange av innleggene er forstemmende. Jeg er klar over at mange av forbundets medlemmer har vanskelig for å klare seg og da særlig vegarbeiderne. Men når det står opp representanter fra kraftanleggene og taler imot forhøyelse, så forstår jeg intet. Landsorganisasjonen vil at forbundene skal opparbeide seg et kampfond på 100 kroner pr. medlem. Mener en det er unødvendig, vel så får en la kontingenten bli stående som den er. Når en vet at det stilles krav til forbundet på alle områder, må en også forstå nødvendigheten av at kontingenten forhøyes. Vi kan selvsagt bruke opp formuen, men er det riktig politikk? Jeg vil, tross de mange forstemmende innlegg, tro at flertallet av landsmøtet forstår nødvendigheten av en forhøyelse. Jeg var i Stavanger for en tid siden. Det var en kvinneavdeling. De hadde gått til kontin-

gentforhøyelse enda de bare hadde 1 times arbeid pr. dag. Kvinnene besluttet at medlemmer som hadde 1 og 2 timers arbeid pr. dag skulle betale 2 kontingenter i måneden og de som hadde 4 timer skulle betale full kontingent. Det vedtok kvinnene der, på tross av at forbundet hadde et forslag som ville vært billigere for dem.

Chr. Henriksen: Det har vært forstemmende å høre diskusjonen og særlig forstemmende å høre Stavrum, når en vet at vi i bergverksindustrien sto overfor et lockoutvarsel. Vi vet hvorfor ikke Arbeidsgiverforeningen nå får til sine virkelige hensikter. Det blir ingen faneflukt for de 25 øres kontingentforhøyelse. Da er dere tillitsmenn de ansvarlige. Det er ikke de grupper som har det dårligst som jamrer her. Det er tvertimot representanter for grupper, som ligger forholdsvis godt an. En skal også være oppmerksom på at et betydelig antall medlemmer ikke betaler noen kontingent. Det er blitt noe bedre i så måte, men enda har vi mange som ikke betaler kontingent. Vi må på alle måter sikre våre maktposisjoner.

Gunvald Gundersen (L.O.s revisjonskontor): Jeg har i mange år hatt høve til å følge et forbund hvor medlemmene ligger på et lavt lønnsnivå. Jeg har hørt de samme uttalelser der som her. Men det har ikke blitt noen masseflukt fra organisasjonen. Jeg vil understreke hva Lien sa om at Landsorganisasjonens lover forplikter forbundene til å opparbeide seg et kamppond på 100 kroner pr. medlem. Det er jo så at en vanligvis assurerer seg mot visse hendelser i livet. Premien er lav i dette vårt eget selskap. Det skal en være oppmerksom på.

Elias Volan: Det var anleggs- og gruvearbeiderne som i organisasjonens begynnelse ofret alt for å bygge opp den faglige og politiske bevegelse. Den gang var kontingenten minst en timelønning av det en tjente. Levestandarden lå den gang neppe over halvparten av den levestandard en har i dag.

Votering: Lovkomitéens forslag ble vedtatt med overveldende flertall. — Dermed bortfalt de øvrige forslag til § 19.

Etterat kontingenten således var bestemt gikk en tilbake til:

§ 17.

Stønad under arbeidsstans.

1. Arbeidsstans satt i verk på den måten som er fastsatt i disse vedtekter gir alle medlemmer som omfattes av arbeidsstansen rett til stønad etter disse satser:

Konting. klasse	Antall personer å forsørge				
	0	1	2	3	4
1/1 betalende	20.00	22.00	24.00	26.00	28.00
	5	6	7	8	
	30.00	32.00	34.00	36.00	

Konting. klasse	Antall personer å forsørge				
	0	1	2	3	4
1/2 betalende	11.00	12.50	14.00	15.50	17.00
	5	6	7	8	
	18.50	20.00	21.50	23.00	

Stønaden kan forbundsstyret sette opp eller ned under arbeidsstansen etter som det høver.

2. For å få rett til stønad må det enkelte medlem ha vært i arbeid på det tidspunkt da arbeidsstansen inntrådte og ha betalt kontingent til forbund tilsluttet Landsorganisasjonen i minst 13 uker før arbeidsstansen ble satt i verk.

I særlige tilfelle kan forbundsstyret fatte vedtak om kortere medlemskap enn 13 uker for å oppnå rett til stønad.

3. Stønad betales ikke for første uken arbeidsstansen varer.
4. Medlemmer som var syke da arbeidsstansen ble satt i verk, har krav på stønad fra den dagen de blir friskmeldte mot å legge fram legeattest om det. Medlemmer som er utskrevet til militærtjeneste da arbeidsstansen ble satt i verk, får stønad fra den dag de blir dimitert. Se punkt 2 foran.
5. Ved utbetaling av stønad trekkes fra skyldig kontingent.
6. Senest 4 uker etterat arbeidsstansen er hevet sender fagforeningene fullstendig og revidert rekneskap over de utbetalinger arbeidsstansen har ført med seg.

Lovkomitéens mindretall, *Kr. Moljord*, foreslo ad punkt 3: «Stønad betales også for første streikeuke.»

Votering: Lovkomitéens innstillinger ble vedtatt enstemmig for punktene 1, 2, 4, 5 og 6. — Ved alternativ votering mellom flertallets innstilling og *Kr. Moljords* forslag til pkt. 3, ble innstillingen vedtatt med stort flertall.

§ 20.

Kontingentens innbetaling.

1. Den ordinære kontingent innbetales av fagforeningen til forbundet en gang om måneden og senest innen den 20. i den derpå følgende måned.

2. Foreningen er ansvarlig for de kontingentmerker som er sendt den fra forbundet.
3. Foreningen sender sammen med kontingenten oppgjørsskjemaer og kontingentlister underskrevet av kassereren.
4. Resterer en forening kontingent for mer enn 2 måneder uten at forbundsstyret har samtykket i det, kan den strykes som medlem av forbundet.
5. Kontingenten betales for alle årets uker eller måneder.
6. Ekstraordinær kontingent skal innbetales av foreningen til de tider som er fastsatt av forbundsstyret eller landsstyret.

Jørgen Bergundhaugen: Jeg kan ikke stemme for punkt 2 i sin nåværende form. Det kan vel hende at et brev blir borte i posten og avdelingen kan ikke være ansvarlig for det. Jeg vil forslå: Foreningen er ansvarlig for de kontingentmerker som er mottatt fra forbundet.

A. K. Lien: Vi har selvsagt ikke noe imot det, hvis merker blir borte underveis, men da må det bekrefte av formannen, kassereren og revisor.

Mattis Randa: Det gjelder punkt 4. Jeg ser gjerne at punktet står. Men vi ligger langt nord og jeg vil henstille til forbundet at en samtykker i for vårt vedkommende at vi kan sende kontingent til den tid vi kan klare det og at vi ikke blir strøket om en skulle skyldes for 2 måneder.

Hans Vestad foreslo til punkt 5 — 2 ukers kontingentfrihet ved jul og 1 uke ved påske; unntatt frimerkene 15 øre.

A. K. Lien: Det er en selvfølge hvis ikke medlemmene har arbeid. Men har de arbeid så skal de betale.

Vestad trakk forslaget tilbake.

Votering: § 20 ble vedtatt etter innstillingen og med Bergundhaugens forslag til pkt. 2.

§ 21.

Kontingentfrie medlemmer.

1. Under sykdom, arbeidsløshet, arbeidsstans eller militærtjeneste i lengre tid enn 1 uke fritas medlemmer for ordinær kontingent om de ikke har ordinær lønn.
2. Medlemmer som arbeider på innskrenket tid og ikke har større fortjeneste pr. uke enn det som svarer til 24 timer etter tariffavtalen, er fritatt for kontingent *annen hver uke*.
3. De medlemmer som har fått arbeidsevnen nedsatt på grunn av alderdom, sykdom eller vanførhet og som følger herav

har fått sin lønn nedsatt eller har fått pensjon, kan av forbundsstyret gis hel eller delvis fritaking for kontingent.

4. I tilfelle som nevnt i punkt 1, 2 og 3 må vilkåra for fri kontingent eller for redusert kontingent bevisliggjøres overfor foreningens kasserer.
5. Medlemmer som har fylt 65 år og som har vært medlemmer av Norsk Arbeidsmansforbund i minst 25 år og har innbetalt 1250 ordinære kontingentmerker til forbundet, opptas som æresmedlemmer av forbundet og fritas for kontingent. Forutsetningen er dog at medlemskapet i Landsorganisasjonen ikke er avbrutt.
6. Alle merker før 1. juli 1940 blir da regnet som ordinære, men etter 1. juli 1940 kan det ikke opparbeides rettigheter på F-merker.

Medlemsbøkene må da innsendes til forbundets kontor og påføres nødvendig bevitnelse.

Medlemmer som ikke har oppnådd æresmedlemskap ved fylte 70 år, kan erholde «hvilende rett» og er for framtida fritatt for kontingent. Medlemsboka må da innsendes til forbundets kontor og påføres sådan bevitnelse.

Henry Vestby: Skedsmo Arbeidsmannsforening foreslår at det innføres særskilte merker for militærtjeneste i likhet med hva Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har. Det er spesielt av hensyn til de unge arbeidere. Vi mener at disse merker må gjelde som ordinære merker og telle med som disse.

A. K. Lien: Jeg kan ikke anbefale dette forslag. Det vil vanskeliggjøre arbeidet. Vi har nå F-merker, hvorfor det betales 15 øre, som går til ulykkestrygden. Da er en forsikret også under militærtjeneste. Skal en ha slike spesielle merker, må en også ha en kontingentsats for disse.

Mattis Randa: Det gjelder punkt 2. Det er for så vidt greit, men det het også at de som har gårdsbruk skal betale 2nen hver uke. Vi har praktisert det slik. Men er det ikke mulig å få litt mer forklaring herpå.

A. K. Lien: Representantskapet vedtok i sin tid at de medlemmer som ikke kom inn under sitt alminnelige yrke, skulle betale kontingenten 2nen hver uke, f. eks. kan det bli tale om en del småbrukere. Det blir naturligvis et skjønnsspørsmål, som det ikke kan fastsettes generelle regler for. Det må som sagt bli et skjønnsspørsmål, som foreningene må innrapportere til forbundet og som det får avgjøre med endelig virkning.

Nils Bakken foreslo til punkt 5 at aldersgrensen ble satt til 60 år, men at paragrafen for øvrig ble som innstilt fra lovkomitéen — med 1250 merker.

Henrik Damli: Jeg er enig med foregående taler. Det er en ære å bli æresmedlem. Løkken Gruvearbeiderforening har mange av den gamle staben og de kan ha opptil 40 års medlemskap. Det vil bli en stor skuffelse ikke å få æresmedlemskap når en har nådd de 60 år.

Alfred Kolseth: Det er helt umulig å gå med på forhøyelsen fra 60 til 65 år og utvidelsen av merketallet til 1250.

Karl Bottenvann: Jeg har ikke så lenge igjen før jeg har nådd denne aldersgrense. Men det er ikke så meget for min skyld, som for de mange eldre medlemmer som står for tur, at de skal måtte stå enda i 5 år for å få æresmedlemskap. Vi har nå forhøyd kontingenten og etter det skulle det være grunn til å beholde den nåværende bestemmelse om 60 år og 1000 betalte merker. Jeg vil foreslå bibehold av den nåværende paragraf. Forbundets regnskap er ikke så skralt at vi ikke klarer dette. Jeg henstiller til landsmøtet å vedta bibehold av den nåværende paragraf.

Strek ble satt.

Per Krokan: Da vi i Malmo Gruvearbeiderforening behandlet dette, fant vi at dette mildest talt var et overgrep. Vi mener en må beholde det nåværende. Vi arbeider for at aldersgrensen settes til 60 år for oppnåelse av pensjon og da bør vi opprettholde prinsippet her.

Jacob Sæther: Det heter jo at vi skal bygge videre ut vår demokratiske stilling. En forlengelse med 5 år for oppnåelse av æresmedlemskap er ikke noe framskritt. De bestemmelser vi hittil har hatt, har det vært alminnelig tilfredshet med. Jeg vil anbefale å beholde den nåværende ordning.

Oskar Kvernebo anbefalte forslaget fra Nils Bakken.

A. K. Lien: Da vi behandlet denne sak i representantskapet så vi den i sammenheng med andre forbund. Det er ingen andre forbund som har æresmedlemskap på denne måte. Vi har i dag 638 æresmedlemmer og 584 kontingentfrie medlemmer. I dag er det vel ingen bragd i å bli æresmedlem etter 20 års kontingentbetaling. Når det gjelder forbundets gullmerke må en ha 25 års medlemskap. De to ting bør følges ad. Jeg er klar over at mange vil bli skuffet. Men det er alltid så, når en vedtar noe, at det vil være de som blir skuffet. Da vi opphevet bestem-

melsen om at F-merkene talte med ved oppnåelsen av æresmedlemskap, var det også mange som ble skuffet. Det er mer rimelig og i samklang med æresmedlemskap, at det oppnåes ved oppnådd aldersgrense. Jeg anbefaler innstillingen.

Edu. Hemli: Jeg må anbefale den gamle ordning. Det vil bli en skuffelse for dem som nå står for tur til å få æresmedlemskap, hvis en skal forhøye aldersgrensen.

Eilif Sivertsen: Vi unge må ta hensyn til de eldre medlemmer, til dem som har vært med å bygge opp vår organisasjon og under ganske andre vanskelige forhold enn de vi i dag har.

Alf Sjøfting: Den ordning vi hittil har hatt må vi beholde. Dette er en honnør vi må vise de av våre medlemmer som er nådd opp i de 60 år.

Kr. Moljord: Jeg antar at gruvearbeiderne stusset da de ikke så noen dissens fra min side. Men min forutsetning var at når kontingenten ble vedtatt, så ville jeg holde på den nåværende paragraf for æresmedlemskap. Jeg ville ha ansett det som en forbrytelse overfor de gamle medlemmer og forhøye aldersgrensen på dette punkt.

Votering: Punktene 1, 2, 3 og 4 i § 21 ble vedtatt enstemmig. — Lovkomitéens forslag til punkt 5 ble forkastet med stort flertall. — Ved alternativ votering mellom Nils Bakkens forslag (60 år og 1250 merker) og Karl Bottenvanns forslag (60 år og 1000 merker), ble Bottenvanns forslag vedtatt med stort flertall.

Punkt 6 (§ 21).

Darvid Moen: Jeg er ikke begeistret for «hvilende rett» og vil foreslå en forandring i siste del. Jeg vil foreslå: Siste avsnitt § 21, pkt. 6, skal lyde: Medlemmer som ikke har oppnådd æresmedlemskap når de går av med pensjon, skal erholde hvilende rett. Medlemsboka må da innsendes til forbundets kontor og påføres sådan bevitnelse.

Alb. Karlsen: Vi skal være oppmerksom på at vi ofte får med folk som er nokså gamle når de blir organisert og jeg mener at de bør betale til de er 70 år.

Votering: Innstillingens punkt 6 ble vedtatt. — Moens forslag ble forkastet.

Ordstyreren: Valgkomitéen innkalles til møte onsdag kl. 10 i forbundets møtesal. — Budsjettkomitéen møter på forbundskontoret i kveld.

Møtet hevet.

Formiddagsmøtet onsdag 30. mai.

Ordstyrere: *Kr. Moljord*. — *Jorulf Haugli*.

Møtet ble satt klokken 9 presis med navneopprop.

Protokollen fra gårdsdagens ettermiddagsmøte referertes og godkjentes med en bemerkning av Bergundhaugen. — En del permisjonsandragender ble innvilget.

Chr. Henriksen: Representantene vil av avisene ha sett om den forferdelige gruveulykke i England. Jeg foreslår at vi sender følgende kondolanse: Norsk Arbeidsmandsforbund har med forferdelse og sorg mottatt meldingen om at ca. 80 britiske kamerater har mistet livet ved den rystende gruveulykke i Durham i går. Forbundet sender de omkomnes kamerater og pårørende sin dypeste medfølelse og hilsen.

(Forsamlingen reiser seg og tilkjennegir på denne måte sin tilslutning.)

Møtetiden for dagens møte ble satt fra klokken 9—13 og klokken 14.30—17.

Chr. Henriksen: I likhet med tidligere foreligger det en rekke andragender til landsmøtet om bevilgninger. Jeg vil foreslå disse oversendt budsjettkomitéen.

Forslaget ble vedtatt.

Chr. Henriksen: Jeg tillater meg videre å framlegge følgende forslag, som jeg også foreslår oversendt budsjettkomitéen:

Ved kommunevalget til høsten vil det bli avgjort hvilke linjer utviklingen i kommunene skal følge i de nærmeste år framover. Denne utvikling er ikke uten interesse for fagorganisasjonen.

I de senere år har arbeiderklassen gjennom Det norske Arbeiderparti hatt ledelsen i en lang rekke av landets største kommuner. Det er på denne måten, ved hjelp av Arbeiderpartiets innflytelse, gjennomført betydelige sosiale og kulturelle goder til gagn for arbeiderklassen. Det er i fagorganisasjonens

interesse at arbeidet i kommunene kan fortsette etter disse linjer. Særlig vil det være av betydning at boligreisingen ikke blir gjort til et alminnelig spekulasjonsobjekt.

Landsmøtet vil derfor anmode alle medlemmer av Norsk Arbeidsmandsforbund om å slutte opp om Det norske Arbeiderparti ved kommunevalget 8. oktober 1951. Landsmøtet vil henstille til forbundene og fagforeningene å yte partiet økonomisk støtte, og ved aktiv deltakelse i valgkampen for øvrig å sikre et godt resultat for den samlede arbeiderbevegelse.

Kr. Moljord framsatte likeledes et forslag, og foreslo det sendt budsjettkomitéen.

Walter Kristiansen: Disse forslag bør vel oversendes redaksjonskomitéen og ikke budsjettkomitéen.

Chr. Henriksen: Jeg opprettholder forslaget om at det sendes budsjettkomitéen.

Votering: Begge forslagene ble besluttet oversendt budsjettkomitéen.

Landsmøtet protesterer over dommen mot Anna Kethly.

Chr. Henriksen foreslo: «Landsmøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund i mai 1951 gir sin fulle tilslutning til de bestrebelser som den internasjonale sosialistkonferanse (Comisco) har satt i gang for å sikre at Anna Kethley, gjennom offentlig rettssak og med upartisk forsvarer, kan få prøvd den dom på 15 års tvangsarbeid som en hemmelig krigsrett har idømt henne.

Landsmøtet protesterer på det skarpeste mot at den ungariske legasjon i Stockholm har nektet å oversende til sin regjering de uttalelsene som den 1. mai ble vedtatt på arbeidermøter i Danmark, Norge og Sverige. Ingen stat har noen gang vist en slik forakt for de fagorganiserte arbeidere, og den skandinaviske arbeiderbevegelsen kan bare oppfatte en slik opptreden som et nytt bevis for den vilkårlighet som preger det kommunistiske Ungarn.»

Karl Bottenvann: Når det gjelder denne sak, synes det meg at vi begynner å bli ensidige. I de land som ikke er kommunistiske, sitter det hundreder av arbeidere fengslet, fagforeningsfolk og andre, som f. eks. i Hellas. Der sitter det fagforeningsledere med dødsdom; men overfor de uhyrligheter reagerer en ikke. I Amerika ble en neger henrettet for nylig uten noen protest. Men når det gjelder dette tilfelle i Ungarn, hvor det gjelder spionasje da griper en inn. Vi har videre forholdet med løytnant Danielsen som er satt fast, fordi han er sett sammen med en

russisk diplomat. Han er også nektet å få den forsvarer han selv ønsker. Den sak blir heller ikke ført for åpne dører. Spionsaker blir vanligvis ingen steder ført for åpne dører. Skal vi blande oss opp i andre lands forhold. Jeg vil henstille til representantene å stemme imot det dokument Henriksen har framlagt. Hun er dømt for sine misgjerninger.

Kolbjørn Westengen: Jeg forstår ikke Bottenvann, at han kan stå her og forsvare behandlingsmåten av en gammel medarbeider i arbeiderbevegelsen. Vi vil ikke ha denslags forhold i vårt land og det er derfor naturlig at vi protesterer over behandlingen av Anna Kethly. Vi vil ha frihet. Vi vil ikke ha slike tilstander i vårt land og som kan avstedkomme slik behandling. I min lille bygd skrev selv kommunistene under på kravet om frigiving av Anna Kethly.

Eilert Eliassen: Jeg taler bare som en alminnelig arbeider, som tilhører arbeiderrørsla. Vi har alltid kjempet mot overgrep, hvor det enn inntraff. Vi har bekjempet alle handlinger som går ut over menneskeverdet. Vi kjenner ganske godt Anna Kethlys sak og hva hun har betydd for arbeiderklassen. Den mann som har vært med på å dømme henne, har i sin tid selv vært i samme situasjon som Anna Kethly nå. Arbeiderklassen verden over protesterte dengang. Det har han glemt. Jeg stemmer for det framlagte forslag.

Walter Kristiansen: Jeg var til stede ved et møte i Sulitjelma, hvor det var om lag 500 mennesker til stede.. Bottenvann gikk riktignok ut, men da resolusjonen om å skaffe Anna Kethly en forsvarer ble framlagt, var det bare *en* som var imot og det var iallfall ikke Bottenvann.

Strek ble satt.

Lars Næss: Anna Kethly er et gammelt medlem i arbeiderørsla er det sagt. Mens mange av arbeiderklassens kvinner og menn satt i fengslene, satt Anna Kethly i 22 år i Horthys riksdag. Hva som senere er skjedd, er det ikke gitt noen her å dømme over. Hvorfor praktiseres det ikke overfor de mange som sitter fengslet i Spania? Nei, det gjør en ikke. Jeg vil ikke stemme for uttalelsen. Vil en protestere også mot andre fengslinger, så kan jeg forstå det.

Line Johansen: Jeg synes ikke det skulle være nødvendig å diskutere en sak som denne. Jeg vil henstille at en går inn for å redde Anna Kethly.

Edv. Hemli: For å finne på noe for å stanse den fredsaksjon som var i gang, har en funnet fram til å reise denne kamp for

Anna Kethly. Det er uverdigg av Arbeidsmandsforbundet å vedta dette forslag.

Karl Bottenvann: Det er nevnt et møte i Sulitjelma. Jeg hadde hørt nok av Kristiansen og det var ikke nødvendig for meg å være til stede lengre. Derfor gikk jeg og han så meg ikke mere. Hadde jeg vist at han hadde kommet med dette papir, så skulle han nok ha hørt fra meg.

Nils Markussen: De fleste her kjenner ikke til Anna Kethly. Hun satt i fascistisk fengsel og brøt med sosialistene, da de og kommunistene samarbeidet. Da brøt hun ut og startet en ny bevegelse. Jeg vil henstille at det ikke vedtas noe.

Votering: Henriksens forslag ble vedtatt med overveldende flertall.

Vedtektsbehandlingen fortsetter.

§ 22.

Overflytning av medlemsbok.

1. Medlemmer kan overflyttes fra en fagforening innen forbundet til en annen og fra et forbund innen Landsorganisasjonen til et annet. I slike tilfeller må medlemmet fylle vilkåra for overflytting i Landsorganisasjonens vedtekter.
2. Overflytting av medlemmer fra en fagforening til en annen innen samme forbund skjer på den måten at foreningens formann eller kasserer i medlemsboka gir bekreftelse på at medlemmet har oppfylt sine plikter.
I tilfelle medlemmet skal overføres til annet forbund, skal medlemsboka innsendes til forbundet, som foretar overføringen.
3. Ved overføring får medlemmet straks alle rettigheter, som er bestemt i Norsk Arbeidsmandsforbunds lover, i forhold til sitt medlemskap i tidligere forbund.
For å oppnå æresmedlemskap må medlemmet oppfylle de i § 21, punkt 5, fastsatte betingelser.
4. Overflytting skal finne sted innen to måneder etter at medlemmet har tatt arbeid innenfor et annet forbunds virkeområde.
5. Har ikke forbundet noen forening på det sted medlemmet er sysselsatt, skal medlemmet opptas som direkte medlem av forbundet. I slike tilfeller sendes medlemsboka inn til forbundet og medlemmet betaler kontingent en gang i måneden.

Alf Myhrvold: Det var til punkt 4. Jeg er enig i det som står; men det er også en ting som skal overholdes. Jeg synes ikke det er riktig at vi får folk oppover til Svalbard som står i andre forbund. Jeg vil henstille til forbundet å ordne at de får overført sitt medlemskap til vårt forbund før de reiser ut fra Norge.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 23.

Medlemskap for utlendinger.

1. Medlemmer fra utenlandske forbund som forbundet har gjensidig overenskomst med og som har hatt sin medlemsbok i orden i minst 3 måneder, opptas i forbundet om vilkåra ellers er til stede, med fulle rettigheter reknet fra den tiden medlemmet ble organisert.
2. Et medlem fra utenlandsk organisasjon som forbundet ikke har gjensidig overenskomst med og som har sin medlemsbok i orden, kan opptas som medlem uten å betale inn-skrivningskontingent. Medlemmets rettigheter blir reknet fra den dag det blir opptatt i forbundet.
3. Utenlandsk lønnstaker som ikke har sin medlemsbok i orden må ikke opptas i forbundet før en gjennom forbundsstyret har undersøkt om vilkåra for opptaking er til stede.
4. For utenlandsk lønnstaker som blir overflyttet til forbundet, skal det utskrives ny medlemsbok. Denne betales av medlemmet selv.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 24.

Hvilende rettigheter for medlemmer.

1. Medlem som reiser ut av landet kan søke forbundet om å få beholde sine rettigheter. Også ellers kan forbundsstyret på søknad gi hvilende rett.
2. Om slikt medlem vender tilbake til landet og tilmelder seg et forbund tilsluttet L.O. før det er gått 3 år, beholder det alle de rettigheter i forbundet som det hadde da det reiste utenlands.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 25.

Kampfondet.

1. Forbundet har plikt på seg til å opparbeide et kampfond som svarer til minst kr. 100.00 pr. forbundsmedlem.

2. Kampfondets midler skal anbringes slik at de hurtig kan nyttes til stønad når situasjonen krever det.

Karl Bottenvann: I punkt 2 står det at «kampfondets midler skal anbringes slik at de hurtig kan nyttes til stønad når situasjonen krever det». Jeg har sittet og tenkt på at denne «situasjonen» kunne gjelde f. eks. valgfond. Men hvis det er *faglige situasjoner* og kamper så er det i orden. Jeg vil foreslå: Kampfondets midler skal anbringes slik at det hurtig kan benyttes til stønad når de fagorganiserte medlemmer er ute i kamp for å bedre sine lønns- og arbeidsvilkår.

Chr. Henriksen: En må da være klar over hva et *kampfond* er. Bottenvann bør ikke gjøre seg så liten.

Votering: Innstillingen ble vedtatt mot et par stemmer.

§ 26.

Uravstemning.

1. Forbundsstyret kan gjøre vedtak om uravstemning i viktige saker.
2. Avstemningen kan holdes blant alle fagforeninger eller blant bestemte fagforeninger.
3. Avstemningen skal være hemmelig og ordnes slik at alle medlemmer kan avgi stemme.
4. Fagforeningene sender inn stemmene til forbundsstyret i forseglet konvolutt etter at opptelling er foretatt.
5. Fagforeningsstyret eller stemmestyret har taushetsplikt med hensyn til resultatet av avstemningen.
6. Saka blir avgjort ved simpelt flertall.

Johs. M. P. Ødegård: Denne paragraf må vi se i sammenheng med § 15 og vi må se på forslaget fra Giken om *simpelt flertall*. Det er for så vidt avgjort i og med behandlingen av § 15. En kan ikke blande inn Gikens forslag her, når det gjelder avstemning over tarifforslag. Under behandlingen av § 15 sa jeg fra at landsmøtet måtte treffe vedtak, som var overensstemmende med Landsorganisasjonens vedtekter. Jeg har som formann i lovkomitéen forelagt saka for Landsorganisasjonens administrasjon. Det tangerer også et punkt i Hovedavtalen mellom de to hovedorganisasjoner.

Elias Volan: Når det gjelder avstemningsreglene over tarifforslag, så har vi hatt det siden kongressen i 1934 og de er inntatt i Hovedavtalen mellom N.A.F. og L.O. og er vedtatt ved urav-

stemning blant Landsorganisasjonens medlemmer. De er senere fornyet uten endringer i Hovedavtalen. Kongressen har vedtatt å innføre avstemningsreglene i Landsorganisasjonens lover og de er bindende for *alle* medlemmer som er tilsluttet Landsorganisasjonen. Om en organisasjon vil ha andre bestemmelser, må først en kongress endre de. Sekretariatet eller Landsorganisasjonens representantskap, som er de institusjoner kongressen har etablert, kan selvsagt ikke bryte kongressens vedtak. Det har ikke stått i forbundenes lover tidligere; men den komité som utarbeidet forslag til mønsterlover, fant det riktig å innta bestemmelsene i forbundenes lover. Det er en meddelelse til Landsorganisasjonens medlemmer og ingen kan fravike kongressens vedtak. Jeg beklager at jeg ikke var til stede da dere behandlet dette; men jeg var på det tidspunkt opptatt i sekretariatmøte. Punkt 2 i § 15 skulle være greit: «Har flertallet av de medlemmer som interesselvisten gjelder, stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt mot, er det forkastet.» Og punkt 3: «Blir ikke vilkåret i punkt 2 fylt, er avstemningen ikke bindende med mindre $\frac{2}{3}$ eller mer av de medlemmer interesselvisten gjelder, har deltatt i avstemningen.» Det vil altså si at selv om ikke flertallet av angjeldende medlemmer har stemt for eller imot, så er avstemningen likevel avgjørende hvis 67 pst. har deltatt. Og har 34 pst. av de stemt for forslaget så er det vedtatt. Jeg vil nevne et tilfelle vi har behandlet for et par dager siden. Det gjaldt fløterne i Glomma, og angikk 5—600 mennesker, men bare 13 pst. av arbeidsstyrken deltok i avstemningen og de hadde delt seg så at 7—8 pst. hadde stemt imot og 5—6 pst. stemt for. Ved denne avstemning hadde en ikke fått et uttrykk for flertallets oppfatning. En kunne ikke la 500—600 mann gå ut i konflikt bare på det grunnlag at 7—8 pst. hadde stemt mot forslaget. Enn mer da en hadde oppnådd en timefortjeneste på over 4 kroner. Sekretariatet hadde ikke annet å gjøre enn å si til papirarbeiderne: vedta forslaget. Og det må Landsorganisasjonen gjøre i alle liknende tilfeller. Landsorganisasjonen må forlange at avstemningsreglene skal gjelde her. Det er kongressens vedtak.

Karl Bottenvann: Etter å ha hørt Volan, må dere ha meg unnskyldt når jeg sier at det må da være et underlig demokrati vi har. Volan sier rett ut at Landsorganisasjonen ikke kan godta et landsmøtevedtak. Det er diktatur. Jeg vil henstille til representantene å opprettholde vedtaket.

Elias Volan: Bottenvann unngår det vesentligste i L.O.s vedtekter. Det står nemlig at avstemningen skal gi et *fullgyldig*

uttrykk for arbeidernes oppfatning av et tarifforslag. Er da hvis f. eks. 7 pst. har stemt imot et tarifforslag et fullgyldig uttrykk? Bottenvann og hans meningsfellers opptreden har nettopp gjort disse bestemmelser nødvendige og påkrevde. En må se fagorganisasjonen i sammenheng. Det kreves ikke mer enn at $\frac{1}{3}$ av de som omfattes av et tarifforslag, skal ha stemt imot. Da er forslaget forkastet.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg var oppmerksom på at vi måtte komme tilbake til denne sak, før landsmøtet gikk fra hverandre. Jeg vil foreslå:

«Lovkomitéens forslag til § 15 — avstemningsregler over tarifforslag — opptas til ny votering.»

Karl Bottenvann: Jeg vet at Volan er flink i fortolkningskunstner. Men han kan ikke bortforklare Hovedavtalens avstemningsregler. Hvilken interesse har Landsorganisasjonen av ikke å godkjenne de vedtak som Norsk Arbeidsgiverforening har gått med på? Jeg og andre er årsaken til at Landsorganisasjonen har måttet fremme disse avstemningsregler sier Volan. Jeg vil spørre landsmøtet: Har jeg opptrådt slik? Jeg er tilhenger av diktatur utad, men demokrati innad i våre egne rekker. Jeg henstiller på ny til landsmøtet å opprettholde det vedtak vi tok i går.

Lars Næss: Det er til Volans uttalelser om Bottenvann og hans meningsfeller. Det var disse, hevdet Volan, som hadde fått det til at Landsorganisasjonen måtte stille slike betingelser ved avstemninger over tarifforslag. Vi som imidlertid har slitt og sliter for å få folkene fram til møtene, kan tale med her og vi vil frabe oss denslags insinuasjoner.

Gustav Hasselstrøm: Vi har ikke hatt en slik bestemmelse tidligere om at vi ikke skal kunne meddele resultatet av en avstemning over et tarifforslag. Hva skal en gardere seg imot? Har en mistillit til tillitsmennene utover? § 26 må helt omredigeres.

Johs. M. P. Ødegård: Når det i punkt 5 står: «Fagforeningsstyret eller stemmestyret har taushetsplikt med hensyn til resultatet av avstemningen» — så har dette ikke så liten forbindelse med det som er skjedd. Det har vist seg at det har oppstått avispolemikkk omkring en avstemning og det har brakt forkludring og forvirring inn i avstemningen. Det ligger ingen mistillit mot de som teller opp. Men det skal være forbundene som skal meddele resultatet.

Chr. Henriksen: Jeg vil henstille til landsmøtet at vi innretter oss slik, at vi ikke kommer i den stilling til Landsorganisasjonen, som en hører vi nå kommer, etter vedtaket i går.

Samtlige forbund har vedtatt dette og hvorfor skal vi stå i en særstilling, slik at vi kommer opp i vanskeligheter og i konflikt med Landsorganisasjonen.

Gustav Hasselstrøm: Hva er egentlig meningen med punkt 4? Er ikke våre navn gode nok? Hvorfor skal forbundsstyret absolutt ha inn disse papirlapper?

Votering: § 26 ble vedtatt mot 1 stemme.

Bottenvanns forslag til § 25 — Kampfondet.

Dette forslag ble så opptatt:

«Kampfondets midler skal anbringes slik at at det hurtig kan benyttes til stønad når de fagorganiserte medlemmer er ute i kamp for å bedre sine lønns- og arbeidsforhold.»

Johs. M. P. Ødegård: Forslaget er helt overflødig. Det står som tittel over denne paragraf: *Kampfondet*. Det skulle være opplagt hva det gjelder. Vi er ikke i en politisk forening her. Du bør ta forslaget tilbake.

Votering: Lovkomitéens innstilling til § 25 ble vedtatt med stort flertall. — Bottenvanns forslag ble forkastet.

§ 15 opptas til ny behandling.

Forslaget fra *Johs. M. P. Ødegård* om at lovkomitéens forslag til § 15 — *Avstemning over tarifforslag* ble opptatt til ny votering, ble så opptatt.

§ 15 hadde følgende ordlyd i lovkomitéens innstilling.

1. Tarifforslag skal som regel legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder. Avstemningsresultatet skal gi et fullgyldig uttrykk for viljen hos medlemmene.
2. Har flertallet av de medlemmer som interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt mot, er det forkastet.
3. Blir ikke vilkåret i punkt 2 fylt, er avstemningen ikke bindende med mindre $\frac{2}{3}$ eller mer av de medlemmer interessetvisten gjelder, har deltatt i avstemningen.
4. Har mindre enn $\frac{2}{3}$ tatt del i avstemningen, og vilkåret etter punkt 2 ikke er fylt, sender forbundsstyret melding om avstemningen med innstilling til sekretariatet i Landsorganisasjonen om forslaget bør vedtas eller forkastes.
5. Omfatter en tariffbevegelse også andre forbund forholdes som bestemt i Landsorganisasjonens vedtekter § 15, punkt 5—10.

Nils Markussen: Da vi i går behandlet og avgjorde denne sak, mente jeg en var ferdig med det. Hvorfor skal vi egentlig ha disse ting til behandling, når vi ikke har rett til å bestemme? Det er medlemmene selv som skal avgjøre hvilke bestemmelser de vil ha. Landsorganisasjonen skulle vel ikke ha behov for strengere bestemmelser enn de offentlige institusjoner. Jeg kan ikke forstå nødvendigheten av å ta dette opp igjen. Jeg vil protestere mot at vi kommunister driver med uriktigheter.

Bjarne Larsen: Jeg vil foreslå at vi straks går til ny votering. Representantene er klar over sin stillingtagen.

Gustav Hasselstrøm: Jeg forstår ikke noe av dette. Reprerenterer vi ikke foreningene utover i landet? Skal vi la oss true av Landsorganisasjonen her? Vi representerer medlemmene. *Strek* ble satt.

Oscar Sivertsen: Jeg er ikke kommunist og tilhører heller ikke D.N.A. Jeg synes det er rart at vi en dag vedtar et forslag og så kommer en representant fra Landsorganisasjonen og krever at vi skal gjøre det om. Hva har vi da her å gjøre?

Alb. Karlsen: Under behandlingen av § 15 igår søkte jeg så godt det var mulig å gi en orientering om hvordan det gæes fram ved avstemninger over tarifforslag. Jeg skal ikke gjenta det. Men jeg sa bl. a. også at vi må gå gjennom Landsorganisasjonen med våre tarifforslag og avstemninger. En vedtok i går at forbundsstyret skulle redigere paragrafen. Det kunne ikke ha gjort annet enn å ordne seg overensstemmende med Landsorganisasjonens vedtak. Landsmøtet bør derfor selv avgjøre den sak.

Kolbjørn Westengen: Flere representanter nederst i salen var i tvil om hva en stemte over i går. De representanter, som har sett Landsorganisasjonens protokoll om denne sak, kan ikke være i tvil om hva en har å gjøre.

Elias Volan: Det er også i denne debatt brukt demokrati og *bredest mulig demokrati*. Landsorganisasjonens kongress velges av medlemmene på demokratisk basis. Det er denne som har vedtatt avstemningsreglene, *ikke sekretariatet*. I går behandlet landsmøtet forslag 12 fra Rognan Jernbanearbeiderforening om at «landsmøtet tar avstand fra de nye avstemningsregler over tarifforslag og pålegger forbundets representanter i Landsorganisasjonens representantskap å arbeide for opphevelse av disse». Det forslag *forkastet* landsmøtet. Et positivt forslag om å ta *avstand fra* de nye avstemningsregler ble forkastet. Og så har en her i § 15 vedtatt det motsatte. Hva er da egentlig vedtatt?

Det må ha vært misforståelse til stede. Det må være maktpåliggende for tillitsmennene rundt omkring at $\frac{2}{3}$ av medlemmene deltar i avstemningen over sine egne livsinteresser.

Kr. Moljord: Det er vel på grunnlag av behandlingen rundt i avdelingene, at en har stemt over forslaget og at det fikk den avgjørelse som ble tatt i går. Det går ikke an å si at det var en stemningsbølge som avgjorde det. Det er ikke riktig. Oppretthold det vi vedtok i går.

Ludvig Karlstad: Nå vil jeg få lov til å rette et spørsmål til de som var med på fagkongressen om de virkelig hadde fullmakt til på medlemmenes vegne å forme et lovforslag som ikke samtlige medlemmer har gått inn for. Mange av de representanter som møter på fagkongressen har også ofte et meget lite antall medlemmer bak seg.

Votering: Johs. M. P. Ødegårds forslag om ny votering over § 15 ble vedtatt med 124 mot 113 stemmer, som ble avgitt for ikke å ta paragrafen opp til ny avstemning.

Voteringen over § 15 ble så foretatt ved navneoppopp.

Lovkomitéens innstilling til § 15 ble vedtatt med 134 mot 123 stemmer.

§ 27.

Utelukking av foreninger og enkeltmedlemmer

1. Fagforeninger som setter seg utover forbundets og fagorganisasjonens vedtekter eller vedtak kan utelukkes fra medlemskap etter vedtak av landsstyret. Slikt vedtak kan innen en måned etter at foreningen har fått skriftlig melding om det, påankes til landsmøtet uten at klagen har oppsettende virkning.
2. Enkeltmedlemmer kan utelukkes etter vedtak av forbundsstyret. Slikt vedtak kan innen en måned etter at medlemmet har fått skriftlig melding om det, påankes til landsstyret uten at klagen har oppsettende virkning.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 28.

Oppløsning av fagforening.

Om en fagforening oppløses, tilfaller alltid foreningens aktiva forbundskassen om ikke forbundsstyret gjør vedtak om noe annet.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 29.

Suspensjon fra tillitsverv og avskjed av funksjonærer.

1. Tillitsmenn i forbundet kan suspenderes fra sine tillitsverv av forbundsstyret eller av landsstyret. Suspensjonen kan skje med tap eller bibehold av lønn.

Vedtaket om suspensjon må legges fram for landsmøtet til endelig avgjerd.

- Den suspenderte har i slikt tilfelle talerett på landsmøtet.
2. Funksjonærer kan oppsies av forbundsstyret med de frister som er avtalt. De kan avskjediges av forbundsstyret om det mener å ha rettslig grunnlag for det.
3. I tilfelle av suspensjon eller avskjed har landsstyret eller forbundsstyret alltid fullmakt til å treffe en midlertidig ordning med tilsetting av nye tillitsmenn eller funksjonærer inntil saken er endelig avgjort.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 30.

Avgjerd av tvister.

Tolking av disse vedtekter og tvister om hvordan de skal forstås kan ikke prøves ved de sivile domstoler. De blir avgjort av forbundsstyret med rett til klage til landsstyret eller førstkommende landsmøte. På samme måten avgjøres organisasjonsmessige tvistesporsmål som ikke direkte er løst i vedtektene.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

§ 31.

Vedtekter for forsikringskassen.

1. Kassens formål er ved ordnet gjensidig solidaritet å hjelpe Norsk Arbeidsmandsforbunds medlemmer eller disses familier ved dødsfall, samt å yte en støtte ved alderdom og ved invaliditet.
2. Til dette formål avsettes det av hvert solgt ordinært kontingentmerke 20 øre til forsikringskassen.
3. Dør et medlem som er berettiget etter nærværende lov, utbetales til medlemmets ektefelle, barn, foreldre eller andre slektninger som medlemmet ved sin død bevislig hadde å forsørge, eller den som hadde medlemmet til forsørgelse, en forsikringssum etter følgende tabell:
Etter minst 3 års medlemskap og betalt 150 ordinære merker, kr. 300.00.

Etter minst 4 års medlemskap og betalt 200 ordinære merker, kr. 400.00.
Etter minst 5 års medlemskap og betalt 250 ordinære merker, kr. 500.00.
Etter minst 6 års medlemskap og betalt 300 ordinære merker, kr. 600.00.
Etter minst 7 års medlemskap og betalt 350 ordinære merker, kr. 700.00.
Etter minst 8 års medlemskap og betalt 400 ordinære merker, kr. 800.00.
Etter minst 9 års medlemskap og betalt 450 ordinære merker, kr. 900.00.
Etter minst 10 års medlemskap og betalt 500 ordinære merker, kr. 1000.00.

Har avdøde ingen pårørende som foran nevnt, utbetales til den som hadde utgiftene ved begravelsen kr. 300.00 i begravelsesbidrag.

4. Medlemmer som har oppfylt betingelsene for æresmedlemskap i henhold til bestemmelsene i § 5, punkt 3, og er opptatt som æresmedlemmer kan få utbetalt inntil kr. 500.00 som forskudd på forsikringsbeløpet.

Hvis det før er utbetalt begravelsesbidrag ved ektefelles død, må forskuddet ikke i noe tilfelle utgjøre mer enn at det igjen står kr. 300.00 av forsikringsbeløpet til begravelsesbidrag ved medlemmets død.

Forskuddet utbetales dog ikke dersom medlemmet har lønnet beskjeftigelse.

5. Medlemmer som har minst 10 års sammenhengende medlemskap og har innbetalt 500 ordinære merker, og som blir erklært uhelbredelig sinn syk, samt medlemmer som blir helt invalider som følge av arbeidsulykker eller bedriftssykdommer, som av Rikstrygdeverket blir anerkjent som sådanne, utbetales forsikringsbeløpet i sin helhet.
6. Ved medlems ektefelles død utbetales medlemmet etter minst 4 års medlemskap og innbetalt minst 200 ordinære merker kr. 100.00, og etter minst 5 års medlemskap og innbetalt minst 250 ordinære merker kr. 200.00, som forskudd på forsikringsbeløpet.
7. Før 1. juli 1940 blir i forbindelse med bestemmelsene i denne paragraf også F.-merker å regne som ordinære merker, men etter 1. juli 1940 kan der ikke opparbeides rettigheter i forsikringskassen på F.-merker.

8. Skulle det vise seg at den fastsatte kontingent til forsikringskassen ikke er tilstrekkelig, kan forbundsstyret foreta ekstrautlikning.
9. Forsikringsbeløpet kan ikke gjøres til gjenstand for noe som helst krav fra offentlige myndigheter eller private fordringshaveres side, liksom det heller ikke kan overdras ved testamente.
10. Kassens regnskaper føres særskilt og revideres samtidig med forbundets øvrige regnskaper.

A. K. Lien: Etter at lovkomitéens og representantskapet behandlet dette, har en oppdagen en mangel ved innstillingen. Vi har således ingen bestemmelse som sikrer kassen hvis den skulle komme opp i vanskeligheter. Vi har behandlet det og vil foreslå som punkt 1:

«Norsk Arbeidsmandsforbunds forsikringskasse er en økonomisk og juridisk selvstendig institusjon, som ikke hefter for andre forpliktelser enn de som påhviler forsikringskassen i henhold til forbundets lover.

Det nåværende punkt 1 blir så punkt 2 og så videre nedover. Videre foreslår vi i det nåværende punkt 10, som blir punkt 11, forandret således:

Norsk Arbeidsmandsforbunds styre er også styre for forsikringskassen. Kassens regnskaper føres særskilt og revideres samtidig med forbundets øvrige regnskaper.»

Votering: Innstillingen ble vedtatt med hovedkasserer Liens forslag.

§ 32.

«Arbeidsmanden.»

1. I første halvdel av hver måned utsender forbundets hovedkontor fagbladet «Arbeidsmanden».
2. «Arbeidsmanden» redigeres av forbundets formann og skal inneholde en oversikt over lønnsbevegelser og andre meddelelser fra hovedkontoret i foregående måned samt rapporter fra avdelinger, som måtte ha interesse for forbundets øvrige medlemmer. Dessuten artikler og stoff av agitatorisk, opplysende og fagmessig art.
3. «Arbeidsmanden» sendes direkte og gratis til alle forbundets medlemmer som gjennom sin forening har sendt inn adresseoppgave.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Normalvedtekter for fagforeninger tilsluttet
NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

Fra lovkomitéen og representantskapet forelå:

Landsorganisasjonens representantskap har også godkjent det av den av Landsorganisasjonen nedsatte komite fremlagte forslag som hadde i oppdrag å utarbeide normalvedtekter for fagforeninger i forbund tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Når man sammenholder vedtektene for forbundene og fagforeningene er det naturlig nok en nøye sammenheng mellom disse, og fagforeningene er ikke tillagt oppgaver som for Norsk Arbeidsmandsforbunds vedkommende, gjør det nødvendig å foreta forandringer eller tilføyelsen til normalvedtektene, og man foreslår derfor at disse i sin helhet gjøres gjeldende for fagforeningene i **Norsk Arbeidsmandsforbund**.

Den av Landsorganisasjonen nedsatte komite som har utarbeidet forslag til normalvedtekter har anført følgende *generelle betraktninger* som gjengis i sin helhet:

«Som sagt foran når det gjelder forbundenes vedtekter, er det visse bestemmelser så vel i Landsorganisasjonens vedtekter som i forbundenes vedtekter som også nødvendigvis går igjen når det gjelder vedtektene for fagforeningene. Særlig er dette tilfelle når det gjelder bestemmelsene om tariffkrav, tariffrevisjoner og arbeidsstans. For så vidt er dette ikke noe nytt, idet det samme gjør seg gjeldende i de fleste nåværende fagforeningslover. Komiteen forutsetter også at fagforeningsvedtektene blir trykt i sammenheng med forbundslovene, slik som det nå praktiseres, og at de derfor må betraktes som en videreføring av forbundenes vedtekter.»

Under henvisning til foranstående innstiller representantskapet at landsmøtet vedtar følgende forslag:

Del II.

VEDTEKTER

for

fagforeninger tilsluttet Norsk Arbeidsmandsforbund.

§ 1.

Oppgaver.

Fagforeningen har som oppgave:

1. å arbeide for det formål og etter de retningslinjer og synspunkter som går fram av vedtektene for Norsk Arbeidsmandsforbund, og av vedtektene for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon,

2. å søke å organisere alle lønnstakere som kommer inn under foreningens organisasjonsområde,
3. å vareta medlemmenes interesser på arbeidsplassen,
4. å påse at det blir dannet tillitsmannsutvalg ved de enkelte arbeidsplasser,
5. å behandle spørsmål om opptakelse, overføring eller utelukkning av medlemmer,
6. å samle inn lønnsstatistikk til bruk for forbundet,
7. å utbetale stønad under godkjent streik eller lockout,
8. å bistå medlemmene eller deres etterlatte ved utbetaling av stønad i samsvar med forsikringskassens vedtekter,
9. å samle inn og sende til forbundet og den samorganisasjon som foreningen hører inn under kvartalsvise oppgaver over antall arbeidsplasser, antall lønnstakere og antall organiserte som kommer inn under fagforeningens organisasjonsområde,
10. å slutte seg til det faglige utvalg på stedet i samsvar med vedtektene for De faglige Samorganisasjoner,
11. å virke for fremme av opplysningsarbeidet blant medlemmene,
12. å utføre andre oppdrag som blir gitt av forbundet og samorganisasjonen.

Walter Kristiansen foreslo til punkt 11, som en fotnote: Foreningen velger et studieutvalg på 3 medlemmer. Formannen skal være medlem av styret.

Votering: Innstillingen ble vedtatt med Kristiansens tillegg.

Etterfølgende paragrafer fra § 2 til og med § 15 ble uten debatt *enstemmig* vedtatt etter innstillingen således:

§ 2.

Medlemskap.

1. Med de unntak som er nevnt i forbundets vedtekter § 3, punkt 2 kan alle lønnstakere som godtgjør at de har arbeid i en av de arbeidsgrener som hører inn under foreningens *organisasjonsområde* bli medlem av foreningen.
Blir de opptatt er de dermed medlemmer av forbundet.
2. Vilkåra for medlemskap er for øvrig at medlemmet godtar foreningens, forbundets og Landsorganisasjonens vedtekter og vedtak i samsvar med disse.

3. Om en gir uriktige opplysninger eller unnlater å gi opplysninger av betydning for medlemskapet når en blir tatt inn som medlem og på den måten villeder foreningen, kan medlemskapet bli omgjort uten at en har krav på å få tilbake kontingent og avgift som er betalt.

Før omgjøring av slikt medlemskap skjer må vedkommende få høve til å forklare seg.

4. Blir det strid om et medlem har rett til å bli tatt opp eller bli stående i foreningen, treffer medlemsmøtet avgjerd i saka. Avgjerda kan påklages til forbundsstyret.
5. Streike- eller blokadebrytere kan under ingen omstendighet bli medlem før vedkommende har ordnet sitt mellomværende med det forbund som saken hører inn under.

§ 3.

Innmeldingsavgift.

1. Medlemmer betaler minst kr. 3.00 i innmeldingsavgift. Når en betaler innmeldingsavgift skal en få forbundets og fagforeningens vedtekter og medlemsbok. Av innmeldingsavgiften betales kr. 2.00 til forbundet.

Et medlem som har stått i et forbund tilsluttet Landsorganisasjonen, kan tas opp igjen som nytt medlem om vilkåra ellers er til stede for det. I slike tilfelle må vedkommende betale minst kr. 2.00 ekstra i innmeldingsavgift som tilfaller foreningen.

2. Er den gamle medlemsboka brukt opp eller forbundet gjør vedtak om å innføre ny medlemsbok, betaler medlemmet boka om foreningen ikke gjør vedtak om noe annet.

§ 4.

Medlemskontingent.

1. Foreningen fastsetter sjøl kontingenten sin, så langt den holder seg til det som er sagt i forbundsvedtektenes §§ 19, 20 og 21. Ingen må likevel betale mindre enn kr. 2.00 for heltbetalende og kr. 1.40 for halvtbetalende pr. uke.
2. Ethvert medlem plikter sjøl å ta vare på medlemsboka si.
3. Alle medlemmer må betale kontingent for hver kalenderuke og sjøl sørge for fristempelmerker (se § 21 i forbundsvedtektene).
4. Resterer et medlem merker for mer enn 8 uker, har medlemmet mistet alle krav på rettigheter i forbundet og plikter foreningen å gi melding om det til forbundet.

§ 5.

Årsmøte og medlemsmøter.

1. Ordinært årsmøte blir holdt senest innen utgangen av 1. kvartal. Årsmøtet blir kunngjort med minst 7 dagers varsel. Dagsordenen skal gå fram av kunngjøringa. Andre saker enn de som er ført opp kan ikke tas opp til behandling. På årsmøtet skal foretas valg og behandling av rekneskap.
2. Valg av styre foretas på hver helårsmøte. På helårsmøtet velges formann, kasserer og et styremedlem. På halvårsmøtet velges nestformann, sekretær og to styremedlemmer. Formann, nestformann, kasserer og sekretær velges ved særskilt valg. Har foreningen fastlønnte tillitsmenn som velges av foreningen, skal funksjonstiden for disse fastsettes av foreningen ved ansettelsen (valget).
3. Valgene foregår ved hemmelig avstemning. For å bli valgt må en ha fått absolutt flertall. Oppnåes ikke dette ved første gangs avstemning foretas bundet valg mellom de to som har fått flest stemmer.
4. Årsmøtet velger 2 revisorer til å føre kontroll med foreningens rekneskaper. Funksjonstiden er 2 år, likevel slik at én står på valg ved hvert årsmøte. Første gang avgjøres funksjonstiden ved loddtrekning. Ved dødsfall eller ved annen avgang, velges ny revisor for resten av funksjonstiden. Valget foregår på første medlemsmøte.
5. Et medlem har plikt til å ta på seg tillitsverv som foreningen eller forbundet velger det til.
6. Medlemmer som ønsker saker tatt opp i foreningsmøte skal sende forslag om det til styret.
7. Ekstraordinært årsmøte skal innkalles når styret, eller når minst 25 pst. av medlemmene forlanger det. Forbundsstyret kan også forlange innkalt til ekstraordinært årsmøte. På det ekstraordinære årsmøte kan bare behandles de saker som har vært foranledning til innkallinga. Slikt årsmøte kan innkalles med 2 dagers varsel.
8. Medlemsmøte holdes så ofte styret gjør vedtak om det, likevel minst en gang hvert kvartal. Dagsordenen bestemmes av styret og skal kunngjøres på forhånd. Forslag som er kommet inn fra medlemmer i samsvar med punkt 6 i denne paragrafen skal føres opp på dagsordenen.
9. På medlemsmøter som behandler spørsmålet om oppsiing av tariffavtalen (overenskomsten), om plassoppsiing eller

om avstemning over forslag til tariffavtale, kan ikke andre saker behandles. Alle avstemninger over disse spørsmål skal foregå *skriftlig*. Ellers er det skriftlig avstemning når 1/5 av dem som har møtt fram krever det.

10. På ordinært og ekstraordinært årsmøte samt medlemsmøter blir alle saker med unntak av dem som etter vedtektene krever absolutt flertall avgjort ved stemmeflerhet. I tilfelle av stemmelikhet er framlegget forkastet. Gjelder avstemningen oppsiing av overenskomst, plassoppsiing eller spørsmålet om arbeidsnedlegging, skal stemmesedlene sendes forbundsstyret med melding om hvor mange medlemmer fagforeningen hadde på det tidspunkt avstemningen fant sted.
11. De som er medlemmer i andre forbund, kan delta i foreningens møter såfram de etter Landsorganisasjonens vedtekter har rett til å opprettholde sitt medlemskap i et annet forbund. De har talerett, men ikke stemmerett. I tariffspørsmål har slike medlemmer også stemmerett om saka gjelder deres egne lønns- og arbeidsvilkår.

§ 6.

Styret.

1. Fagforeningens styre skal bestå av minst 5, høyest 9 medlemmer med minst 3 varamenn.
2. Styret leder foreningen i samsvar med vedtektene, landsmøtets og årsmøtets vedtak.
3. Formannen har den daglige ledelse av foreningen.
4. Nestformannen skal fungere som formann dersom formannen har forfall.
5. Sekretæren fører møteprotokoller og besørger korrespondansen i samråd med formannen.
6. Kassereren fører rekneskapene for foreningen etter regler som er fastsatt av forbundsstyret.
7. Styret er vedtaksført når minst 4 medlemmer, inklusive varamenn, er til stede. Er det stemmelikhet, gjør formannens stemme utslaget.
8. Styret har til enhver tid rett til å kreve lagt fram for seg rekneskapene. Forbundsstyret kan videre kreve at rekneskapene gjennomgås av Landsorganisasjonens revisjonskontor.

§ 7.

Tariffkrav — tariffrevisjoner.

1. Fagforeningen kan ikke overfor arbeidsgiverne fremme krav om ny tariffavtale, opprette eller si opp tariffavtale uten forbundets godkjenning.
2. Vil en fagforening fremme krav om endringer i lønns- og arbeidsvilkår, skal saken først forberedes av fagforeningen, hvoretter forslaget blir å sende forbundet.
3. Vil en fagforening si opp tariffavtalen eller vil den stille krav om ny tariffavtale, plikter den å sende forbundet opplysning om hvor mange arbeidere som omfattes av avtalen, hvor mange som er organisert, om lønns- og arbeidsvilkåra, om overtidsarbeid og om det er inngått akkordavtale som ikke går fram av tariffavtalen. Melding om dette må sendes forbundsstyret innen 2 måneder før avtalen kan sies opp når det gjelder endring i tariffavtalen.
4. Fagforeningen kan aldri på egen hånd gå til *plassoppsiing*.
5. Fagforeningen kan aldri på egen hånd *iverksette arbeidsstans*.

§ 8.

Avstemningsregler.

1. Ved avstemning over ny tariffavtale skal stemmesedlene forsegles og oppbevares av styret eller stemmestyret i foreningen (om slikt er valgt) inntil avstemningen innen tariffområdet er avsluttet for alle som skal delta i den.
2. Styret eller stemmestyret foretar deretter opptelling og fører resultatet inn i protokollen. Stemmeresultatet og stemmesedlene skal sendes forbundet. Resultatet må ikke i noen form offentliggjøres før forbundet har gjort vedtak om det.
3. Rett til å delta i avstemningen om ny tariffavtale har alle medlemmer ved bedrifter som tariffavtalen gjelder.
4. I fagforeninger der medlemmene stadig skifter arbeidsplass, har alle medlemmer rett til å delta i avstemningen.
5. Når en fagforening får seg forelagt en landsomfattende tariffavtale som bestemmer lønns- og arbeidsvilkårene for hele faget har alle medlemmer rett til å delta i avstemningen.
6. Alle stemmeberettigede medlemmer har stemmeplikt.
7. Medlemmer som under arbeidsstans uten gyldig grunn lar være å stemme over forslag til ny overenskomst mister ret-

- ten til fortsatt stønad. Tvister mellom en forening og medlemmene om denne bestemmelse avgjøres av forbundsstyret.
8. For øvrig gjelder § 15 i forbundets vedtekter.
 9. Blir det tvist mellom en forening og forbundet om bruken av avstemningsreglene, avgjør Landsorganisasjonens sekretariat tvisten. Unntak herfra er bestemmelsen i punkt 7, 2. setning i denne paragraf.

§ 9.

Arbeidsstans.

1. Om det forbund fagforeningen er tilsluttet, har vedtatt å sette arbeidsstans i verk, eller en lockout er varslet, velger alle foreninger som berøres av arbeidsstansen en streike- eller lockout-nemnd. Foreningen foreleder konfliktstønad og øver den kontroll som er nødvendig under arbeidsstansen.
2. Så lenge arbeidsstansen varer må ingen ta arbeid i bedrifter som omfattes av stansen eller i bedrifter hvor det er erklært ubetinget sympatiaksjon. Den som gjør det, er blokade- eller streikebryter. Melding om det sendes straks til forbundsstyret.
3. Forbundsstyret treffer avgjerd i hvert enkelt høve om navnene på streike- eller blokadebryterne skal offentliggjøres.
4. Tar medlemmene annet arbeid må de gi melding om det til foreningen. Så lenge medlemmene har slikt arbeid, faller stønaden under arbeidsstansen bort.
5. Ingen organisert arbeider må søke arbeid etter endt lovlig streik eller lockout før alle medlemmer som var med i arbeidsstansen har fått igjen arbeidet sitt.
Den som tar arbeid i strid med dette rammes av bestemmelsen i punkt 2 i denne paragraf, om ikke forbundsstyret finner grunn til å gjøre unntak.
6. Arbeidsstansen kan ikke heves før foreningen som er interessert i den har uttalt seg. Foreningen kan heller ikke heve arbeidsstansen før forbundsstyrets samtykke er gitt.
7. Bare de medlemmer som interessetvisten gjelder har stemmerett i spørsmålet om iverksetting, avslutning eller fortsetting av en arbeidsstans.
8. Ved alle avstemninger følges reglene i § 8 i disse vedtekter og for øvrig avstemningsreglene i forbundets vedtekter, § 15.

§ 10.

Forbundets plikter overfor forbundet og Landsorganisasjonen.

1. Foreningens vedtekter må ikke inneholde noe som strider mot forbundets og Landsorganisasjonens vedtekter, formål eller lovlige vedtak.
2. Ingen særorganisasjoner, celler eller grupper eller aksjonsutvalg må dannes, som har til hensikt å sette ut av funksjon regulært opprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen, eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonen.

§ 11.

Utelukking av medlemmer.

1. Om noen har opptrådt som streike- eller blokadebryter skal vedkommende straks utelukkes som medlem av foreningen.
2. Medlem som handler i strid med fagforeningens, forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter kan utelukkes etter vedtak i medlemsmøte.
3. Medlemmer som handler uhederlig eller ukollegialt kan utelukkes etter vedtak i medlemsmøte med $\frac{2}{3}$ flertall.
4. Om en slik sak som er nevnt i pkt. 1, 2 og 3 står på dagsordenen, har styret i foreningen plikt til å varsle vedkommende slik at han kan være til stede på møtet og forsvare seg.
5. Den som blir utelukket etter dette vedtak kan klage til forbundsstyret, som tar endelig avgjerd. Slik klage må være kommet inn til forbundsstyret innen 2 måneder etter at vedtaket er gjort. Slik klage har ikke oppsettende virkning.

§ 12.

Suspensjon fra tillitsverv, oppsigelse og avskjed av funksjonærer.

1. Såfremt et medlem av styret gjør seg skyldig i straffbar eller ukollegial handling kan styret med alminnelig flertall suspendere vedkommende fra tillitsvervet.
2. Slik suspensjon skal straks innberettes til forbundsstyret til godkjenning inntil medlemsmøte blir holdt.
3. Godkjenner forbundsstyret suspensjonen, velger styret seg imellom, inntil medlemsmøtet kan holdes, en av styrets medlemmer til å utføre de plikter som pålås den suspenderte.
4. Saken forelegges for første medlemsmøte til behandling.

5. Blir suspensjonen fra tillitsvervet stadfestet på medlemsmøtet, foretas også dette valg av ny tillitsmann i stedet for den suspenderte.
6. Har den suspenderte lønn som tillitsmann, kan suspensjonen skje med eller uten bibehold av lønnen.
7. Den suspenderte kan innen en måned etter at han har fått varsel om suspensjonen påklage denne til forbundsstyret, som kan pålegge foreningen å holde medlemsmøte til behandling av saken.
8. Når suspensjonssaken er endelig avgjort kan foreningen ta opp spørsmålet om utelukking av den suspenderte.
9. Funksjonærer i foreningen kan oppsies av styret med de frister som er fastsatt i tilsetningsvilkåra. De kan avskjediges av styret om det mener å ha rettslig grunnlag for det.

§ 13.

Oppløsning av foreningen.

1. Foreningen kan ikke oppløses uten forbundsstyrets godkjenning.
2. Om foreningen oppløses, tilfaller alltid foreningens aktiva forbundskassen.

§ 14.

Tolking av disse vedtekter.

Tolking av disse vedtekter og tvister om hvordan de skal forstås kan ikke prøves ved de sivile domstoler. De blir avgjort av forbundsstyret med rett til klage til landsstyret eller førstkommende landsmøte. På samme måte avgjøres organisasjonsmessige tvistesporsmål som ikke direkte er løst i vedtektene.

§ 15.

Særvedtektene.

Om foreningen finner det nødvendig har den rett til å gjøre vedtak om tillegg til disse vedtekter for sin lokale virksomhet. De skal legges fram for forbundsstyret og godkjennes av det.

Regler om valg av representanter til Landsorganisasjonens kongress.

Fra lovkomitéen forelå følgende:

Som det fremgår av de innledende bemerkninger har komiteen som har utarbeidet forslag til normalvedtekter for forbundene og fagforeningene også utarbeidet *regler om valg av repre-*

sentanter til Landsorganisasjonens kongress. Disse regler skal tas inn i forbundenes vedtekter som del III.

Når det gjelder regler for valg av representanter til Landsorganisasjonens kongress, er det ikke noen adgang for de enkelte forbund å fravike disse regler, selv om det medfører en dring i den tidligere praktiserte ordning.

De regler som er vedtatt av Landsorganisasjonens representantskap er følgende:

Del III.

REGLER

om valg av representanter til Landsorganisasjonens kongress.

1. Så snart innkalling til kongress er foretatt sender forbundsstyret melding til hver fagforening om det med anmodning om innen en av forbundsstyret fastsatt frist å framkomme med forslag på representanter.
2. Etterat forslagene er kommet inn, foretar forbundsstyret den endelige innstilling. Det skal så vidt mulig tas omsyn til at de forskjellige landsdeler og yrker blir representert.
3. *Er forbundets landsmøte berammet når meldingen om kongressen blir gitt, kan innstillingen av representanter med varamenn foretas av landsmøtet.*
4. Sammen med dagsordenen til kongressen sendes forbundsstyrets, *eventuelt landsmøtets innstilling* på representanter med varamenn ut til fagforeningen, som foretar det endelige valg i samsvar med reglene i Landsorganisasjonens vedtekter.
5. Valget av representanter skal finne sted etterat dagsordenen til kongressen er behandlet. I dette møte kan ikke andre saker føres opp på dagsordenen for foreningen.
6. Valget av representanter skjer under ett for hele landet. I fagforeningsmøtene avgir hver enkelt stemme på så mange representanter med personlige varamenn som forbundet har rett til.

For øvrig vises til Landsorganisasjonens vedtekter § 5.

Johs. M. P. Ødegård: Reglene skal stå som en orientering og rettleiing. Jeg vil foreslå at de tas til etterretning.

Votering: Ødegårds forslag ble enstemmig vedtatt.

Det ble så foretat en samlet votering over samtlige lover i sin helhet og disse ble enstemmig vedtatt med de få endringer som var foretatt.

PUNKT 4: OPPLYSNINGSVIRKSOMHETEN

Representantskapet foreslo følgende nye regler for opplysningsarbeidet:

1. Forbundsstyret skal i samsvar med representantskapets vedtak og i samarbeid med Arbeidernes Opplysningsforbund og Folkets Brevskole drive et planmessig opplysningsarbeid.

Forbundsstyret har ifølge landsmøtevedtak bemyndigelse til å nytte det beløp som ansees nødvendig for forbundets opplysningsvirksomhet.

2. I samarbeid med stedlige styrer og avdelinger arrangeres kurser og studieringer av kortere eller lengre varighet.

Her skal i første rekke behandles: Praktisk organisasjonsarbeid, tillitsmannsarbeid, overenskomstene, forbundets historie, lover, oppbygging og virke, sosiale, økonomiske og samfunnsmessige spørsmål.

Når representantskapet eller forbundsstyret finner det økonomisk forsvarlig arrangeres spesielle lands- eller distriktskurs for ungdom, tillitsmenn, opplysningskomitéer og/eller studieledere.

Stønad for tapt arbeidsfortjeneste og diet under kurser utbetales i henhold til det vedtak som til enhver tid er fattet i fellesskap av forbundene og Arbeidernes Opplysningsforbund.

3. Stønad kan også bevilges til kurser arrangert av L.O. og Arbeidernes Opplysningsforbund.

Forbundsstyret bestemmer stønadens størrelse og til hvilke kurs der skal ytes stønad.

Søknad om deltakelse i kurser sendes gjennom de respektive avdelinger med disses uttalelse til forbundsstyret.

4. Når det foreligger innbydelse har forbundsstyret adgang til å utta og sende representanter til kurser som arrangeres av våre broderforbund i nordiske land og det innbys representanter fra disse land til forbundets landsomfattende kurser i samsvar med gjensidighetsavtaler.

5. Til kurs og studieringer som arrangeres av stedlige styrer og avdelinger bevilges stønad. Søknad om dette sendes gjennom de respektive avdelinger med deres uttalelse til forbundsstyret, som bestemmer stønadens størrelse under hensyntagen til deres alminnelige virksomhet og behovet for stønad.

Med søknaden legges ved kursets eller studieringens plan og deltakerantall. Planen må være behandlet av studieutvalget og/eller styret.

Stønaden utbetales når det enkelte arrangement er ferdig.

6. Forbundet utbetaler 50 pst. stønad til alle brevkurs fra Folkets Brevskole som gjennomgås i sirkler og av enkelt-elever.

Stønaden utbetales når det foreligger melding fra Folkets Brevskole om at kurset er fullført.

7. Stedlige styrer leder i samarbeid med avdelingene i distriktet opplysningsvirksomheten. Innen hvert stedlig styre velges en studieleder. Han har som oppgave i samråd med forbundsstyret og i samarbeid med avdelingene og de lokale og distriktsvise opplysningsorganer å planlegge opplysningsvirksomheten innenfor sitt distrikt.

Avdelingene velger på sine årsmøter et studieutvalg på minst 3 medlemmer, som får i oppdrag å ta seg av studiearbeidet i avdelingen. Utvalget bør være representert i styret.

Avdelingene bør hvert år bevilge et beløp til opplysningsvirksomheten.

Navn og adresse på studielederne i stedsstyrene og utvalgsformennene i avdelingene sendes forbundet som fører eget kartotek over disse.

Rapporter over virksomheten i året skal sendes forbundet innen utgangen av januar.

Avd 44, Grubernes Arbeidsmannsforening og avd. 53, «Nordens Klippe».

Foreslår at det må bli holdt særskilte kurs for Finnmark, og gjør merksam på at Finnmark må bli mer tilgodesett i de påtenkte produksjonsutvalgskurs.

Motivering:

Da forbundet har mange avdelinger i Finnmark, skulle det være betryggende for et godt resultat. Da de kurser som hittil har vært holdt har vært utenfor landsdelen, og med de uforholdsmessig lange avstander er blitt ekstra kostbare for forbundet og avdelingene, skulle således et kurs i Finnmark være berettiget.

Når det gjelder produksjonsutvalgskurs vil det få meget stor betydning for A/S Sydvarangers vedk.

Representantskapet uttalte:

Arbeidernes Opplysningsforbund har ut fra det samme syn som er hevdet i motiveringen fra Kirkenesavdelingene, i de senere år gått inn for avholdelse av særskilte kurs for Nord-Norge. Forbundet har ytet flere stipendier til disse kursene, som har vært forbeholdt de av forbundets medlemmer som er bosatt i Nordland, Troms og Finnmark. Etter forholdene har vårt forbund vært godt representert på Nord-Norges kursene.

Forbundets opplysningsvirksomhet er satt opp som eget punkt på landsmøtets dagsorden. De retningslinjer som ble vedtatt for dette arbeid på representantskapets møte i desember 1949 og som er tatt inn i beretningen for samme år, vil bli tatt opp på landsmøtet.

Forslaget om særskilte kurs for Finnmark, foreslås oversendt det nye forbundsstyret.

Waldemar Kristiansen: Det er beklagelig at en ikke kan ofre tilstrekkelig tid på denne sak. Men på grunn av at landsmøtet må være ferdig med sine forhandlinger til fredag må jeg nødvendigvis innskrenke meg. Jeg vil be representantene ta for seg beretningen for 1949 på side 83, hvor representantskapets forslag til vedtekter er inntatt. Men først noen ord om opplysningsarbeidet i sin alminnelighet. Vår bevegelse måles ikke bare i et stort medlemstall. Det kan lett bli et koloss på lerfötter. Men den måles bedre i den indre styrke, som gir seg utslag i at vi har dyktige og innsiktsfulle tillitsmenn og medlemmer. Når det gjelder det faglige område støter en forbausende ofte på manglende kjennskap til tariffen og andre viktige saker. Manglende kunnskap til parlamentariske regler og trening i organisasjonslivet gir seg igjen ofte utslag i dårlige møter og det straffer seg ved at medlemmene ikke møter opp. Innenfor vårt eget forbund har vi mye jomfruelig mark, som trenges bearbeiding. Vi har mange dyktige tillitsmenn; men det finnes ennå altfor mange medlemmer som røper manglende kjennskap til selv de mest elementære saker. Meget av dette vil det kunne rettes på om vi får dem til å delta i det frivillige opplysningsarbeid. Deltakelsen i dette arbeid gir ofte rike impulser og er av stor verdi for organisasjonen. En skal ikke alltid veie resultatene i den økte kunnskapsmengde. Det er av vel så stor betydning at de som deltar får høve til å komme sammen med andre kolleger og får en viss peiling på sakene. Det er uomtvistet at de senere års utvikling har stilt de aktive organisasjonsfolk overfor større og mer innviklede oppgaver enn

tilfelle har vært før. Det henger igjen sammen med den dominerende makt arbeiderklassen har fått i landet vårt. En må i en ganske annen utstrekning enn tidligere kjenne de aktuelle samfunnsproblemer som foreligger. Vi har fått nye områder for våre tillitsmenn, som krever kjennskap til saker vi før ikke hadde høve til å influere på. Jeg kan bl. a. bare nevne drifts- og produksjonsutvalgene. Fagorganisasjonens ramme er således betydelig utvidet. Det samfunnsansvar vi har, gjør at vi ikke lengre kan nøye oss med å kjenne tingene bare på overflaten. Vi må kjenne dem til bunns. I tidligere tider krevdes det mot og offervilje, i dag kreves det økt kunnskap og den får en ikke uten gjennom vår egen opplysningsvirksomhet og ved deltakelse i det praktiske organisasjonsliv. Jeg må ofre litt tid på den mer praktiske siden av opplysningsarbeidet. Vi har i dag ingen vanskeligheter organisasjonsmessig, heller ikke økonomiske og heller ikke pedagogisk. Arbeidernes Opplysningsforbund har i dag et godt utbygd sentralapparat. Det har videre distriktsorganer som kan være til stor hjelp. Folkets Brevskole er en kjensgjerning, og i løpet av kort tid har denne institusjon klart å oppnå en god utbredelse av sitt materiell. Staten yter økonomisk hjelp til studiemateriell og det samme gjør vårt forbund. En rekke utmerkede emner er utarbeidet med sikte på studievirksomheten, bl. a. i form av brevkurs. Det blir holdt studiekurs over kortere eller lengre tid både distriktvis og sentralt, hvortil medlemmer kan få stipend for å kunne delta. Det ofres store summer på opplysningens alter og mye arbeid. Likevel kan vi ikke si at vi har nådd den bredde og dybde som er nødvendig. Når det gjelder interessen innenfor vårt eget forbund, må en erkjenne at den er temmelig beskjeden. I 1950 hadde vi 57 studieutvalg og det var i gang 21 studieringer med tilsammen 159 deltakere innenfor vårt forbund. Tallene for Arbeidernes Opplysningsforbund var 1 295 studieringer i 1950. Vi har ca. 500 avdelinger og ca. 27 000 medlemmer, så det er langt igjen selv om en bare satte seg som mål å få 1 studiering innenfor hver avdeling en gang i året. Jeg vet det finnes mange unnskyldende momenter, når mange av våre foreninger sier de ikke kan få i gang noe studiearbeid. Mange av dem har sine medlemmer boende så spredt, at de av den grunn har vanskelig for å samle dem. Mange foreninger har få eller ingen ungdommer og de gamle synes det er for seint å ta fatt når de ikke har gjort det før. Andre hevder at de ikke får i gang noe fordi de ikke har lærerkrefter som kan ta seg av ledelsen. Tillitsmennene har selv for mange oppgaver til at de synes de kan ta på seg flere.

Jeg tror vi har for lett for å gi opp før vi egentlig har prøvd om det lar seg gjøre. Vi tror det er umulig og så gir vi oss med det. Økonomien er ikke lengre noen hindring. Avstandene på landsbygda kan derimot sies å være det; men den enkelte har høve til å ta brevkurs på egen hånd og får 50 pst. stønad av forbundet til kursutgiftene. En studiering trenger ikke ha flere enn 5 deltakere for å få støtte av staten til materiellet. På anlegg hvor en har skikkelige brakker, bør en også kunne organisere noen studieringer. I år har vårt forbund bevilget 18 stipend til de sommerkurs Arbeidernes Opplysningsforbund arrangerer. Det er hittil kommet søknader til 4 av alle de 25—30 kurs som skal holdes. Refleksjonene gjør seg sjøl. Vi har i år planlagt eget forbundskurs på Ringsaker i september. Det ble kunngjort gjennom «Arbeidsmanden» og vi fikk 19 søknader ved fristens utløp og har måttet forlenge søknadsfristen. Vi skulle helst hatt så mange søkere at vi kunne foretatt et utvalg av de vi anså best skikket og som var villige til å ofre seg litt for studiearbeidet innenfor sin forening etterpå. Vi har hatt en del vellykkede helgekurs ute i distriktene. Det er et spørsmål om det ikke bør holdes langt flere slike kurs. De er riktignok i korteste laget disse kursene og verdien av dem ligger ikke så mye i den kunnskapsmengde de kan gi deltakerne, som i den impuls de kan gi hver enkelt og den nytten deltakerne har i og med samværet med andre kolleger. Disse kursene har ofte vært kombinert med årsmøtene i de stedlige styrer. Jeg er ikke så sikker på om denne kombinasjonen er noe særlig heldig av flere grunner. For det første får en på den måten ennå mindre tid til overs enn en ville ha om tiden bare ble nyttet til studiekurs og for det andre har det lett for å bli de samme folkene som går igjen fra år til år. Det jeg gjerne ville diskutere skulle dreie seg om er hvorvidt vi i framtida skal legge hovedvekten på slike studiekurs, og om vi i så fall skal ta for oss distrikt for distrikt i landsmøteperioden og søke å avvikle flest mulige. På den måten kan en iallfall nå nokså mange med litt fagforeningskunnskap og om mulig få dem til å skjønne betydningen av å ta fatt i foreningene. Eller om vi skal konsentrere arbeidet vårt om å få fram flere til de kurs som blir arrangert av Opplysningsforbundet og de lokale opplysningsorganer. Vi har også det alternativ at vi kan arrangere spesielle landsdelskurs over en uke eller mer. Det foreligger til dette landsmøte forslag fra Kirkenes-avdelingene om spesielle kurs for Finnmark. Det få en se i sammenheng med de retningslinjer som er trukket opp; men skal en gå over til slike landsdelskurs, vil dette medføre store

utgifter for forbundet. Da er det etter min mening bedre å yte flere stipendier til denslags kurs som blir arrangert av Opplysningsforbundet og hvor det deltar folk fra flere forbund. Gjennomføringen av disse retningslinjer avhenger sjølsagt av de midler landsmøtet finner å kunne avse til dette arbeid. Det er kostbart å drive opplysningsvirksomhet og mener en det er forsvarlig å bruke en del penger på dette arbeid vil de tiltak en ønsker sette ut i livet, avhenge av de midler en får til rådighet. Landsmøtet i 1948 bemyndiget forbundsstyret til å benytte det beløp som ansåes nødvendig for forbundets opplysnings- og studievirksomhet, dog forutsatt at det fortsatt bruktes inntil 15 000 kroner pr. år for utdeling av stipendier. Det siste gjaldt så vidt jeg kan skjønne yrkesstipendier. En slik fullmakt innebærer jo en blanko fullmakt til styret og viser sterk tillit i så måte. Men det har samtidig den svakhet at det overlater til styret å bedømme om hvorvidt en skal bruke la oss si 25 000 kroner pr. år, eller om vi vil det dobbelte. Uttrykket *ansees nødvendig* er gjenstand for divergerende oppfatninger. Det gir ikke det rette holdepunkt for hvor langt en bør gå i bruken av forbundets midler. Forbundet kan etter min mening ikke bruke ubegrensede midler til dette arbeid, uten i hvert fall å ha den garantien at en får noe igjen for pengene i form av mer skolerte medlemmer og større interesse omkring foreningsarbeidet. Det har liten hensikt f. eks. å kaste bort dyre kursopphold på det enkelte medlem, hvis det bare skal bli med kurset. Formålet må være at den enkelte lar andre få del i visdommen. Når det gjelder retningslinjene vil jeg foreslå at landsmøtet stadfester disse. Når det gjelder de midler en skal avse til dette arbeid, vil jeg peke på at vi i år forutsetter å trenge 25 000 kroner bare til stipend for kursopphold. Opplysningsforbundets kurs vil dreie seg om 8 000 kroner, kurs i Nord-Norge 2 000 kroner, kurs i Møre og Romsdal 2 000 kroner, Landsorganisasjonens skole 2 000 kroner og representasjon på kurs i utlandet 1 000 kroner. En har da ikke tatt med hva det vil gå med til distriktkurs, og heller ikke kontingenten til Opplysningsforbundet. Jern- og Metallarbeiderforbundet, et forbund på vel 53 000 medlemmer, det største forbund i Landsorganisasjonen bruker 85 000 kroner pr. år til sitt opplysningsarbeid. Skulle vi legge medlemstallet til grunn vil vi komme opp i vel 40 000 kroner pr. år i forhold til Jern- og Metallarbeiderforbundet. Kunne vi ta sikte på noe slikt var det bra. Kan vi ikke det, er det kanskje greiest å si som ved forrige landsmøte. Budsjettkomitéen får se på spørsmålet. Jeg vil ikke foreslå at landsmøtet bevilger

noe bestemt beløp, men representantene bør antyde hvor summen bør ligge, slik at forbundsstyret har en pekepinn. Jeg vil henstille til representantene nøye å overveie viktigheten i dette arbeid. (Sterkt bifall.)

Walter Kristiansen foreslo: «I. Landsmøtet stadfester de retningslinjer for opplysningsarbeidet som representantskapet fattet desember 1949. II. Forbundsstyret bemyndiges til å benytte det beløp som ansees nødvendig for forbundets opplysnings- og stipendievirksomhet.»

Oddbj. Skredderhaug: Jeg er enig med Kristiansen i at det er beklagelig at landsmøtet ikke kan diskutere denne viktige sak som en burde. Det er en overmåte viktig sak. Kristiansen har fått en hard jobb og han kan ikke klare den uten å få hjelp av folkene ute i distriktene. Jeg vil henstille til representantene om å gå inn for å hjelpe ham, når de kommer tilbake til sine hjemsteder. Jeg vet at det går an å få resultater av arbeidet i studieringene. Det er ungdommen en her i første rekke skal ta omsyn til og det er bare beklagelig at en ikke får større oppslutning. Vi som ligger ute på anlegg og i brakker, vi har høve til å danne studieringer. Jeg skal love Kristiansen å gjøre mitt i dette arbeid. Spørsmålet gjelder først og fremst det praktiske organisasjonsarbeid. Vi hadde et meget vellykket helgedagskurs på Molde. Jeg vil så sterkt jeg kan henstille til representantene å slutte opp om opplysningsarbeidet.

Nils Markussen: Da forbundet gikk til opprettelse av opplysningssekretær, var det også meningen han skulle være reise- sekretær. De kurs som blir arrangert av Opplysningsforbundet er vanligvis konsentrert til de steder hvor arbeiderne er mer tallrike. Men en skal være oppmerksom på at vi har avdelinger innenfor veiarbeidsdriften, hvor en ikke har lokaler. Særlig innenfor disse områder må opplysningsarbeidet drives. Det ville være av betydning om opplysningssekretæren kunne reise mere og drive opplysnings- og agitasjonsarbeid. Det er mange spørsmål som en savner kunnskap om og vi har organisasjonsspørsmål, herunder f. eks. overenskomster. Jeg vil ikke nevne noe beløp til opplysningsarbeidet. Hovedsaken må være å legge det så praktisk an som mulig.

Møtet hevet.

Ettermiddagsmøtet onsdag 30. mai.

Ordstyrere: *Bjarne Larsen*. — *Halvor Jupskås*.

Protokollen fra formiddagsmøtet referertes og godkjentes med en mindre bemerkning.

Diet og tapt arbeidsfortjeneste.

A. K. Lien: Av hensyn til representantenes regninger vil jeg henstille at en nå behandler og avgjør satsene for diet og tapt arbeidsfortjeneste. Budsjettkomiteén framlegger følgende innstilling:

Innenbys diet	kr. 17.00 pr. dag
Utenbys diet	« 22.00 « «
Natttillegg	« 13.00 « «

Angående utenlandsk diet skal det betales etter de satser og regler som til enhver tid er gjeldende i Landsorganisasjonen. Tapt arbeidsfortjeneste

kr. 30.00 pr. dag
Budsjettkomiteén foreslår at de nye satser gjøres gjeldende fra og med dette landsmøte.

I budsjettkomiteén:

A. K. Lien. *J. Nergård*. *A. Finnebråten*. *G. Nikolaisen*.

M. Kristiansen.

Halvor Jupskås: Jeg har selvsagt all respekt for hovedkasserer Lien og budsjettkomiteén. Men jeg vil opplyse at det faktisk medfører 3 kroner pr. dag i tap å reise hit. Jeg vil oppta forslag om 33 kroner pr. dag i tapt arbeidsfortjeneste.

A. K. Lien: Vi har drøftet dette meget inngående i komitéen. Vi var oppmerksom på at det var flere grupper innen forbundet som har større fortjeneste. Men de fleste av representantene har ikke så stor arbeidsfortjeneste. Vi ble derfor stående ved 30 kroner som et gjennomsnitt.

Oddbj. Skredderhaug: Jeg synes budsjettkomitéen har gått rimelig langt i sine satser. Det er mere enn Landsorganisasjonen betaler. Jeg anbefaler innstillingen. Det er mange grupper her som langt fra kan prestere en dagsfortjeneste på 33 kroner.

Kolbjørn Westengen: Jeg vil så innstendig jeg kan støtte forslaget fra Jupskås. Jeg vil tape 4 kroner pr. dag pluss ferieprosenten. Når tillitsmenn blir innkalt, bør en være skadesløs.

Halvor Jupskås: Vi vet at det er flere som tjener mindre enn 30 kroner. Men er det riktig at vi som tjener 33 kroner, skal tape på å møte i forbundet?

Karl Bottenvann: Jeg synes for min del at budsjettkomitéen har vært dristig, når den foreslår kr. 65.00 pr. dag i diet og tapt arbeidsfortjeneste. Jeg ville helst ha framsatt forslag om en reduksjon av 5 kroner pr. dag, men jeg skal ikke gjøre det. Men jeg vil heller ikke anbefale budsjettkomitéens forslag.

Kristoffer Nærli anbefalte innstillingen.

Votering: Ved alternativ votering mellom budsjettkomitéens innstilling og Jupskås forslag, ble budsjettkomitéens innstilling vedtatt mot noen få stemmer.

Fortsatt behandling av opplysningsvirksomheten.

Arthur Blix: Som det framgår av dagsordenen på side 67, så har de 2 Kirkenes-avdelinger foreslått enkelte kurs for Finnmark. Vi er klar over de lange avstander i vår landsdel og at det er vanskelig for oss å delta i kurs her i Sør-Norge. Forbundet viser liten interesse når det gjelder deltakelse fra vår landsdel. I våre avdelinger er det i dag bare et fåtall av medlemmer som møter fram, og de som er valgt til tillitsverv, blir sittende i disse. En blir på denne måte sløvet. Det må gjøres noe for å få interessen opp, særlig hos ungdommen. Vi har i dag tillitsmannsutvalg og produksjonsutvalg, men vi oppnår ikke noe hvis vi ikke dyktiggjør medlemmene. Våre 2 foreninger hadde ved forrige landsmøte 150 medlemmer, i dag har vi vel 500. Jeg vil henstille til forbundet å støtte opp om vårt forslag. Selv om det koster noe, så vil det betale seg.

Ole Baklid: Opplysningsvirksomheten er noe av det viktigste i fagorganisasjonen. Kristiansen har fått en uriaspost; men det er en av de viktigste stillinger. Vi har den politiske makt i landet og det betyr mye. Vi skal ikke bare kreve, men også gå in for oppgavene som melder seg, i og med den posisjon arbeiderklassen inntar. Det gjøres ved at vi skaffer oss kunnskaper og opplysning. Vi kunne utføre en stor gjerning ved å gå inn i priskontrollen. I Egersund Jernbanearbeiderforening har vi hatt helgedagskurs og jeg tør si at vi gikk fra dette med forvisningen om at vi hadde lært mye. Jeg vil henstille til forbundsstyret om at opplysningssekretæren må få reise ut til avdelingene.

Kolbjørn Westengen: Da landsmøtet i 1948 vedtok å ansette en opplysningssekretær ble det hilst med glede rundt i avdelingene. Valget av Walter Kristiansen var et lykkelig valg. Men vi har sett hvordan mange av kursene er blitt mottatt rundt i landet. Vi har således sett at forbundet har måttet forlenge søknadsfristen flere ganger. Det er ikke bra. Når det gjelder forslaget fra de 2 Kirkenes-avdelinger, er jeg sikker på at Kristiansen vil søke å legge et kurs der. Jeg vil også benytte anledningen til å takke Kristiansen.

Debatten ble her avbrutt.

DEN ØKONOMISKE SITUASJON

Statsråd Nils Langhelle: Det er et vidtløftig kapittel som her er gitt meg og en må da se på forholdene slik de var etter krigen, utviklingen senere og forholdet i dag. Når det gjelder situasjonen vi sto i etter krigen og utviklingen vi har hatt i de 6 år, etter at okkupasjonen av landet vårt opphørte, skal jeg ganske kort komme inn på. Det var lav produksjon, liten utenrikshandel og et stort behov for import av alle slag. Det sentrale i vår politikk var gjenreisningsarbeidet på alle felter i norsk næringsliv og en heving av levestandarden. En må om resultatene kunne si at det er blitt bedre på alle områder i næringslivet. En kan si at en aldri har hatt en slik ekspansjon i næringslivet som i løpet av disse 6 år. Det gjelder skogbruk, jordbruk, hvalfangsten, industrien og andre næringsgrener. Setter vi indeksen for industrien til 100 i 1938 så var den i 1950 150. Når det gjelder kraftanleggene så var produksjonen i 1945 10 milliarder kilowattimer; i 1949 15 milliarder og 1950 17 mil-

liarder. I løpet av 5 år en øking av 50 pst., en sterk utvikling i disse år. Vår handelsflåte er i dag dobbelt så stor som tidligere, 5,2 million tonn dw. mot 2½ million. Vi har satsset meget på det felt siden krigen. Bare på dette felt har vi satsset ca. 4½ milliard kroner. Dette har svart til de opplegg en gjorde i 1945 og også gått noe utover det. I årene 1946—50 har vi dessuten investert 20—21 milliarder kroner på andre områder. Det betyr 35 pst. av nasjonalverdien i investeringer. Skal en gjenreise levestandarden og øke den, er det ikke bare om å gjøre å ta større del av kaka. Vil en ha en større del, må vi produsere mer, gjøre kaka som skal deles større. Hvordan har vi så klart en så stor investering? Den vesentligste del er skjedd ved egen hjelp — 75 pst., og 25 pst. ved hjelp utenfra. Siden 1946 har en ved Marshallplanen fått en stor hjelp. I disse årene er det investert 20—21 milliarder kroner. Fra Marshallhjelpen mottok vi vel 2 milliarder, med andre ord 10 pst. Av Marshallhjelpens midler er 179 millioner lån, resten er gave. Ikke en gang 10 pst. er lån. 90 pst. er gaver og skal ikke betales tilbake. Vår stilling ville ha vært en ganske annen om vi ikke hadde fått denne hjelp. Det har hjulpet på vår levestandard og satt oss i stand til å holde den. Det er et problem vi særlig har vært opptatt med og det er vår utenrikshandel. Selv om vi ser på vår handelsflåte og alle de ting vi utfører, så blir det en underbalanse i vår handel. Ikke fullt 10 pst. er ferdige varer, mens 90 pst. av vår import går inn i vår produksjon og berører således direkte norsk produksjon. Vi importerte langt mer enn vi kunne betale. Det var dette underskudd vi fikk gjennom Marshallhjelpen. Men den skulle ikke vare evindeligg. Den skal opphøre 30. juni 1952 og innen den tid må vi ha klart vår utenrikshandel. Meget taler for at vi også hadde klart det. Jeg kan si som Brofoss sa i Stortinget, at vi hadde klart det. Men det som er kommet til er at hele verden er gått inn i en opprustningsperiode, en beredskapsperiode. Det er skjedd gradvis, men vi merker det mer og mer. Bakgrunnen for dette er den kalde krigen vi har hatt siden 1947, da Molotov og hans folk marsjerte ut fra Marshallplanen. Dertil kommer så Korea-affæren. Denne internasjonale spenning har ført til at beredskapen har gitt seg sterke utslag i landenes økonomiske forhold. Det vesentligste ved dette beredskap er den arbeidskraft som således tas vekk. Hva betyr det? I 1951—52 regner en med at 55 000 mann i 1 år pluss 3 000 i forsvarets bedrifter er opptatt med beredskapen. Fordelingen på forbruk og til investeringer blir dermed mindre. Skal vi gi mindre til forbruket eller til investeringer? Regjeringen ønsker

for sin del å holde forbruket oppe, men da følger det også av seg selv at beløpet til investeringer blir mindre. Den begrensede tilgang av resurser skal altså gå til beredskap, forbruk og investering. Vi har sagt at en får søke å redusere tempoet når det gjelder investeringer. Det må noe ned, for at ikke forbruket skal gå ned. Det er således 3 hovedspørsmål som i dag er særlig aktuelle: de økonomiske virkninger av forsvarsberedskapet og her gjelder det særlig arbeidskraften. Det annet er underskuddet i vår utenriksøkonomi. Særlig i 1950 viser resultatet seg her bedre enn forutsatt og det samme bilde har en for den del av året 1951, som hittil er gått. Vi har fått en betydelig forbedring. Underskuddet er blitt vesentlig mindre. Men beredskapspolitikken kan vanskeliggjøre mange forhold. Vi må gjøre alt for å holde levestandarden oppe og ikke forringe den. Det tredje er pris-, lønns- og inflasjonsspørsmålet. Når det gjelder produkter som ull, tinn, gummi etc. har det etter Koreakrisen gitt seg utslag i høye priser. Ennå ikke så sterkt her hjemme, men det vil melde seg. Spørsmålet er om hvordan vi kan møte dette press. I den forbindelse er spørsmålet om en ny stabiliseringslinje reist. I løpet av 4½ år svingte prisnivået ikke mer enn med 2 pst. Det er ganske enestående. I 1950 måtte vi oppgi stabiliseringspolitikken. Spørsmålet er om vi kan etablere et nytt stabiliseringsnivå. For lønnsrettene er dette det viktigste. De har den aller største interesse av etableringen av et stabiliseringsnivå. Hvorvidt en kan holde det i flere år er vanskelig å si. Men om vi kan holde det 1 eller 1½ år, så vil det bety meget. Ved det nye budsjett har en 450 millioner til subsidier av prisene. Men spørsmålet er om vi skal subsidiere også en ny prisforhøyelse. De som selger papir tjener i dag langt mer enn tidligere. Det skyldes ikke deres egen fortjeneste. Men det fører igjen til at det blir vanskeligere for andre grupper av folket. Vil det ikke være naturlig at merfortjenesten på denne handel går inn i statskassen og benyttes som subsidier til avlastning av vanskelighetene. Og nettopp i en tid som denne med prisoppgang må priskontrollen være så *effektiv* som mulig. (Sterkt bifall.)

Chr. Henriksen takket på landsmøtets vegne.

Daniel Martinsen: Det er vanskelig å stille de spørsmål som en kunne ha interesse av å få svar på i denne forbindelse. En må vel gi Regjeringen honnør for den fulle sysselsettelse i arbeidslivet. Men det er en sektor i arbeidslivet som ikke har det så bra og det er særlig vegarbeiderne. Tidligere kunne disse

gå over i fiske, men som forholdene har utviklet seg så er det vanskelig. Er det mulig å få bevilgninger slik at de som har gjort vegarbeid til sitt yrke, kan ha mer stabilt arbeid?

Kolbjørn Westengen: Jeg vil foreslå:

«Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte har påhørt statsråd Langhelles foredrag om den økonomiske situasjon og uttaler:

Landsmøtet er merksam på de årsaker av internasjonal karakter som har brakt vårt kostnadsnivå i været og dermed er blitt en fare for vår økonomiske stabilitet.

Landsmøtet henstiller til myndighetene at de med de midler som står til rådighet søker utviklingen i prisstigende retning stanset. Landsmøtet gir sin tilslutning til den økonomiske politikk som er ført etter krigen, men henstiller til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon å ta opp til drøfting med Regjeringen tiltak for å bevare vår levestandard og avbøte særlig de vansker som nå er oppstått for lønnstakerne i forbindelse med hevingen av omsetningsskatten. Vi henleder særlig oppmerksomheten på de større familieforsørgere.»

Oddbj. Skredderhaug: Vi vegarbeidere som står organisert i en og samme forening, har 3 arbeidsgivere, nemlig Staten, fylket og herredet. Vi har på denne måte store vanskeligheter å kjempe med. Jeg vil spørre om det er muligheter innenfor en overskuelig framtid at Staten kan overta alt vegarbeid og vedlikeholdsarbeid her i landet, slik at en slipper å sortere under 3 forskjellige arbeidsgivere?

Karl Botten vann: Jeg vil høre om det går an i morgen å få høve til å stille spørsmål da tiden nå er så kort.

Chr. Henriksen: Statsråd Langhelle erklærer seg villig til i morgen ettermiddag å være til stede her, så det kan bli høve til å stille spørsmål da.

Møtet hevet.

Fest i Storsalen.

Forbundet hadde innbudt representanter og gjester til en festlig tilstelning om kvelden i Storsalen i Folkets Hus.

Tilstelningen ble i alle deler meget vellykket.

Formiddagsmøtet torsdag 31. mai.

Ordstyrere: *Jorulf Haugli.* — *Kr. Moljord.*

Møtet ble satt klokken 9 presis.

Navneopprop ble foretatt.

Protokollen fra gårsdagens ettermiddagsmøte ble referert og uten merknader vedtatt.

Etter forslag av *Moljord* ble det vedtatt å sende en blomsterhilsen til enkefru Lars Bakken, som var syk.

Fortsatt behandling av opplysningsvirksomheten.

Svend Stensås: Kristiansen sa at en også måtte gjøre noe selv, og det er jeg enig i. Men jeg vil henstille til forbundet som har fått fullmakt til å anvende de midler en finner forsvarlig å øke litt på den godtgjørelse deltakerne får og da spesielt familieforsørgere.

Eilert Eliassen: Vi må benytte de penger som bevilges til opplysningsvirksomheten. Det er ikke bare forbundet som skal drive dette arbeid, men også du og jeg. Vi har ikke gjort det som behøves. Skal vi få den nødvendige rekruttering, må det opplysningsarbeid til blant ungdommen. Vi greide 5 studieringer i fjor. Vi skal neste gang klare 10. Søk samarbeid med andre faglige organisasjoner på stedet. På den måte klarte vi i fjor å få i gang 5 studieringer. Det er en ting jeg har heftet meg ved og det er opphevelsen av yrkestipendier til medlemmers barn. Det var uriktig å oppheve det. Også på det felt har vi viktige oppgaver. Jeg vil henstille til forbundet å ta den sak opp igjen.

Strek ble satt med de inntegnede talere.

Agnus Angel: Jeg slutter meg til foregående taler. Vi skal ikke bare kritisere forbundet, men også oss selv. Vi har selv vår del av skylden, når opplysningsarbeidet ikke er kommet

lengre. Jeg tenker på de plasser, hvor vi er flere foreninger. Der må det kunne la seg gjøre å lage kveldskurs i vinterhalvåret. På den måte vil en kunne vekke interessen. Det skulle heller ikke bli så kostbart. Jeg vil henstille til forbundet å overveie det.

Leif Hj. Andersen: Jeg er selvsagt enig i retningslinjene for opplysningsarbeidet. Vi har hos oss på mange måter søkt å få ungdommen interessert bl. a. ved film etc., men de kommer ikke. Årsaken til at ungdommen ikke er mer interessert, skyldes at den er kommet til dekket bord. Distriktkurs er bra, men de skulle vare noe lengre og en burde sette opp flere lettere emner. Det har vært nevnt at forbundet skal stå fritt med hensyn til økonomiske bidrag. Siste år ble det bare brukt 17 000 kroner og det er ikke meget for et forbund som vårt.

Jorulf Haugli: Det er en ting en i denne forbindelse ikke er kommet inn på og det er bedriftsutvalgene. Jeg håper ikke landsmøtet har glemt de. Når jeg tar det opp, så er det fordi en også her trenger opplysning. De som kommer med i bedriftsutvalgene, møter her ofte på slepne karer fra administrasjonen. Også på det felt trenger det derfor et opplysningsarbeid.

Walter Kristiansen: En taler nevnte spørsmålet om en kunne heve satsene noe for dem som deltar i kursene. Det er ikke lenge siden satsene ble hevet. Vi kan selvsagt heve satsene, men denne sak er behandlet av samtlige forbund og Landsorganisasjonen for mest mulig å få ensartede satser. De politiske sammenslutninger kan ikke yte sine deltakere så meget. En skal også være merksam på at oppholdet på kurset er helt gratis. Eliassen har ytet et meget godt arbeid når det gjelder opplysningsarbeidet. Angel reiste spørsmålet om flere kurser på hjemstedet og at de ble lagt på kvelden. Det er ikke noe nytt. Vi har arbeidernes kveldsskoler. Hvis en sørger for å få Opplysningsforbundets oppgaver over kveldsskoler og legger opp deretter, vil en få støtte til selve kurset og til lærerkrefter, når planen for disse kurs er godkjent. Bedriftsutvalgene kunne vært et punkt for seg. Det er en viktig sak, som vi fortsatt må gå inn for.

Arthur Blix: Etter hva en forstår av diskusjonen er alle interessert i opplysningsarbeidet. Vi vet at deltakelsen i foreningene enkelte steder er meget slett. Det er ennå ikke blitt noen bredde i opplysningsarbeidet, sa Walter Kristiansen i går, og han sa videre at vi ikke hadde benyttet de muligheter som var til stede. Jeg vil henstille til representantene at en går inn for å skape bredde i arbeidet.

Line Johansen: Det er ikke noen mangel på kurser og henvendelser fra forbundet og Opplysningsforbundet eller fra de lokale samorganisasjoner. Men i vår forening hvor alderen er fra 40—60 år passer ikke alltid kursene. Brevkursene har imidlertid meget for seg. Vi hadde en studiesirkel i fjor og hvor vi fikk en veldig oppmuntring fra Opplysningsforbundets side. Resultatet var da også godt.

Anders Mørk: Jeg har tatt ordet for å gi en del faktiske opplysninger. I fjor sendte vi ut fra Opplysningsforbundet sammen med Landsorganisasjonen en henvendelse til foreningene om å gå sammen med de faglige utvalg. Det resulterte i at vi i fjor hadde i gang 50 kveldsskoler. Det ytes 5 kroner pr. time i støtte til kveldsskolene og kr. 2.50 pr. time til lærerne. Det kan videre regnes med støtte fra de lokale opplysningsnemnder. I år vil det dessuten bli gitt støtte til foredragsserier. Men det er en forutsetning at en da har en studiering ved siden av. Til disse foredragsserier vil en kunne få 30 kroner til foredragsholderen under forutsetning av at møtet blir offentlig og ikke bare for studieringens medlemmer. Det er således ikke lengre det økonomiske ved opplysningsarbeidet som er det vesentlige. Det avgjørende nå er selve oplegget. En velger studieutvalg, men så foretar det seg intet. Går en bare inn for disse oppgaver, vil en nok komme til å se resultater som vil telle.

Kolbjørn Westengen: Da landsmøtet i 1948 vedtok å ansette en opplysningssekretær, ble det hilst med glede og begeistring rundt i avdelingene. Jeg savner en anerkjennelse av det arbeid Kristiansen har utført i forbundet siden han ble ansatt. Vi kjenner nå godt til dette arbeid og det er ikke betalt med den lønn han har hatt. Jeg vil henstille til landsmøtet å anerkjenne det arbeid Kristiansen har utført. (Sterkt bifall.)

Votering: Walter Kristiansens 2 forslag ble enstemmig vedtatt.

PUNKT 5: FORSKJELLIGE FORSLAG

1. Retten og plikten til arbeid.

Ingemar Jensen opptok følgende forslag:

Avd. 92, Bjørkåsen Gruvearbeiderforening foreslår:

Landsmøtet krever at Regjeringen og Stortinget søker å få følgende lover vedtatt.

Loven om at retten og plikten til arbeid blir grunnlovfestet.

Representantskapet uttalte hertil:

En er prinsipielt enig i det syn som ligger til grunn for forslaget.

Elias Volan: Spørsmålet om retten og plikten til arbeid og om å få det *lovfestet* ble behandlet på Landsorganisasjonens kongress i 1946. Kravet er sendt Regjeringen og forslag herom er opptatt av Arbeiderpartiet i Stortinget om å få det inn i Grunnloven. Men en vet at dette med grunnlovsforslag er en lengre affære. Det er for den slags forslag fastsatt ufravikelige frister som må holdes. En må bl. a. også ha i orden de underlover som må til. Vi har imidlertid en mellombilslov om sysselsetting, hvor en har forskjellige bestemmelser bl. a. om arbeidsanvisning og om hvordan en bedrift skal opptre ved arbeidsinnskrenkning osv. Det som har vært vanskeligheten, er å få dirigert arbeidskraften til de steder hvor det er arbeid å få. En krever selvsagt å ha arbeid på sitt hjemsted. Det er jo det behageligste, men en kan ikke alltid vente at det lykkes. Det er her vanskelighetene oppstår og da særlig for familieforsørgere. Før anleggsarbeidet ved Jernverket ble satt i gang, var det stor arbeidsledighet i Mo i Rana, mens det var mangel på arbeidskraft på Vestlandet. En forsøkte å få folk fra Mo i Rana, men de ville vente til de kom i arbeid på Jernverket. En fikk så en ordning om at de som var registert skulle ha fortrinnsrett til arbeid på Jernverket selv om de tok arbeid på vestlandsbedriftene. Staten forpliktet seg til det. Men en fikk ikke en eneste mann til å reise. De ble gående ledige i påvente av at anleggsarbeidet på Jernverket ble satt i gang. En må selvsagt finne seg i det som er rimelig. En bør være klar over at vi må ha en ordning slik at det bl. a. blir hogget nok tømmer her i landet. Vi kan ikke bare leve av anleggsdrift. Den enkelte kan nok leve av det, men staten — samfunnet — kan ikke alene leve av anleggsdrift. De summer som er satt i investeringer i denne anleggsvirksomhet, kan ikke folket klare, hvis ikke en stor del av disse arbeidere overføres til vareproduserende virksomhet. Industrien skriker etter fagarbeidere. Det ytes nå også gjennom arbeidsløshetsforsikringen stønad helt opptil 30 uker for den som går kurs for å dyktiggjøre seg i et fag. På tross av alle tiltak har det ikke lyktes å skape tilstrekkelig med fagarbeidere til det norske arbeidsliv. Jeg vil henstille til representantene å sørge for at deres barn får tilstrekkelig *fagopplæring*. Den tid vil lett kunne komme at også anleggene stopper opp, fordi vi ikke har midler å investere.

Ludvig Karlstad: Vi har hatt denne post stående på papiret en tid. For Nord-Norge har det sett smått ut. I vår kommune var vi også så uheldig å få ordføreren fra et annet parti. Vi hadde før Nygaardsvold kom til en svartedautid. Særlig i Måselv er vi dårlig stilt. Vi har påvist arbeid som kan utføres og som er i høyeste grad nødvendig. Vi krever sysselsettelse og at det ikke bare står på papiret. Det er ikke noe å forundre seg over at ungdommen blir rasende over at de ikke får arbeid på sitt hjemsted. Skal det bli framgang og ikke tilbakegang, må vi støtte opp om dette krav. Det er godt å høre Volan. Han taler om skogen og det er både vel og bra. Men skal disse grupper av arbeidere, som er lavt betalt, være de første til å stille kontingenter for å gå inn i skogene? Vi har ingen industrielle bedrifter og der må myndighetene hjelpe til. Det er mange steder i Troms fylke, hvor en med fordel kan sette i gang forskjellige bedrifter.

Strek ble satt med de inntegnede talere.

Eugen Helgesen: Det er ikke god tone i dag å tale om arbeidsløshetens elendighet og åtgjerder mot denne. Det skulle også synes unødvendig å ta opp en slik sak som denne, når en vet den maktposisjon arbeiderrørsla har hatt i mange år i dette land. Men trass i det, er denne merkesak ennå ikke løst. Det er bare dem som er rammet av arbeidsløshet — selv om det ikke er så mange — som kan tale med om dette. Men en skal være merksam på at det er store grupper, som hvert år kastes ut i arbeidsledighet og av hvem? Jo av Statens bedrifter. De går foran og skaper arbeidsløshet. Det er de sesongbetonte arbeidere som i første rekke rammes. Det later til at det skal være en reservearmé, som skal stå til disposisjon for skogbaronene, for Union, Borregaard og andre. Er det arbeidsskype mennesker det her gjelder? Nei, det er selve slitets folk. Hvorfor skal disse kastes ut, disse som også har et stort arbeidstempo. De får ingen støtte, heller ikke av arbeidsledighetstrygden, idet de ikke oppnår det antall arbeidsuker som må til for å få understøttelse. Å bli arbeidsledig i en dyrtid som det vi nå har, er hårdt. Jeg kjenner også til krigsramte mennesker som ikke er i stand til å få noe arbeid. Det er uverdige av arbeiderklassens representanter i storting og regjering å føre en slik politikk. Når blir «kaka» så stor at også disse mennesker kan få en bit av den? Retten til arbeid skulle være det mest elementære av alt. Retten til å livnære seg skulle være gitt alle mennesker.

Nils Markussen: Et slikt spørsmål som det foreliggende skulle allerede vært løst i Norge, slik som forholdene i dag ligger

an. Arbeiderklassen kan ikke stå sterkt, når en ikke kan få dette gjennom. Volan sa at det tar så lang tid med den slags lovsaker. Vi har sett i andre forhold at det ikke har tatt så lang tid, også når det har gjeldt grunnloven. Når det tales om at det er kommet en industri i Rana, så har vi selv den dag i dag en hel del arbeidsledige. De som arbeider ved jernverket er stort sett kommet fra Sør-Norge. Jeg vil ikke kritisere det, de har nå sin hjemstavn i orden. Men det er uriktig at de som er født der, kommer ut i arbeidsledighet, særlig gjelder dette i Nord-Rana kommune. En har ikke greid å skaffe dem arbeid. Er det noe underlig i at en under slike forhold viser uvilje mot å reise vekk fra sine hjemsteder? Myndighetene har ikke vist vilje til å søke å stabilisere arbeidsforholdene.

Bernt Alfsen: En kan slik som stillingen har vært i Nord-Norge forstå nødvendigheten av å få denne lov. Men jeg tror ikke det vil være noen fordel for Nord-Norge, så lenge denne landsdel ikke er utbygd. Loven vil kanskje kunne virke til å hindre utbyggingen av vår landsdel og mulighetene av å få arbeid der hvor vi bor. Før landsdelen er utbygd, kan myndighetene pålegge oss å reise sørover til plasser hvor arbeid kan skaffes. Jeg kan derfor ikke være med på å anbefale forslaget. Vi må søke å fremme arbeidslivet i Nord-Norge først og få det utbygd.

Arnold Werner: Etter å ha hørt innleggene fra Nord-Norge får man en flau smak i munnen. En ruller opp om fattigkassa og arbeidsløshet, når en vet at en her sørpå har det annerledes. Jeg er enig i forslaget her. Men hva det først og fremst gjelder om er å få vargige bedrifter i Nord-Norge. Fagarbeiderne står i dag dårlig stilt. Det er umulig å få læregutter, de velger heller å være hjelpearbeidere, hvis lønn ligger opp til fagarbeidernes.

Vilhelm Furnes: Volan nevnte at folk ikke ville reise fra Mo i Rana, men ble gående der og vente på arbeid. Fra vårt sted har en stor arbeidsstyrke tatt arbeid i Sør-Norge. Det har også vært nevnt at folk ikke ville ta arbeid på flyplassen i Bodø. Men vi har sett at en ikke har fått lov til det. Jeg vil stille et spørsmål: Blir de midler som f. eks. bevilges til vegarbeid brukt riktig? Og på en så rasjonell måte som mulig? Her burde en få et kontrollorgan.

Lars Næss: Dette er ikke noe nytt spørsmål. Det ble først reist i fellesprogrammet. Alfsen sa at han ikke var overbevist om en slik lov ville være til noen nytte for folket i Nord-Norge. Det forbauser meg at en slik uttalelse kan framkomme fra en mann som representerer denne landsdel. Er det riktig å avfolke

en landsdel og flytte sørover? Det må vel være en gal utvikling! En kan heller ikke bare ha arbeid og ikke hus. Volan sa at en må få de største investeringene i de vareproduserende bedrifter. Det er vi ikke uenig i. Men de største investeringene i dag går til militærvesenet og det er ikke vareproduserende. En livsbetingelse for denne landsdel må det være å utbygge kommunikasjonsmidlene. Volan sa at det ville ta lang tid med å få grunnlovfestet et forslag. Men en kan vedta en midlertidig lov.

Torstein Guvåg: Nettopp forholdet Mo i Rana viser nødvendigheten av en grunnlovfestet lov om rett og plikt til arbeid. Vi har hørt at en har villet ha ferieavløsere til Herøya fra Nord-Norge. Det må da være helt uriktig. Volan sa at vi skulle sørge for at våre barn fikk fagopplæring. Det er ikke meget å si til det. Men jeg vil ikke anbefale det, slik som fagarbeiderne i dag er avlønnet. Deres lønninger er slette. Det er trist å høre at det er så meget arbeidsløshet i Nord-Norge. Det behøver ikke være så. Det er nok av arbeider å utføre der, bare en får flere penger.

J. P. Karlsrud: Det er berettiget av Nord-Norges representanter å kritisere planløsheten. Men det jeg forlangte ordet til var å understreke betydningen av yrkesopplæring. Den er nødvendig og jeg vil si at hvis det er representanter til stede her som er medlemmer av yrkesnemnder, bør de forklare ungdommen betydningen og nødvendigheten av å skaffe seg mest mulig undervisning. Samfunnet har den aller største interesse av at ungdommen lærer seg å bruke de tekniske hjelpemidler. Jeg vil understreke Volans appell om å sørge for fagopplæring. Vi har 3 yrkesskoler i Vest-Agder og en har sett at det har vært vanskelig å få et tilstrekkelig antall med i kursene. I dag er det forholdsvis lett om arbeid og betalingen er bra og da mener en det ikke er så nødvendig med yrkesundervisning. Men det kommer en dag da en vil angre på det.

Elias Volan: Når det gjelder grunnlovfestingens så er bestemmelsen den at et forslag kan framsettes i et storting og så skal en ha valg og først i det nye storting kan så grunnlovsforslaget behandles. Lovbestemmelse om rett og plikt til arbeid, må utdypes for hele arbeidslivet. Det er ikke nok med en resolusjon som på et fagforeningsmøte. Det må utbygges for hele arbeidslivet, den private sektor som det offentlige arbeidsliv. Yrkesundervisningen er meget viktig og betydningsfull. Det er så at læreguttlønningene ligger lavt. Jeg nevnte forbigående dette om Mo i Rana. Det gjaldt tiden som lå foran anleggstiden. En skal også være merksam på at en har lagt opp arbeid for å få bedrifter ut på landsbygda så ikke ungdommen behøver å trekke

derfra. Når det gjelder Nord-Norge er det spørsmål om store millionbeløp til utbyggingen av denne landsdel. En vil av avisene ha sett at statsministeren bl. a. har forhandlet om den sak under sin reise til Amerika. Det er vår handelsflåte og vår eksportindustri som skal betale investeringene.

Votering: Bjørkåsens Gruvearbeiderforenings forslag ble enstemmig vedtatt.

2. Mer sammenhengende arbeid for vegarbeiderne.

Avd. 359, Bodø—Røsvik Vegarbeiderforening foreslo:

Der må søkes å få en ordning med at Statens vegarbeidere kan få mere fast og sammenhengende arbeid.

Motivering:

Med de hyppige oppsigelser som vi har her i Nordland ved vegvesenet, er det svært få arbeidere som får godt av de rettigheter som vi har kjempet oss fram til, da der etter overenskomsten skal være 12 måneders sammenhengende arbeid for å få lønn under sykdom, og etter Arbeidervernloven ha fylt 25 år og ha 5 års tjenestetid for å få rett til en måneds oppsigelse, blir det bare et fåtall som kan nå disse goder.

Det viser seg at det ved flere tilfelle er blitt tildels stor uenighet om disse spørsmål, som kunne vært unngått dersom det var mere faste arbeidere ved vegarbeidsdriften, og ikke som nå at arbeidet nesten må betraktes som sesongbetonet.

Representantskapet uttalte:

En er enig i at der fremmes krav om en mer sammenhengende arbeidsdrift og stabilere arbeidsstokk ved vegarbeidsdriften.

3. Bevilgninger til Nordlandsbanen.

Avd. 438, Tverland Jernbanearbeiderforening foreslo:

Forbundet går inn for å få forhøyet bevilgningene til Nordlandsbaneanlegget til minst 20 millioner pr. år.

Motivering:

Det er jo en kjent sak at det hersker stor arbeidsledighet i de tre nordligste fylker især om vinteren. Det finnes ikke noe industri av betydning som kan beskjeftige arbeiderne når de blir ledige i bygge- og anleggsvirksomheten.

Av den grunn må nødvendigvis slike anlegg som Nordlandsbanen og veganlegg få såpass bevilgning at arbeidsløsheten kan reduseres til et minimum.

Representantskapet uttalte:

Representantskapet legger fram sin innstilling i saka på landsmøtet.

Disse 2 punkter ble det vedtatt å behandle sammen.

Alb. Karlsen: Det skulle være unødvendig å si så meget til disse 2 punkter etter behandlingen av foregående sak. Forbundet er mindre godt fornøyd med den ordning som har vært til stede når det gjelder vegarbeiderne. Vi har faktisk hver dag fått henvendelser om å arbeide for å få bevilgninger til forskjellige vegarbeider. Det har vært tusener av arbeidsledige siste vinter og det er fremdeles hundreder som går arbeidsledige. Vi kan se det av rapportlistene og de kontingentlister vi får. Tallet av F-merker har vært meget stort. Det er derfor nødvendig at landsmøtet behandler denne sak. Jeg har det håp og den tro at Regjeringen så langt råd er, vil ta hensyn til hva dette landsmøte vedtar. Jeg vil også i denne forbindelse gjerne ha sagt at det er ikke så godt å omskolere disse arbeidere. Det er ytterst vanskelig i så måte å omskape en anleggsarbeider til en platearbeider eller til et annet yrke innenfor jernindustrien. Representantskapet nedsatte en komité bestående av Alb. Karlsen, Kristian Moljord, Paul Sundt, Bernhard Reines og Daniel Martinsen til å behandle denne sak og komitéen foreslår:

«Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte 1951 har fått seg forelagt og behandlet den situasjon som foreligger vedrørende beskjeftigelse av ansiennitetsberettigede arbeidere ved jernbaneanlegg, vegarbeidsdriften, kraftverksutbyggingen og offentlige anleggsarbeider for øvrig.

Landsmøtet beklager at der i den senere tid og inneværende budsjettår av de bevilgende myndigheter er foretatt reduksjon av tidligere bevilgede midler til investering i anleggsdriften, — særlig for veg- og anleggsvirksomhet. Med de små bevilgninger som i den senere tid er stilt til rådighet for utførelse av nødvendige og tidligere planlagte arbeider ved disse arbeidssektorer, kan heller ikke det for disse arbeidsområder opprettede administrasjonsapparat og personell utnyttes som forutsatt, og heller ikke det for arbeidsvirksomheten innkjøpte driftsmateriell kan utnyttes med sin fulle kapasitet som forutsatt.

Landsmøtet vil for ivaretagelse av arbeidernes interesser om helårig beskjeftigelse for dem som har valgt anleggsarbeid og vegarbeid som erverv — og som har opparbeidet seg ansiennitetsrett til arbeid ved de her nevnte arbeidsområder, foreslå:

Bevilgninger til vegvesenets arbeidsdrift, jernbanenes anleggsdrift samt planlegging og arbeidsdrift for utbygging av kraftverk må fremmes og få prioritet som de nærmeste oppgaver for offentlige arbeidsoppgaver.

Som de nærmeste oppgaver i denne forbindelse pekes på: bevilgning av nødvendige midler for fortsatt helårig arbeidsdrift ved Statens jernbaneanlegg.

Bevilgning til vegarbeidsdriften for helårig beskjeftigelse av de arbeidere som har opparbeidet seg ansiennitet til fortsatt arbeid ved vegarbeidsdriften.

Bevilgning til arbeidsdriften ved kraft- og reguleringsanlegg for rasjonell fremme av de planlagte arbeidsoppgaver og sammenhengende beskjeftigelse av de arbeidere som kan beskjeftiges innenfor dette arbeidsområde.

Som nærmestliggende oppgaver for avhjelpelse av arbeidsledigheten i Nordland og beskjeftigelse av arbeidere ved den offentlige jernbanedrift, vil forbundets landsmøte peke på de interesser som foreligger i forbindelse med krav om bygging av Sulitjelmabanen:

Det er av den aller største betydning trafikkmessig sett for de ca. 2 500 mennesker som bor der oppe, og for transporten av bedriftens produkter, som så mange ganger er framholdt, at forbundets landsmøte innskrenker seg til bare å understreke dette.

Bedriften skaffer i dag landet en betydelig del hard valuta. Det vises også til den store arbeidsledighet i Nordland fylke.

Landsmøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund den 27. mai—1. juni 1951 mener at dette kravet er så gammelt og berettiget at det må kreve at Regjeringen straks fremmer saken for Stortinget, slik at arbeidet med bygging av banen kan påbegynnes hurtigst mulig.

For fremme av landsmøtets vedtak foreslår komitéen at landsmøtets uttalelse i saka og de krav som her foreligger forelegges Stortingets Samferdselsnemnd og Stortingets Skog-, Vassdrags- og Industrikomité straks for at saka kan bli opptatt i forbindelse med behandling av de foreliggende budsjettforslag. Komitéen vil for landsmøtet foreslå at foran nevnte beslutning forelegges ved Johannes Høiås, Nordlandsbanen, Kristian Moljord, Sulitjelma, Karl Pedersen Eide, Hordaland og Albert Karlsen, Oslo.»

Denne innstilling er senere behandlet av en konferanse av jernbanearbeidere, kraftverkene og anleggsarbeiderne. Så vidt jeg forstår vil jernbanearbeiderne ha vekk ordet «ansiennitetsberettiget». For så vidt det angår vegarbeiderne vil jeg ikke anbefale det. Det vil kunne føre til at det blir andre arbeidere som da får vegarbeid, enn de som virkelig har vegarbeid som yrke.

Paul Sundt: Vi tenkte ikke så meget på dette med ansiennitetsrett i sin alminnelighet. Men tar vi dette inn, så setter vi en rekke arbeidere som har opparbeidet seg en vis ansiennitet på båten. Derfor vil jeg anbefale at vi tar dette uttrykk ut.

Oddbj. Skredderhaug: For å få lønn under sykdom skal en ha 12 måneders sammenhengende arbeid. Vi har hatt meget krangel om dette og i samme forbindelse har vi pensjonsordningen. Når jeg har forlangt ordet så er det fordi jeg mener det må kunne gå an å få i stand et bedre samarbeid mellom forbundet og administrasjonen. En kan gå arbeidsledig i lengre tid og kommunene kan søke om å få sette i gang med forskuddtering av arbeider. Men da settes det betingelser som at f. eks. 80 sivilarbeidere, personer som har nektet militærtjeneste skal inntas. Der vil vi komme til å forlange at slik forskuddtering ikke blir tillatt av departementet før saka har vært forelagt bedriftsutvalget i vedkommende fylke.

Alb. Karlsen foreslo nå saka sendt redaksjonskomitéen.

Paul Sundt foreslo: «Ansiennitetsberettiget» uttas og erstattes med «De som har valgt anleggsarbeid som sitt yrke».

Chr. Henriksen: Representantene for jernbaneanleggene besluttet på sin konferanse å henstille til komitéen å ta vekk dette med ansiennitet og landsmøtet bør avgjøre det og ikke sende saka til redaksjonskomitéen.

Votering: Alb. Karlsens forslag — å sende saka til redaksjonskomitéen — ble vedtatt.

4. Arbeidstiden ved tunnelarbeid.

Avd. 438, Tverland Jernbanearbeiderforening foreslo:

Arbeidstiden ved tunnelarbeid nedsettes til 40 timer pr. uke for jernbane- og kraftanlegg.

Motivering:

Vi er av den oppfatning at arbeid i lange tunneller er like usundt som arbeid i gruver under dagen. Av den grunn skulle arbeidstiden være den samme.

Representantskapet uttalte:

Forbundsstyret pålegges fortsatt å arbeide for gjennomføring av 40 timers uke for tunnelarbeidere.

Paul Sundt: Vi har hatt flere særkonferanser når det gjelder dette spørsmål og alle er enige om at en nedsettelse av arbeidstiden skulle være like berettiget for disse arbeidere, som for gruvearbeiderne. Jeg vil foreslå representantskapets innstilling vedtatt. Men det kan være spørsmål om å utsette kravet for kvartsgruvene inntil dommen foreligger for disse vedkommende. Med andre ord, at forbundsstyret opptar saken for disse på et beleilig tidspunkt, og det må bli ved kommende tariffrevisjon.

Hans Vestad: Jeg går ut fra at de private kraftanlegg også må komme inn under dette.

Petter Hansen: Vi er i den situasjon i Syd-Varanger at det arbeides med en mengde tunneler. Vi hadde ventet å komme inn under arbeidervernloven. Det er like usunt det arbeid som drives der, som i gruvene. Vi må også komme inn under loven.

Johannes Høiås: Det skal i motiveringen til forslaget fra Tverland Jernbanearbeiderforening stå «alle» og ikke lange. Det er nødvendig å få en lov om kortere arbeidstid også i dette arbeid.

Chr. Henriksen: Vi arbeider til enhver tid i forbundet med dette og en ser av innstillingen fra representantskapet, at forbundsstyret pålegges fortsatt å arbeide for gjennomføring av 40 timers uke for tunnelarbeidere. Jeg opptar det forslag.

Votering: Representantskapets forslag ble vedtatt mot 5 stemmer.

Innkomne forslag hvis behandling delegeres konferanse av gruvearbeidernes representanter.

Ordstyreren (Moljord) refererte følgende forslag ad «innkomne forslag til landsmøtet»:

Forslag nr. 5, Arbeidstiden i gruver og sunnhetsfarlige bedrifter.

- » » 6, Arbeidstiden i gruver under dagen.
- » » 20, Lønn under sykdom — gruvearbeidere.
- » » 21, Feriegodtgjørelse.
- » » 22, Ferie for gruvearbeidere.

De spørsmål som her er forelagt landsmøtet er rene tariff-saker, og for å få en begrunnet avklaring av disse forhold har

gruvearbeidernes representanter i gruppemøte tirsdag 29. mai blitt enig om å foreslå for landsmøtet at det skal holdes en konferanse av representanter for gruveindustrien for å ta stilling til de ovennevnte forslag.

Under henvisning til det som foran er sagt om de foreliggende forslag, innbys landsmøtet til, hva angår disse saker, å fatte følgende vedtak:

1. Landsmøtet gir sin tilslutning til at de krav og forslag som foran er nevnt, tas ut av dagsordenen og blir å behandle av en separat konferanse av gruvearbeidernes representanter som møter på landsmøtet, umiddelbart etter det ordinære landsmøtes slutt.
2. De forslag som den separate gruvearbeiderkonferanse finner å kunne fatte vedtak om, forelegges forbundets landsstyre til eventuell godkjennelse.

Alf Myhrvold: Jeg har ikke noe å si til selve forslaget. Men jeg går ut fra at vi fra Svalbard får høve til å ta våre saker opp i den forbindelse.

Ole Beck: Det er klart at representantene fra Svalbard får høve til å delta i konferansen.

Votering: Det av ordstyreren refererte forslag ble enstemmig vedtatt.

De innsendte forslag til dagsorden, som nevnte forslag refererer seg til, var følgende:

5. Arbeidstiden i gruver og sunnhetsfarlige bedrifter.

Avd. 92, Bjørkåsen Gruvearbeiderforening foreslo:

Landsmøtet pålegger forbundsstyret i samarbeid med andre interesserte forbund å medvirke til å få arbeidstiden i gruveindustrien og andre sunnhetsfarlige bedrifter satt til 6 timers skift.

Representantskapet uttalte:

Kravet kan ikke fremmes på det nåværende tidspunkt.

6. Arbeidstiden i gruver under dagen.

Avd. 92, Bjørkåsen Gruvearbeiderforening foreslo:

Forbundet søker å få inntatt en bestemmelse i avtalen som gir arbeiderne under dagen tilbake den tidligere rett de hadde til å nyte medbrakt mat i de i arbeidstiden fallende pauser.

Motivering:

Ut fra de erfaringer vi har med hensyn til produksjonskapasiteten i den tid arbeidstiden har vært 40 timer pr. uke utenom spisetiden, tør vi trygt sette fram et slikt forslag. Det har i denne tid vist seg at arbeiderne gjennom egen planlegging av arbeidet har kunnet oppnå samme effekt pr. skift som tidligere. For dem som kjenner gruvearbeidet og dets egenart er det helt klart at det er et bestemt arbeid som skal utføres pr. skift enten skiftet er 10 eller 5 timer, og med de hjelpemidler som i dag er til rådighet er det mulig å utføre dette arbeid på skiftet hvor spise-pausen er inkludert.

Representantskapet uttalte:

En tilrår at forslaget ikke blir fremmet på det nåværende tidspunkt.

20. Lønn under sykdom — gruvearbeiderne.

1. *Avd. 44, Grubernes Arbeidsmannsforening og avd. 53, «Nordens Klippe», foreslo:*

Krav om lønn under sykdom og skader ved bergverkene, som strandet ved siste tariffrevisjon, fremmes ved første anledning.

Representantskapet uttalte:

Forslaget tilrådes vedtatt, men spørsmålet må løses ved tariffrevisjon.

2. *Avd. 125, Mofjellets Grubearbeiderforening, foreslo:*
Kravet om lønn under sykdom reises.

Motivering:

Lønn under sykdom er i stor utstrekning gjennomført for andre industrier, men bergverksindustrien står tilbake. Gruvearbeiderne krever at dette spørsmål tas opp til bearbeidelse og forsøkes gjennomført konsekvent også for dem.

Representantskapet uttalte:

Forslaget tilrådes vedtatt, men spørsmålet må løses ved tariffrevisjon.

3. *Avd. 69, Malmo Gruvearbeiderforening, foreslo:*

Landsmøtet gir forbundets styre i oppdrag — snarest og senest ved kommende tarifforhandlinger for gruveindustrien — å oppta kravet om lønn under sykdom og skade under arbeidet og på veg til og fra arbeidet.

Representantskapet uttalte:

Forslaget tilrådes vedtatt, men spørsmålet må løses ved tariffrevisjon.

21. Feriegodtgjørelse.

Avd. 44, Grubernes Arbeidsmannsforening og avd. 53, «Nordens Klippe» foreslo:
Feriegodtgjørelsen for de lavestlønte forhøyes prosentvis.

Motivering:

Den store forskjell på inntekten for timelønnte og akkordarbeidere gjør at ferielønnen ikke strekker til for timelønnte slik at de kan ta noen ferie, men må bare bruke ferielønnen til underhold m. v.

Representantskapet uttalte:

Forslaget tilrådes vedtatt, men spørsmålet må løses ved tariffrevisjon.

22. Ferie for gruvearbeiderne.

Avd. 125, Mofjellets Gruvearbeiderforening, foreslo:
Ferielovens bestemmelser om oppstykkning av 3 ukers ferie omgjøres for gruvearbeiderne til 3 ukers sammenhengende ferie i sommerhalvåret.

Motivering:

Gruvearbeiderne er av den mening at feriebestemmelsene i dag er forkastelige for nevnte industri, helse- og rekreasjonsmessig sett.

Representantskapet uttalte:

Forslaget tilrådes vedtatt, men spørsmålet må løses ved tariffrevisjon.

Disse forslag ble som ovenfor nevnt oversendt konferansen for gruveindustriens representanter.

7. Nasjonalisering av gruveindustrien i Norge.

Avd. 92, Bjørkåsen Gruvearbeiderforening, foreslo:
Under hensyntagen til den stilling gruveindustrien i Norge er i, at den i stor utstrekning eies og drives av utenlandske monopolfirmaer og at det i en hel del gruver aldri blir noe igjen til kommunale skatter, heller ikke skatter til staten, vil Bjørkåsen Grubearbeiderforening foreslå at Norsk Arbeidsmandsforbunds

landsmøte vedtar at det er enig i at denne industri hurtigst blir nasjonalisert.

Forbundet henvender seg straks til Regjeringen som må finne de nødvendige tiltak for å gjennomføre dette krav.

For å sikre en rasjonell og samfunnsmessig forsvarlig utnyttelse av en nasjonalisert industri, må arbeiderklassen ha den fulle kontroll av industrien.

Gruvearbeiderne krever derfor selv å få velge sine representanter i ledelsen.

Motivering nærmere på landsmøtet.

Representantskapet uttalte:

En viser til vedtaket som ble fattet på landsmøtet 1948.

Ole Beck: Etterat spørsmålet var diskutert på vårt forrige landsmøte anmodet forbundet om å få saka utredet. I mars måned 1946 vedtok landsstyret i D.N.A. retningslinjer for bergverksindustrien og jeg vil innskrenke meg til å referere punkt 3 i dette og hvor det heter:

«Målet for vår bergverkspolitikk må være fullstendig samfunnsmessig kontroll av hele vår bergverksindustri, og samfunnets overtakelse av de gruveforetak, mineral- og malmforekomster som er av vesentlig samfunnsmessig betydning.»

Det er partiets formål og landsmøtet i 1946 vedtok dette. På vårt forrige landsmøte redegjorde statsråd Evensen for bergverksindustrien og opplyste at Regjeringen arbeidet for opprettelsen av et samordningsråd for denne industri. Dette er gjort, idet Statens Bergverksråd er dannet på tross av sterk motstand. Vi så hvordan borgerpressen skrek opp. Det var imidlertid et skritt i den riktige retning. Av den framstilling statssekretær Drogseth ga landsmøtet forleden dag, framgikk det meget tydelig at Staten var den langt største part når det gjaldt gruver og forekomster. Det er bare 3 gruver i dag som domineres av utenlandsk kapital. En kan altså kort og godt si, når en ser på det som er skjedd, at det har foregått en målbevisst nasjonaliseringen. Vi har videre sett at Stortinget har nedsatt en komité som skal utrede hele spørsmålet. Jeg skal slutte meg til det representantskapet her foreslår. Men for fullstendighetens skyld vil jeg foreslå:

1. Landsmøtet tar til etterretning den redegjøring som er gitt angående Statens bergverksinteresser og hilser med tilfredshet beslutningen om dannelsen av A.s Statens Bergverksselskap.

2. Landsmøtet er enig i de retningslinjer som er trukket opp av Det norske Arbeiderparti når det gjelder vår framtidige gruvepolitikk og det arbeid Regjeringen har utført på dette område, likeså Regjeringens beslutning om å utrede spørsmålet om nasjonalisering av gruveindustrien.

Karl Bottenvann: Det har vært gruvearbeidernes store tanke at en skulle komme over i nasjonaliserte gruver og derved komme vekk fra de utrygge forhold en nå har. En har også regnet med at en derved skulle komme over i bedre lønns- og arbeidsforhold. Vi har *erfaring* for hvordan arbeidsgiverne driver. Vi måtte i sin tid i Sulitjelma gå i 7 år på en kriseavtale. Vi ser derfor dette som en meget viktig sak for gruvearbeidernes livsinteresser. Vi er så heldige å ha en del gruver som er nasjonalisert, men det er en mangel ved denne nasjonalisering. Vi så f. eks. at Arbeidsgiverforeningen tok med også de bergverk Staten har, da det gjaldt lockoutvarslet i anledning konflikten ved Askim Gummivarefabrikk. Har den rett til det? Er Statens bergverk medlemmer av Bergverkernes landssammenslutning? Det er ikke den slags nasjonalisering vi vil ha. Jeg håper at det må lykkes oss å komme videre i vårt arbeid på dette felt. Det er talt om nedsettelsen av Statens Bergverksråd. Der burde arbeiderne vært med og ledet. De som har gått i gruvene hele sitt liv, vet hvordan resultatene kan bli de best mulige og gi overskudd. Det er en mangel ved nasjonaliseringen som har funnet sted. Arbeiderklassen er i flertall og har makt til å innta en mer positiv og ledende stilling, hvis vi bare får bruke den. Jeg vil henstille til forbundet å få fortgang i dette arbeid, slik at gruvearbeidernes forhold blir bedre.

Andr. Rekve: Jeg har arbeidet i gruvene siden jeg var 16 år og jeg arbeider nå i en gruve tilhørende Staten. Samtlige arbeidere gikk inn for å gjøre sitt beste. Men det vi hadde drømt om ved en slik bedrift er ikke innfridd og det ser heller ikke ut til at det vil bli løst i den nærmeste framtid. Vi har dette med produksjonsutvalg. Vi vil ikke si at det ikke har vært i virksomhet, men utvalgets arbeid har vist mindre resultater. Arbeiderne er likevel stort sett enige om at det ikke skal strande på dem. Men skal en ikke bli mer hørt ved en statsbedrift, så kan jeg si at interessen for å søke å øke produksjonen vil forsvinne litt etter litt. Vi hadde ventet at forbundet hadde gått inn for at vi arbeidere ved bedriften hadde fått med representanter. Hvorfor skal det sitte 2 representanter fra de borgerlige? Vi mener arbeiderne bør ha 3 representanter og så

får de andre ha 1 representant. Jeg vil dog ikke med dette skremme noen vekk fra arbeidet med nasjonalisering. Det har også sine lyse sider. Mange gode ting er skjedd; ikke minst når det gjelder sosiale goder. Men for å få i stand en større produksjon, tas det ikke tilbørlig hensyn til hva vi framkommer med. Skal vi ikke få mer innflytelse enn den vi har i dag, så har ikke nasjonaliseringen mye for seg.

Bergiton Syrstad: Mine forhåpninger til nasjonaliseringen er blitt skuffet. Det ble lovet oss samfunnsmessig kontroll. Vi trodde Sørvaranger ville bli den første og største bedrift i så måte. Men Sørvaranger er ikke en gang med i Statens Bergverksråd. Staten har $\frac{2}{3}$; men det er likevel de som sitter med $\frac{1}{3}$ av aksjene som har makten. Vi arbeidere har ingen representanter med. Jeg vil ikke stemme mot Becks forslag, men vi må ha makten og benytte den. Vi er stilt i utsikt at når produksjonen kommer i gang, skal vi få representasjon. Men jeg har liten tro på det.

Torstein Guvåg: Jeg må ærlig tilstå at jeg var levende interessert i Drogseths foredrag. Jeg står ikke her som representant for en statsdrevet gruve. Jeg festet meg ved foredragsholderens uttalelser om konjunktorene for gruve drift, at driften ikke bare var konjunkturbetont sett ut fra det internasjonale marked. Men at det var *nødvendige* produkter som alltid ville ha betydning og at driften ikke var så lønnsom som den burde være, fordi vi førte råprodukter ut og ikke foredlet det her hjemme. Staten bør investere i Sulitjelma slik at *alle* produkter i gruva kan utnyttes. Svovlen går nå ut i lufta og til skade for befolkningen. Det kunne sikkert ha vært bedret på disse forhold, hvis staten hadde overtatt. Det forefinnes også gull i produksjonen i Sulitjelma, men det må tas ut elektrolytisk.

Per Krokan: Det er noen ord fra Rekve jeg gjerne vil understreke. Når jeg reiste til Fosna gruver, var det nettopp fordi den var nasjonalisert. Men jeg ble skuffet. Den var mer erkereaksjonært drevet enn en privatkapitalistisk gruve. Styret består bl. a. av 2 mann fra arbeiderbevegelsen; men når vi henvender oss til disse folk for å få slutt på forholdet til Bergverkernes Landssammenslutning, får vi ingen støtte for det. Vi må mene noe med at en bedrift er nasjonalisert.

Strek med de inntegnede talere.

P. Mentsen: Jeg har med interesse påhørt diskusjonen og spesielt Guvågs uttalelser om gullforekomster i Sulitjelma. Men

det var ikke særlig overbevisende. Bottenvann spurte om hvordan Statens Bergverk kunne være med i Bergverkernes Landssammenslutning og således omfattes av lockoutvarslet i forbindelse med Askimkonflikten. Det skyldes gamle kontraktsbestemmelser. Bergverkernes Landssammenslutning bør vekk, sa en taler. Men det er klart at en også for statens bergverk må ha et forhandlingsgrunnlag og at de skal ut av en arbeidsgiver-sammenslutning. Det er ingen prinsippforskjell der. Meningen er etter hvert å søke å innskrenke den private sektor. Målet for nasjonaliseringen må være at det blir til gagn ikke bare for de som arbeider i gruvene, men for *hele* folket, hele landet. En må selvsagt sørge for at vi har flertallet; men vi må også ha med forretningsfolk. Syrstad nevnte forhold vedrørende Sulitjelma. Det faktiske forhold er vel når det gjelder Sørvaranger, at det der er skjedd en radikal forandring. Staten har $\frac{2}{3}$ flertall, men Stortinget fant at det ville være riktig at de norske interesser fikk beholde de aksjer som var på privat hold. Det har skjedd i nøye samarbeid med arbeiderne på stedet.

Harald Henriksen: Jeg arbeider også i Sulitjelma. Vi er alle interessert i nasjonalisering. Når Krokan forteller her om at vi faktisk arbeider i en gullgruve, så er det ikke gull men kopper. Det er for lite gull eller svovel til å få det utvasket.

Andr. Rekve: Da vi fikk lockoutvarslet i forbindelse med Askimkonflikten måtte vi rimeligvis bli forbauset over at Arbeidsgiverforeningen kunne diktere oss ut i lockout. Vi ringte inn til forbundet og meddelte at vi ikke ville gå ut i en lockout til støtte for arbeidsgiverne. Vi skulle også ha klart arbeidet videre, selv om det kanskje kunne blitt mangel på ingeniører.

Ole Beck: Når det gjelder statsgruvenes medlemskap i Arbeidsgiverforeningen, så er det en gammel arv. Men en er selvsagt enig i at det skal opphøre. Når det gjelder Stord er det skjedd store forbedringer og investeringer for å sikre og trygge framtida. Vi må etter hvert legge det om slik at arbeidernes forhold blir sikret. Saklig og berettiget kritikk er bare bra, men jeg kan ikke fri meg fra at det også er framkommet ubeføyet kritikk.

Votering: Ole Becks forslag ble enstemmig vedtatt.

Ordstyreren: Budsjettkomitéen skal møte ute i foyeren straks.

Møtet hevet.

Ettermiddagsmøtet torsdag 31. mai.

Ordstyrere: *Bjarne Larsen.* — *Kr. Moljord.*

Protokollen fra formiddagsmøtet referertes og godkjentes uten bemerkninger.

Viktor Janson (Longyearbyen): Når det gjelder Spitsbergen og forholdene der, så er det ingen gullgruver, slik som folk synes å tro. Det blir alltid brudd ved tarifforhandlingene og saka blir så sendt Lønnsnemnda som avgjør det. Vi har ingen rett til ferie, slik som andre arbeidere. Ved siste tariffrevisjon mener vi oss forurettet. Vi er faktisk fradømt det 17-øres tillegget som en har fått her i landet. En lov som Arbeidstvistloven eksisterer ikke hos oss. Vi har for gruvenes vedkommende 8 timers dag; men det overdrives med overtid. Skal vi få levelige vilkår må vi komme vekk fra overtidsarbeidet. Vi har opplevd å konstatere overtid på 36 timer for en mann. Direktøren hevder at han har fått tillatelse til 60 timers overtid i måneden. I løpet av årene 1945—46 og 1947 har vi gjenoppbygd Spitsbergen og vi har fått en fast arbeidsstokk på 250 mann og vi forlanger å få bedre arbeidsvilkår. Vi forlanger derfor tariffrevisjon. Vi krever videre at ferieloven blir gjort gjeldende, videre at Arbeidervernloven blir gjort effektiv også hos oss og at alt overtidsarbeid utover det en har i Norge, bortfaller. Vi krever forbundets støtte, så vi får den samme arbeidstid som i Norge. Klarer vi ikke å få ordnede forhold, så vil organisasjonen gå nedennom. Vi står overfor den kjensgjerning at mange av de gode gamle Spitsbergen-arbeidere vil oppgi dette arbeid. I 1946 skulle vi ha 14 dagers ferie, men det er aldri blitt praktisert.

Alf Myhrvold (Kings Bay): Når det gjelder overenskomstforholdene på Svalbard, så er de ikke som de bør være. Vi er imidlertid også klar over vanskelighetene for forbundet. Men jeg vil gjerne gjøre oppmerksom på at det er nødvendig å få med de bestemmelser som Janson var inne på. Vi har heller ingen oppsigelsestid. Vi er ansatt for en sesong; dermed basta.

Vi krever Ferieloven gjort gjeldende. Vi har talt med et medlem av stortingsgruppen, som mener at det må kunne vedtas, men de vil gjerne ha landsmøtets uttalelse bak dette krav. Videre har vi som allerede nevnt Arbeidervernloven. Det er mange som trives på Svalbard. Det eneste sted en har 8 timers dag er i gruvene. Men de fleste arbeiderne er utenfor gruvene. Jeg vil foreslå:

«1. Landsmøtet vedtar å sende henstilling til Stortinget om at Arbeidervernloven skal gjøres gjeldende på Svalbard.

2. Landsmøtet henstiller til Stortinget at Ferieloven i Norge gjøres gjeldende for Svalbard.»

Andr. Rekve: Jeg ble atskillig forbauset over å høre innleggene fra representantene for Svalbard-arbeiderne. Er det virkelig så at arbeiderne der må si opp sine plasser for å reise hit til møter?

Svalbardrepresentant: Nei, det er ikke riktig!

Andr. Rekve: Jeg mener det er helt uverdig at Svalbard-arbeiderne kan dikteres 60 og opptil 72 timers arbeidsuke. Vi må si tydelig fra at vi skal ikke drive kolonialpolitikk.

Ole Beck: Overenskomsten for Svalbard er oppsagt av selskapet og også av oss. Når det gjelder Arbeidervernloven så eksisterer den på Svalbard med visse reservasjoner. Ser en på overenskomsten for Svalbard så vil en av punkt 7 se at selskapet må søke om dispensasjon fra overtidsbestemmelsene. Det er ikke så lenge siden det forelå en slik søknad. For vårt vedkommende svarte vi at vi ikke hadde noe i mot det, hvis selskapet og arbeiderne var enige. Forslaget om å gjøre Ferieloven gjeldende for Svalbard, vil jeg ikke anbefale. Feriegodtgjørelse er innført. Enten må arbeiderne ta ferien på Svalbard eller de må reise til Norge og bli borte i 6 uker. Tror en at det vil lykkes å få ferieavløsere til å reise til Svalbard? Selve forholdene her gjør det vanskelig med Ferieloven. Ved inngåelsen av overenskomsten i 1946 fikk vi med bestemmelse om at Svalbard-arbeiderne skulle ha de samme dyrtids- og indeksreguleringer som her i landet. De fikk også det første tillegget. Nå er som nevnt overenskomsten for Svalbard oppsagt. Jeg vil foreslå: «Forslagene fra Myhrvold angående feriespørsmålet og Arbeidervernloven oversendes forbundsstyret.»

Mosling Myrland: Det som forbauser oss mest og som vi ikke kan forstå er at en rett kan ta fra oss det som står i overenskomsten. Vi forstår ikke at Arbeidsretten kan si at hovedavtalen ikke skal gjelde oss. Det er i det hele mange ting som er uforstående for oss. Vi er ikke tilfreds med overenskomsten.

Kan en avsi en kjennelse for Svalbard, når det ikke står noe om det i loven. Kan Lønnsnemnda brukes der? Vi mener nei. Når vi skifter arbeidet må vi betale 11 kroner i mulkt, hvis vi ikke klarer å gå flere kilometer til lege. Minstelønnen i akkord er kr. 1.30. Er det et sivilisert samfunn verdig?

Alf Myhrvold: Jeg har nok hørt noe om at det skal være en arbeidervernlov og det skal også være noe om en bergverkslov. Men det praktiseres bare ikke. Jeg vil nevne et eksempel som er illustrerende. Vi arbeidet en påske 2 døgn til inntekt for kreftfondet. Jeg bad direktøren søke arbeidstilsynet om tillatelse; men han sa at det behøvdes ikke. Skal vi ta ferie må vi melde fra at vi reiser til Norge og er det da en arbeider som funksjonærene ikke vil ha, så får han ikke komme tilbake.

Viktor Janson: Vi har selvsagt ikke noe imot å arbeide lengre, når det gjelder underbringelse av arbeiderne eller det gjelder maskinene. Vi må få overenskomsten endret slik, at når det ikke er båter i Longearbyen, så skal det arbeides 8 timer. En må ikke få adgang til å benytte overtid i utrengsmål.

Chr. Henriksen: Jeg kan slutte meg til det Beck har sagt. Forholdene er vanskelige på Svalbard. Det er heller ikke første gang det blir krangel om en arbeidsavtale. Det ble det da også her om de 18 øre. Vi hadde ikke annet å gjøre enn å sende det til Arbeidsretten. Den ga de 18 øre, men fant ikke å kunne gå med på indeksreguleringen mars/april i år, idet indekstallet var knyttet til forholdene her i landet. Jeg er enig i Becks forslag. Jeg mener forbundet har varetatt Svalbardarbeidernes interesser på beste måte. Vi skal selvsagt bringe klarhet i Arbeidervernlovens bestemmelser når det gjelder Svalbard.

Votering: Becks forslag ble vedtatt mot et par stemmer.

Redaksjonskomitéens forslag vedr. beskjefligelse av arbeidere ved jernbaneanlegg, vegarbeidsdriften, kraftverksutbyggingen og offentlige anleggsarbeider for øvrig.

Chr. Henriksen: Redaksjonskomitéen har behandlet det forslag som den fikk oversendt av landsmøtet. Det eneste det var uenighet om var bestemmelsen om ansienniteten skulle medtas. Redaksjonskomitéen foreslår:

«Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte 1951 har fått seg forelagt og behandlet den situasjon som foreligger vedrørende beskjefligelse av arbeidere ved jernbaneanlegg, vegarbeidsdriften, kraftverksutbyggingen og offentlige anleggsarbeider for øvrig.

Landsmøtet beklager at der i den senere tid og inneværende budsjettår av de bevilgende myndigheter er foretatt reduksjon av tidligere bevilgede midler til investering i anleggsdriften — særlig for veg- og anleggsvirksomhet. Med de små bevilgninger som i den senere tid er stilt til rådighet for utførelse av nødvendige og tidligere planlagte arbeider ved disse arbeidssektorer, kan heller ikke det for disse arbeidsområder opprettede administrasjonsapparat og personell utnyttes som forutsatt, og heller ikke det for arbeidsvirksomheten innkjøpte driftsmateriell kan utnyttes med sin fulle kapasitet.

Landsmøtet må for ivaretagelse av arbeidernes interesser om helårig beskjefligelse for dem som har valgt anleggsarbeid som erverv, kreve:

Bevilgninger til vegvesenets arbeidsdrift, jernbanenes anleggsdrift samt planlegging og arbeidsdrift for utbygging av kraftverk må fremmes og få prioritet ved de nærmeste oppgaver for offentlige arbeider.

For vegarbeidsdriftens vedkommende må det stilles krav om helårig beskjefligelse for dem som har opparbeidet seg ansiennitetsrett til arbeid ved de her nevnte arbeidsområder.

Som de nærmeste krav i denne forbindelse pekes på:

1. Bevilgning av nødvendige midler for fortsatt helårig arbeidsdrift ved Statens jernbaneanlegg.
2. Bevilgning til vegarbeidsdriften for helårig beskjefligelse av disse arbeidere.
3. Bevilgning til arbeidsdriften ved kraft- og reguleringsanlegg for rasjonell fremme av de planlagte arbeidsoppgaver, og sammenhengende beskjefligelse av arbeiderne innenfor dette arbeidsområde.
4. Som nærmestliggende oppgaver for avhjelpelse av arbeidsledigheten i Nordland og beskjefligelse av arbeidere ved den offentlige anleggsdrift, vil forbundets landsmøte peke på de interesser som foreligger i forbindelse med krav om bygging av Sulitjelmabanen:

Det er av den aller største betydning trafikkmessig sett for de ca. 2 500 mennesker som bor der oppe, og for transporten av bedriftens produkter, som så mange ganger er framholdt, at forbundets landsmøte innskrenker seg til bare å understreke dette.

Bedriften skaffer i dag landet en betydelig del hard valuta. Det vises også til den store arbeidsledighet i Nordland fylke.

Landsmøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund den 27. mai 1951 mener at dette kravet er så gammelt og berettiget at det må kreve at Regjeringen straks fremmer saken for Stortinget, slik at arbeidet med bygging av banen kan påbegynnes hurtigst mulig.»

Jeg skulle anta at ved denne uttalelse skulle alt være dekket.

Alb. Karlsen: Etter konferanse med medlemmene i den komité som tidligere har behandlet dette, vil jeg meddele at vi går over til redaksjonskomitéens forslag.

Votering: Redaksjonskomitéens forslag ble enstemmig vedtatt.

Fortsatt behandling av forskjellige forslag.

8. Alderstrygden.

Avd. 92, Bjørkåsen Gruvearbeiderforening, foreslo:

Det pålegges forbundsstyret å arbeide for at aldersgrensen for arbeidere som har fått sin invaliditet satt til 30 pst. eller mer på grunn av yrkessykdommer eller andre skader, skal få alderstrygd fra fylte 60 år.

Motivering:

Det er få, for ikke å si ingen gruvearbeidere som oppnår å få alderstrygden på grunn av at deres levetid ikke når opp til 70 år.

Når så disse arbeidere er klar over dette, er det ikke med megen glede de betaler alderstrygdavgiften i samme grad som de som har sjanser til å få den. Ved å sette aldersgrensen til 60 år, vil det være en del som har håp om å få trygd. En slik nedsettelse av aldersgrensen er bare å gjennomføre et rettferdighetskrav for dem som er ute av stand til å delta i arbeidet på grunn av skader som er påført dem helt uforskyldt.

Representantskapet uttalte:

Forslaget bør oversendes det nye forbundsstyret.

Votering: Representantskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

9. Opphevelse av Lønnsnemnda.

Avd. 473, Kjemåga Jernbanearbeiderforening, foreslo:

Etter den flertallsbeslutning på landsmøtet i 1948 som gikk ut på at Lønnsnemnda skulle opphøre, foreslår avd. 473 at det

så snart som mulig blir tatt forholdsregler til at Lønnsnemnda opphører, og at det igjen blir frie forhandlinger.

Fra representantskapet forelå:

Forslaget kan ikke tilrådes vedtatt. Representanten Moljord, stemmer for at foreningens forslag vedtas.

Svend Stensås: Jeg opptar forslaget fra Kjemåga Jernbanearbeiderforening. Lønnsnemnda er en utålelig affære som må fjernes hurtigst mulig, så vi kommer over i frie forhandlinger.

Alb. Karlsen: Når vi har lønnsnemnd i dag, er det en følge av Landsorganisasjonens representantskaps vedtak. I de tilfeller vårt forbund har hatt behov for Lønnsnemnda, har vi hatt fordel av den.

Kolbj. Westengen: Jeg vil bare si en ting til Karlsen: Vekk med Lønnsnemnda.

Karl Bottenvann: Da vi under Gunnar Knudsen fikk voldgiftsloven gikk vi inn for å få den vekk. En skulle ikke tro at vi nå skulle gå inn for venstrepolitikken. Det er like galt med lønnsnemnd som med voldgift. Den er en fare for organisasjonen. Landsorganisasjonen skulle ikke ha til oppgave å bekjempe arbeidernes leveforhold på denne måte. Arbeiderne må få kjempe seg til sine lønns- og arbeidsforhold ved frie forhandlinger.

Bernhard Reines: Når en behandler en sak som denne skal en ikke føre kraftige ord. Vi hørte på forrige landsmøte at Lønnsnemnda ville bli opphevd i mars måned 1949. Riktignok fikk vi den igjen i en noe annen form, da vi fikk den neste gang. Da Landsorganisasjonens representantskap behandlet saken, var det mange av representantene som uttalte at de ikke ville hatt så gode lønnsforhold, hvis en ikke hadde hatt lønnsnemnd. Men derfor må en kunne arbeide for dens opphevelse når det passer slik og det er mulig.

Lars Næss: Vi har sannelig ikke stor frihet tilbake, når vi ikke skal kunne gå imot en slik lønnsnemnd. Lønningene er ikke slik at vi kan opprettholde et skikkelig levesett. Jeg anbefaler at Lønnsnemnda oppheves.

Chr. Henriksen: Landsmøtet kan selvsagt gi en slik uttalelse, men det skal skje på et saklig grunnlag. En bør tenke seg litt tilbake. Jeg vet om mange avdelinger som ville til Lønnsnemnda med sine saker. Vi skal også være oppmerksom på at forholdene i dag ikke er som i gamle dager. En kan godt vedta at Lønnsnemnda må vekk, men lag det ikke til et politisk spørsmål. Men landsmøtet får også ta konsekvensen av det.

Alf Myhrvold: Ingen er vel fornøyd med Lønnsnemnda. Det er heller ikke vi på Svalbard. Vi så at Volan dissenterte i Lønnsnemnda og det var bra. Men like fullt mener vi at den bør oppheves.

Elias Volan: Det er skjedd den endring i lønnsnemndordningen, at den ikke er tvungen. Ingen sak kan bringes inn der, hvis en av partene har godkjent et lønnskrav. Men vi kan ha de forbund som nettopp legger det slik an at en kommer til Lønnsnemnda. Det samme kan skje fra arbeidsgivernes side. Ser en på den utjevning som har funnet sted siden fredsslutningen, tør jeg påstå at masser av grupper ville ha hatt dårligere arbeids- og lønnsforhold om en ikke hadde hatt Lønnsnemnda. Den kan ikke sammenliknes med voldgiftsretten. Hvert enkelt forbund kan selv regulere det slik at en får åpen konflikt, forutsatt at arbeidsgiverne ikke hefter på krav som Norsk Arbeidsgiverforening ikke kan godta. Vi skal også være merk-sam på at jo flere millioner det går ut i lønninger, jo mindre blir det til investeringer. Disse ting må sees i sammenheng. De som i dag klager over reguleringen her i landet, skulle bare leve en måned under et samfunnsstyre som en har i visse andre land. De ville nok ønske seg tilbake.

Carl J. Frogh: Også i Buskerud har vi diskutert dette og vi mener at Lønnsnemnda må vekk. Vi vedtok det også på forrige landsmøte; men likevel er vi blitt hengende med Lønnsnemnda.

Strek ble satt.

Eilert Eliassen: Jeg taler ikke her på foreningens vegne. Jeg fikk nemlig ikke svar fra medlemmene, hverken for eller imot. Det kan nok være at mange har hatt fordel av Lønnsnemnda. Det kan ikke nektes. Men er det så noe galt med Lønnsnemnda? Jeg ville helst ha sloppet å stemme i denne sak; men når jeg må det, så stemmer jeg for Lønnsnemnda.

Svend Stensås: Når vi har tillit til Regjeringen, så får den ha tillit til oss. Bli med oss nordover og se hva lønninger vi får.

Hilmar Antonsen: I prinsippet må vi være imot lønnsnemnd. Det beste er å komme tilbake til frie forhandlinger. Men som situasjonen er i dag, er vi bundet. Jeg vil henstille til representantene å betenke seg 2 ganger før en krever Lønnsnemnda opphevd. Vi vegarbeidere hadde ikke hatt de lønnsforhold vi har, hvis vi ikke hadde hatt Lønnsnemnda. Vi ser på dette med lønnsnemnd en tid til. Jeg vil anbefale at vi beholder den en tid til.

Kristian Moljord: Det er en kjensgjerning at prisene ligger langt over de lønnsforhold Lønnsnemnda har fastsatt. Den har

ikke gitt arbeiderne hva de har krav på. Forbundene kan selv regulere dette med Lønnsnemnda mente Volan. Men så enkelt er det nok ikke. Det blir nok Landsorganisasjonen som vil være den avgjørende. Jeg stemmer for opphevelse av Lønnsnemnda.

John Dokka: De som tror at Lønnsnemnda er en fordel for oss, kan bare se på avgjørelsene for statens vegarbeidere.

Alb. Karlsen: Et gammelt ord sier: En skal høre meget før ørene faller av. Det Antonsen sa om vegarbeiderne og Lønnsnemnda er det riktige. Vi er i den stilling at vårt forbund må organisere mange nye grupper og mange av arbeidsgiverne for disse er meget vanskelige å ha med å gjøre. Vi har f. eks. kraftledningsfirmaer, hvor en har denslags arbeidsgivere. Vi oppnådde ved at saka kom for Lønnsnemnda en overenskomst som disse arbeidere ikke behøver å skamme seg over.

Votering: Representantskapets flertalls innstilling ble vedtatt med stort flertall.

OMKRING STATSRAÐ LANGHELLES UTREDNING

Karl Bottenvann: Jeg merket meg i statsråd Langhelles utredning i går, at det var den «kalde krigen» som var årsaken til de forhold vi er oppe i, og det er vel riktig. Han nevnte videre våre innkomster på alle områder i industri, produksjon og tjenester og at en så tenkte seg alt lagt i en haug. I denne haug skal beredskapen ha prioritet, den skulle ha både i pose og sekk. Men finnes det ikke en annen veg eller andre midler å benytte seg av for å oppnå en fredelig utvikling? Enn med bajonett i hånd? Er det gjort noe forsøk på å komme i forståelse med Sovjet-Russland og de såkalte folkedemokratiske land? Er det fra forbundets side gjort noe forsøk på å komme i forbindelse med disse lands organiserte arbeidere? Det finnes iallfall ingen gjester fra disse land ved dette landsmøte. En har sterke fagorganisasjoner også i disse land. Er det disse vi er redd og som demokratiet frykter? Vi burde høre med disse lands organiserte arbeidere om de virkelig vil være med på å undertrykke andre lands arbeidere. Hadde de vært her, ville jeg ha spurt dem derom. Hvis vi kom i kontakt med disse lands arbeidere, kunne vi komme vekk fra dette med krigstrusler. Da ville vi også ha mer vi kunne dele av «haugen». Ved at forsvarsberedskapen ikke gikk av med den største part. Taleren framsatte forslag til uttalelse, som han imidlertid senere trakk tilbake.

Strek ble satt.

Chr. Henriksen (til forretningsorden): Jeg kan ikke forstå at en nå skal begynne på en ny fredsappell. Vi har gjort vårt vedtak når det gjelder det Langhelle har vært inne på i sin utgreiing.

Eilert Eliassen: Det er klaget sterkt over priskontrollørene og at de gjør for lite når det gjelder prisene. Vi ser også hvordan de som overtrer prisforskriftene slipper meget billig. Vi må få en godtgjørelse for å være kontrollører. Da vil det nok bli slutt med prisovertridere.

Lars Næss: Langhelle stilte i går spørsmålet slik: Skal vi redusere forbruket i forhold til beredskapen eller investeringene. Men går det an å holde forbruket oppe, når investeringen til anleggsvirksomhet går så sterkt ned at mange blir arbeidsledige? I en herværende morgenavis står det å lese at Korea-konflikten og opprustningen har skapt en høykonjunktur. Kan det ikke tenkes at nettopp de krefter som holder dette vedlike, er interessert i en forlengelse av Korea-konflikten. Jeg vil referere følgende forslag:

«Arbeidsmandsforbundets landsmøte slår fast at arbeiderklassens levestandard er senket de siste år på grunn av den prisstigning som har funnet sted. Lønnsreguleringen i oktober 1950 ga kun $\frac{3}{4}$ kompensasjon for prisstigningen. Forhøyelsen av omsetningsskatten umiddelbart etterat indeksreguleringen var foretatt pr. 15. mars 1951 fratok arbeiderne mer enn halvparten av det tillegg de hadde krav på. Dette er et brudd på de forutsetninger som lå til grunn for at avtalen i oktober 1950 ble vedtatt etter avstemning av de fagorganiserte arbeidere. Denne avtalen ville ikke ha blitt vedtatt og heller ikke prolongert til 1952 om en kunne ha forutsett at manøvrering med indeksen og forhøyelse av omsetningsskatten, skulle ha gjort indeksreguleringen illusorisk.

Arbeidsmandsforbundets landsmøte vil derfor kreve av Landsorganisasjonens og forbundets ledelse at de straks gjør tiltak for å få løst følgende hovedspørsmål:

1. Øyeblikkelig nedsettelse av omsetningsskatten, eller full lønnskompensasjon for prisstigningen.
2. Gjennomføring av en nyordning med indeksregulering og full lønnskompensasjon til enhver tid f. eks. hver måned.

Landsmøtet uttaler at om det blir nødvendig må hele organisasjonens makt settes inn for gjennomførelsen av disse hovedkrav.

Taletiden ble satt til 3 minutter for de etterfølgende.

Ludvig Karlstad: Pensjonsordningen for Statens arbeidere er så dårlig, at mange ikke kommer i betraktning. Kan det gis noe tilsagn om at det i den nærmeste framtid kan bli sådanne forbedringer, at gamle arbeidere kan slippe å gå med tiggerstaven når de er blitt 65 år?

Karl Pettersen: Vil det bli gjort noe for å avskaffe den store arbeidsledighet på Nordlandsbanen? Kontrollerer Staten om de midler som bevilges, blir riktig brukt?

Johan Skrede: Statsråden nevnte i går at priskontrollen må skjerpes. Jeg vil spørre om ikke Regjeringen kan skjerpe driftskontrollen. Slik som det nå er, er det ingen ordentlig kontroll. Se på skotøyprisene. Jeg så i et butikkvindu her i byen at det kostet 159 kroner for et par damesko. Det fantes nesten ikke skinn eller lær i dem.

Statsråd *Langhelle*: Mitt foredrag var en orientering om den økonomiske politikk og bakgrunnen for den politikk som er ført. Men at det kunne utnyttes til et innlegg slik som det Botten vann kom med, hadde jeg ikke tenkt meg. Var det det en mente jeg skulle ha talt om, kunne jeg selvsagt ha gjort det. Den oppgave jeg hadde fått, lå ikke i det leie. Men det som kan sies om de politiske forhold, er at en har det alternativ, at samfunnene må kunne leve i fordragelighet med hverandre uansett landenes politiske oppbygging. Det er ingen som med noen glede tar ut arbeidskraften og sender den på moene. Men det store flertall er sikkert av den oppfatning at en nødvendigvis må gå inn for et beredskap. Ser en på de 2 maktgrupper, så har den ene blokken et høyt utviklet beredskap. Nettopp deri ligger faren. Å bygge opp et beredskap i de demokratiske land, er et fredsarbeid. Finnes det andre midler enn atombomber, fly og tanks som kan bringe avspenning? Vi håper det. Men det er ikke lett. Jeg har deltatt i flere møter i F.N. og kan tale med om dette. Vi kan bare se på en slik ting som den internasjonale helseorganisasjon som helsedirektør Evang står i forgrunnen for. En sak som vel alle skulle være interessert i og samles om. Russland og østblokken var med i dette arbeid, men de gikk ut for 2 år siden. Dette var i helsearbeidet. Når en så videre ser at de går ut av den ene organisasjon etter den annen, må en begynne å lure på om de virkelig vil samarbeide. Det gir et bilde av forholdene. Vi fra norsk side har all interesse av å finne fram til en avspenning av den kalde krigen. Vi har særlige interesser der. En kamp mellom de to store giganter, vil også gå ut over oss. Den fredsappell som er utgått av de nordiske fagorganisasjoner og arbeiderpartier går ut på at en

av de første tingene må være å åpne landegrensene. Det vil bety en meget vesentlig avspenning. Hvordan det vil gå i Paris med forhandlingene mellom de stedfortredende utenriksministre vet vi ikke. Vi vet ikke om det vil lykkes dem å finne fram til en felles dagsorden. Gjør de ikke det, bærer det mot katastrofe. Vi må ved vår politikk søke å bidra vårt til å avspenne den kalde krigen. Bottenvanns innlegg og forslag er ikke positivt. Det er den vanlige standard for den slags fra kommunistpartiet. Når det gjelder vegarbeidsdriften tror jeg den befinner seg i en overgangsform. Vi må fram til en profesjonell stamme av vegarbeidere. Vi må vekk fra det forhold at det regnes som et byrke ved siden av annet arbeid. Den utvikling må vi fram til og det bør Arbeidsmandsforbundet medvirke til. Forholdet mellom stat, fylke og kommuner vil komme opp, når vegloven skal revideres. En taler var inne på den haug jeg plaserte her i går — og fordelingen av denne. Beredskapen må nødvendigvis få sin del og det som blir igjen, blir da det som på den ene side må gå til forbruk og til investeringer. Lars Næss refererte fra Morgensposten og stortingsmann Stranger, men jeg godtar ikke disse som økonomiske eksperter. Vi skal være merksam på at vi får en prisstigning innenlands på grunn av prisstigningen utenlands. Nå skal vi på den annen side også være merksam på at vi nyter godt av det vi utfører av papir, tremasse og på vår handelsflåte. Spørsmålet er derfor hvor meget vi kan ta av eksportavgiftene for å kutte av på prisene på det vi innfører. Så var det et annet spørsmål, dette med priskontrollen. Skrede nevnte disse «prinsesse-skoene» til 159 kroner. Vi ser ofte at etter hvert som prismyndighetene fastsetter en pris på en vare, som f. eks. skotøy, så lager vedkommende bedrift en ny type, og når den er kontrollert og prissatt så kommer det nye typer. Vi burde kanskje som en gjør i England, overveie å komme fram til standardprodukter av god kvalitet og til en bestemt pris, som f. eks. for sko og andre varer. Jeg tror det er noe som må overveies. Men jeg tror det er nødvendig at vi får den innstilling at alle oppfatter seg som kontrollører og slår til hver gang en kommer over noen som tar for meget. Derved vil vi nå langt. Hasselstrøm spurte hvor det ble av de penger som ble bevilget til vegarbeid og om det ble kontrollert at pengene ble riktig og fornuftig anvendt. Nettopp her var det at bedriftsutvalgene hadde en oppgave, å påse at pengene blir anvendt overensstemmende med Stortingets vedtak. Karl Pettersen var inne på forholdene i Nord-Norge og Nordlandsbanen. Det er nettopp der vi har problemene. Regjeringen har tatt hele spørsmålet opp

om å øke arbeidsmulighetene i de 3 nordlandsfylker. Det er gjort atskillig der, men vi må gå videre. Det må skapes et bredere næringsliv i disse fylker. Vi håper allerede til høsten å kunne legge fram en mobiliseringsplan for et bredere næringsliv i Nord-Norge og da spesielt i Nordland fylke.

Finske og engelske gjester tar avskjed med landsmøtet.

Frans Jalonen: Ærede kongressrepresentanter! Gode kamerater!

Jeg vil ikke bruke meget av kongressens tid på vårt eget språk, men vil overlate til tolken å framføre det jeg har å si. På vegne av de finske gjester hvorav allerede en del reiste hjem i går, og på grunn av kommunikasjonsforholdene er også vi avskåret fra å bli til kongressens avslutning og må reise hjem i kveld.

Jeg vil uttale min varmeste takk til forbundets ledelse, kongressens dirigenter og representanter for den vennlige mottakelsen og den store gjestfriheten en har vist oss her under vårt opphold i denne vakre byen. Som førstegangs gjest på deres kongress og i deres land har vi fått et bestemt inntrykk av folkets kulturelle nivå. Jeg tror at deres hovedstad med kunstverker, vakre omgivelser og kulturelle anlegg, gir et klart bilde av folkets streben og de vunne resultater taler et tydelig språk. Det er oss en glede å konstatere den verdighet kongressens forhandlinger er ført på på tross av divergerende oppfatninger. I enkelte viktige prinsipielle spørsmål har den ledende tanke alene vært å bringe arbeidet innen fagorganisasjonen framover i enighet.

I deres arbeid ser vi en del av de samme vanskeligheter som vi strever med når det gjelder lønnsrettighetenes levevilkår — vilkår som preges av den tilspissede internasjonale situasjon.

En tredje verdenskrig — om den ulykken skulle ramme verden — vil bli en ulykke for det finske folk så vel som for det norske og for de øvrige nasjoner i verden. En krig vil særlig ramme lønnsarbeiderne. Vi har ennå i frisk erindring de sår som den siste krigen etterlot seg. Vi i Finland legger stor vekt på fredsbestrebelsene ved at folket selv har tatt opp den saken til drøftelse og avgjørelse. Vi håper at deres vakre hovedstad og landet for øvrig ikke blir et offer for krigens molok.

Jeg håper kongressens arbeid og beslutninger vil bringe gode resultater for forbundets medlemmer og for landets øvrige

lønnsinntakere og at vennskapet og solidariteten mellom våre organisasjoner skal utvikles og styrkes videre framover.

De beste ønsker for deres videre arbeid. (Sterkt bifall.)

Alwyn Machen: Herr dirigent. Organisasjonskamerater!

Jeg har bedt om ordet for å takke for et rikt samvær og for all vennlighet som er blitt vist Mr. Bayliss og meg under vårt besøk. En takk til Henriksen og styret, til Anders Mørk og Kåre Odlaug, tolken, til en elskverdig funksjonær i Opplysningsforbundet, som skaffet oss litteratur og til Odd Gøthe i L.O. for interessante samtaler. Allerede møtet med selve landet og byen var en stor opplevelse. Det slo oss hvor mye sol dere har og hvor rent og blankt allting er. Dette skyldes jo for en stor del selve klimaet. Vi har mer regn og skodde hjemme i England. Men det skyldes også det fundamentale faktum at dere har en elektrisitetsøkonomi, mens vi har kulløkonomi. Framfor alt var det interessant å få være til stede ved selve landsmøtet. Dette bar preg av å være en riktig arbeiderkongress, som en slik skal være. Det kom klart fram at dere har nok av problemer å stri med, prinsipielle problemer og produksjonsproblemer i forbindelse med byggevirksomhet, jernbaner, malmutvinning osv. Slik er det også hos oss.

Hovedsaken for vår organisasjon er å sikre de best mulige vilkår for gruvearbeiderne. Men under nasjonaliseringen har vi et videre ansvar overfor nasjonen og vår egen arbeiderregjering. Det er å nå det høyest mulige produksjonsresultat i kullindustrien og derigjennom øke levestandarden for oss selv og alle britiske arbeidere. Vi har stadig de reaksjonære og toriene liggende på vakt som katten vokter på musen, ved enhver vanskelighet som kan dukke opp, og vi har fått erfare at den letteste del av jobben var det å vedta selve loven om nasjonaliseringen. Det vanskeligste var å utbygge den administrative og økonomiske side av industrien på den måte som best tjente gruvearbeidernes interesser og samfunnet som helhet. Vi britiske gruvearbeidere var pionerene for arbeiderbevegelsen, og vi gjør vårt beste for å gjøre nasjonaliseringen til en suksess. Gjennom første kvartal av 1951 var det knapphet på kull (dette var ikke fordi produksjonen sank, den er faktisk 30 mill. tonn høyere enn i 1945, men:) fordi vi produserer 38 pst. mer varer i England nå enn vi gjorde i 1938. Det er millioner flere i arbeid, i alt er det 23 mill. arbeidere i England nå. Alt dette krever mer og mer kull, og i dette knipetaket møttes vi med Attlee og hans regjering. De ba oss om å sette alle krefter inn i månedene januar—februar—mars—april i år for å få 3 mill. tonn utover det resul-

tat vi nådde i samme tidsrom i 1950. Jeg kan forsikre dere at dette var en hard og vanskelig oppgave all den stund vi var 23 000 færre gruvearbeidere i januar 1951 enn i januar 1950. Ikke desto mindre har gruvearbeidernes lojalitet mot regjeringen kommet tydelig til syne i det oppnådde produksjonsresultat med 3 millioner tonn ekstra — og slik hindret vi en industriell krise i England.

Et stort ansvar hviler både på de britiske og norske arbeidere. De er med på et stort eksperiment i sosialdemokratisk organisasjon av industrien. Sammen kan vi vise verden hvordan vi med fullstendig tankefrihet kan skape en større og rettferdigere sivilisasjon. Vi briter og dere skandinaver føler, tenker og handler på akkurat samme måten, og jeg er sikker på at til tross for krig og rykter om krig og alle internasjonale vanskeligheter rundt oss, så skal vi, om vi holder sammen, bringe håp og oppmuntring til en krigsherjet verden.

La meg igjen si takk for all gjestfrihet og vennlighet, også fra de andre gjestenes side, og la meg slutte med det ønsket vi bruker hos oss: *Good health, and all the best!* (Sterkt bifall.)

(Talen ble oversatt av Kåre Odlaug.)

Chr. Henriksen: I tilslutning til forsamlingen en hjertelig takk til våre finske gjester og jeg vil be dem ta med en hilsen hjem og forsikringen om at Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte vil være med på alt som kan bevare og sikre freden. Det arbeidende folk har ingen interesse av krig. Den samme takk og hilsen retter vi til våre engelske kamerater. Ta med vår hilsen tilbake til deres kamerater. God reise og vel møtt neste gang. (Bifall.)

Forslagene i tilslutning til statsråd Langhelles foredrag oversendes forbundsstyret.

Chr. Henriksen foreslo Kolbj. Westengens og Lars Næss' forslag oversendt det nye forbundsstyre.

Votering: Forslaget ble vedtatt mot et par stemmer.

Utvivelse av arbeidstiden forkastes.

Chr. Henriksen: Vi har enda 19 punkter igjen i dagsorden og etter programmet må vi være ferdig i morgen. Jeg vil foreslå at vi nå tar en pause til klokken 19 og så holder på en stund i kveld.

Votering: Forslaget falt med overveldende flertall. Møtet hevet.

Formiddagsmøtet fredag 1. juni.

Ordstyrere: *Kr. Moljord.* — *Jorulf Haugli.*

Møtet ble satt klokken 9 presis. — Navneopprop ble foretatt. Protokollen fra gårsdagens ettermiddagsmøte referertes og godkjentes uten merknader.

BUDSJETTKOMITEENS INNSTILLING

Budsjettkomitéen, bestående av A. K. Lien, J. Nergård, A. Finnebråten, C. Nikolaysen og M. Kristiansen, foreslo følgende innstilling som i mangfoldiggjort stand ble omdelt til representantene:

Tillitsmennenes lønninger.

Formann, nestformann og kasserer kr. 14 000.00.

Sekretærer kr. 13 500.00.

Dietgodtgjørelse for innenbys forhandlinger og møter kr. 600.00 pr. år.

For ekstra forbundsstyremøter, felles forbundsstyremøter i Landsorganisasjonen, landsmøter og representantskapsmøter betales innenbys diet.

Tellepenger kr. 300.00 til hovedkassereren og kr. 500.00 til kasserersken.

Godtgjørelse til avdelingskassererne.

Forbundet betaler i godtgjørelse til avdelingskassererne 3 øre pr. ordinært innbetalt merke til forbundet. Godtgjørelsen utbetales hvert halvår.

Søknader om bidrag.

Arbeidernes Godtemplarorden Verdandi bevilges kr. 300.00. Arbeidernes Avholdslandslag bevilges kr. 300.00. Norsk Arbei-

dersangerforbund bevilges kr. 300.00. Arbeidernes Ungdomsfylking bevilges kr. 500.00 pr. år i landsmøteperioden. Landsorganisasjonens Idrettslag bevilges kr. 100.00.

Angående søknad om bidrag fra Norges kommunistiske Ungdomsforbund innstiller budsjettkomitéen at søknaden ikke innvilges.

I forbindelse med forslag til uttalelse angående kommunevalget 8. oktober 1950 framsatt av Chr. Henriksen og Kr. Moljord og som ble besluttet oversendt budsjettkomitéen, foreligger det også et rundskriv fra Landsorganisasjonen om å bevilge et beløp til valgkampen, tilsvarende kr. 1.50 pr. medlem i vedkommende forbund.

Budsjettkomitéen foreslår at landsmøtet bevilger kr. 30 000.00 til Det norske Arbeiderparti som støtte til valgkampen.

A. K. Lien: Når det gjelder budsjettkomitéens innstilling så er den enstemmig. Når det gjelder lønningene og tellepengene har jeg ikke deltatt i behandlingen herav, men alene gitt de øvrige medlemmer av komitéen de nødvendige opplysninger.

Karl Pettersen: Jeg mener budsjettkomitéen har gått noe vidt. Det er ingen demonstrasjon mot den ene eller andre av tillitsmennene, men jeg vil foreslå til formann, nestformann og kasserer kr. 13 000.00 og til sekretærene kr. 12 500.00.

Eilert Eliassen anbefalte innstillingen.

Alf Søvting: Vi gjør skam på oss ved å diskutere tillitsmennenes lønninger. Vi bør gå foran når det gjelder våre funksjonærers lønns- og arbeidsforhold.

Karl Bottenvann: Jeg er av den samme mening at en tillitsmann i forbundet bør ha bra lønn. Men jeg synes det er naturlig å sammenlikne med f. eks. en gruvearbeider, som hvis han tjener 9 000 kroner så mener han å tjene bra. Får da tillitsmennene 4 000 kroner mer, skulle det være bra. Jeg vil anbefale 13 000 kroner.

Votering: Budsjettkomitéens forslag til lønninger ble vedtatt mot noen få stemmer. — Dietgodtgjørelse, tellepenger, ekstra forbundsstyremøte og godtgjørelse til avdelingskassererne ble enstemmig vedtatt.

Karl Olsen foreslo 300 kroner til Kristne Arbeideres forbund.

Edv. Hemli foreslo samme bevilgning til Kommunistisk Ungdomsforbund som til A.U.F.

Votering: Budsjettkomitéens forslag om bevilgning til Verdandi, Arbeidernes Avholdslandslag, Arbeidersangerforbun-

det, A.U.F. og L.O.s Idrettslag ble enstemmig vedtatt. — Hemlis forslag om bevilgning til Kommunistisk Ungdomsforbund ble vedtatt. — Likeledes ble forslaget om bevilgning til Kristne Arbeideres Forbund vedtatt.

D.N.A. og valgkampen.

Budsjettkomitéen foreslo, som allerede nevnt, kr. 30 000.00 til Det norske Arbeiderparti som støtte til valgkampen.

Fra *budsjettkomitéen* forelå: Angående forslag fra 405, Røssåga Anleggsarbeiderforening ved Sverre Riksås, om å bevilge «Friheten» et lån stort kr. 50 000.00, innstiller budsjettkomitéen at forslaget ikke vedtas.

Kristian Moljord: Jeg kan ikke annet enn beklage at komitéen ikke har funnet å kunne yte noe til kommunistenes valgkamp. Vi som sitter i kommunestyrene rundt omkring vet at vi kjemper for de samme saker. Jeg vil forsla 15 000 kroner til Kommunistpartiets valgkamp.

Chr. Henriksen: Ingen er vel her imot å bevilge til den valgkamp vi står overfor og som arbeiderklassen er så interessert i. Tror en D.N.A. hadde hatt det flertall om en også hadde bevilget til et annet parti? Stillingen er slik at vi må sørge for at det parti som har makten beholder den. Vi må samle oss om budsjettkomitéens forslag.

Karl Bottenvann: Det kan ikke bortforklares at det er 2 partier innen arbeiderklassen. Jeg protesterer mot at det Kommunistiske Parti har noen andre interesser enn å varetta arbeidernes interesser. Vi er 2 kommunister i Fauske herredstyre. Vi blir alltid enige om hvordan sakene skal framlegges og vi har ikke hatt noen flertalls- eller mindretallsinnstilling fordi om det er 2 arbeiderpartier i formannskapet. Uoverensstemmelser er ikke slik at vi ikke der kan samles. Vi finner hverandre i det daglige arbeid.

Paul Sundt: De 2 partier står i et sterkt motsetningsforhold til hverandre og det er inkonsekvent av oss å bevilge til det Kommunistiske Parti.

Strek ble satt.

Sverre Riksåsen: Vi skal være klar over hvor kontingenten kommer fra. Det er ikke bare Arbeiderpartiets folk som betaler kontingent til forbundet. Jeg anbefaler Moljords forslag.

Nils Markussen: Jeg har i alle år vært imot at fagorganisasjonen bevilger til den politiske agitasjon. Jeg mener de selv får skaffe seg midlene. Det er ikke vanskelig å drive agitasjon

når en bare kan gå til andre og få midlene. Det er ingen kunst å drive da. Når det nå engang skal bevilges, vil jeg anbefale at kommunistene får en bevilgning.

Andr. Rekve: Det var forstemmende å høre at vår formann skal leve i en slik politisk atmosfære. Hos oss har vi kommunister sammen med Arbeiderpartiets representanter alltid varetatt arbeiderklassens interesser i den borgerlig styrte kommune.

Walter Kristiansen: Jeg har ikke sett at kommunistene har rettet sin kritikk mot Arbeidsgiverforeningen. Det har en iallfall ikke sett i «Friheten». Jeg har etter krigen vært til stede ved mange møter og kommunistene på disse var enige om å gå inn for samling. De kommunistiske ledere sa etter krigen at de hadde forlatt diktaturet, men vi har senere sett at de fullt ut går inn for det. Jeg vil anbefale innstillingen.

Lars Næss: Jeg vil anbefale Moljords forslag. Ingen kan si at kommunistene i noe herredstyre har gått imot arbeiderklassens interesser. Vi vet også at når det gjelder noe, så går en til de kommunistiske representanter. Jeg stemmer ikke imot bevilgning til D.N.A., men jeg vil stemme for et forslag om bevilgning til Kommunistpartiet i forhold til medlemstallet.

Alb. Karlsen: Skulle en bevilge etter det Næss nå uttalte, vil det ikke bli mange penger til Kommunistpartiet. Det er 26 kommunister til stede her og ca. 25 sympatiserende og et par upolitiske. Ellers er det arbeiderpartimedlemmer. Ved siden av Kommuneforbundet er det neppe noe annet forbund enn vårt, som har slik interesse av kommunevalget. Derfor er vi sterkt interessert i å få flest mulig representanter i herredstyre og formannskap. Det en bevilger her, kan regnes som hjelp til selvhjelp.

A. K. Lien: Da budsjettkomitéen behandlet saken, var det enstemmighet om at også vårt forbund måtte bevilge til valgkampen. En fant imidlertid ikke å kunne gå så langt som i henstillingen fra Landsorganisasjonen om å bevilge kr. 1.50 pr. medlem. Da en så videre behandlet spørsmålet om hvem som skulle ha bevilgningen var det *ingen* uenighet om at det måtte bli til D.N.A.

Chr. Henriksen foreslo at det ble votert for eller imot budsjettkomitéens forslag.

Ordstyreren (Moljord): Det må være anledning til å stemme over hvert av disse forslag — først budsjettkomitéens og så mitt forslag.

Votering: Bevilgningen til D.N.A. ble enstemmig vedtatt. — Moljords forslag om bevilgning til Kommunistpartiet ble forkastet med stort flertall.

A. K. Lien: Budsjettkomitéen foreslår at tillitsmennes lønninger, dietgodtgjørelse for innenbys møter og forhandlinger samt tellepenger, gjøres gjeldende fra 1. januar 1951.

Videre foreslår komitéen at tillitsmennes lønninger i landsmøteperioden reguleres i forhold til medlemmenes lønnsbevegelse.

Votering: Budsjettkomitéens forslag ble vedtatt mot 1 st.

PUNKT 6: VALG

Bernhard Reines: Det står i den av valgkomitéen mangfoldiggjorte innstilling at 10 av dens medlemmer har vært til stede. På tross av at det har vært gitt ordentlig beskjed om møtene, så har 1 representant vært fraværende. Men innstillingen har senere vært forelagt for fulltallig møte. Når det gjelder tillitsmennene, må en kunne si at aldri har en beretningsdebatt gått så hurtig og uten vesentlige merknader, som ved dette landsmøte. Det må være tydelig nok bevis for at tillitsmennene har utført et godt arbeid. Forrige landsmøte besluttet å ansette opplysnings- og agitasjonssekretær og representantskapet fikk bemyndigelse til å ansette ham. Vi mener at han nå bør velges som forbundets tillitsmann på dette landsmøte. Jeg vil anbefale innstillingen. Når det gjelder forbundsstyret, er det skjedd ting som gjør det nødvendig å foreta en endring i innstillingen. Det gjelder nr. 3 som bestemt har nektet å motta valg og en foreslår Leif Andresen, avdeling 91, Bærum, og i varamannsrekken istedenfor Leif Andresen foreslår vi da Elling Aasane fra avdeling 152, samme avdeling som Jupskås.

Svend Stensås: Som representantene ser av innsendte forslag til forbundslovens § 14 foreslår Kjemåga Jernbanearbeiderforening at ved valg av formann holdes hemmelig avstemning. Jeg går ikke imot den foreliggende innstilling, men mener vi bør gå fram slik som vi foreslår fra vår avdeling.

Anna Marie Olsen: Det er en ting som forundrer meg ved innstillingen og det er at en ikke tar hensyn til den som er formann i avdelingen, men går utenom denne. Hvorfor er Kvernebo sjaltet ut? Jeg representerer en avdeling med 800 medlemmer. Vi har alltid ment at formannen for avdelingen skulle sitte i

forbundsstyret. Jeg vil foreslå Henriette Tangen istedenfor Selma Holmquist og 1. suppleant Margit Kristiansen i stedet for Anna Marie Olsen.

Valgt ble som fastlønte tillitsmenn:

Til formann gjenvalgtes *Chr. Henriksen* mot et par stemmer. — Til nestformann gjenvalgtes *Alb. Karlson*, likeledes mot et par stemmer. — Til sekretær gjenvalgtes enstemmig *Ole Beck*. — Hovedkasserer *A. K. Lien* enstemmig. — Videre valgtes som sekretærer *Walter Kristiansen* og *Paul Sundt*, begge enstemmig.

Bernhard Reines: Valgkomitéens forutsetning er at Ole Beck blir den 4. representant som har stemmerett i forbundsstyret.

Landsmøtet sluttet seg enstemmig til denne forutsetning.

Nils Bakken: Det er kommet så mange forslag på medlemmer av forbundsstyret at saken bør gå tilbake til valgkomitéen.

Bernhard Reines: Jeg vil protestere mot tilbakesendelse. Det er ikke kommet så mange avvikende forslag.

Edv. Hemli: Jeg vil foreslå Trygve Hansen istedenfor Hans Fedriksen.

Henriette Tangen: I vår avdeling ble det hevdet at en ønsket formannen med i forbundsstyret.

Bernhard Reines: Det er selvsagt kjedelig å komme på kant med kvinnene, men det er ikke ført så sterke argumenter i marken fra de kvinner som hittil har hatt ordet. Vi fikk en muntlig henvendelse til valgkomitéen, men vi har alene behandlet dette personspørsmål saklig.

Oskar Kvernebo: Jeg hadde ikke tenkt å ta ordet, men når min person er trukket inn, må jeg si noe, spesielt etter uttalelsen fra formannen i valgkomitéen om at det var forespurt om «vedkommende var interessert i organisasjonsarbeidet». Det er vel da også stilt spørsmål vedrørende min person og det er vel da svart benektende. Jeg skal ta konsekvensen av det. Men når det gjelder kvinnenes representant, bør en ta hensyn til deres kandidat, hvis det er så at kvinnene skal ha med en representant.

Selma Holmquist: Jeg foreslår at landsmøtet velger Anna Marie Olsen i mitt sted. Jeg vil ikke stå i veien for den representant kvinnene vil ha.

Votering: Det ble vedtatt å sende forslagene vedrørende forbundsstyret tilbake til valgkomitéen.

Valgkomitéen ble innkalt til møte med engang.

Landsstyret.

Valgkomitéen foreslo som medlemmer av landsstyret følgende:

1. Einar Schei, Løkken Verk (gruve), enstemmig.
2. Peder N. Vik, Sulitjelma (gruve), enstemmig.
3. Eilif Sivertsen, Kirkenes (gruve), enstemmig.
4. J. P. Karlsrud, Sørlandsbanen (jernb.), enstemmig.
5. Bernhard Reines, Nordlandsbanen (jernb.), 10 stemmer.
6. Amund Hallanger, Vestlandsbanen (jernb.), 10 stemmer.
7. Daniel Martinsen, Troms fylke (veg), 10 stemmer.
8. Bernt Alfsen, Nordland fylke (veg), 10 stemmer.
9. John Nergård, Sør-Trøndelag (veg), 10 stemmer.
10. Tønnes Moi, Vest-Agder fylke (veg), 10 stemmer.
11. Johan Skrede, Sogn og Fjord. (veg), 10 stemmer.
12. Torleif Ørsal, Sunndal, St. kraftanl., 10 stemmer.
13. Anton Østhus, Private kraftanl., 10 stemmer.
14. Marius Mauritsen, Havnevesenet, enstemmig.

Bernhard Reines: En vil av innstillingen se at det er skjedd endringer. De henvendelser som er gjort, skriftlig eller muntlig, til meg eller komitéens øvrige medlemmer, er gjennomgått av den samlede komité.

Karl Bottenvann: Jeg forstår at det også i år har vært kamp mot Moljord. Han foreslås fjernet, det samme som en forsøkte ved siste landsmøte. Han har i mange år sittet i representantskapet. Det er bare det med ham, at han ikke er aktiv gruvearbeider. Det samme gjelder Peder N. Vik. Jeg vil henstille at landsmøtet igjen setter Moljord inn i landsstyret. Moljords kvalifikasjoner er det ingen tvil om. Når han skal settes utenfor er det fordi han har sitt medlemskap i et annet parti. Jeg har stemt for gjenvalg av tillitsmennene, men er ikke så overbevist om jeg har gjort det riktige. Jeg vil nok også få kritikk for det, men den får jeg ta. Jeg opptar forslag på Kristian Moljord istedenfor Peder N. Vik.

Gustav Hasselstrøm: Vårt årsmøte vedtok enstemmig å foreslå Lars Næss istedenfor Reines og Johs. Høiås som varmann. Jeg opptar disse forslag.

Edv. Hemli: Det har gjentatte ganger på landsmøtene vært gjort forsøk på å få Moljord ut, men like sikkert er han blitt gjenvalgt. Det fins ikke svik hos ham. Jeg anbefaler hans valg.

Bernhard Reines: Jeg vil høre med Bottenvann om han ikke vil trekke forslaget på Moljord tilbake. (Bottenvann: Nei.) Det er her ikke tale om kaste Moljord. Det har alene vært

saklige hensyn som har vært avgjørende. Moljord bor 4 mil fra Sulitjelma og er ikke lenger på arbeidsplassen. Det er ikke bare Moljord som i dag står som en høyreist mann i Arbeidsmandsforbundet. Vi har også en annen hedersmann, Bottolf Thunshelle, som i dag møter for siste gang. Jeg vil ikke være med på utdype den debatt Bottenvann har reist. De her 2 nevnte har opparbeidet seg et blankt skjold i vårt forbund.

Henrik Damli: Som medlem av valgkomitéen vil jeg anbefale innstillingen på Bernhard Reines. Vi mente det ikke hadde noen betydning om representanten bodde på den ene eller annen side av Nordlandsbanen.

Chr. Henriksen: Det kan ikke sies — om det kanskje tidligere har vært politisk — at det også er det denne gang. Men en blir jo eldre etterhvert. Moljords dyktighet anerkjenner vi alle. Det som ligger til grunn her, og det må vel Sulitjelmaarbeiderne være enig i, er at de bør ha sin representant på arbeidsplassen. Moljord har flyttet ned til Fauske og er ikke mer på arbeidsplassen. Det er ingen her som ikke setter pris på Moljords arbeid. Når det gjelder Reines så arbeider han på Nordlandsbanen. Jeg vil anbefale innstillingen.

Karl Pettersen: Vi har diskutert valget i vårt stedlige styre. Vi som arbeider mellom Mo—Bodø mener at vi må få med en representant for Nordlandsbanen. Vi foreslår en fra hver av de to arbeiderpartier.

Strek ble satt.

Karl Bottenvann: Første gang jeg for min del deltok på Arbeidsmandsforbundets landsmøte var i 1932. Det var første gang en gikk imot Moljords kandidatur. Senere skjedde det flere ganger. I 1945 var det ingen dissens, men i 1948 hadde vi det samme opptrinn. Nå innvendes det at han ikke lengre er på arbeidsplassen. Det var han heller ikke i 1948, da var han stortingsmann. En forsøkte også å få vekk Moljord den gang han var på arbeidsplassen. Vik er heller ikke på gruvearbeidernes arbeidsplass. Moljord er gruvearbeider og vi forlanger en gruvearbeider som vår representant.

Eugen Helgesen: Disse valg er meget viktige. Hvorfor har en imidlertid ikke tatt hensyn til kontinuiteten i landsstyret? Jeg har ikke hørt noen som har hatt noe å innvende mot Syrstad fra Finnmark. Vi bør beholde ham. Han har nå kjennskap til forbundets arbeid. Jeg vil foreslå ham gjenvalgt og jeg anbefaler videre Moljord.

Bergiton Syrstad: Jeg beklager at jeg ikke tidligere har tatt ordet, men jeg har nektet å motta valg.

Peder Nystad: Bottenvann sa at en representant fra gruvearbeiderne virkelig også måtte representere gruvearbeiderne. Men Moljord er jo ikke ved gruven lengre. Jeg mener en må velge representantene fra arbeidsplassen.

Olav Stavrum: Det avgjørende er å få størst mulig bredde over valgene. De statsdrevne gruver har ikke fått en eneste representant eller varamann. Jeg vil som den 3dje varamann foreslå Johan Sandvik, Malm.

Valgt ble som medlemmer av landsstyret:

1. Einar Schei, Løkken Verk, enstemmig.
2. Kristian Moljord, Sulitjelma, med stort flertall.
3. Eilif Sivertsen, Kirkenes, enstemmig.
4. J. P. Karlsrud, Sørlandsbanen, enstemmig.
5. Bernh. Reines, Nordlandsbanen (Lars Næss fikk et par st.)
6. Amund Hallanger, Vestlandsbanen, enstemmig.
7. Daniel Martinsen, Troms fylke, enstemmig.
8. Bernt Alfsen, Nordland fylke, enstemmig.
9. John Nergård, Sør-Trøndelag, enstemmig.
10. Tønnes Moi, Vest-Agder, enstemmig.
11. Johan Skrede, Sogn og Fjordane, enstemmig.
12. Torleif Ørsal, Sundal, enstemmig.
13. Anton Østhus, Private kraftanlegg, enstemmig.
14. Marius Mauritsen, Havnevesenet, enstemmig.

Varamenn til landsstyrets medlemmer.

Valgkomitéen foreslo følgende varamenn til landsstyret:

1. Bjarne Larsen, Orkanger (gruve), enstemmig.
2. Einar Virak, Knaben (gruve), enstemmig.
3. Johan Trøsti, Kirkenes (gruve), enstemmig.
4. Elias Finstad, Sørlandsbanen (jernb.), enstemmig.
5. Johannes Høiås, Nordlandsbanen (jernb.), enstemmig.
6. Kristen Mortensen, Setesdalsbanen (jernb.), enstemmig.
7. Erling Arvola, Finnmark (veg), enstemmig.
8. Torleif Eilifsen, Rogaland (veg), enstemmig.
9. Sigurd Sagdal, Hedmark (veg), enstemmig.
10. Bernh. Andersen, Vestfold (veg), enstemmig.
11. Jørgen O. Søfteland, Hordaland (veg), enstemmig.
12. Alfred Haugen, Røssåga (Statens kraftanl.), enstemmig.
13. Hans Vestad, Vinstre (private kraftanl.), enstemmig.
14. Per Lauvstad, Ålesund (Havnevesenet), enstemmig.

Videre ble foreslått Johan Sandvik, Malm, istedenfor Johan Trøsti og Oscar Sivertsen, Kirkenes, istedenfor Trøsti.

Votering Valgkomitéens innstilling ble vedtatt for samtlige kandidaters vedkommende.

Kontrollkomité.

Valgkomitéen foreslo som medlemmer av kontrollkomitéen: 1. Alfred M. Nilsen. 2. Oskar Ryden. 3. Johannes Haugen.

Bernhard Reines: Etter de nye vedtekter for forbundet skal det være 3 medlemmer mot tidligere 2 i kontrollkomitéen. Formannen skal velges særskilt. Jeg vil foreslå at Alfred M. Nilsen blir komitéens formann.

Votering: Alfred M. Nilsen valgtes til komitéens formann, for øvrig ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Til *varamenn* for kontrollkomitéen valgtes etter innstillingen: 1. Trygve Løvstad, 2. Ragnvald Pedersen, og 3. Georg Nicolaisen.

L.O.s representantskap.

Valgkomitéen foreslo som representanter til L.O.s representantskap:

1. Alb. Karlsen, enstemmig.
2. Bernh. Reines (jernb.), enstemmig.
3. Jorulf Haugli (veg), enstemmig.
4. Øystein Larsen (gruve), enstemmig.
5. Torleif Ørsal (Statens kraftanlegg), enstemmig.

Edv. Hemli foreslo istedenfor Øystein Larsen, Kr. Moljord.

Votering: Valgkomitéens innstilling ble vedtatt enstemmig for samtlige de det ingen dissens var om. — Øystein Larsen ble valgt med stort flertall.

Til *varamenn* valgtes overensstemmende med innstillingen:

1. Ole Beck, enstemmig.
2. J. P. Karlsrud (jernb.), enstemmig.
3. Gudm. Sevik (veg), enstemmig.
4. Anders Holum (gruve), enstemmig.
5. Sigurd Melum (private kraftanlegg), enstemmig.

Bernhard Reines: Valgkomitéens medlemmer anmodes om å møte med en gang til behandling av innstillingen vedrørende forbundsstyret.

Vedtektenes ikrafttreden.

Chr. Henriksen foreslo: «De nye lover gjøres gjeldende fra 1. oktober 1951.»

Arthur Blix foreslo: «De nye kontingentsatser trer i kraft den 1. januar 1952.»

Votering: *Henriksens* forslag ble vedtatt med stort flertall. — Dermed bortfalt forslaget fra *Blix*.

Forbundets første formann, Olav Strøm, bevilges 1 000 kroner.

Følgende forslag ble enstemmig vedtatt: Landsmøtet sender en hilsen med kr. 1 000.00 til forbundets første formann, *Olav Strøm*.

Fortsatt behandling av punkt 5.

Forskjellige saker.

Forslag 10: Lov om organisasjonsplikt.

Avd. 405, Røssåga Jernbanearbeiderforeningen, foreslo:

Forbundet må få gjennomført lov om organisasjonsplikt på de arbeidsplasser som sorterer inn under N.A.F.

Motivering på landsmøtet.

Alfred Haugen: Det finnes mange uorganiserte arbeidere ute på arbeidsplassene som motarbeider de fagorganisertes opparbeidede rettigheter ved å drive upåkrevet overtidsarbeid, og motarbeider forbundets formål. Ifølge de omfattende forhandlinger som blir ført på arbeidsplassene av våre fagforeninger stilles vi fram til å gjennomføre forbedringer av både økonomisk så vel som av sosial art for de uorganiserte. Da disse som regel er elementer som søker kun etter motiver for kritikk av fagforeningen, og derved arbeider for å skape mistillit hos arbeiderne til sin forening, som arbeider for en sunn samfunnsordning. Vi kan ikke lengre ta hånd om sådanne snyltegjester.

Chr. Henriksen: Det er en viktig sak. Jeg vil foreslå at saka oversendes det nye forbundsstyret.

John A. Breckan: En skulle ha rett til å vente, når vi nå har arbeiderregjering, at de uorganiserte i allfall ved statsbedrifter ikke fikk det som de organiserte har tilkjempet seg. Derved fikk vi disse snyltere vekk.

Alb. Karlsen: Alle her er sikkert enig om det som ligger til grunn for forslaget. Men det er en så stor sak, at vi kan ikke her avgjøre den. Jeg er heller ikke så sikker på at Regjeringen kan fremme proposisjon om organisasjonsplikt. Kan det gjøres, så skal vi selvsagt ekspedere det videre. Saken bør oversendes forbundsstyret, som får se på dette.

Viktor Janson: Vi har på Svalbard talt meget om organisasjonsplikt siden krigen. De som er uorganiserte går bare rundt på arbeidsplassen og kritiserer organisasjonen. Vi vil sammen med forbundet gå inn for å kreve at alle skal være organisert før de kommer til Svalbard. Vi hadde engang 95 prosent organisasjon, det har vi ikke nå. Jeg er ikke imot at dette oversendes for å utredes nærmere. Men det må da virkelig bli gjort noe med saken.

Walter Kristiansen: Det skulle ikke være nødvendig med en bred debatt om denne sak. Hva står det i forslaget? «Forbundet må få gjennomført lov om organisasjonsplikt på de arbeidsplasser som sorterer inn under N.A.F.» Tror noen at Stortinget kan sette fram en slik lov for vårt forbund? Vi skal være merksam på at bakgrunnen for Askim-konflikten er den frie organisasjonsrett. Vi vil ha arbeidslederne i Landsorganisasjonen. Kan vi da på den ene side kreve at de skal ha frihet til å organisere seg hvor de vil og på den annen side kreve organisasjonstvang! De uorganiserte har ingen juridisk rett til å få det vi har fått gjennom overenskomst. En arbeidsgiver er ikke pliktig til å gi disse det samme som oss. Sørg for å holde de uorganiserte utenfor og la de ikke få rede på våre overenskomster. Det er beste våpen overfor dem.

Strek ble satt med 8 inntegnede talere. — Taletiden ble satt til 2 minutter.

Chr. Henriksen: Jeg vil understreke det kameraten fra Longyearbyen sa. Det er spesielle forhold der og vi er parat til å forsøke å få i stand en bestemmelse om at en skal være organisert når en kommer opp til Svalbard.

Alfred Haugen: Jeg kan være enig i at forslaget sendes forbundsstyret. Vi er over 600 mann og vi tillitsmenn har gjort alt for å få alle med. I foreningen har vi 520 mann, så vi har over 100 mann som ikke er organiserte. Disse har gjort så megen utgang, at ingen her vil kunne forstå det.

Paul Sundt: Jeg er ikke enig i tvungen organisasjonsplikt. De som blir tvunget inn, får vi ikke mye igjen av. Det må ordnes lokalt, ut fra de stedlige forhold. Når det gjelder dyrtidstillegget

har de uorganiserte ikke juridisk rett til det. For øvrig har vi det i avtalene at det ikke skal betales under overenskomsten.

Fridtjof Indrebø: Det har vært nevnt at en burde nekte å arbeide sammen med de uorganiserte. Hvordan vil forbundet stille seg hvis vi går til aksjon?

Votering: Henriksens forslag ble enstemmig vedtatt.

11. Stønad til ferie.

Avd. 405, Røssåga Jernbanearbeiderforening, foreslo:

Det tas skritt til økonomisk hjelp til ferie for slitte husmødre, enker og fraskilte. Forbundet ordner med merker som hvert medlem kjøper 1 av hvert år til en pris av kr. 1.00. Alle andre forbund oppfordres til å gjøre det samme.

Representantskapet uttalte:

En tilråd at forslaget oversendes Landsorganisasjonen.

Sverre Riksåsen: Dette forslag om feriestønad skal være en permanent kontingent en gang årlig i landsmøteperioden, ikke bare i ett år.

Alfred Haugen: Vi vet at de fleste arbeiderhustruer ikke får anledning til noen ferie, men gjennom en årlig ekstrakontingent på kr. 1.00 pr. medlem mener vi derved å glede mange husmødre med et ferieopphold.

Votering: Representantskapets innstilling ble vedtatt med stort flertall.

13. Dannelse av eget forbund for lastebileiere.

Avd. 415, Troms Vegvesens Sjåfør- og Lastebilforening, foreslo:

Landsmøtet pålegger forbundsstyret å oppta forhandlinger med Landsorganisasjonen om dannelse av eget forbund for lastebileiere med egen bil, eller å samle alle lastebileiere som gruppe i et bestemt fagforbund.

Motivering:

Sjåfører med egen bil er, som forholdet nå er, en klasse arbeidere som har liten betingelse for å hevde seg i og med at vi står splittet opp i flere forbund. Den vesentlige del er selvfølgelig i Transportarbeiderforbundet, mens andre er i Lastebileierforbundet og en del i Arbeidsmandsforbundet, mens en god del er uorganisert. Resultatet er at intet forbund kan gå inn for disse folk med full kraft så lenge de nåværende forhold varer.

Representantskapet uttalte:

Forslaget kan ikke tilrådes vedtatt.

14. Sosiale goder — lastebileierne.

Avd. 415, Troms Vegvesens Sjåfør- og Lastebilforening, foreslo:

Landsmøtet pålegger forbundsstyret å gå inn med krav til Vegdirektoratet om at sjåfører med egen bil, som arbeider i vegvesenets tjeneste, i likhet med andre arbeidere blir gjort delaktig i de sosiale goder, i første rekke at vegvesenet blir å betrakte som arbeidsgiver med plikt til å holde dem innmeldt i Trygdekassen.

Motivering:

Før siste krig var sjåfører med egen bil i likhet med andre arbeidere som arbeidet i vegvesenet, av vegvesenet innmeldt i Trygdekassen og fikk feriegodtgjørelse og forøvrig de samme goder som andre arbeidere. Imidlertid har Prisdirektoratet ment at vi er våre egne arbeidsgivere og blir å betrakte som sådanne. Dette har medført at lastebileierne ved Vegvesenet selv har måttet ordne med trygdekassespørsmålet som frivillige medlemmer, og har likeledes mistet feriegodtgjørelsen. Da lastebileierne som er sysselsatt i vegvesenet fortsatt anser seg i klasse med andre arbeidere og nytter bilen som verktøy til arbeidets utførelse, anmoder vi om at forbundet opptar saka på ny med sikte på at vi kan komme tilbake til det samme forhold som var gjeldende før krigen.

Representantskapet uttalte:

Forslaget tilrådes vedtatt.

Alb. Karlsen: Jeg vil høre med landsmøtet om en ikke kan behandle forslagene 13 og 14 under ett, og for så vidt ingen er uenig i det, vil en av representantskapets innstilling til forslag 13 se at forslaget ikke kan tilrådes vedtatt. Det spørsmål som her er reist gjelder opprettelse av et spesielt eget forbund for sjåfører med egen bil ved vegarbeidsdriften, — for at det nye separatforbund, så vidt jeg forstår, fortsatt som et forbund av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon skal kunne hevde sine eksistensmulige rettigheter som ervervsdrivende og samtidig arbeidstakere ved den offentlige vegarbeidsdrift. Den antydde linje kan ikke godkjennes av Arbeidsmandsforbundets landsmøte, da den er i strid med den av Landsorganisasjonen opptrukne linje om industriforbundsformen og de retningslinjer

som nå gjelder, — at samtlige arbeidergrupper ved Statens, fylkenes og herredskommunenes vegarbeidsdrift skal være medlemmer av Arbeidsmandsforbundet, og Arbeidsmandsforbundet således plikter i samråd med de yrkesutøvere det her gjelder å søke opprettet overenskomst om lønns- og arbeidsvilkår.

Arbeidsmandsforbundet har tidligere, helt siden 1938 ved voldgiftsrettens kjennelse om lønns- og arbeidsvilkår for den offentlige vegarbeidsdrift, også hatt avtalemessige vilkår for sjåførere med egen bil ved vegvesenet og vårt forbund har sammen med Norsk Transportarbeiderforbund for tiden gående et rettsoppgjør mot Vegdirektoratet, Finansdepartementet og Prisdirektoratet for å få fornyet overenskomsten av september 1948 for sjåførere med egen bil som beskjeftiges ved vegvesenet.

Ved de nye tariffkrav som er reist for denne arbeidergruppe ved vegvesenet har vårt forbund stilt krav om at de skal ha fortsatt ansiennitetsrett til kjøring for vegvesenet og at de skal ha lønn og enhetspriser for akkordkjøring som bestemt i de til enhver tid av Prisdirektoratet fastsatte satser, samt at de skal få ferie og ferielønn etter sin *personlige* arbeidsinntekt etter lov om ferie av 14. november 1947, og at de som har sin vesentligste arbeidstid ved vegvesenet og har vegvesenet som arbeidsgiver skal komme inn under de alminnelige sosiale tiltak som gjelder for arbeidere ved vegarbeidsdriften, som lønn under sykdom og pensjonstrygd m. v.

Under henvisning til dette vil jeg anbefale at landsmøtet fatter følgende vedtak:

«Landsmøtet kan ikke godkjenne opprettelse av eget forbund for sjåførere med egen bil som beskjeftiges i vegarbeidsdriften hos Staten, fylkene eller herredskommunenes vegvesen.

Sjåførere med egen bil som har sin hovedsaklige beskjeftigelse ved vegvesenets arbeidsområder skal fortsatt organiseres og være tilsluttet Norsk Arbeidsmandsforbund, og Arbeidsmandsforbundet skal fortsatt overenskomstmessig og organisasjonsmessig søke å ivareta interessene for denne arbeidergruppe ved den offentlige vegarbeidsdrift.»

Aage Steffensen: Jeg møter for sjåførene i Troms fylke. Vi er oppmerksom på at det er et stort arbeid forbundet med å reise et forbund av lastebileiere, men vi tror at vi ved det vil kunne oppnå bedre fordeler for denne gruppe. Det vi oppnådde ved den siste tariffrevisjon var meget dårlig og det førte igjen til at vi mistet 35 medlemmer. De priser forbundet oppnådde lå langt under det prismyndighetene hadde satt.

Carl J. Frogh: I Buskerud har vi siden frigjøringa og til nå drevet med disse saker. Hvem har egentlig ansvaret? Det er så mange som skal bestemme over oss at det blir det rene rot. Jo flere kokker jo mere søl.

Agnus Angell: I tilslutning til foregående taler, skal jeg bekreftede at eiere av *en* bil blir forbigått. Vi mener ansienniteten må bibeholdes.

Votering: Alb. Karlsens forslag ble enstemmig vedtatt. — Dermed bortfalt de øvrige forslag.

15. Ansettelse av vegvoktere.

Avd. 415, Troms Vegvesens Sjåfør- og Lastebilforening, foreslo:

Landsmøtet pålegger forbundsstyret å oppta forhandlinger med Vegdirektoratet om at det blir ansatt vegvoktere på de vegstrekninger av riks- og fylkesveger hvor det nå ikke er ansatt vegvoktere.

Motivering:

I Troms fylke er det flere vegstrekninger hvor det ikke er ansatt vegvoktere. Dette medfører i første rekke store vansker for brøytesjåførene under brøytingen om vinteren, i det en ikke har noen å vende seg til når forskjellige vansker oppstår under arbeidet.

Vi har forøvrig brakt i erfaring at der av enkelte vegoppsynsmenn arbeides med spørsmålet om at vegvoktere i stor utstrekning skal sløyfes, og i disses sted inntas såkalte faste arbeidere, som skal utføre en vegvokters arbeidsoppdrag.

Hvis en slik ordning skulle bli gjennomført, mener vi at dette vil virke meget uheldig for vegarbeidsdriften i sin helhet. Bortsett fra at en slik ordning sikkert vil bli mere kostbar for vegarbeidsdriften, vil den også bli mindre effektiv, idet en må regne med at de såkalte faste arbeidere kan bli mere eller mindre tilfeldige og ofte kan bli skiftet ut med andre arbeidere etter vedkommende oppsynsmanns forgodtbefinnende.

Representantskapet uttalte:

En rår til at forslaget oversendes forbundsstyret. I forbindelse med forbundets landsmøte, vil det bli holdt en vegvokterkonferanse.

16. Ansiennitetsbestemmelser ved vegvesenet.

Avd. 415, Troms Vegvesens Sjåfør- og Lastebilforening, foreslo:

Landsmøtet pålegger forbundsstyret å oppta forhandlinger med Vegdirektoratet om at ansiennitetsbestemmelsene blir overholdt i praksis.

Motivering:

En rekke oppsynsmenn i vårt fylke praktiserer ikke overenskomstens ansiennitetsbestemmelser slik som de er bestemt og ment å være. I flere tilfelle forbigår oppsynsmennene vedkommende bileiers ansiennitet og uttar bileiere etter eget forgodtbefinnende.

Representantskapet uttalte:
En tilrår forslaget vedtatt.

17. Heving av timelønnen for vegvedlikeholdsarbeidere — mer stabil arbeidsordning.

Avd. 468, Søndre Land Vegvokterforening, foreslo:

Landsmøtet henstiller til forbundet å arbeide for å få hevet timelønnen for vegvedlikeholdsarbeiderne, samt å få gjennomført en mer stabil arbeidsordning.

Motivering:

Da særlig vedlikeholdsarbeiderne ligger på den laveste timelønn innen organisasjonene, og dertil har usikre arbeidsforhold, bør det legges særlig vekt på og arbeides intens for å sikre disse arbeidere en bedre eksistens.

Representantskapet uttalte:

Forslaget tilrådes vedtatt, men spørsmålet må løses ved tariffrevisjon.

18. Diettgodtgjørelse — vegvesenet.

Avd. 65, Fåberg Vegarbeiderforening, foreslo:

II, punkt 1, i overenskomsten for Statens vegarbeidsdrift forandres til:

«De arbeidere som på grunn av arbeidsstedets beliggenhet må overnatte utenfor sitt hjemsted, skal gis dietttillegg på minst kr. 5.00 pr. døgn i tillegg til sin ordinære lønn». Landsmøtet går inn for å forhøye diettgodtgjørelsen.

Motivering:

Denne forandring foreslås for å unngå misbruk av denne paragraf fra driftsledelsens side.

Representantskapet uttalte:

Saken må løses ved tariffrevisjon.

19. Sykkelgodtgjørelse til vegarbeidere.

Avd. 246, Modum Vegarbeiderforening, foreslo:

Vegarbeidere som bruker sykkel på arbeidet, får sykkelgodtgjørelse uten å søke vegvesenet om det.

Representantskapet uttalte:

Saken må løses ved tariffrevisjon.

Alb. Karlsen: Når det gjelder forslagene 15. Ansettelse av vegvoktere. 16. Ansinennitetsbestemmelser ved vegvesenet. 17. Heving av timelønn for vedlikeholdsarbeidere. 18. Diettgodtgjørelse ved vegvesenet. 19. Sykkelgodtgjørelse til vegarbeidere, har forbundets representantskap ved sin innstilling til vedtak i saken på landsmøtet gått inn for å løse disse som en rimelig ordning for de arbeidergrupper det her gjelder.

De spørsmål som her er forelagt landsmøtet er rene tariffsaker som må løses ved tariffforhandlinger og kravene kan først løses ved førstkommende tariffrevisjon, som etter den prolongasjon av overenskomsten som ble godkjent ved avstemning høsten 1950 først kan opptas til behandling våren 1952.

Forbundets styre og administrasjon er enig i at det for vegvoktere og de forskjellige grupper av vedlikeholdsarbeidere som blir lønnet etter de grunnlønnssatser som ble fastsatt ved Riksmeglingsmannens forslag av 16. juli 1949 + senere dyrtidstillegg virker urimelig små i forhold til den for vegvesenets anlegg og vedlikehold oppgitte statistiske gjennomsnittslønn ved vegvesenet, og forbundets representantskap vil medvirke til en endring i disse forhold.

For å få en rettferdig begrunnet avklaring av disse forhold har forbundets representantskap foreslått for landsmøtet under sak 15 at landsmøtet rår til at det blir anledning til «i forbindelse med landsmøtet» — (etter landsmøtet) å holde en kort konferanse med de representanter som representerer vegvoktere og andre grupper av vedlikeholdsarbeidere ved vegarbeidsdriften

for å diskutere og ta stilling til de spørsmål som er nevnt under punktene 15, 16, 17, 18 og 19 i dagsordenen.

Under henvisning til det som er sagt foran og de foreliggende forslag innbys landsmøtet, for så vidt angår disse saker, å fatte følgende vedtak:

1. Landsmøtet gir sin tilslutning til at de krav og forslag som er forelagt landsmøtet fra foreningene ved vegvesenet og som landsmøtet ikke har tatt stilling til, blir behandlet av en separat konferanse av de av vegvesenets arbeideres representanter som møter på landsmøtet, umiddelbart etter det ordinære landsmøtets slutt.
2. De forslag som den separate vegarbeiderkonferanse finner å kunne fatte vedtak om forelegges forbundets representantskap (landsstyre) til avgjørelse og eventuelt vedtak om å fremme ved første mulige tariffrevisjon for arbeiderne ved vegarbeidsdriften.

Votering: Karlsens forslag ble enstemmig vedtatt.

23. Faste arbeidere ved statens jernbaneanlegg.

Avd. 461, Egersund Jernbanearbeiderforening, foreslo:

Det pålegges forbundsstyret å arbeide for å få inn i overenskomsten for Statens jernbaneanlegg bestemmelse om at hver arbeider som er pensjonsberettiget, er å betrakte som fast arbeider.

Motivering:

Vår forening finner at den nåværende form i bestemmelsen om ansiennitetsspørsmål ikke er i takt med utviklingen. Derfor bør landsmøtet pålegge det kommende forbundsstyre å sørge for at bestemmelsene får en slik ordlyd som antydnet i forslaget. Vi mener det også må være en fordel for staten å ha en fast arbeidsstokk.

Representantskapet uttalte:

Forslaget kan ikke tilrådes vedtatt i sin nåværende form. Foreslåes oversendt forbundsstyret, som pålegges å arbeide videre med saken. Den tas opp ved første tariffrevisjon.

Jørgen Bergundhaugen: Forbundet må arbeide for at hver arbeider som er pensjonsberettiget, skal være å betrakte som fast arbeider. Vi håper forbundet hjelper til her.

Votering: Representantskapets innstilling ble vedtatt mot noen få stemmer. — Forslaget fra Egersund bortfalt dermed.

24. Overenskomsten for statens jernbane- og kraftanlegg.

Avd. 405, Røssåga Anleggsarbeiderforening, foreslo:

Hovedavtalen skal inngå som første del i overenskomsten for statens jernbane- og kraftanlegg.

Representantskapet uttalte:

Forslaget tilrådes vedtatt. Representanten, Moljord ønsker å se motiveringen fra foreningen, før han tar stilling til forslaget.

Alfred Haugen foreslo:

«Etter nærmere gjennomgåelse av Hovedavtalen er vi blitt klar over at det forhold vi tilsiktet ikke dekkes av den. Spørsmålet utstår til førstkommende tariffrevisjon.»

Representantskapet gikk over til Haugens forslag, som ble enstemmig vedtatt.

25. Fri befording — jernbaneanleggene.

Avd. 325, Stavanger og Omegns Jernbanearbeiderforening, foreslo:

§ 20 i overenskomsten gis følgende tilføyelse:

«Og for barn over 18 år som lider av nedsatte åndsevner eller annen uhelbredelig sykdom, og som arbeideren har til full forsørgelse».

Representantskapet uttalte:

Forslaget oversendes det nye forbundsstyret. Spørsmålet søkes løst ved tariffrevisjon.

Magnar Kristiansen: Vi er selvsagt oppmerksom på at denne sak må løses ved tarifforhandlinger.

Votering: Representantskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

26. Lønn under sykdom — jernbaneanleggene.

Stavanger og Omegn Jernbanearbeiderforening foreslo:

§ 24. Lønn under sykdom.

Pkt. 1 «som varer mere enn 12 arbeidsdager» strykes.

Representantskapet uttalte:

Det foreliggende krav er allerede opptatt til forhandling med statsbanenes hovedstyre.

Magnar Kristiansen: Vi synes det er urettferdig at en ikke skal ha sykeunderstøttelse før en har 13 sykedager. Jeg vil henstille til forbundet å arbeide for å hitføre en endring i det forhold.

Votering: Representantskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

27. Akkordsystem — normallønn ved jernbaneanleggene.

Avd. 35, Trondheim og Omegn Jernbanearbeiderforening, foreslo:

Landsmøtet pålegger forbundet å arbeide for et bedre akkordsystem ved anleggene, eventuelt normallønn.

Motivering:

Det akkordsystem som praktiseres ved jernbaneanleggene er forkastelig, særlig på grunn av at Hovedstyret for N.S.B. til stadighet pokker på en av dem bestemt gjennomsnittsførtjeneste.

Dette fører til en stadig forandring av akkordprisene i den grad at det skaper misnøye og har innflytelse både på arbeidsgleden og arbeidsytelsen.

Kan en ikke komme fram til et mer rettferdig akkordsystem, er det etter vår mening bedre for alle parter å komme over til normallønn.

Representantskapet uttalte:

Foreningen gis høve til å oppta spørsmålet ved første tariffrevisjon.

Darvid Moen: Trass i representantskapets innstilling fant avdelingen at saken burde opptas på landsmøtet. Det har ikke vært mulig å komme fram til et mer rettferdig akkordsystem, slik som det nå praktiseres ved jernbaneanleggene. Har en en gang fått en forholdsvis bra akkord, blir den neste gang nedsatt og det skaper sannelig ingen arbeidsglede.

Ole Baklid: Dette er et typisk tariffspørsmål. Men når landsmøtet skal ta avgjørelsen, må en også være oppmerksom på at forholdene her er meget forskjellige. Den som kunne finne fram til en normallønn her, skulle jeg ha lyst til å se på. Jeg vil advare mot normallønn.

Votering: Representantskapets innstilling ble vedtatt mot et par stemmer. — Avdeling 35's forslag bortfalt.

28. Pensjonsspørsmålet for gruvearbeidere.

Avd. 125, Mofjellets Gruvearbeiderforening, foreslo:

Spørsmålet om en fullstendig pensjonsordning for samtlige arbeidere i bergverksindustrien tas opp og søkes gjennomført.

Representantskapet uttalte:

Forslaget tilrådes vedtatt.

Ole Beck: Gruppemøte av gruveforeningenes representanter på landsmøtet har behandlet denne sak og er enstemmig blitt enige om å foreslå følgende for landsmøtet:

1. Landsmøtet er enig i forslaget fra Mofjellet Gruvearbeiderforening om at spørsmålet om en fullstendig pensjonsordning for samtlige arbeidere i bergverksindustrien tas opp og søkes løst, og henstiller til forbundet å få i stand forhandlinger med B.V.L. allerede i år for å søke å forberede gjennomførelsen av dette krav snarest.

Hvis disse forhandlinger ikke fører fram, må kravet fremmes med full styrke under kommende tariffrevisjon i 1952, idet en forutsetter at bergverksoverenskomsten blir oppsagt neste år.

2. Møtet er videre enig i at bestemmelsene i loven om pensjonstrygd for Statens arbeidere, når det gjelder ytelser og rettigheter, legges til grunn ved utarbeidelsen av statutter for en pensjonsordning for gruvearbeiderne med de forsikringstekniske endringer som måtte være nødvendig.

Videre vil møtet understreke at aldersgrensen for oppnåelse av pensjon for gruvearbeiderne under dagen og arbeidere i sunnhetsfarlige anlegg i dagen, ikke bør settes høyere enn til 60 år og for de øvrige til 65 år.

3. Forbundet bemyndiges til å engasjere nødvendig sakkyndig bistand under arbeidet med denne sak.

Votering: Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Chr. Henriksen: Vi skulle klare å bli ferdig i ettermiddag og jeg vil foreslå at vi begynner ettermiddagsmøtet kl. 14½. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Fra *Dorthea Bakken*, enke etter forbundstillitsmannen Lars Bakken referertes hilsen med takk for tilsendte blomster.

Møtet hevet.

Ettermiddagsmøtet fredag 1. juni.

Ordstyrere: *Bjarne Larsen.* — *Halvor Jupskås.*

Møtet ble satt kl. 14½. — Protokollen fra formiddagsmøtet referertes og godkjentes uten merknader.

Valgkomitéens nye innstilling på medlemmer av forbundsstyret.

Valgkomitéen foreslo følgende som medlemmer av forbundsstyret: 1. Anna Marie Olsen, 2. Hans Fredriksen, 3. Leif Andresen, 4. Kolbj. Westengen, 5. Jorulf Haugli. — Til varamenn foreslo komitéen: 1. Henriette Tangen, 2. Hjalmar Sundt, 3. Kåre Onsrud, 4. Georg Pettersen, 5. Elling Aasane.

Det er valgkomitéens forutsetning at varamennene til forbundsstyret innkalles i den rekkefølge de er oppsatt og i samsvarende rekkefølge for representantene. (Personlige varamenn.)

Lars Næss foreslo Trygve Hansen, istedenfor Fredriksen.

Votering: Valgkomitéens innstilling ble vedtatt.

FORTSATT BEHANDLING AV PUNKT 5: FORSKJELLIGE FORSLAG

29. Pensjonstrygd for Statens arbeidere.

1. *Avd. 35, Trondheim og Omegns Jernbanearbeiderforening, foreslo:*

Landsmøtet pålegger forbundet å medvirke til at arbeidere som er ved samme bedrift hele året får beregnet 12 pensjonsgivende måneder pr. år.

2. *Avd. 269, Målselv Vegarbeiderforening foreslo:*

Grunnlaget for pensjon til statens arbeidere må forbedres slik at alle år regnes som fulle år, ikke som nå at en regner om arbeidstimer til måneder + år. Derved taper de fleste arbeidere i Nord-Norge sin pensjon.

Motivering:

Vi er klar over at det vil koste mange flere penger i den første tiden, men når uretten kommer så klart fram kan vi ikke unnlate å si fra om dette.

Vegarbeiderne i Nord-Norge får ikke fulle arbeidsår, grunnet naturhindringer og manglende bevilgninger. Vedlikeholdsarbeiderne, som er disponible til alle tider, når heller ikke på noen måte opp til full pensjon, medmindre alle påbegynte arbeidsår blir regnet som pensjonsår. Hertil er å bemerke at arbeideren da har deltatt i alt arbeid arbeidsgiveren har kunne skaffe.

Representantskapet uttalte:

Representantskapet vil fremme uttalelse i spørsmålet om pensjonstrygden for statens arbeidere på landsmøtet.

30. Pensjonsordning — vegarbeidere.

Avd. 483, Os Vegarbeiderforening foreslo:

Forbundet framsetter krav til fylkene og kommunene om at de forplikter seg til å opprette pensjonsforhold for sine vegarbeidere i likhet med den pensjonsordning som nå er opprettet for statens arbeidere.

Motivering:

Et stort antall vegarbeidere blir beskjeftiget vekselvis ved statens, fylkenes og kommunenes vegarbeidsdrift. Dersom arbeidstiden for disse arbeidere bare skal regnes med for den tid de har arbeidet ved statens vegarbeidsdrift, vil det bare bli et fåtall som etter en lang og slitsom arbeidsdag oppnår full pensjon.

Alb. Karlsen: Når det gjelder forslag nr. 29, tror jeg det er innsendt ved en misforståelse. Etter lov som er trådt i kraft fra 1. januar i år, så er det på det rene at de arbeidere som er ved samme bedrift hele året får beregnet 12 pensjonsgivende måneder pr. år. Fra 1. januar i år skal alle Statens bedrifter føre kartotek over arbeidernes tjenestetid. Forslag nr. 30 må også være en misforståelse. En pensjonsgivende måned regnes til

200 timer. Effektiv månedstid er 208 timer. Siste landsmøte behandlet også pensjonsspørsmålet og en erindringer at det ble nedsatt en komité av Finansdepartementet for å fremme innstilling i saken. Lars Bakken var vår representant og senere har jeg gått inn i komitéen. Videre er i denne komité med Trana fra Jernbaneforbundet og Hegg fra Landsorganisasjonen. Komitéens mandat var pensjonsordning for Statens arbeidere. Etter at jeg kom med i komitéen fremmet jeg forslag om at det i § 1 også skulle medtas arbeidere som var beskjeftiget ved fylkenes og herredens vegarbeid, idet det er like mange vegarbeidere der som i Staten. Staten har også der de største utgifter i forhold til fylkene og herredene. Komitéens flertall fant ikke at dens fullmakt ga høve til å oppta dette. Men det ble tatt med i forelegget til departementet. Men departementet fant ikke å kunne ta hensyn til det. Vegdirektøren ville ikke anbefale vårt forslag, selv om en nok er oppmerksom på det uheldige i det nåværende forhold. Statsråd Langhelle anbefalte oss å skrive direkte til Sosialdepartementet, og det gjorde vi, senest i skriv av 23. januar. Ekspedisjonssjef Kringlebotten mener personlig at forbundets krav bør gjennomføres, men hvordan det skal gjennomføres kan han ikke si. Det er mulig at saken må forelegges Stortinget på ny. Pensjonstrygden omfatter Statens tarifflønte arbeidere og derunder også sesongarbeidere, som har normal arbeidsdag når de er i arbeid, samt rengjøringskvinner m. v. ved statsinstitusjoner og deltidsarbeidere ved Statens arbeidsområder for så vidt de har en vanlig arbeidstid på minst 24 timer pr. uke. Etter lovens § 3 regnes som nevnt som pensjonsgivende tjenestetid den tid arbeideren har vært i lønnet arbeid innen Statens arbeidsområder som der fra januar 1951 betales pensjonsinnskudd for og arbeide for fylke eller kommune eller private entreprenører som utfører arbeid direkte for Staten for så vidt arbeiderne til dette arbeid overføres direkte fra et Statens arbeid til sitnevnte arbeider for fylke, kommune eller entreprenør hvor Staten i første rekke er interessert i å få arbeidet utført. Jeg henviser for øvrig til siste nummer av «Arbeidsmanden». Enkelte fylker som Telemark har vedtatt henstilling til departementet om at pensjonsordningen må gjennomføres også for fylkenes og herredens vedkommende. I Vestfold har vegsjefen uttalt at en vil gå inn for pensjon av fylkets vegarbeidere. Samme er forholdet i Østfold, likedan i Hedmark. Pr. oktober 1950 hadde en 4 097 arbeidere ved hovedveganlegg for Staten, 3 067 arbeidere ved bygdeveger med statsstøtte og 1 952 arbeidere ved bygdeveger uten stats-

støtte. For vedlikeholdsarbeidernes vedkommende hadde en 3 741 ved Statens veganlegg, 1 228 ved fylkene og 3 023 ved bygdeveger. Så mange har vi ikke nå, idet antallet arbeidere er gått ned på grunn av at bevilgningen er gått ned, antagelig med ca. 20 pst. Når det gjelder de andre statsanlegg innenfor vårt forbund, er det ingen tvil, ingen tvist til stede, idet det er Staten som selv finansierer arbeidet og selv driver arbeidet. Jeg vil foreslå:

«Idet landsmøtet tar til etterretning den orientering som er gitt vedrørende spørsmålet om pensjonstrygd for arbeidere ved vegarbeidsdriften pålegges forbundets styre og administrasjonen fortsatt å arbeide for at pensjonstrygd for arbeidere ved fylkenes og herredskommunenes vegarbeidsdrift blir gjennomført snarest etter samme bestemmelser som ved lov av 30. juni 1950 gjelder for arbeidere ved Statens arbeidsområder.»

Jeg vil tilføye at forbundets representantskap anmodet en mindre komité til å se på denne sak, nemlig Bernt Alfsen og Tønnes Moi, og de er enig i dette forslag.

Ludvig Karlstad: Når det gjelder Statens vegarbeidere så vil jeg takke de som har arbeidet med dette. Men pensjonsordningen er ikke slik at alle slitne vegarbeidere får den. De som arbeider i Nord-Norge får ikke fulle arbeidsår, som følge av de ekstraordinære forhold vi har. En må sørge for å få grunnlaget endret, så misforholdene oppheves. Vi har derfor stilt følgende forslag: Grunnlaget for pensjon til Statens arbeidere må forbedres slik at alle år regnes som fulle år, ikke som nå at en regner om arbeidstimer til måneder + år. Derved taper de fleste arbeidere i Nord-Norge sin pensjon. Dette må du ta med deg, Karlsen.

Strek ble satt og taletiden ble 5 minutter for de etterfølgende talere.

Darvid Moen: Karlsen mente vårt forslag berodde på en misforståelse. Da vi behandlet saken forelå ikke pensjonsloven. Det ble sagt 2 400 arbeidstimer. En måtte da ha arbeidet 36 år for å få pensjon. I skriv av 15. februar i år, fikk vi rede på at ved overgang til den nye pensjonstrygd og rettigheter i pensjonstrygden skal som pensjonsgivende tjenestetid også medregnes den tjenestetid arbeideren har hatt ved Statens arbeidsområder før loven om pensjonstrygd trådte i kraft 1. januar 1951 og som arbeideren heller ikke har betalt noe innskudd i pensjonstrygden til, hvis han ikke har vært borte i lengre tid. Jeg kan trekke vårt forslag tilbake og gå over til det annet forslag.

Ole Baklid: Det kan selvsagt være mangler ved den nye lov, men jeg kan ta med en takk fra mine gamle arbeidskamerater. De er meget begeistret for det en er nådd fram til. Hadde vi ikke hatt arbeiderstyre, hadde vi aldri fått dette til.

Gustav Hasselstrøm: Pensjonsordningen er bra, men den er vel ikke fullt utbygd enda, slik den bør være. Når vi får regnet 200 timer i en måned, så må det være en fordel for vegarbeiderne, mente Karlsen. Vi regner med topp 2 000 arbeidstimer, når vi står i fullt arbeid. Vi får intet beregnet når det er dårlig vær. Heller ikke når vi får 5—6 ukers tvungen ferie ved jule-tider etc. Det er bra det en har fått, men det må gjøres bedre.

Vilhelm Furnes: Jeg må takke forbundet for det gode arbeid som er gjort med hensyn til pensjonsordningen. Men det er en ting en skal være merksam på og det er de på den annen side, ingeniørene og andre som søker å vri på det som er vedtatt. Jeg vil anmode forbundet om å sende ut en kommentar til loven, en forklaring om en vil.

Carl J. Frogh: Loven om pensjonstrygd for Statens tariff-lønte arbeidere er mottatt med glede og kritikk. Spesielt når det gjelder måten loven blir praktisert er det kritikk. Vi må selv dokumentere hvor lenge vi har arbeidet. Fylket vet iallfall ikke hvor lenge en har arbeidet på vegarbeid. Jeg har vært i vegarbeid siden 1921, men overingeniøren hadde ikke rede på det.

Marius Tørmø: For å undersøke pensjonsforholdene for fylkets og herredenes vegarbeidere, har vi sendt krav til fylket. Fylkesmann Nordanger har sendt det til vegdirektøren og derfra er det gått til departementet. Derfor er ikke saken behandlet i fylkestinget ennå. I Hoff herredstyre gikk ordfører Torp inn for pensjonstrygd og et stort flertall går inn for det, så der har vi lyse utsikter og jeg håper at det går igjennom i fylket.

Johan Skrede: Pensjonstrygden er nokså ny, så det er litt tidlig å gå i detaljer. Den korte tid en har hatt høve til å se praksisen er ikke nok til å si sin mening. Men det er på den annen side opplagt at slik som det er i dag så er det meget tvil-somt for fylket og herredskommunene.

Gustav Øium: Jeg har 25 års praksis i Statens vegarbeid. Men så søkte jeg en vegvokterstilling på en bygdeveg. Det må være en mangel når en ved å gå over til herredet, ikke skal få den tjenestetid pensjonsgivende. I sommermånedene blir jeg ikke trukket for pensjonstrygd, så lenge jeg er vegvokter på bygdevegen. Jeg vil henstille til forbundet å sørge for at loven sikrer oss, som således går over på bygdevegen for en tid.

Ordstyreren foreslo samtlige forslag oversendt forbundsstyret.

Alb. Karlsen: Jeg vil iallfall at landsmøtet skal stemme over det forslag jeg stilte.

Votering: Alb. Karlsens forslag ble enstemmig vedtatt. — De øvrige forslag ble oversendt forbundsstyret.

31. Opplysningsarbeidet.

Fra avd. 44, *Grubernes Arbeidsmannsforening og avd. 53, «Nordens Klippe»:*

Foreslår at det må bli holdt særskilte kurs for Finnmark, og gjør merksam på at Finnmark må bli mer tilgodesett i de påtenkte produksjonsutvalgskurs.

Motivering:

Da forbundet har mange avdelinger i Finnmark, skulle det være betryggende for et godt resultat. Da de kurser som hittil har vært holdt har vært utenfor landsdelen, og med de uforholdsmessig lange avstander er blitt ekstra kostbare for forbundet og avdelingene, skulle således et kurs i Finnmark være berettiget.

Når det gjelder produksjonsutvalgskurs vil det få meget stor betydning for A/S Sydvarangers vedkommende.

Representantskapet uttalte:

Arbeidernes Opplysningsforbund har ut fra det samme syn som er hevdet i motiveringen fra Kirkenesavdelingene, i de senere år gått inn for avholdelse av særskilte kurs for Nord-Norge. Forbundet har ytet flere stipendier til disse kursene, som har vært forbeholdt de av forbundets medlemmer som er bosatt i Nordland, Troms og Finnmark. Etter forholdene har vårt forbund vært godt representert på Nord-Norges-kursene.

Forbundets opplysningsvirksomhet er satt opp som eget punkt på landsmøtets dagsorden. De retningslinjer som ble vedtatt for dette arbeid på representantskapets møte i desember 1949 og som er tatt inn i beretningen for samme år, vil bli tatt opp på landsmøtet.

Forslaget om særskilte kurs for Finnmark, foreslås oversendt det nye forbundsstyret.

Arthur Blix: Da vi behandlet opplysningsarbeidet var jeg inne på dette forslag, så jeg skal ikke komme nærmere inn på

det nå. Men bare henstille til forbundet om å gå inn for saken. Kristiansen mente vi skulle nevne et beløp. Jeg vil foreslå:

«Landsmøtets representanter støtter forbundets opplysningsarbeid og gir forbundsstyret tillatelse til å bruke minst kr. 50 000.00 pr. år til opplysningsarbeidet, derav minst kr. 10 000.00 tilsammen på de 3 nordligste fylker.»

Walter Kristiansen: Vi er ferdig med dette punkt. Landsmøtet har vedtatt at det skal drives et intenst opplysningsarbeid og at forbundet skal anvende de midler som det finner formålstjenlig. Forslaget bør derfor oversendes forbundsstyret, eller helst bør Blix ta forslaget tilbake.

Bergiton Syrstad: Jeg vil henstille til Blix å ta forslaget tilbake. Da vi diskuterte dette i representantskapet, mente jeg forbundet sammen med andre forbund kunne gå til samarbeid om denne sak for å få til noe, slik at det ikke bare blir Arbeidsmandsforbundet som har utgiftene.

Arthur Blix: Det står i mitt forslag at forbundet skal bruke minst 50 000 kroner i perioden til opplysningsarbeid, og det foregriper da ikke noe.

Votering: Representantskapets innstilling ble enstemmig vedtatt. — Forslaget fra avdelingene 44 og 53 oversendtes forbundsstyret. — Blix' forslag ble likeledes oversendt forbundsstyret mot 1 stemme.

32. Yrkesstipend.

1. *Avd. 498, Skjeggestad Jernbanearbeiderforening* foreslo:

Forbundets landsmøte opptar til behandling representantskapets vedtak av 6. desember 1949 om nye statutter for yrkesstipend.

Vi krever at yrkesstipend blir å yte som før Representantskapets vedtak av 6. desember 1949.

Representantskapet uttalte:

Forslaget kan ikke tilrådes vedtatt.

2. *Avd. 111, Løkken Gruvearbeiderforening*, foreslo:

Det gis stipend inntil kr. 200.00 til yrkeskurs for medlemmers barn, når forbundsstyret finner at yrket kommer inn under forbundets virkeområde. Medlemmet må ha minst 10 års medlemskap.

Motivering:

Når vår forening har opptatt dette forslag er det i første rekke av lokale forhold, at vi har yrkesskole på stedet. Mange eldre medlemmer har sønner som ikke har oppnådd den alder at de kan ta hvilket som helst arbeid, og disse tar da yrkesskolen for å lære seg et fag.

Det ville således være en stor hjelp for medlemmet om forbundet ytet et stipend, som i alle fall dekket utgiftene til skolemateriell.

Representantskapet uttalte:

Forslaget kan ikke tilrådes vedtatt. Ett mindretall på 9 stemmer for at forslaget fra Løkken blir anbefalt vedtatt.

Karl Olsen: Vi er i min avdeling enige om å protestere mot representantskapets vedtak. Det sies fra forbundets side at det er det eneste som yter stipendier til yrkesskoler for medlemmers barn. Ser en på regnskapene viser det seg at det i 1948 ble gitt stipendier til yrkesopplæring med kr. 12 085.00, i 1949 med kr. 10 725.00 og i 1950 kr. 8 145.00 etter at representantskapet hadde fattet sitt vedtak.

Eilert Eliassen: Vi ble paff da vi fikk representantskapets vedtak. Hvorfor skulle det være nødvendig? Når det gjelder eldre medlemmers barn, blir de avskåret fra å få disse yrkesstipendier. La de få stipendier for å gå på våre egne skoler.

Einar Schei: Mange talere nevnte i går betydningen av yrkesskoler og fagundervisning. I representantskapet ble det bare 7 stemmer for yrkesstipendier. Vi har derfor fra Løkkens Gruvearbeiderforening stilt et meget beskjedent forslag, nemlig «når forbundsstyret finner at yrket kommer inn under forbundets virkeområde».

Paul Sundt anbefalte de 2 forslag.

Kolbjørn Westengen anbefalte Løkkens forslag, likeledes *Daniel Marthinsen*.

Bernh. Reines: Saken var oppe i representantskapet. Grunnen til dette var nok en viss utglidning. Derfor fant forbundsstyret det nødvendig å ta saken opp. Mindretallet i representantskapet — 7 medlemmer — gikk inn for et liknende forslag som det Løkken kommer med. Da forslaget ble behandlet like før landsmøtet, var mindretallet vokset til 9 og jeg antar at det nå er flertall for dette forslag.

Votering: Ved alternativ votering mellom Skjeggestad og Løkkens forslag, ble Løkkens forslag vedtatt mot noen få stemmer.

33. Fraktutjevning.

Avd. 44, Grubernes Arbeidsmannsforening, og avd. 53, «Nordens Klippe» foreslo:

Vi vil foreslå at forbundet inngår til statsmaktene med krav om at det må foretas fraktutjevning for Finnmark på livsviktige forbruksvarer.

Representantskapet uttalte:

Representantskapet rår til at saken oversendes Landsorganisasjonen.

Eilif Sivertsen: Saken har vært belyst i pressen og i Stortinget. Vi har en stor fraktutgift på livsviktige forbruksvarer, som gjør at prisforholdene hos oss blir større enn andre steder.

Votering: Representantskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Jakob Jakobsen foreslo: «Da det hersker tvil om at bevilgning til kommunistenes ungdomsforbund ble riktig forstått ved avstemningen, vil jeg foreslå at dette forslag atter blir opptatt til votering.»

Chr. Henriksen: Mange har henvendt seg til meg og uttalt at de misforsto voteringen. Men jeg vil henstille at en lar voteringen stå ved makt.

Kolbj. Westengen: Vi skal ikke ta det opp til ny votering, selv om vi er medlemmer av D.N.A.

Votering: Jakobsens forslag ble forkastet.

34. Betjentkontrakter.

Avd. 44, Grubernes Arbeidsmannsforening, og avd. 53, «Nordens Klippe» foreslo:

Vi vil foreslå at forbundet gjennom L.O. reiser krav overfor A/S Sydvaranger om at de få gjenstående kontrakter ved bedriften oppsies.

Motivering:

Foreningens medlemmer kan ikke lenger finne seg i at endel av A/S Sydvarangers arbeidere skal ha særrettigheter framfor de organiserte arbeidere. Disse «betjentkontrakter» er også til

hinder for foreningene og svekker foreningene i deres arbeid for å oppnå 100 pst. organisasjon ved bedriften.

Forøvrig henvises til § 3, punkt 3 i Lov om arbeidstvister v/ Pål Berg.

Representantskapet uttalte:

En erklærer seg enig i forslaget. Det pålegges det kommende forbundsstyret i samråd med Landsorganisasjonen og foreningen og søke saken løst.

Oskar Sivertsen: Vi synes forbundet har vært for ettergivende her. Forbundet vet at disse kontrakter ble opprettet i 1927. Selskapet hadde ved hjelp av disse en fast stab, som fulgte arbeidsledelsen i tykt og tynt. Det ble dannet en lokal forening og de organiserte ved bedriften ble kastet ut, også av sine boliger. Selskapet hevder at kontraktene er juridisk bindende for det. Jeg vil på vegne av avd. 44, Bjørnevatt, og avd. 53, Kirkenes, foreslå at forbundsstyret pålegges å undersøke om betjentkontraktene er juridisk bindende for A/S Sydvaranger. I motsatt fall pålegges forbundsstyret snarest å få betjentkontraktene oppsagt.

Bergiton Syrstad: I korrespondanse om denne sak, foreligger det et skriv fra selskapet om at partene i 1946 var enige om ikke å berøre dette spørsmål. Derom har vi ingen ting i vårt arkiv. Vi har de som enda har 20—25 år igjen før de kan slutte. Forbundet må kunne gjøre noe mer i denne sak.

Torstein Guvåg: Det forbauser meg at dette fremdeles kan stå på dagsordenen. Jeg er en av dem som i 1927 gikk ut i kamp for organisasjonsretten. I 1927 hadde bedriften en mengde enkeltmannskontrakter. Bedriftens folk reiste rundt i fiskeværene og fikk tak i folk. Det var for så vidt lettvent, som fisket hadde slått feil. De som var ute og vervet, fikk 25 kroner pr. sjel foruten gratis reise.

Ole Beck: Alle vet om denne konflikt. Den varte i hele 20 år. Først i 1946 fikk vi ordnede forhold igjen. Det var en seig kamp. Da vi så opprettet avtale med bedriften, opphørte den gule forening, men bedriften anså seg juridisk bundet av enkeltmannskontraktene. Det eksisterer i dag 63 slike enkeltmannskontrakter og selskapet har gått med på at det ikke skal opprette liknende kontrakter. Det er opplagt at vi fortsatt skal arbeide sammen med Landsorganisasjonen i den sak. Jeg kan være enig i at en undersøker sakens juridiske side.

Votering: Representantskapets innstilling ble vedtatt. — Sivertsens forslag ble oversendt Landsorganisasjonen.

35. Fradrag i selvangivelse for medlemskontingent.

Avd. 315, Audnedalen Vegarbeiderforening, foreslo:

All medlemskontingent til Norsk Arbeidsmandsforbund som blir innbetalt fra avdelingene må bli trukket fra i selvangivelsen, og ikke som nå bare det som går til Forsikringskassen og Ulykkesforsikringen.

Representantskapet uttalte:

En viser til skattelovens bestemmelser.

Votering: Representantskapets innstilling ble vedtatt.

36. Særskilte merker for militærtjeneste.

Saken er tidligere behandlet i dagsordenen.

37. Forbundets gullmerke.

1. *Avd. 101, Mo Arbeiderforening, foreslo:*

Norsk Arbeidsmandsforbunds gullmerke tildeles de medlemmer som har oppnådd 25 års sammenhengende medlemskap i fagorganisasjonen.

2. *Avd. 154, Skedsmo Arbeidsmannsforening, foreslo:*

Medlemmer som har 25 års medlemskap i Landsorganisasjonen bør ha rett til å få gullmerket, uansett hvilke forbund medlemmet har vært tilsluttet.

Representantskapet uttalte:

De 2 innkomne forslag kan ikke tilrådes vedtatt. En rår til at det overfor Landsorganisasjonen reises spørsmål om felles gullmerke for langt medlemskap i fagorganisasjonen.

Alf Søfting: Jeg vil ikke ta opp forslaget, enda det er fra min avdeling.

Henry Vestby: Vi er stort sett enig i representantskapets forslag og henstiller at en søker å gjennomføre det.

Votering: Representantskapets innstilling ble vedtatt mot noen få stemmer.

38. Forbundets representasjon på kongresser og landsmøter i andre land.

Avd. 101, Mo Arbeiderforening, foreslo:

Landsmøtet fastslår at på landsmøter i Skandinavia og andre land, hvor forbundet er innbudt til å sende mer enn 1 representant, skal forbundet, om det sender mer enn 1 representant, være representert ved en av de faste tillitsmenn. De øvrige velges av Representantskapet, eventuelt forbundsstyret blandt forbundets medlemmer på arbeidsplassen.

Representantskapet uttalte:

En rår til at forslaget blir oversendt det nye forbundsstyret.

Alf Søfting: Vi mener at en kan lære meget av å komme til andre land. En burde derfor også ta med noen fra arbeidsplassen.

Chr. Henriksen: Det var ønskelig om dette kunne realiseres. Men det er jo ikke så mange reiser utover de faste møter en har i Internasjonalen og i det interskandinaviske samarbeid. Jeg vet sant å si heller ikke hvor en skulle begynne ute på arbeidsplassene. Det lar seg ikke gjennomføre.

Votering: Representantskapets innstilling ble vedtatt.

39. Forbundets fester.

Avd. 445, Rognan Jernbanearbeiderforening, foreslo:

De fester forbundet arrangerer i forbindelse med Landsmøtet (eller andre møter) arrangeres uten servering av alkohol.

Motivering:

Forbundet har tidligere sendt skriv til foreningene med oppfordring om å drive opplysningsarbeid om alkoholmisbruken. Det har vist seg at på forbundets fester har enkelte blitt overstadig beruset til skam og skade for den organisasjon de representerer. Forbundets midler må ikke brukes til alkoholnyttelse, men til fremme av medlemmenes livsvilkår.

Representantskapet uttalte:

Forslaget kan ikke tilrådes vedtatt. Ett mindretall på 6 stemmer for at forslaget anbefales vedtatt.

Lars Næss: Når vi har sendt inn dette forslag, som for øvrig er stilt av meg, er det fordi jeg har sett hva som er skjedd på landsmøter tidligere. Nå har det imidlertid vist seg at forslaget i seg selv har virket bra for dette landsmøte. En har ikke lov til å kompromitere denne organisasjon når en reiser i forbundets anliggender. Jeg vil henstille til landsmøtet å vedta forslaget.

Chr. Henriksen: Jeg vil så sterkt jeg kan understreke det Næss uttalte, når det gjelder misbruk. Men det er å gå for langt, slik som Rognan her foreslår. Jeg kjenner heller ikke til at andre har vedtatt et slikt forslag. Vedtakelsen av dette kan også misforståes. Jeg er stolt over dette landsmøte. Det har ikke vært noe misbruk til stede her. Jeg er enig i at misbruk må det ikke være.

Bjarne Larsen: Jeg forstår så godt forslaget, men vi skal også tenke på forbundets ansikt. La det ligge den appell i dette, at saka er reist.

Bergiton Syrstad: La de nå en gang misforstå da, selv om vi vedtar dette forslag.

John A. Breckan: Det er vel ingen skam for forbundet å vedta dette. Vi behøver ikke alkohol ved våre fester.

Lars Næss: Jeg har ikke tatt dette opp som et partispørsmål, men forbundet har selv sendt ut et sirkulære i sitt opplysningsarbeid mot misbruk av alkohol. Henriksen har bedt meg ta forslaget tilbake. Jeg vil be ham ikke utfordre oss, således at jeg må avkle noen. Jeg mener ikke at en skal være personlig avholdsmann. Men når det gjelder forbundets virksomhet skal en holde alkoholen borte.

Chr. Henriksen: Når det tales om «utfordring» og «avkle», så vil jeg utfordre deg Næss til å forklare deg nærmere. Det har ikke i denne periode vært tale om noe misbruk av alkohol. Det tales om respekt for avholdsfolk. Det må være måte på hva der kan framføres. Landsmøtet kan gjerne vedta forslaget, det er suverent. Men jeg synes det er å sette en merkelapp på forbundet, som ikke er dette forbund verdig. Vi har ikke fått noen kritikk for arbeidet i innværende periode. En gagnar ikke avholdssaken ved det som Næss nå er inne på.

Kristian Moljord: Jeg tilhører mindretallet i representantskapet. Fører vi ikke kamp mot kapitalen? Støtter en ikke her alkoholkapitalen? En plikter også å ta hensyn til medlemmenes penger. Det er uforsvarlig av oss å støtte alkoholkapitalen. Det er ingen skam for forbundet å vedta dette forslag.

Ingemar Jensen anbefalte forslaget fra Rognan.

Strek ble satt.

K. E. Tjelle: Jeg skal ikke rette noen kritikk mot forbundsledelsen. Men vi vet at alkoholen er arbeiderklassens største fiende. Jeg har merket det på en arbeidsplass, hvor folkene stadig kjøpte øl, mens jeg holdt meg til melken. Det er ingen skam å vedta dette forslag.

Arnold Werner: Jeg representerer en avdeling hvor det er mange kristne arbeidere. Vi skal ikke kritisere forbundsledelsen med dette forslag.

Lars Næss: Henriksen utfordret meg til å gi nærmere forklaring for hva jeg siktet til. Det var ved den siste anleggs-konferanse før siste tariffrevisjon. Da en var ferdig ble det holdt en fest. En som i dag ikke er til stede her og jeg skal for øvrig ikke nevne navn, var da overstadig beruset. Det skremte meg.

Chr. Henriksen: Det var ingen grunn for deg til å ta den affære fram for landsmøtet. Jeg husker episoden og vedkommende er ikke her i dag. Enhver må være seg sitt ansvar bevisst. Det tjener bare til å skandalisere forbundet å vedta forslaget fra Næss.

Votering: Representantskapets flertalls forslag ble vedtatt med stort flertall.

Svenske gjester tar avskjed med landsmøtet.

Oscar E. Forslund: Kamerater! Kongressdeltakere! Jeg ber om på vegne av de svenske gjester å få frambære en hjertelig hilsen og takk for at vi fikk anledning til å overvære deres 22. ordinære landsmøte. Vi har med stor interesse fulgt med i deres overlegginger. De problemer de har å kjempe med her, er de samme i Sverige. Kongressen har fattet mange betydningsfulle vedtak bl. a. de nye vedtekter forbundet heretter skal arbeide etter. De er meget lik de lover vi har vedtatt etter Landsorganisasjonens mønsterlover. Vi har ikke sittet her den hele tid, for vi har også villet se deres storslagne by. Men vi har likevel fått full oversikt over de viktigste vedtak dere har tatt. Jeg vil personlig framføre en takk. Jeg har hatt anledning til å være til stede her ved de 4 siste landsmøter, og er på den måte blitt kjent med mange, ikke bare deres tillitsmenn, men også mange av representantene. En føler seg på denne måte hjemme her. Det er så at en kan være uenig i hvilke veier en skal gå og det er naturlig. I et demokratisk samfunn skal det være slik.

Men alle er sikkert enig i sluttresultatet og om målet står vi samlet. I enighet skal vi fortsette vårt arbeid til gagn for våre medlemmer. (Sterkt bifall.)

Chr. Henriksen: På landsmøtets vegne retter jeg en hjertelig takk til våre svenske gjester for deres deltakelse. Jeg retter også en spesiell takk til Forslund og ber samtlige våre svenske kamerater ta med en hilsen til kameratene. Vi ønsker dere en god reise hjem. (Sterkt bifall.)

Konferanse av vegarbeidere og gruvearbeidere.

Alb. Karlson: Konferansen av vegarbeidernes representanter blir i morgen kl. 9 i Lillesalen.

Ole Beck: Gruvearbeidernes representanter og Orkanger Arbeidsmannsforenings representanter møter i morgen kl. 10 på forbundskontoret.

40. Ansettelse av Oslo-sekretær.

Avd. 21, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening, foreslo:

Landsmøtet ansetter en Oslo-sekretær, som får sitt virke i Oslo og omegn.

Motivering:

De kompliserte organisasjonsforhold som er tilstede på de forskjellige arbeidsplasser som tilhører vårt forbunds virkeområde i og utenfor Oslo, har sin årsak i at de forskjellige forbunds virkeområder griper inn i hverandre og at det ofte skiftes arbeidsplass. Herved oppstår vansker som de lokale avdelinger ikke makter å ordne opp i alene. Det bør derfor ansettes en mann som kan ta seg av forbundets interesser i Oslo og omegn.

Representantskapet uttalte:

Forslaget kan ikke tilrås vedtatt. Representantskapet vil tilrå at forbundet i samarbeide med avd. 21, søker å få løst spørsmålet om ansettelse av en fastlønnet tillitsmann i foreningen. 3 representanter stemmer for avdelingens forslag.

Bergiton Syrstad: Det er noe uforståelig for oss ute i periferien, at det skal være nødvendig med Oslosekretær her hvor en har forbundets tillitsmenn, Landsorganisasjonen og mange andre. Oslo måtte kunne klare opp i dette alene uten forbundets hjelp.

Nils Bakken: Vi har prøvd hva prøves kan før vi stilte dette forslag. Vi har et utstrakt arbeidsområde og hvor det er mange som ikke er organisert. Vi har også mange som står i andre forbund, men hører hjemme i Arbeidsmandsforbundet. Det er således mange vi kan få med og forholdene er så fortvilet at noe må gjøres. Vi undersøkte mulighetene for at avdelingen selv kunne ordne opp i dette, men avdelingen makter det ikke. Når det gjelder representantskapets forslag, vil jeg foreslå følgende istedenfor det forslag vi har innsendt:

«Landsmøtet pålegger forbundsstyret sammen med avd. 21 å løse spørsmålet om ansettelse av en fast agitator for avdelingen.»

Kolbj. Westengen: Så slett er det ikke med organisasjonsforholdene rundt i Oslo, Bakken. Vi har i forbundet så dyktige folk, at vi ikke behøver flere tillitsmenn.

Leif Andresen: Det er vel verre ute i distriktene enn her i Oslo og omegn. Jeg kan ikke være med på anbefale dette.

Sverre Riksåsen: En Oslosekretær er overflødig. Vi har også søkt om litt hjelp til en fastlønnet mann i Røssåga. Vi fikk avslag, men har fått en liten bevilgning.

Johan Skrede: Jeg er enig med Syrstad og Westengen. I representantskapet var det stor diskusjon om dette og de samme argumenter hørte en der som her.

Votering: Ved alternativ votering mellom representantskapets og Nils Bakkens forslag, ble representantskapets innstilling vedtatt mot 2 stemmer.

Chr. Henriksen: Jeg vil ta opp det forslag jeg framsatte i forbindelse med valget og som ble oversendt redaksjonskomiteen:

«Ved kommunevalget til høsten vil det bli avgjort hvilke linjer utviklingen i kommunene skal følge i de nærmeste år framover. Denne utvikling er ikke uten interesse for fagorganisasjonen.

I de senere år har arbeiderklassen gjennom Det norske Arbeiderparti hatt ledelsen i en lang rekke av landets største kommuner. Det er på denne måten, ved hjelp av Arbeiderpartiets innflytelse, gjennomført betydelige sosiale og kulturelle goder til gagn for arbeiderklassen. Det er i fagorganisasjonens interesse at arbeidet i kommunene kan fortsette etter disse linjer. Særlig vil det være av betydning at boligreisingen ikke blir gjort til et alminnelig spekulasjonsobjekt.

Landsmøtet vil derfor anmode alle medlemmer av Norsk Arbeidsmandsforbund om å slutte opp om Det norske Arbeider-

parti ved kommunevalget 8. oktober 1951, og vil henstille til fagforeningene å yte partiet økonomisk støtte og ved aktiv deltakelse i valgkampen for øvrig sikre et godt valgresultat for den samlede arbeiderbevegelse.»

Votering: Forslaget ble vedtatt mot 3 stemmer.

AVSLUTNING

Ordstyreren (Kristian Moljord): Jeg har fått i oppdrag på ordstyreneres vegne å takke representantene, først og fremst for tilliten ved at dere valgte oss, samtidig som vi takker dere for saklig behandling. Vi har søkt etter beste evne å få avvirket landsmøtet, det har vært vår oppgave. Jeg benytter også anledningen til å takke representantene for at de gjenvalgte meg som medlem av representantskapet. (Bifall.)

Forbundets formann, *Chr. Henriksen*, overtok så ordstyrenerens plass og uttalte: I tilslutning til det bifall ordstyrenerne fikk, vil jeg også takke dem og sekretærene for deres arbeide under landsmøtet. Vi har hatt dyktige funksjonærer. De har klart det opplegg vi hadde satt oss å bli ferdig til fredag. Jeg vil foreslå at ordstyrener og sekretærer hver får et honorar på 100 kroner.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Einer-Jensen: Jeg vil på mine danske kollegers og egne vegne få takke for samværet og for at vi fikk anledning til å overvære deres landsmøte. Jeg mener å kunne konstatere en enighet om sakene, som også for oss har overmåte stor betydning. Når jeg ser på side 23 i deres dagsorden, kan jeg ikke si annet enn at det som står der er tydelig uttrykk for vårt arbeid for sosialismen. Nasjonalisering av gruvene er et stykke sosialisme i praksis. Vi vil ha sosialisme med frihet. Vi vil det samme som dere, med frie fagforeninger og med frie politiske foreninger. Der er vi på samme linje. Jeg takker for hyggelig samvær og for den hyggelige fest sammen med landsmøtets deltakere. Vi slutter opp om den siste sak landsmøtet behandlet, oppslutningen om det forestående kommunevalg. Gjør et stykke arbeid i den forbindelse. Fagorganisasjonen kan alene sammen med Arbeiderpartiet løse sakene. Vi vil gledes over deres seier. (Strekt bifall.)

Chr. Henriksen: På landsmøtets vegne takker vi våre danske kamerater for at de kom her opp og deltok i vårt landsmøte. Ta med en hilsen tilbake til deres organisasjonskamerater og god reise hjem. (Sterkt bifall.)

Martin Tranmæl: Kamerater. Takk for innbydelsen til å overvære dette landsmøte fra Det norske Arbeiderparti. Vi har en klokkekjærlighet til dette forbund. Det har vært pionerene i norsk arbeiderbevegelse. Når Arbeiderpartiet er nådd så langt og har fått en så sterk forankring i bygdene skyldes det ikke minst innsatsen fra Arbeidsmandsforbundets medlemmer landet rundt. Formene har skiftet, men målet er klart og det samme. Vi skal fram til et sosialistisk samfunn. Vi kjenner oss trygge så lenge vi har arbeidsmennene i ildlinjen. Landsmøtet har nettopp vedtatt en uttalelse om de forestående valg. Det er et vedtak som sikkert vil bli fulgt langt utover. Hva betyr det ikke nettopp for fagorganisasjonen. For dens arbeid og mål. Det skal ildne oss alle til felles innsats. Til lykke med de arbeidsoppgaver dere står overfor faglig som politisk. Takk for disse dagers samvær. (Sterkt bifall.)

Elias Volan: Jeg har i oppdrag fra de norske forbund som har møtt på landsmøtet og fra Landsorganisasjonen å si en hjertelig takk for disse dagers samvær. Det var sagt på et landsmøte for mange år siden at Arbeidsmandsforbundet var inngangsporten til fagorganisasjonen. Det er riktig. Av Landsorganisasjonens ½ million medlemmer har storparten fått sin ilddåp gjennom dette forbund. Hele 5 forbund er gått ut av dette forbund og er nå selvstendige forbund. 10 forbund har fått grupper fra dette forbund og disse danner ofte flertallet i vedkommende forbund. Ingen har båret frihetsfanen så høyt som medlemmene av dette forbund. Jeg vil be dere ta med en hilsen fra sekretariatet til kameratene med ønsket om at Arbeidsmandsforbundet fortsatt vil være sine tradisjoner tro og at det vil lykkes dere å få organisert resten av de som skal tilhøre forbundet. Takk for samværet, takk for knubb og klapp. God reise hjem og hils deres kamerater. (Sterkt bifall.)

Chr. Henriksen: Jeg vil takke Tranmæl og Volan og representantene for de norske forbund for deres deltakelse i vårt landsmøte. Ta med en hilsen tilbake til deres forbund. Jeg takker deg Tranmæl for at du kom. Det var gildt at du kom. Takk skal du ha. (Sterkt bifall.)

Bottolf Thunshelle: Når jeg nå står ved avslutningen av det siste landsmøte i forbundet for mitt vedkommende, så er det en følge av livets gang. Jeg vil ikke dermed ha sagt at jeg nedlegger arbeidet, fordi om jeg er gått ut av representantskapet. For snart 50 år siden kom jeg ut på anleggene. Det er spesielt en ting jeg vil feste meg ved og det er boligspørsmålet. Dengang var det store brakker med 30—40 mann på hvert rom

Arbeidsmandsforbundet var ikke så sterkt den gang. Det første framskritt var da vi fikk brakker med 12-manns rom, idag har vi 4-manns rom og med spisesal, bad og andre framskritt. Det er Arbeidsmandsforbundet som har evnet dette. Det viser betydningen av fellesskapet. Det kunne vært mange ting å fortelle om ved en slik anledning, men jeg vil til slutt takke landsmøtets representanter og særlig representantskapet for godt samarbeid. Jeg ønsker Arbeidsmandsforbundet lykke til i sitt videre arbeid for arbeiderklassens sak. (Sterkt bifall.)

Chr. Henriksen: I tilslutning til landsmøtet en hjertelig takk til deg Thunshelle. Du har vært en god organisasjonskamerat. Vi ønsker deg alt godt i tiden framover. (Sterkt bifall.)

Chr. Henriksen fortsetter: Jeg vil videre takke de som går ut av forbundsstyret: Selma Holmquist, Oskar Kvernebo, Hilmar Antonsen og Harald Fossum for saklig og godt samarbeid. Av representantskapet går Bergiton Syrstad og Bottolf Thunshelle ut og vi takker dem for samarbeidet og godt kameratskap. Til slutt vil jeg også rette en takk til Johs. M. P. Ødegaard, spesielt for hans dyktige arbeid i lovkomitéen. Han kunne leksa. Hjertelig takk. Det var den gamle Johannes, som vi kjenner så godt gjennom de mange år i forbundets ledelse. Jeg vil be om landsmøtets bemyndigelse til å gi Ødegaard en liten påskjønnelse for hans arbeid med vedtektene. (Tilslutning ble gitt med akklamasjon.) Så takker jeg representantene for godt og saklig arbeid. Uten forkleinselse for andre landsmøter, må jeg kunne si at dette har vært et særlig godt og arbeidende landsmøte. Representantene har trofast sittet på sine plasser og fulgt nøye med. Alle har vært besjelet av å nå fram til det best mulige resultat. Jeg vil be dere ta med en hilsen hjem og orientere medlemmene om det som har vært behandlet her og om de vedtak som er tatt. La oss ved neste landsmøte vise at vi har fått med alle de organisasjonsmulige som hører inn under vårt forbund. Vårt opplysningsarbeid er her noe av det viktigste. Det skulle være en oppgave til vårt 60-års jubileum å nå fram til 100 prosent organisasjon. La oss i fellesskap ta fatt på denne oppgave. Jeg ønsker hver især av representantene en god reise hjem. (Sterkt bifall.)

Protokollen fra dagens møte ble overlatt representantskapet til godkjennelse.

Før en skiltes ble 1. vers av Internasjonalen sunget. → Klokken var 18.30 da formannen erklærte Norsk Arbeidsmandsforbunds 22. landsmøte for avsluttet og klubben falt.

